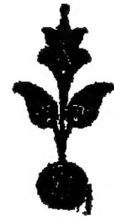
127

4 5 25

શ્રીમદ્ બુદ્ધિચંદ્રજી જીવન ચરિત્ર. (રાસ)

પ્રયોજકઃ-

અનુયોગાચાર્ય

(પં) શ્રી ખાન્તિવિજયજી ગણી

॥ ॐ नमः श्रीपरमात्मने ॥

પ્રાતઃ સ્મરણીય શાંતમૂર્તિશ્રીમન્મુનિ મહારાજશ્રી

વૃદ્ધિચંદજી જીવન ચરિત્ર.

ગદ્યઆધારે પદ્યરચના કરનાર

દુર્લભજી વિ ગુલાબચંદ મહેતા

(એ પૂજ્યગુરુના નામથી વળામા ચાલતી જૈનવિદ્યાશાળાના માજી સેક્રેટરી વળા)

પ્રસિદ્ધ કર્તા,

અનુયોગાચાર્ય (પં.) મહારાજ **શ્રી ખાન્તિવિજયજી** ગણિના સદ્ ઉપદેશ વડે

જુદા જુદા સદ્‌ગૃહસ્થોની સહાયથી દાઠા નિવાસી

દોશી ચુનીલાલ કલ્યાણજી.

સાધુ સાધ્વી તથા જાહેર સસ્થાઓને મદદ કરનારાઓ તરફથી ભેટ.

દ્વિતીયાવૃત્તિ] [પ્રત ૧૦૦૦

કીંમત અમુલ્ય

શ્રી કૃષ્ણ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમા રતીલાલ હરજીવનદાસ પટેલે છાપ્યુ
નં. ૯, અનંતવાડી, મુબઈ નં ૨.

આ પુસ્તક છપાવવામાં ઉત્સાહથી મદદ આપનાર ઉદાર સદ્‌ગૃહસ્થોનાં મુબારક નામો.

૧૫૧ પોરબંદર નિવાસી શેઠ પ્રાગજીભાઈ ધરમસી

૧૫૧ માગરોળ નિવાસી શેઠ મુળજીભાઈ અભયચંદ

૭૧ વેરાવળ નિવાસી શેઠ રતનજી ખીમજી
હા. શેઠ જયપાળભાઈ પાનાચંદ

૫૧ વેરાવળનિવાસી શેઠ માણેકચંદ હેમરાજ

૫૧ ઉટડીનિવાસી ઝવેરી પુલચંદ કેશરીચંદ

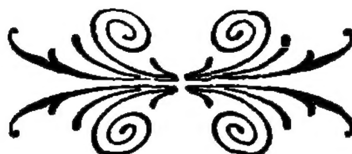
૫૧ શેઠ ફતાજી પ્રતાપચંદજી મુંબઈ

૨૫ શાહ અમથાલાલ ચુનીલાલ મુંબઈ

૨૫ સિહોરનિવાસી વોહા પીતાંબર પાનાચંદ હા લલ્લુભાઇ

૨૫ શાહ ખાતે

૬૦૧

ઉપોદ્ઘાત.

પ્રાચીન સમયથીજ મહાન્ પુરૂષોના જીવન ચરિત્ર લખવાનો રીવાજ પ્રચલીત છે સબબ તેમના જીવન પ્રવાહમાંથી સદ્‌ગુણો પ્રાપ્ત કરી ભવ્યાત્મ, ભવભીરૂ મનુષ્યોના ચારીત્ર નિર્મળ સુદૃઢ બનેછે

સમરાદિત્યકેવળી, શ્રીપાળ, ચન્દ્રરાજર્ષી, કુમારપાળ, જયાનંદ કેવળી, આદિ અનેક મહાન્ પુરૂષોના ગદ્ય પદ્યાત્મક ચરિત્રો મહાન્ ધુરંધર પૂર્વાચાર્ય વિરચીત મનન કરવાથી અને તેમા ઉંડા ઉતરવાથી મનુષ્ય જાતી આત્મબળે કેવા કેવા ઉત્તમ કાર્યો કરી આત્માર્થી બની અક્ષય અવ્યાબાધ સુખને મેળવી ગયા છે તે યથાર્થતાપૂર્વક વીચારી જતા આત્મા ઉચ્ચતર ઉત્તમ ગુણ સ્થાનકને મેળવી શકે છે

આવા વીચારથી અર્વાચીન સમય વિક્રમની ઓગણીસમી સદીના આખરે ચરિત્ર નાયક પ્રાતઃસ્મરણીય શાન્તમૂર્તિ **શ્રીમાન્ મુનિમહારાજજી શ્રી વૃદ્ધિચંદજી મહારાજ** જેમનો જન્મ પંજાબમા સ્થાનકવાસી વીશા ઓસવાળ કુટુમ્બમા રામનગર ગામમા **ધર્મયશ શ્રેષ્ઠીને** ઘરે વિક્રમ સંવત ૧૮૯૦ ના પોશ શુકલ એકાદશીના રોજ થયેલ જે સમય તે સ્થળે મૂર્તિપૂજક સંવેગી સાધુનો વિહાર તદન કમી હતો (એટલે હતો નહિ એમ કહીયે તોપણ ચાલે) પરંતુ તેમના પૂર્વ પુન્યાઇના બળે સ્થાનકવાસી પંથમાંજ **બૂટેરાયજી** નામના એક રીખ ખાસ સત્ય માર્ગના ખપી નીવડી વિક્રમ સંવત ૧૯૦૨ ની સાલમા રામનગરમા ચાતુર્માસ પધાર્યા અને તેમના પવીત્ર પરીચયથી ચરીત્ર નાયક શુદ્ધ માર્ગના ખપી થયા એટલુંજ નહિ બલકે માત્ર ૧૮ વરસની ભર યુવાન વયમા બાળ બ્રહ્મચારીપણે ચારિત્ર ગ્રહણ કરી આર્યાવૃત્તમા અમાપ ઉપગારી થયા જેથી ગુરૂભક્તિ નિમિત્તે અને તેમના ચરિત્રથી અનેક જીવોના ચારિત્ર નીર્મળ થશે એમ માની આ ચરીત્ર લખવાની ઉમેદ અલ્પમતી અનુસાર રાસરૂપે ગુંથવાની શુભ ભાવના સ્ફુરી આવી.

આ સમયે પજાબની ભૂમિ ઉપરનો વિહાર કેવો વીકટ હતો ગુરૂ મહારાજ શ્રી બુટેરાયજી મહારાજે તેનો ઉદ્ધાર કેવી રીતે કર્યો અને સમર્થ શીષ્યો મેળવી જૈન ધમની ધ્વજા જેમણે આર્યાવ્રત્તમા ફરકાવી તે વખતના ગુરૂ ભાઇયોનો પ્રેમ અપ્રમાદવીહાર-વિનય-આ ચરીત્રમાથી દ્રષ્ટિગોચર થશે

ઉપરોક્ત ચરીત્ર વિક્રમ સવત ૧૯૭૨ ના ચૈત્ર શુદ ૧૦ લખાઇ તૈયાર થયેલ તેને પ્રસીદ્ધિમા લાવવા અને દરેક ગામના ભડારમા તે રહે તો ગામો ગામના સઘ રૂબરૂ જેમ બીજા પ્રાચીન સમયના રાસો વચાય છે તેમ આ અર્વાચીન સમયના રાસ અને ચરીત્રથી અનૃપમ જુદીજ અસર થાય એમ માની પ્રથક્ પ્રથક્ પ્રયાસ કર્યા અને તેની પ્રથમાવૃત્તિ પણ વિક્રમ સવત ૧૯૭૯ ની સાલમા એક સદ્ગૃહસ્થે છપાવી તૈયાર કરાવેલ પણ આજ પર્યંત તે પ્રથમાવૃત્તિ પ્રતીકુળ સયોગો થી બહાર પડેલ નથી એમ જાણી, બીજી આવૃત્તિ કઢાવવા અનુયોગાચાર્ય શ્રીમાન્ (**પન્યાસજી**) **મહારાજ શ્રી ઉમેદવિજયજી** મહારાજના મુખ્ય શીષ્ય **પન્યાસજી મહારાજ શ્રી ખાન્તિવિજયજી** મહારાજ આ સાલ અત્રે વિહાર કરતા પધાર્યા અને તેમને વીજ્ઞપ્તિ કરતા તેમના શુભ પ્રયાસથી આ વર્ષના તેમના મુબઇના ચાતુર્માસમા અમલ થતા જૈન સમાજની સેવામા આ ગ્રથ મુકતા આલ્હાદ થાયછે અને અમે તેમનો અતકરણ પૂર્વક આભાર માનીએ છીએ.

આત્માર્થી ભવભીરૂ મનુષ્યો ચરિત્ર નાયકના પગલે ચાલી વર્તમાન સમયમા પોતાના આત્માને નીર્મળ બનાવી શકે એ હેતુથી આ ચરિત્રને પદ્યમા લખવા યોજના ગુરૂભક્તિ સ્ફુરવાથી જેમ થયેલ છે તેમ તેને પ્રસીદ્ધીમા મુકવા અમારા મહાન્ ઉપગારી મરહુમ સ્વર્ગત પન્યાસજી મહારાજ શ્રી ઉમેદવિજયજી મહારાજના શીષ્ય પન્યાસજી મહારાજ શ્રી **ખાન્તિવિજયજીનો** યોગ મળી આવ્યો તે તેની વીલખતાનો યોગ સોનુ અને સુગધ મળવાની તક મારેજ થયો હશે એમ જણાય છે કારણ કે વૃદ્ધિચદજી મહારાજનો વળા

ઉપર સપૂરણ ઉપકાર છે તેમ વિક્રમ સવત ૧૯૫૩ ની સાલમા પન્યાસજી મહારાજ શ્રી ઉમેદ વિજયજી મહારાજ અત્રે ચાતુર્માસ પધાર્યા અને મારે તેમનો પરીચય પુણ્ય બળે થયો અને હુ પણ ત્યારથીજ ધર્મરાગમાં વીશેષ જોડાયો એટલુજ નહીં પણ વળામા પણ તેમણે ઉપરોક્ત ચાતુર્માસ પ્રસગે અનહદ ઉપકાર કરેલ અને તેના ફળ રૂપે આ ગ્રથ લખવાની જે તક મળેલ તે તેમના નામ સાથે જોડતા બેવડો આલ્હાદ થાય છે

ઉપરોક્ત મહાન્ પ્રભાવશાળી ગુરૂ મહારાજનુ ચરીત્ર એવુ તો અનુપમ છે કે તે પુન પુન મનન કરી વીચારી વાચી જતા અનેક ભવ્યાત્માઓ અલ્પ સમયમા આ અસાર સસારનો નીસ્તાર કરી શકે તેમ છે.

વીજ્ઞપ્તી કે તેમાથી હ સક્ષીર ન્યાયે વાચકવર્ગ સદ્દગુણ મેળવી આત્મહીતમા આગળ વધે તેટલા આ ચરીત્ર લખવાનો હેતુ સફળ થશે સુજ્ઞેષુ કીંબહુના.

ૐ શાંતિ શાતિ. શાંતિ

વિક્રમ સવત ૧૯૮૦ ના ભાદરવા શુદ ૮ રવીવાર	પદ્યાત્મક રહસ્ય કર્તા, **દુર્લભજી વિ ગુલાબચદ મહેતા,** **વળા** (વલ્લભીપુર).

स्वर्गस्थ शान्त मूर्ति बाल ब्रह्मचारीमुनि महाराज
श्रीमद् वृद्धिविजयजी (वृद्धिचंद्रजी) महाराजजी

शान्तमूर्ति शान्तात्मा, श्रीगुरुवृद्धिविजयजी मुनी श्रेष्ठ,
वंदन करि सुविवेके, शुद्ध भावथी सर्व मळे इष्ट

Krishna Art Works, Vithaldas Road Bombay 2

મહારાજશ્રીના સ્વર્ગવાસના ખબર મળતાં તેજ સમય બનાવી ગાયેલ સ્તવનો.

(રાગ-બનજારા)

વૃદ્ધિચંદ ગુરૂગુણ ભારી, ગુણ ગણુતા નાવેપારી,
જેનો ખાસ પરમ મહોદય છે, લડાવ્યા લાડ ચતુર્વિધસંઘને રે,
દેતા શીખ શીખામણ સારી   વૃદ્ધિ૦ ૧

પંચરત્ન મહાવ્રત્ત ધારી, કર્યાં કામ અતિ શુભકારીરે,
તરી તાર્યાં અતિ નરનારી . . વૃદ્ધિ૦ ૨

છે નામે વૃદ્ધિ વૃદ્ધિ ધરમે, વૃદ્ધિ કીર્તિ પામ્યા શુભ કરમેરે,
એવી અડગવૃત્તિ શુભધારી . વૃદ્ધિ૦ ૩

અતિ લોક હતા અજ્ઞાની, આ આર્ય ક્ષેત્રનીમાંહીરે,
કર્યાં ઉપદેશી સદ્દઆચારી   વૃદ્ધિ૦ ૪

શિષ્યવર્ગ સરવ સુધારી, અહર્નિશ આનંદ પમાડીરે,
મુકી સોબત થયા સ્વર્ગવાસી... .. . વૃદ્ધિ૦ ૫

શીશુવયમા વૈરાગ્યને પામી, લઇ સંયમ થયા વ્રત્તધારીરે,
મહાક્રોધ મોહમદ મારી . વૃદ્ધિ૦ ૬

ગામ નગર ઉલંઘન કરતા, વળી દેશોદેશમા ફરતારે,
કર્યાં પવિત્ર દેશ પુણ્યશાળી. ... .. વૃદ્ધિ૦ ૭

માતા પીતા કુંટુબ ઉજાલ્યા, ઉત્કૃષ્ટ ધર્મ અજુઆળારે,
નિસ્પૃહિ તિક્ષણુ મતિધારી . . વૃદ્ધિ૦ ૮
કર્યાં કાર્ય ધર્મના ભારી, શુ સખ્યા કહુ વીસ્તારીરે,
નાવે વર્ષ વીત્યે છીનપારી . વૃદ્ધિ૦ ૯
આ આર્યભૂમિ વસનારા, અગણીત ધનાઢય વેપારીરે,
કર્યા આજ્ઞાના અનુસારી . . વૃદ્ધિ૦ ૧૦
[1]મહકે [2]છોડ "ગુલાબ" સુવાસી, તેમ મુનિ મડળ શીર નામીરે,
કીધી યોગ્ય ભલી ઠકુરારી વૃદ્ધિ૦ ૧૧

ત્રોટક છંદ.

ગુણુ કથન કરત મન મથન કરે, દીલમા અતિ ધારી ધારીરે,
છે અલ્પમતિ કેમ પારલહું, કરૂં હામહુ વગર વીચારીરે,
કવિ શક્તિવીના કવિમા ખપવુ, થાય વિદ્વજ્જનોમા હાસીરે,
તેમ બુદ્ધિવિના બની કેમ શકે, બુદ્ધિવંત થવું છે ભારીરે,
મુજ શક્તિ નહિં ગુણુ ગણુવાને, ધરૂ હામ તે છે નાદાનીરે.
પણુ પ્રેમ થકી પ્રીતિના વચનો, બોલું છું માગી માફીરે.

(૧)

લેખક,
ગુલાબચંદ જીવાભાઈ મહેતા.
(વલ્લભીપુર) વાળા.

---

૧ મહકે=મહેતા. ૨ ગુલાબચદ.

स्वर्गस्थ बालब्रह्मचारी तीर्थोद्धारक अनुयोगाचार्य
(पं) श्रीमद् उमेदविजयजी गणिजी

प० श्री उमेदविजयजी, गणि श्री जन्मथकीज ब्रह्मचारी,
पापशीत दूर करता, प्रौढ प्रतापी पद नम जयकारी,

Kri hra Art Works vithaldas Road, Bombay 2

ॐ સદ્ગુરૂભ્યોનમોનમઃ

અથ શ્રીસદ્ગુરૂને સમર્પણ પત્રિકા.

અનુયોગાચાર્ય (પં.) શ્રી ઉમેદવિજયજી ગણિ મહારાજજી.

શાર્દૂલ વિક્રીડિત વૃત્તમ્

સ્વસ્તિ શ્રી કરનાર બ્રહ્મવ્રતથી જે પૂજ્ય આરાધ્ય છે,
આત્માર્થે ગુણ કેળવી શિવગતિ લેવાતણુ સાધ્ય છે,
ચૂકે જે નહિ સર્વથા સ્વપરને કલ્યાણ માર્ગે જતા,
માનુ ધન્ય ઘડી અને સમય તે શ્રી સદ્ગુરૂ વંદતા ૧

હરિગીત છંદ

વર બ્રહ્મચારી જન્મથી વૈરાગ્યવંત વિવેકથી,
નિજ આત્મહિત સાથે અપરહિત ઇચ્છીં સાચી ટેકથી,
મહાવીર દીક્ષા આદરી શૂરવીર થૈને પાળતા,
નિસ્પૃહ પણે રહેતા સદા ચારિત્ર દુષણ ટાળતા. ૨
વિચર્યા વિવિધ દેશે સુધાર્યા લોકને વ્યાખ્યાનથી,
રહેતા સુસંયમ માર્ગમા નિર્લેપ જન સમુદાયથી,
અપવિત્ર આચરણા ત્યજી સત્સંગ શ્રીનિર્ગ્રંથનો,
કરીને સ્વપર કલ્યાણ સાધક ભાવથી શીવપંથનો ૩
સાચો જિનેન્દ્રે વર્ણવ્યો વ્યવહાર નિશ્ચય ધર્મને,
સમજી અને સમજાવતા જીજ્ઞાસુને નિર્મળ મને,
તપ તેજથી કરી નિર્જરા કર્મોતણી ચઢતા ગુણે,
સુખ દુંખ વિષે સમભાવથી રહેતા વળી નિર્મમપણે. ૪

મોક્ષાર્થ મહાપુરૂષાર્થ મ્હોટો આદર્યો મહાસત્ત્વથી,
શુભ ભાવથી વાસિત કર્યો નિજ આત્મ ભાવ સુતત્ત્વથી,
શુદ્ધ દેવ ગુરૂને ધર્મની શ્રદ્ધા અચળ જેની ભલી,
વદન કરૂ ક્રમ કમળમા નમીને સદા હુ લળી લળી ૫

ઉપકારી જગજનને ઘણા દોષો થકી મૂકાવિયા,
વળી દેવ દ્રવ્ય કઢાવીને બુડતા જનોને બચાવિયા,
ભવભીરૂ તાપ પ્રશસ્તથી પાપીનુ પાપ નિવારતા,
મહાવીર શાસન નિષ્કલક પ્રચારવા ઉદ્યમી થતા. ૬

દીક્ષા પ્રભુની આપીને શીક્ષાથી શીષ્ય સુધારતા,
સારણ અને વારણ વિગેરેથી પ્રમાદ વિદારતા,
જ્ઞાનાદિ સદ્ અભ્યાસમા જોડી વિવેકી બનાવતા,
વિનયી કરી પ્રભુમાર્ગમા નિર્મદ પણે વિચરાવતા ૭

એવા અનેક ગુણોથી આકર્ષાઇ અભિવદન કરૂ.
ગુરૂ ભક્તિથી પ્રેરાઈ નિર્મળ પ્રેમથી ઇચ્છીત વરૂ,
સ્વર્ગસ્થ શ્રીગુરૂદેવ આગળ સુગુણ (પદ્ય) પુષ્પ પગર ભરૂ,
પન્યાસજી શ્રીઉમેદવિજયજી આપને અર્પણ કરૂ ૮

ગુરૂશ્રીજી ! આપતણો હુ બાલક મદ મતિ કર જોડીને,
વિનવુ જિનાજ્ઞામા સદા રહુ મોહ મમતા મોડીને
એ સફળ આશા થાય એવી પ્રેરણા કરશો સદા
ખાન્તિ વિજય જય જય કરો શ્રુત પ્રેમવૃદ્ધિ સર્વદા ૯

દા આપશ્રીનો ચરણ સેવી,
ખાન્તિ વિજય ગણિ.

विद्यमान् बालब्रह्मचारी अनुयोगाचार्य

(पं) श्रीमान क्षान्तिविजयजी गणि.

गणि पद वि स १९७९ । पन्यास पद वि स १९७९

जन्म वि स १९४१ । दीक्षा वि स १९६० ।

वि स १९७८ मा लुणार (वराड) मां १५० स्थानक-वासिओने मूर्तिपूजक बनावनार अने वि. स १९८० । ८१ मां मुबईमा श्री भगवती सूत्रना व्याख्याता

શ્રીમદ્ અનુયોગાચાર્ય (પન્યાસજી) મહારાજ શ્રી ઉમેદ વિજયજી ગણી તથા શ્રીમદ્ અનુયોગાચાર્ય (પં.) શ્રી ખાન્તિવિજયજી ગણિ ગુરૂ ગુણાષ્ટક.

(સવૈયા—એકત્રિશા)

શ્રીમરૂભૂમિ ખીમારૂ ગામમા, **ધર્મદાસ શ્રેષ્ટિ** ધનવાન,
મહત ભાગ્ય લક્ષ્મિ સ્વરૂપ તસ, **લક્ષ્મીબાઈ** ગૃહિણી કુળવાન,
નમ્ર સુશીલ નિપૂણ વડભાગી, પુત્ર જાસ **સુગનમલ** નામ,
મુહૂર્ત શુભ [1]ઓગણી છવીશે, ગ્રહે [2]સંયમ [3]પાલી મુકામ
[૧]

નિસ્પૃહિ, બાળબ્રહ્મચારી, ઉદાસીન, [4]સૃષ્ટિના સુખોથી જેહ,
મહાન્ જિન શાસન અજુવાળી, કરે કૃતારથ માનવ દેહ,
હાર્યા હરિહર, બ્રહ્મ, [5]પુરંદર, નચવ્યા રાગે નાચ અપાર,
રાખી કાબુ જીતેન્દ્રિય રહિ. જેનાથી ન ડગ્યા [6]તલભાર.
[૨]

જય પતાકા જૈન ધર્મની, ફરકાવી ભારત મોઝાર,
પતિત થના પ્રતિબોધી ઉદ્ધર્યા, ભવ્ય જીવોપર કરી ઉપકાર
ન્યાય પંથ, તપ, સંયમ, નિયમમા, યોગ્ય ખપી થાતા ગુરૂરાય,
મમરથ શિષ્ય કૃપા દ્રષ્ટિએ, **ખાન્તિવિજય પન્યાસજી** થાય.
[૩]

---

૧ વિક્રમ સંવત ૧૯૨૬ ની સાલમા. ૨ દીક્ષા ૩ મારવાડના પાલી શહેરમા ૪ સંસાર દુનિયાના. ૫ ઇન્દ્ર. ૬ લેશ માત્રપણ

જીનાગમ ભગવતી સુત્રની, વાચના દે મુંબઇ મોઝાર,
મહા આડંબર સમજણ પૂર્વક, શ્રોતા શ્રવણ કરે ધરી પ્યાર,
હાજર રહિ અહર્નિશ મેળવે, ભાગ્યવાન જન લાભ અપાર,
રાખી રહ્યા ચાતુર્માસે આ, ગુરૂજીનો સુન્દર સત્કાર

[૪]

જતા સ્વર્ગ ચાતુર્માસે આ, **વિજયવીર સૂરીશ્વર** રાજ,
શ્રીમદ્ ખાન્તિ વિજય પન્યાસજી, તત્પર રહે તસ સેવા કાજ,
ઉત્તમ આખર સમયે જેણે, વૈયાવચ્ચ કરી લાભ અપાર,
મેળવતા, ગુરૂ વીરહે જેનો, આજ્ઞાયે સાચો આધાર.

[૫]

દક્ષ **શિષ્યષટ્**[1] ગુરૂરાજના, પ્રશિષ્ય સંખ્યા [2]પાચ પ્રમાણ,
ત્રિજય કરે તેમાથી રહેલા, પંચમ કાળે પામી [3]નાણ,
જગત જંતુ હિત માટે ગુરૂએ, કાર્ય કીધેલા શુભ અનેક,
યશ નિર્મળ ગંગાજળ સમજસ, વીસ્તારે શીષ્યો ધરી ટેક

[૬]

---

૧ શ્રીમદ્ પન્યાસ ઉમેદવિજયજી ગણીજી મહારાજના ૭ શિષ્ય તેમના નામ ૧ મુનિમહારાજ શ્રી નરેંદ્રવિજયજી તપગ્ગી ૨ મુનિ શ્રી પ્રધાનવિજયજી મહારાજ. ૩ મુનિમહારાજ શ્રી અમૃતવિજયજી ૪ શ્રીમદ્ પન્યાસજી મહારાજ શ્રી ખાન્તિવિજયજી ગણી ૫ મુનિમહારાજ શ્રી જયવિજયજી ૬ મુનિમહારાજ શ્રી ધનરૂપવિજયજી ૨ પાચ શિષ્યના શિષ્ય તેઓના-નામ પ્રશિષ્ય સંખ્યા ૫

૧ મુનિમહારાજ શ્રી નરેંદ્ર વિજયજી તપગ્ગીજીના શિષ્યો
૧ શ્રી ભાણવિજયજી. ૨ શ્રી લબ્ધીવિજયજી
૨ શ્રીમદ્ પન્યાસજી ખાન્તિવિજયજી ગણીના
૧ શ્રી પુંપવિજયજી ૨ શ્રી ચમરેંદ્ર વિજયજી
૩ શ્રી જયવિજયજીના શિષ્ય શ્રી કલ્યાણવિજયજી

૩ જ્ઞાન.

ગુરૂ વૃધ્ધિચંદ ચરિત્ર પદ્યાત્મક, પ્રસિદ્ધ કરાવે ચાતુર્માસ.
રૂડા ગુણ ગ્રાહક સમરથ શિષ્ય, મુંબઇ આન્તિવિજય પન્યાસ;
જન્મ ચરિત્ર એ મહાન્ પુરૂષનુ, સ્થળ સ્થળમા રહેશે વંચાય,
યત્ન શુભ એ કરણ કરાવણ, અનૂમોદન સરિખા ફળદાય.

[૭]

વંદનીક થઇ વસુધા માહે, સ્વર્ગ ગમન કરતા ગુરૂરાય,
તારણ તરણ બીરૂદ દીપાવ્યું, શિષ્યો પણ સમરથ જસ થાય;
રચના [1]ઓગણી એકાશીયે, કીધી આ [2]વલ્લભીપુર શહેર,
દો "દુર્લભ" શીર अनरलापीका, ગુરૂ નામે લીલા લહેર

[૮]

૧ વિક્રમ સવત ૧૯૮૧ ની સાલમા ૨ વલ્લભીપુર વળા શહેરમા

વળા,
વિક્રમ સ ૧૯૮૧
કાર્તિક શુક્લ
એકાદશી દેવદીવાળી.

લેખક–ચરણોપાસક
દુર્લભજી વિ૦ ગુલાબચંદ મહેતા
વળા (કાઠીઆવાડ)

શાંતમૂર્તિ પરમઉપકારી તીર્થોદ્ધારક બાલબ્રહ્મચારી શ્રીમાન્ અનુયોગાચાર્ય (પન્યાસજી) શ્રીઉમેદવિજયજી ગણી મહારાજનુ જીવન વૃતાંત.

પ્રાચીન સમયથી મહાન્ પુરૂષોના જીવન ચરિત્ર લખવાનો રીવાજ પ્રચલીત છે તેમજ અર્વાચીન સમયે પણ તેવા મહાન્ પુરૂષોના જીવન ચરિત્ર લખાય છે તે વાસ્તવીક છે. સબબ તેમના જીવન પ્રવાહમાંથી જન સમૂહ ઉત્તમ સદ્‌ગુણો મેળવી આત્મ કલ્યાણ સાધવામા અને સદ્‌ગુણો મેળવવામા આગળ વધે છે

શ્રીમાન્ પન્યાસજી ઉમેદવિજયજી ગણીનું ચાતુર્માસ વિક્રમ સવત ૧૯૫૩ ની સાલમા આહી **વળા શહેર** (વલ્લભીપુર) મા થયુ જે વખત મારી ઉમ્મર લગભગ ૨૦ વર્ષની હતી તેમનો વચનગુપ્તિ પર ભારે કાબુ હતો અને તેમની બોધ શક્તિ તો એવી અનુપમ હતી કે કઠણ હૃદયના માણુસને પણ વૈરાગ્ય વાસનાથી પરીચય થયે અવશ્ય વિભુષીત કરેજ

ચરીત્ર નાયકનો જન્મ **મરૂ ભૂમિમાં પાલી શહેર** નજીક **ખીમાડ઼** નામના ગામમા **વિક્રમ સવત ૧૯૦૩ ની સાલમાં** ઉત્તમ કુટુમ્બમા **ધર્મદાસ નામા ગૃહસ્થને** ઘેર રત્નકુક્ષી **લક્ષ્મીબાઈ** માતાની કુક્ષીયેથી થયો હતો ભાગ્યશાળી જીવ જ્યારે માતાની કુખમા ગર્ભપણે ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે તેમની માતાને ઉત્તમ પ્રકારના દોહલા (મનોરથ) થાય છે તેમ લક્ષ્મીબાઇને ગુરૂ, મહારાજ ગર્ભમા આવતા અનર્ગલ લક્ષ્મીનુ દાન આપવાની અભીલાષા થઈ હતી. જે અભીલાષા ધર્મદાસ શ્રેષ્ટીએ સ્વશક્તી અનુસાર પૂર્ણ કરી હતી ગુરૂમહારાજનો જન્મ થતાજ તે કુટુમ્બ

સારી જાહોજલાલીવાળી સ્થિતીમા આવ્યુ હતુ અને ગુરૂમહારાજનો જન્મ સમય ઘણી ધામધુમ-આડબર સાથે ઉજવ્યો હતો અને બાળકનુ નામ **સુગનમલજી** રાખવામા આવ્યુ હતુ જન્મથીજ સસ્કારી પુરૂષમા ઉત્તમ ગુણો ઝળકી નીકળે છે તેમ તેમની ધર્મ-રૂચી વિનય પ્રમાણીકતા બાલવયથીજ એવા હતા કે તેમનુ વર્તન જોઈ બીજા બાળકો પણ સસ્કારી થાય અને ધર્મરૂચીવાળા થાય, અનુક્રમે પુખ્તવયે પહોચતા તેમના માતા પીતાએ લગ્ન કરવાની તજવીજ કરવા-સબધ જોડવા હીલચાલ કરી, ચરિત્ર નાયકને તે વાતની જાણુ થતા તેમા પોતાની અરૂચી જણાવી

ભોગાવળી કર્મનો ઉદય જેમનો ક્ષીણુ થયો હોય, આત્મ હિતમા આગળ વધવા અને દુનિયાનો ઉદ્ધાર કરવા જેમનો આ ભારત ભૂમિપર જન્મ નિર્માણુ થયો હોય, તેવા પુરૂષોજ આવી શીશુ વયમા દુનિયાના મોહને તીલાજલી આપી આવા ઉત્તમ ઉદ્‌ગારો રજુકરે. શીશુવયથીજ અસાર સંસાગના ક્ષણીક સુખથી ઉદવીગ્ન, જીતેંદ્રિય, નિસ્પૃહિ, દૃઢધર્મરૂચીવાન, ચરિત્રનાયક, પોતાના ગામથી પાલી શહેર નજીક હતુ જ્યા શ્રી નવલખા પાર્શ્વનાથજી મહારાજનુ ભવ્ય તીર્થ છે, અને જ્યા બાવન જીનાલયનુ ભવ્ય મન્દિર છે, ત્યા પુન પુન યાત્રાનિમિત્તે અવાર નવાર જતા, અને તેમની આસ્થા પરિપૂર્ણ એ તીર્થપર હોવાથી, શ્રી પાર્શ્વનાથજી મહારાજનુ જન્મ કલ્યાણક પોશ વદી દશમ (ગુજરાતી માગસર વદી ૧૦) નુ હોવાથી દર માસની અધારી દશમે તેઓ ત્યા જતા અને એકાસણુ કરતા પોશ દશમી ઉપર તો અગાઉથી પોતે દર વર્ષે ત્યા જઈ પોતાના તરફથી ઓત્સવ કરાવવા પૂર્વક પુજાઓ ભણાવતા હતા

ચરિત્રનાયક ધર્મરૂચીમાં આ પ્રમાણે કેટલોક કાળ નીર્ગમન કરતા ત્યાં આગળ ત્યાગી વૈરાગી વિગેરે અનેક ગુણોથી વિભષીત

મુનિમહારાજ શ્રી **વિનયવિજયજી** મરૂભૂમિને પાવન કરતા ખીમારૂ ગામ (ચરિત્ર નાયકની જન્મ ભૂમિ) મા પધાર્યા તેમની ધર્મદેશનાથી અને પૂર્વજન્મના પુણ્ય યોગે પ્રાપ્ત થયેલ દૃઢ ધર્મ સંસ્કારથી ચરિત્રનાયકને દીક્ષા અંગીકાર કરવાની અભીલાષા થઇ જે જાહેર કરતા યોગ્ય જીવ જાણી ક્રીયાકાડ પુરતો અભ્યાસ કરાવી વિક્રમ સંવત ૧૯૨૬ ની સાલમા પાલી શહેરમા ગુરૂમહારાજે દીક્ષા આપી અને ચરિત્રનાયકનુ નામ મુનિ શ્રી **સુજ્ઞાનવિજયજી** તે વખતે ગુરૂમહારાજે સ્થાપેલું હતુ

સુજ્ઞાનવિજયજી, ગુરૂમહારાજ સાથે ત્યાથી વિહાર કરતા મરૂભૂમિમા વીચર્યા, પાચ સાત કોષ દૂર હોય ત્યા સુધી દરમાસની અંધારી દશમે પાલી શહેર આવી શ્રી નવલખા પાર્શ્વનાથજીની યાત્રા કરતા તેમનો પ્રેમ આ તીર્થપર જન્મથીજ દૃઢ હતો તેઓશ્રી મરૂભૂમિમા જ્યા સુધી વીચર્યા ત્યા સુધી દરવર્ષે પોશ દશમી પર આ તીરથે આવી શ્રાવકોને બોધ આપી મહોત્સવ તથા પૂજા ભણાવવા વિગેરે દેવ ભક્તિનું કાર્ય કરતા હતા.

ગુરૂમહારાજશ્રી સાથે અનુક્રમે વિહાર કરતા ગુર્જર દેશ (ગુજરાત) મા પધાર્યા રાજનગરમા ડેલાના ઉપાશ્રયે **પન્યાસજીમહારાજ શ્રી રત્નવિજયજી ગણી** પાસે યોગોદ્વહન કરી વિક્રમ સંવત ૧૯૨૮ ની સાલમા વડી દીક્ષા લીધી તે વખતે તેમનું નામ **મુનિમહારાજ શ્રી ઉમેદવિજયજી** રાખવામા આવ્યું જે નામ અદ્યાપિ પર્યંત પ્રસિદ્ધ છે

ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજને ખાસ કારણસર મરૂભૂમિમા જવાનુ થતા તેમની આજ્ઞાથી ચરિત્રનાયક **તપાગચ્છાધીશજ દાદાના નામથી પ્રસિદ્ધિ પામેલા** લુવારની પોળે બીરાજતા **શ્રીમાન્ પન્યાસજી મહારાજ શ્રી મણિવિજયજી** દાદા સાથે રહ્યા. ચાતુર્માસ પણ

તેમના સાથેજ થયું તેમના સમાગમથી વ્યાકરણ, પ્રકરણાદિ સામાન્ય જ્ઞાનાભ્યાસ કરી યોગોદ્વહન કરવા પૂર્વક સિદ્ધાંત વાચવા લાગ્યા અને દાદા સાથે રહેવાથી તેમની ત્યાગવૃત્તિ તો જન્મથીજ હતી પણ વધારે દૃઢ અને નિર્મળ બની અને તે સમયમાં તેમણે બાર વરસ સુધિ તો લાગઠ એકાસણાજ કર્યા હતા

ત્યારબાદ ઉજમ બાઈની ધર્મશાળામા શ્રીમાન્ બુટેરાયજી ઉર્ફે **બુદ્ધિવિજયજી** ત્થા **શ્રીમાન મુક્તિવિજયજી** (મુળચંદજી) મહારાજની સાથે રહ્યા હતા અને તે અરસામા ચરિત્ર નાયકે ઘણુંજ ઉત્તમ પ્રકારનું જ્ઞાન સંપાદન કર્યું. શ્રીમાન્ મુક્તિવિજયજી મહારાજ કાળધર્મ પામ્યા પછી કેટલોક વખત **શ્રીમાન્ વૃધ્ધિચંદજી મહારાજ** સાથે રહ્યા શ્રીમાન્ મુળચંદજી મહારાજ અને વૃદ્ધિચંદજી મહારાજ સંગાથે લાંબો વખત રહેવાથી શ્રીમાન્ મુળચંદજી મહારાજના શિષ્ય તરીકે જન સમૂહમા પ્રસિદ્ધ થયેલા, અને વૃદ્ધિચંદજી મહારાજ પ્રતે તેમનો અસાધારણ પ્રેમ હતો જેથી તે બન્ને મહાત્માઓના સમુદાય સાથે તેમનોદૃઢ પરિચય નિર્વાણ પર્યંત રહ્યો

ચરિત્રનાયકે કચ્છ દેશમા વિહાર કરી બે ચાતુર્માસ ભુજમા અને બે ચાતુર્માસ માડવીમા કર્યાં હતા તે સમય **કચ્છમાં રહેલા પ્રાચીનતીર્થ ભદ્રેશ્વરને** પ્રસિદ્ધીમા લાવી તેનો ઉદ્ધાર કરાવ્યો હતો

ચરિત્ર નાયકે શરૂઆતમા ચાર ચાતુર્માસ **વડોદરા શહેરમાં** અવાર નવાર કર્યા હતા ત્રણ ચાતુર્માસ **કાઠીયાવાડના મહુવા બંદરમાં** કર્યાં હતા પૂર્વે સદરહુ શહેરમા દેવદ્રવ્યમા આગેવાનોની અણસમજને લઈ ગોટાળો થયેલ તે દુર કરાવ્યો હતો, અને તે સમય અત્રે યતિવર્ગનુ જોર વિશેષ હોવાથી મુનિ વિહારમા જે અગવડતાઓ હતી તે શ્રાવકોને સમજાવી સરળતા કરી એક ચોમાસું **ડીસા શહેરમાં**

કર્યું હતુ આંહી પણ યતિનુ પરીબળ જબર જસ્ત હતુ, તેમના મંત્ર યંત્ર તંત્રથી ભરમાયેલ મુગ્ધ શ્રાવકોને શુધ્ધ ધર્મનો બોધ આપી જન સમાજને આહી શુધ્ધ ધર્મની રૂચીવાળો કર્યો હતો, અને આહીથી સાત ગાઉ ઉપર આવેલ પ્રાચીન જૈન તીર્થ શ્રી **ભીલડીયા પાર્શ્વનાથજી મહારાજનું તીર્થ** અપ્રસિધ્ધ સ્થિતિમા તે વખત રહેલ હતુ ત્યા ડીસાના સંઘને સાથે લઈ યાત્રા કરવા પધાર્યા હતા, અને જીર્ણ સ્થીતિમા આવેલ આ પ્રાચીન તીર્થ મહા પ્રભાવશાળી છે એમ શ્રાવકોને પ્રતિબોધ આપી તેના વહિવટના નાણા ૪૦–૫૦ વર્ષથી ચોપડામા લહેણા રહેલા હતા તે ચોપડાઓ મંગાવી વ્યાજ સાથે પૈસા વસુલ કરાવ્યા, અને તે ગામના પણ ધનાઢય શ્રાવકોને ઉપદેશ આપી તથા આજુબાજુના ગામોમાથી મદદ મેળવી અને ડીસાના શ્રાવકો સંઘમા આવેલ તે તમામની મદદ મેળવી આ તીર્થનો જીર્ણોધ્ધાર કરાવ્યો તથા મન્દિરની ચારે બાજુ વિશાળ જગ્યા ખરીદાવી ધર્મશાળા બંધાવવાનો ઉપદેશ કર્યો, અને તેથી ત્યા આજે વીશાળ ધર્મશાળાનુ મકાન શોભી રહેલ છે, તે આ ચરીત્રનાયકના પ્રયાસને આભારી છે, એટલુ જ નહિ પણ આ તીર્થમા અવાર નવાર આવી શ્રાવકોને બોધ આપી, આ તીર્થને ખાસ પ્રસિદ્ધીમા લાવ્યા જેથી ત્યા દરવરસે પોષ દશમીએ મેળો ભરાય છે અને ઘણા યાત્રાળુ શ્રાવકો અદ્યાપિ પર્યંત આવે છે, આવનાર સમુદાયને તકલીફ કમી થાય તે ખાતર ત્યા માગશર વદ ૯-૧૦-૧૧ ત્રણે દીવસ નવકારશી–જમણવાર–સ્વામીવત્સલ થાય તેવી સગવડતા પ્રતિબોધથી કરાવી આપી આ તીર્થને ખાસ પ્રસિધ્ધીમા લાવ્યા છે, આવા અનેક ઉત્તમ કાર્યો તેઓએ વિહારમા સ્થળે સ્થળે કરેલ છે પણ તેની નોધ નહી મળવાથી વીસ્તારથી વિવેચન અત્રે આપી શકેલ નથી

શ્રીમાન્ વૃદ્ધિચંદજી મહારાજના શિષ્ય **પન્યાસજી મહારાજ શ્રી ગંભીરવિજયજી** પાસે ભગવતીજીના યોગવહન કરતા

રાજનગરમાથી તેઓ સાથેજ ચરિત્ર નાયક **શ્રી** સિદ્ધગિરિરાજના સઘમા પધાર્યા અને ત્યાથી ભાવનગર પંન્યાસજી મહારાજ સાથે આવી આહીના સઘના અત્યાગ્રહુથી આડબર પૂર્વક વિક્રમ સવત ૧૯૪૯ ની સાલમા ગણી પદવી પામ્યા.

વિક્રમ સવત ૧૯૫૨ની સાલમા **રાધનપુર શહેરમાં** ઓત્સવ મહોત્સવ પૂર્વક શ્રીમાન્ મુળચદજી ગણી મહારાજના શિષ્ય **પન્યાસજી મહારાજ શ્રી આણદવિજયજી**ના હાથથી **પન્યાસ પદવીથી** ચતુર્વિધ સંઘ સન્મુખ વિભૂષીત થયા

શ્રીમાને ઉપરોકત જણાવેલ ગામો સીવાય અન્ય સ્થળે ચાતુર્માસો કરતા અનેક ઉપકારો કર્યા છે પણ તેના લખાણના અભાવે વિવેચન લખી શકાયેલ નથી, પોતે કચ્છમા વિચર્યા તે સમય મુનિ નરેંદ્રવિજયજી મહારાજને દીક્ષા આપી હતી, જેઓ મહાન્ તપસ્વી થયા તેમણે **માસ ક્ષમણ–પાસ ક્ષમણ–સોળભતું** વગેરે અવાર નવાર સારી તપસ્યાઓ કરી હતી

ત્યારબાદ મુનિ મહારાજ શ્રી પ્રધાનવિજયજીને દીક્ષા આપી તથા રાધનપુરના એક શ્રાવક જેઓ પ્રકરણાદિનું ઉત્તમ જ્ઞાન ધરાવતા હતા તેમને દીક્ષા આપી તેમનુ નામ મુનિશ્રી અમૃતવિજયજી રાખવામા આવ્યુ આ પ્રમાણે ગુરૂ મહારાજશ્રીના ત્રણ શિષ્ય થયા —

તે શિષ્યોના કાળ ધર્મની નોંધ.

મુનિ શ્રી નરેંદ્રવિજયજી તપસ્વીજી વિક્રમ સંવત ૧૯૬૪ની સાલમા સિદ્ધક્ષેત્ર પાલીતાણામા કાળધર્મ પામ્યા

મુનિ શ્રી પ્રધાનવિજયજી બીજા શિષ્ય વિક્રમ સંવત ૧૯૫૨ ની સાલમા વઢવાણ કેમ્પમા કાળ ધર્મ પામ્યા.

મુનિ શ્રી અમૃતવિજયજી ત્રીજા શિષ્ય વિક્રમ સવત ૧૯૭૫ ની સાલમા થરાદરીમા કાળધર્મ પામ્યા.

પ્રશિષ્ય.

મુનિ શ્રી નરેંદ્રવિજયજીના શિષ્ય મુનિ શ્રી ભાણુવિજયજી જેમને ધોલેરા બદરમા પન્યાસજી શ્રી ઉમેદ વિજયજી મહારાજે સ્વહસ્તે દીક્ષા આપી હતી તેઓ પ્રભાવ શાળી વિદ્વાન થયા હતા તેઓ વિક્રમ સવત ૧૯૬૧ની સાલમા **મહુવા બંદર** કાળધર્મ પામ્યા મુનિ શ્રી નરેદ્રવિજયજીના બીજા શિષ્ય મુનિ શ્રી લબ્ધિવિજયજી થયા હતા જે હાલ પોતાના શિષ્યો મુનિ રત્નવિજયજી આદિ ૩-૪ ઠાણા સાથે મરૂભૂમિમા વિચરે છે

ચરીત્ર નાયકના ઉપરોકત ૩ શિષ્ય પ્રશિષ્યની વ્યાખ્યા જણાવ્યા બાદ તેમના ૩ શિષ્યરત્ન બીજા થયા એકંદર ગુરૂ મહારાજને **ષટ્ શીષ્યો** થયા

ચરીત્ર નાયક પાલનપુર એજન્સીમા રાધનપુર નજીકના થરા ગામમા વિક્રમ સવત ૧૯૫૯ ની સાલમા પધાર્યા ત્યાના રહીશ શેઠ કુટુબના **ચતુરભાઈ નામના શ્રાવકની** ધર્મપત્ની રત્નકુક્ષી પુંજીબાઈ નામની હતી આ ગામથી ત્રણ ગાઉ ઉપર આવેલા **રાજપુર** નામના ગામમા વિક્રમ સવત ૧૯૪૧ ના મૃગશર શુકલ ચતુર્દશીએ સોમવારે પ્રાત કાલે તેમની કુક્ષીથી જન્મ પામેલ મહાપુણ્યવાન **ચુનીલાલ** નામના શ્રાવક હતા તેમનુ કુટુબ ઘણુંજ બહોળુ હતું, ચરિત્ર નાયકે તેમના માતા પિતા કાકા બાધવો બ્હેનો સહકુટુંબને

ધર્મ બોધ આપી ધર્મ શ્રધ્ધામા દૃઢ કર્યા અને ચુનીલાલભાઈને પણ તેમના બોધથી દીક્ષા લેવા અભિલાષા થઈ તેથી તેમના કુટુમ્બને સમજાવીને અનુમતિ મેળવીને વિક્રમ સંવત ૧૯૫૯ ના વૈશાક વદ ૭ ના દીવસે **પાટણ શહેરમાં ખેતરવશીના પાડામાંથી** મોટી ધામધુમથી મહોત્સવ પૂર્વક વરઘોડા સહિત શહેર બ્હાર જઈ તેમન કુટુમ્બ અને ચતુર્વિધ સંઘ સમક્ષ તેમને દીક્ષા આપી હતી તેમનુ નામ **મુનિ શ્રી ખાન્તિવિજયજી** રાખવામા આવ્યુ તેજ દીવસે તેમની સાથેજ બીજા એક શ્રાવકે પણ દીક્ષા લીધી જેમનુ નામ **મુનિ શ્રી જયવિજયજી** રાખવામા આવ્યુ હતુ, ઉપરોકત બન્ને શિષ્યોની વડી દીક્ષા સવત ૧૯૫૯ ના અશાડ શુદ ૮ મે પાટણમાજ ચરીત્ર નાયકના સ્વહસ્તે થઈ હતી.

ત્યારબાદ વિક્રમ સવત ૧૯૬૦ની સાલમા ચાણસ્મા ગામમાં એક શ્રાવકને ચરિત્રનાયકે દીક્ષા આપી જેમનું નામ **મુનિ શ્રી ધનરૂપ વિજયજી** રાખવામા આવ્યુ હતુ

શ્રીમાન્ ખુદના આ ત્રણે શિષ્યો હાલ વિદ્યમાન છે ચરિત્ર નાયકનો **મુનિ મહારાજ શ્રી ખાન્તિવિજયજી મહારાજ** ઉપર વિશેષ પ્રેમ હતો અને મુનિ શ્રી ખાન્તિવિજયજી **ગુરૂ ભકિતમા** તલાલીન હતા જેથી તેમને યોગ વહન કરાવી પોતાને હાથેજ ગણી અને પન્યાસ પદવી આપવા ચરીત્ર નાયકને ખાસ ઉમેદ હતી, પરતુ ભાવિ પ્રબળ છે આયુષ્ય સ્થિતિ કમી, જેથી તે અભિલાષા ચરીત્ર નાયકના દિલમાજ રહી, પરંતુ તે પોતાની અભિલાષા પૂર્ણ કરવાને **શ્રીમાન્ વિજય વીર સૂરિજીને** પોતે ખાસ ભલામણ કરી હતી કારણ કે શ્રીમાન્

વિજય વીર સૂરિજીને વિક્રમ સવત ૧૯૬૦ની સાલમા ભગવતીજીના યોગ વહન પોતેજ કરાવીને સવત ૧૯૬૧ ની સાલમાપાટણમા ગણી પદવી આપી હતી અને તેજ સાલમા રાધનપુરમા પન્યાસ પદવી પણ પોતેજ આપી હતી તે વખત ખાસ ભલામણ કરેલ કે જેવી રીતે તમોને યોગ વહન કરાવીને પદવીથી વિભુષીત કરેલ છે, તેમ તમો પણ યોગ વહન કરાવી મારા વિદ્વાન શિષ્ય મુનિ શ્રી ખાન્તિવિજયજીને ઉપરોકત પદવીથી વિભુષિત કરવા ચુકશો નહિ

આ પ્રમાણે હકીકત બન્યા પછી ચરીત્ર નાયક તપ, જપ, વ્રત્ત, સયમ, નિયમ, આદિ અનેક ગુણોથી વિભુષીત થઇ આડત્રીશ વર્ષ સુધી લાબો વખત દીક્ષા પ્રર્યાય પાળી વિક્રમ સવત ૧૯૬૩ ના ચાતુર્માસ માટે શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર પાલીતાણામા પધાર્યા હતા, ભારત ભૂમિપર વિચરી અનેક જીવોને અસારસસારથી નિસ્તારતા તરણ તારણ બાળબ્રહ્મચારી નિસ્પૃહિ મહાન્ પ્રભાવશાળી સ્વાત્મકલ્યાણપ્રાપ્ત કરવાને માટેજ તીર્થ સ્થળમા અત સમયે તેમનુ પ્રબળ પુન્ય પ્રેરણા કરી લાવેલ હોય તેમ પધાર્યા. છેવટના આ ચાતુર્માસમા સિદ્ધક્ષેત્રમા અનેક આત્માર્થી જીવોને સદ્બોધામૃત આપી વિક્રમ સવત ૧૯૬૪ ના માગશર વદ ૩ ના દિવસે તીર્થની શીતળ છાયામા રતનચદ ભડારીની ધર્મશાળામા પોતાના વિદ્વાન શિષ્યો અન્ય મુનિ મહારાજો સાધ્વીઓ શ્રાવક શ્રાવીકાઓ સમક્ષ પૂર્ણ સમાધિ તથા નીઝામણાપૂર્વક નમસ્કાર મહામત્રને ઉચ્ચારણકરતાઅને ગિરિરાજનુ ધ્યાનધરતા બપોરના વિજય મુહુર્તમાં મનુષ્ય દેહનો ત્યાગકરીસ્વર્ગ-

વાસી થયા. તે અવસરે તેમના શરીરની દહન ક્રિયા અત્રેની મોટી ટોલીવાળાઓએ માડવી બનાવવા પૂર્વક ઘણીજ ધામધુમથી કરી હતી

ચરીત્ર નાયકના નિર્વાણ સમયપર આહી **પન્યાસજી શ્રી ગંભીર વિજયજી, પન્યાસજી શ્રી ચતુરવિજયજી, પન્યાસજી શ્રીસુમતિ વિજયજી, પન્યાસજી શ્રી ધર્મવિજયજી, પન્યાસજી શ્રી જશમુનિજી આદિ મુનિરાજોનાં ઠાંણાં ૪૦-૫૦ તથા સાધ્વીજી મહારાજનાં ઠાંણાં ૧૫૦ તેમજ બહારગામના ગુરૂભકિત નિમિતે આવેલ શ્રાવક શ્રાવીકાઓ હાજર હતા,** તે તમામે દીલગીરી પૂર્વક દેવવંદન ક્રીયામા લાભ લીધો હતો, તેમજ આહીના શ્રાવકોએ બહારગામ દેશાવરમા આ દીલગીરી ભરેલ સમાચાર તાર ટપાલ દ્વારા મોકલતા ત્યા પણ દેવવંદનની ક્રીયા તથા ગુરૂભક્તિ નિમિતે આરભ સમારભ બંધ કરી ધર્મ ક્રીયાઓ થઇ હતી

ચરીત્ર નાયકના વિદ્વાન શિષ્ય **મુનિ મહારાજ શ્રી ખાન્તિવિજયજી મહારાજના** સદ્બોધથી, **થરાગામના સંઘના આગેવાનો** અત્રે તે સમયપર યાત્રા નિમિત્તે આવેલ, તેમણે ગુરૂ મહારાજની ભક્તિ નિમિતે આહિ પન્નાલાલ બાબુની ધર્મશાળામા નિર્વાણ મહોત્સવ અષ્ટાન્હિકા મહોત્સવ પૂર્વક ગિરિરાજ ઉપર સ્થળે સ્થળે આગી પૂજા ભાવના કરાવવા પૂર્વક અને સ્વામીવત્સલો કરવા સાથે બડા આડબરથી ઉજવેલ હતો, સબબ ચરીત્ર નાયક થરા ગામમા વિહાર કરતા પ્રથમ પધારેલ તે વખત ત્યાંના ૪૨ ગામનો જ્ઞાતિ સબધી લાબા વખતનો ઝગડો સદ્બોધામૃતથી સહુને સમજાવી દફે કરેલ હતો,

પુન્યવાન જીવો સમય આવે ઉપકારની કદર ભૂલતા નથી, તેમ આ સમયપર આવી ગુરૂભક્તિનો મહાન્ લાભ મેળવી દેવ ભક્તિ તે નિમિતે અનુપમ કરી ગુરૂ મહારાજના ઉપકારના કંઇક અંશે અનૃણી થયા

ચરિત્રનાયકે આગળ જણાવેલા પોતાના શિષ્યોને દીક્ષા આપી તે શિવાય બીજાપણ અનેક ભવ્યાત્માઓને દીક્ષા આપેલ છે.

શ્રીમાન્ પન્યાસજી ચતુરવિજયજી મહારાજને ડીસાકાંપમાં બડા આડંબર સાથે દીક્ષા આપી મુનિ મહારાજશ્રી વૃદ્ધિચંદજીના શિષ્ય નિમ્યા હતા, તથા શ્રીમાન્ વિજયનેમિ સૂરિજીના મુખ્ય શિષ્ય મહોપાધ્યાય શ્રી સુમતિવિજયજી મહારાજને યોગોદ્વહન કરાવી વડી દીક્ષા આપી હતી, આ દાખલો ચરિત્રનાયકની શીષ્ય પ્રત્યેની નિર્લોભતા બતાવે છે, ઉપરોક્ત ૨ દાખલા આહિ જણાવેલ છે પરંતુ તે શીવાયપણ ઘણા સાધુ સાધ્વીઓને દીક્ષા, વડીદીક્ષા યોગોદ્વહનની ક્રીયાઓ તથા કેટલેક સ્થળે શ્રાવક શ્રાવકાઓને ઉપધાનાદિ ક્રીયાઓ ચતુર્થવ્રત્તના નિયમો ચરિત્રનાયકે કરાવેલ છે તથા ઘણા ગામો અને શહેરોમાથી સંઘ કઢાવી સિદ્ધિગિરિરાજ વિગેરેની અનેક વખત યાત્રાઓ કરી છે.

પાટણ નજીક આવેલ ચાણસ્મા ગામમાં બાળકથી માડીને ૬૦ વરશના વૃદ્ધ માણસોને નવકારથી અભ્યાસ શરૂ કરાવી ચરિત્ર નાયકે પોતેજ સારો જ્ઞાન અભ્યાસ કરાવેલ છે અને તેઓને શુદ્ધ ધર્મના દ્દઢ સંસ્કારવાળા બનાવેલ છે, આ ગામમાં ફૂક્ત શ્રાવકોનેજ

ઉપકાર કર્યો તેમ નથી પરંતુ અહિંની પ્રજાના અઢારે વર્ણને સદ્ બોધ આપી ધર્મરાગી બનાવેલ છે આહીના તળાવમા માછલાનો વધ કાયમ થતો તેની અરજી કરાવી નામદાર ગાયકવાડ સરકાર પાસેથી સદાને માટે એવો હુકમ મેળવ્યો કે "**આ તળાવપર કોઇથી હિંસા થઇ શકે નહિ**" તેવા હુકમના શીલાલેખો કોતરાવી તળાવના કાઠાપર ચોડાવ્યા છે વિગેરે ઘણા ઉપકારના કાર્ય કર્યા છે.

ચરિત્ર નાયકના વિદ્યમાન્ વિદ્વાન્ મુખ્ય શિષ્ય બા.લ બ્રહ્મચારી અનુયોગાચાર્ય (પંન્યાસજી) શ્રી ખાન્તિ-વિજયજી ગણીજીનો ટૂંક જીવન પરિચય.

આગળ જણાવી ગયા છીએ કે ચરિત્રનાયકનો તેમના પરત્વે અદ્વિતીય નિર્મળ પ્રેમ હતો, તેમજ તેઓ ગુરૂભક્તિમા દૃઢ રૂચીવાળા તલ્લીન વિનયવાન હતા, એ વાત તો સિદ્ધ છે કે સંસારીને જેમ ઉદ્યમી અને શક્તિવાન્ સુપુત્રપર પ્રેમ હોય છે તેમ મુનિરાજોને ધર્મધ્વજાફરકાવનાર શાસન ઉન્નતિ કરનાર વિનયવાન શિષ્ય પરત્વે પ્રેમ હોયજ તેમા નવાઈ નહિ. ગુરૂમહારાજના શુભ આશીર્વાદને પાત્ર થયેલ તેમના નિર્વાણબાદ બંગાળમા અજીમગંજ મુર્શીદાબાદ સુધી વિહાર કરી ત્યા ચાતુર્માસ રહી શ્રી સમેત શીખરજી તીર્થની યાત્રા કરી ત્યાથી પાછા ફરતા પાવાપુરી, ક્ષત્રીયકુંડ, પટના, બીહાર, રાજગ્રહી, ગોબરગામ, કાકંદી, ચંપાપુરી, કાશી, અયોધ્યા, રત્નપુરી, કંપીલપુર,

હસ્તીનાપુર, આદિ શહેરોની (તીર્થોની) યાત્રા કરી દીલ્લી શહેરમા ત્રણ માસ સ્થીરતા કરી તે સ્થળપર સદ્બોધામૃત આપી, અનહદ ઉપકાર કરેલ તેમજ મારવાડમા જયપુર, અજમેર, નવાનગર, (બીયાવર) ફલોધિ પાર્શ્વનાથ, મેડતા, નાગોર, બીકાનેર જેસલમેર, પોકણફલોધિ જોધપુર, નાકોડા, પાર્શ્વનાથજી, પાલી, શીવગંજ, શીરોહી, બામણવાડજી, આબુ, જીરાવલા, સાદડી, ઘાણેરા, વરકાણા વિગેરે સ્થળોમા વીચરી યાત્રા કરી અનેક જીવોને પ્રતિબોધતા તે સ્થળમા ચાતુર્માસ કરતા અનેક સ્થાનકવાસી, તેરા ।થી, દીગબરીઓ, આર્યસમાજીઓ વિગેરે સાથે ચર્ચા કરી શુદ્ધ ધર્મની પીછાન કરાવવામા દિગ્ વિજય મેળવેલ છે, તેમજ ખાનદેશ, નિમાડ, મેવાડ, માળવા, માડવગઢ અને વરાડ દેશમા અપ્રતિબદ્ધ વિહાર કરી અંતરીક્ષ પાર્શ્વનાથ ભાડક (ભદ્રાવતી)ની યાત્રા કરી વરધા, ઉમરાવની, આકોલા વિગેરે સ્થળોમા વીચરી બુલ્લઠાણા જીલ્લાના લુણાર ગામમા ચાતુર્માસ કરી સ્થાનકવાસીના વિદ્વાન સાધુઓ (રીખો) સાથે ચરચા કરી તીર્થકરની પ્રતીમા માનવી અને પૂજવી શાસ્ત્રોક્ત પ્રમાણથી તેમના સમક્ષ સિદ્ધ કરી બતાવી તે ગામના સાઠ ઘરોમાથી ત્રીસ ઘરના સ્થાનકવાસી ગૃહસ્થોને મુર્તિ પૂજક શુદ્ધ ધર્મના રાગી બનાવ્યા.

કોલાપુરની ગાદીના શ્રીમાન્ કૂર્તકોટીના શ કરાચાર્ય કે જેઓએ એમ એ ની ડીગ્રી મેળવેલ છે, તેમના મધ્યસ્થ પણા નીચે સભા મેળવી મૂર્તિપૂજા જૈન આગમોથી સિધ્ધ કરી બતાવી સસ્કૃત ભાષામા તેમના રૂબરૂ ભાષણ આપી જૈનધર્મનું શુધ્ધ તત્ત્વ સમજાવી ત્યા આગળ જૈન ધર્મનો સારો પ્રચાર કરાવી સ્થાનકવાસી સામે વિજય મેળવ્યો હતો.

ત્યારબાદ વિહાર કરતા શ્રીમાન ગુજરાતમા પધાર્યા આહી આગળ શ્રીમાન્ વિજય વીરસૂરીશ્વરજીએ મરહુમ પુજ્ય પંન્યાસજી મહારાજ શ્રી ઉમેદવિજયજી ગણીજીની આજ્ઞાનુસાર ઉપર જણાવ્યા મુજબ દિગ્ વિજય મેળવી આવેલ મુનિ મહારાજ શ્રી ખાન્તિવિજયજી મહારાજને મીયાગામમા શ્રી ભગવતીજીના યોગોદ્વહન કરાવી વિક્રમ સંવત ૧૯૭૯ ના આશો વદી ૪ સોમવારે ગણીપદવી અને વદી છઠ બુધવારના રોજ પન્યાસ પદવીથી વડોદરા, સુરત, રાધનપુર, પાટણ, વિગેરે સ્થળોના સંભાવીત ગૃહસ્થોની સમક્ષ વિભૂષીત કર્યા.

પન્યાસજી મહારાજ શ્રી ખાન્તિવિજયજી ગણીએ વિક્રમ સંવત ૧૯૭૬ ના ફાગણ સુદ ૩ ના દીવસે રાજનગરમા લાલાભાઇની પોળના રહીશ માસ્તર પુંજાલાલ નામના શ્રાવકને શ્રી કેશરીયાજી તીર્થમાં દીક્ષા સ્વહસ્તે આપેલ, તેમનું નામ **મુનિ પુષ્પ વિજયજી** રાખેલ અને બીજા શિષ્યપણ રાજનગર સારંગપર તળીયાની પોળના રહીશ ચીમનલાલ નામના શ્રાવકને વરાડ દેશમા લુણાર નામના ગામમા દીક્ષા આપેલ, તેમનુ નામ **મુનિ ચમરેંદ્રવિજયજી** રાખેલ ઉપરોક્ત બન્ને શિષ્યો વર્તમાન સમયે વિહાર કરતા અનેક સ્થળોમાં ઉપગાર કરી રહ્યા છે તથા પં. શ્રી ખાન્તિવિજયજીયે પોતાના દેશમા વિચરી, દેશના લોકોને ધર્મબોધ આપી દેવ દ્રવ્યાદિથી નિર્મુક્ત કરી અનેક ઉપકાર કરવા સાથે પોતાની ગૃહસ્થપણામા રહેલ બે બહેનોને પણ દીક્ષા આપી એકનું નામ

દર્શનશ્રીજી અને બીજીનુનામ વિમલશ્રીજી આપેલ છે તે બન્ને સાધ્વીજીઓ હાલમા કર્મગ્રથ સુધી તથા સસ્કૃતનુ સારૂ જ્ઞાન સંપાદન કરી લોકોને ઉપકાર કરતા વિચરે છે

પન્યાસજી શ્રી ખાન્તિવિજયજી ગણી સાથે દીક્ષા ગ્રહણ કરનાર ચરિત્ર નાયકના ૫ મા શિષ્ય મુનિ મહારાજ શ્રી જયવિજયજી, તેમના શિષ્ય મુનિ કલ્યાણવિજયજી સાથે હાલમા મરૂભૂમિમા દેલંદર ગામમા ચતુર્માસ રહેલ છે, તેઓ સાહેબે દેલદર, તથા પાલડી ગામમા શ્રીમાન્‌ના નામની લાયબ્રેરી તથા મરહુમ પુજ્યપાદ ગુરૂમહારાજ શ્રી પન્યાસજી ઉમેદવિજયજી ગણીજીના નામની ગ્રથમાળા સ્થાપન કરાવી છે, જેની દ્વારા ૩-૪ ગ્રથોપણ બહાર પડી ચુકેલ છે અને વર્તમાન સમયે ઉપરોક્ત ગ્રથમાળાનુ કામ ચાલુ છે

છઠ્ઠા શીષ્ય મુનિ મહારાજ શ્રી ધનરૂપવિજયજી સ્વયં પોતે લોકોને પ્રતીબોધતા વીચરે છે આ સાલ સીરોહી જીલ્લે કાલદરી ગામમા ચાતુર્માસ રહેલ છે

મરહુમ ગુરૂમહારાજના પ્રશિષ્ય મુનિ શ્રી લબ્ધિવિજયજી પોતાના ૨-૩ શિષ્યો સાથે વીચરે છે આ ચોમાસુ નવા શહેર (બીયાવર) મારવાડમા છે

મરહુમ ગુરૂ મહારાજનુ પ્રારંભે જણાવેલ વિક્રમ સવત ૧૯૫૩ની સાલમા આહિ વળા (વલ્લભીપુર) મુકામે ચાતુર્માસ થયેલ તે વખતે

તેમણે જે સદ્બોધામૃત આપી ઉપકાર કરેલ તે અનૂપમ છે તેમજ અદ્યાપિ પર્યંત આત્મહીતના કાર્યોમા આગળ વધવા અને સમાજ સેવામા જૈન સાહિત્યને ખીલવવા હુ ભાગ્યશાળી થયો છુ એ તેમના બોધનોજ પ્રતાપછે, જેમનો ઉપકાર જીદગી પર્યંત નહીં વીસરાય તેવો અમોઘ છે, તેમના વિદ્વાન્ પ્રભાવશાળી શિષ્ય પન્યાસજી મહારાજ શ્રી ખાન્તિવિજયજી ગણીનો પરીચય મને આ સાલમા વિશેષ શીશીર કાળમા વિહાર કરતા અત્રે પધારતા અનાયાસે ભાગ્ય યોગેજ થયો પરીચયની શરૂઆતમા તેમના વચનામૃત સરળતા સાદાઈ અને સદ્વર્તન જોતા ગુરૂમહારાજના આવા પ્રતાપિ શિષ્યના સમાગમને અહોભાગ્ય માનતો હું શ્રીમાન્ વૃદ્ધિચંદજી મહારાજના પદ્યાત્મક જીવન ચરિત્રની વાત તેમની પાસે રજુ કરૂ છુ કે તર્તજ તમણે કહ્યુ કે આ સાલ ઘણે ભાગે મુબઈ ચાતુર્માસ થવા સભવ છે તે વખત યાદ આપજો.

ભવિતવ્યતા પાકે ત્યારે યોગપણ સાનુકૂળ થાય તેમ શ્રીમાન્ વિજયવીરસૂરીશ્વરજી સાથે મુબઈ શહેરમા ગોડીજીના ઉપાશ્રયે શ્રીમાન્ પન્યાસજી ખાન્તિવીજયજી ગણીનુ ચાતુર્માસ થયું શરૂ-આતથીજ શ્રીમાન વિજયવીરસૂરિજી લકવાની માદગીમા હતા તેમની વૈયાવચ્ચ ઉંચા પ્રકારે કરી અને પોતે શ્રી ભગવતીજી સુત્રની વાચના હાલ મુબઈ શહેરને આપી રહેલ છે સમજાવવાની શક્તિ એવી સરસ છે કે આ મહાન્ શાસ્ત્ર વિવરણપૂર્વક સહુ સમજી શકે તેવી સરલતાએ વંચાય છે આ પ્રમાણે મુંબઈથી આવતા શ્રાવકોના મોઢે

ખાસ પ્રશંસા સાંભળી ગુરૂમહારાજના આવા પ્રતાપી શિષ્ય માટે મગરૂર થઇયે છીયે કે શ્રીમાન્ વૃદ્ધિચંદજી મહારાજના પદ્યાત્મક ચરીત્રની આવૃતિ તેમના સદ્બોધદ્વારા દરેક ગામના ભંડારમા રહેવા પ્રસિદ્ધ થવાના સમાચાર મળતા શરૂઆતમા પુજ્યપાદ ગુરૂ મહારાજનું ગુરૂગુણાષ્ટક તથા ગદ્યાત્મક તેમનુ જીવન ચરીત્ર અને અંત ગુરૂગુણ પચ્ચીશી પણ સાથે સાથે પ્રસિદ્ધ કરવા મળેલ તકને અમૂલ્ય ગુરૂભક્તિવડે યત્કિંચિત અનૃણી થવાનો સમય માનુ છુ કારણ જેમનું પદ્યાત્મક જીવન ચરિત્ર સમાજ સમક્ષ પ્રસિદ્ધીમા મુકવા વખત મળેલ છે તે મરહુમ ગુરૂમહારાજના ચરિત્રમા જણાવ્યા મુજબ દૃઢ પરીચયવાન અને મનેપણ ખાસ ઉપકારી થયેલ મરહુમ ચરીત્ર નાયકનું નામ આ ગ્રંથ સાથે જોડતા સોનું અને સુગંધના મેલાપ જેવો સમય પ્રાપ્ત થયેલ છે, વળી જેમના સદ્બોધામૃત વડે આ ગ્રંથ પ્રસિદ્ધીમા આવે છે તેમનોપણ યત્કિંચિત જીવન પરીચય ગુરૂ મહારાજના ચરિત્ર સાથે સમાજને રોશન કરતા બેવડો આનંદ થાય છે

શ્રીમાન્ અનુયોગાચાર્ય (પન્યાસજી) ઉમેદવિજયજી ગણીની પટાવળી.

સુધર્મગચ્છ, વડગચ્છ, તપગચ્છ, આદિસાર્થ નામવાળા તપાગચ્છમાં સુધર્માસ્વામીની પાટ પરંપરામા શ્રી વિજયસિંહ

સૂરિશ્વરજીના શિષ્ય પન્યાસજી સત્યવિજયજી ગણી સંવેગ પંથ ક્રીયાઉદ્ધારકથયા તેમના શિષ્ય પંન્યાસજી કર્પૂરવિજયજી ગણિ તત્‌શીષ્ય. પંન્યાસજી શ્રી ક્ષમા વિજયજી ગણીજી

,,	,,	જીન	,,	,,
,,	,,	અમૃત	,,	,,
,,	,,	ગુમાન	,,	,,
,,	,,	તેજ	,,	,,
,,	,,	ધન	,,	,,

,, મુનિ શ્રી વિનયવિજયજી મહારાજ

,, પન્યાસજી મહારાજ શ્રી ઉમેદવિજયજી ગણીજી

ઇતિ અનુયોગાચાર્ય (પં) શ્રી ઉમેદવિજય ગણિજીનુ ટુંક જીવન વૃતાન્ત સમાપ્ત.

ઉપરોક્ત ચરિત્રમાથી હંસક્ષીર ન્યાયે વાંચક વર્ગ સાર સાર વસ્તુ ગ્રહણ કરી આત્મહિતમા જેટલો આગળ વધશે તેટલો આ અમારો પ્રયાસ સફળ માનીશુ.

ઇતિશમ્ ૐ શાંતિ ૩

વિક્રમ સંવત ૧૯૮૦ ના
આશો સુદ ૧૦ ભોમવાર
વિજ્યા દશમી
વળા, તા. ૭-૧૦-૨૪

લેખક,
દુર્લભજી વિ. ગુલાબચંદ મહેતા.
(ઘોળા જંક્ષન થઇને)
વળા (વલ્લભીપુર)
કાઠીયાવાડ

વાંચકોએ નીચેના શુદ્ધિપત્રક પ્રમાણે પાનાં તથા પંક્તિ તપાસી પોતાની ભુક સુધારી લેવી.

શુદ્ધિ પત્રક.

પાનુ	પક્તિ	અશુધ્ધ	શુધ્ધ
૨	૨૩	૧૯૮૦	૧૮૯૦
૭	૧૩	નિવયે	વિનયે
૨૨	૧૬	ષ્ટાત	દ્દષ્ટાન્ત
૨૬	૧૧	તક્ષણુ	તિક્ષણુ
૩૦	૧૯	પ્રારભ	પ્રાર ભ
૩૨	૪	દલીચ્દ	દલીચ દ
,,	૧૩	સખ્યા	સ ખ્યા
,,	૨૨	હર્ષીતથાય	હર્ષિત અતિથાય
,,	૨૪	કાળ	કાળમા
,,	૨૪	રહેલ	રહેલ
૩૪	૪	શ રિર	શરીર
૩૪	૧૭	મુનિરય	મુનિરાય
૩૫	૧૨	કરત	કરતે
૪૩	૩	જન શાળા	જૈન શાળા
૫૦	૧૭	ખરાયનિમલ્લ	ખરાયતિમલ્લ
૫૭	૭	ગોચરીરે	ગોચરીયે
૫૭	૧૦	સુચવ	સુચવે
૭૧	૧૬	અહર્નિસ	અહર્નિશ
૭૫	૨૦	ગુરૂ (ગુણ)	ગુણ
૮૨	૬	હાષિત	હષિત
૮૭	૮	મબ ધનો	બબ ધ નો
૧૦૩	૯	હારે કારે	હારેમારે
૧૦૪	૧૪	જા મતા લોલ	જામતારે લોલ
૧૦૫	૫	બિબના	બિમ્બના
૧૦૫	૧૩	તિર્થાધિરાજ	તીર્થાધિરાજને
૧૨૨	૧૮	હમારો	અમારો
૧૨૩	૨૪	રૂગુહો	હો ગુરૂ
૧૨૪	૧૧	ઘોલરવાના	ઘોલરામાના
૧૩૧	૧૪	સપ્તમી	ગુરુ સપ્તમી
૧૩૪	૮	રીતે	રીત
૧૩૬	૫	શુશોભિત	સુશોભિત
૧૪૩	૧૦	આરોગ્ય	અગ્રોગ્ય

સકળ મુનિમંડળ શિરોમણિ શાંતમૂર્તિ પરમ ઉપકારી
મુનિરાજ શ્રી

વૃદ્ધિચંદજી જીવન ચરિત્ર.

પ્રથમ પરિચ્છેદ.

ગ્રંથારંભે મંગલ ચતુષ્ક.

(શાર્દૂલ વિક્રીડિત.)

આજે પંચમ કાળમાં ભવ ભીતિ, ભવ્યાત્મની ટાળવા,
મિથ્યા મોહ મહાંધકાર દળવા, સન્માર્ગ સંભાળવા,
વર્તે છે જયવંત અંત કરવા, સંસારના ફંદને,
વંદો મંગળ એહ શાસનપતિ, શ્રીત્રિશલાનંદને

(૧)

ધારીને અભિમાન અંતર અતિ, સર્વજ્ઞ પાસે જતા,
પેખ્યા દીન દયાળ શાન્ત પ્રભુને [૧] દિવ્યાસને શોભતા,

---

૧ સુરવર રચિત સિંહાસને.

થાતા વિપ્ર સનાથ નાથ શરણે, અજ્ઞાનને વામતા,
વંદો ગૌતમ આદિએ ગણુધરા, સત્કાર્ય આરંભતા
(૨)
વર્ષાકાળ વિશાળ ભાવ ધરતા, કોશ્યા તણા સ્થાનમા,
જીત્યા કામ વિકાર નિશ્ચળપણે, રેતા સદા ધ્યાનમા
વંદો તે સ્થુલિભદ્ર મંગળ મહા, થયા વીરના [1] આસને,
ધર્મ્મો મંગળ જૈન "દુર્લભ" દમે, કર્મોતણા પાશને
(૩)

દોહરા.

શ્રી શુભ વીર પ્રભુ નમી, શારદ માય પવિત્ર
મહા મુનિ વૃદ્ધિચંદનુ, કહિશું જન્મચરિત્ર ૧
બ્રહ્મચારી સંયમ ગ્રહી, ભારત ભૂમિ મોઝાર,
વિચર્યા નિષ્પૃહ ભાવથી, કીધો અતિ ઉપકાર, ૨
શાસન સોહ વધારીને, સ્વર્ગ ગયા ગુરૂરાય,
"દુર્લભ" પદપંકજ નમી, ગુણુ ગિરૂઆ તસ ગાય, ૩

ઢાળ પહેલી.

(રઘુપતિ રામ હૃદયમાહે રહેજો રે એ રાગ)
નમો વીર જીનંદ જયકારી રે, તસ શાસનમા ઉપકારીરે,
થયા વૃધ્ધિવિજય ગુણુ ભારી . .
ભવિ ગુરૂરાજ ચરિત્ર સાંભળતારે, કરે સમક્તિની નિર્મળતા
ભવિ૦ (એ આંકણીં)
રમણિય રસાળ પંજાબ રે, લાહોર જીલ્લે સરિતા [2] ચિનાબ રે,
તટે રામનગર રૂડુ ગામ ભવિ૦ ૨
[3]અઢારએ નેવુ વિક્રમમા રે, પોષ શુદ અગ્યારશે જનમ્યારે,

૧ વીર પ્રભુની પાટે ૨ ચિનાબ નામની નદી ૩ વિક્રમ સંવત્ ૧૮૯૦ મા

ભાવ્યા માત પિતા તણા મનમાં ભવિ૦૩
ઓસવાળ જ્ઞાતિમા વિખ્યાત રે, ધર્મજશ શ્રેષ્ઠિ જસતાત રે,
રત્નગર્ભા કૃષ્ણાદેવી માત . . . ભવિ૦ ૪
[1]બેની એકને [2]બાંધવ ચાર રે, ગ્રહે પાછળ ગુરૂ અવતાર રે,
માની લઘુતાએ પ્રભુતાનો સાર ભવિ૦ ૫
આવી વસતા ઉદર ગુરૂ જામ રે, ગ્રહે માતા દોહદ અભિરામ રે,
જેથી નામ સ્થાપ્યુ કૃપારામ ભવિ૦ ૬
અગોપાગ પેખી મનોહાર રે, નિમિત્તજ્ઞ કહે તે વાર રે,
થાશે પૂર્ણ પ્રભાવી કુમાર . .. . .. ભવિ૦ ૭
શિશુ વયથી રમ્મતમા ધ્યાન રે, કમિ રાખતા બુદ્ધિ નિધાન રે,
ગ્રહે ગામઠી સ્કુલમા જ્ઞાન .. .. . ભવિ૦ ૮
ચૌદ વર્ષની ઉમ્મર થાતા રે, વ્યવહાર કુશળ થઈ જાતા રે
ચલવે પેઢી[3] સરાફની ભ્રાતા . ... ભવિ૦ ૯
શહેર પીંડદાદલખા માય રે, કૂળવાન ગ્રહસ્થને ત્યાય રે,
લઘુ વયમા[4] સબધ જોડાય . ... ભવિ૦ ૧૦
કમિ કર્મ ભોગાવળી થાતા રે, અનાયાસે સબધ છુટી જાતા રે,
ફરી કરવા ભણે ના જ્ઞાતા . . . . ભવિ૦ ૧૧
પેખો પૂરવ પુણ્ય પસાય રે, કેવા નિમિત્ત ગ્રહે ગુરૂરાય રે,
સુધારે અધ્યવસાય .. . . ભવિ૦ ૧૨
ગુણગ્રાહિ સરલ કૃપારામ રે, લઘુવયમા ધરે બહુ હામ રે,
ગ્રહે "દુર્લભ" ગુણ અભિરામ . ... ભવિ૦ ૧૩

—o•—

૧ બેની એક=રાધા દેવી નામની. ૨ બાંધવ ચાર=લાલચદ, મુસદ્દીમલ્લ, વજીરીમલ્લ, હેમરાજ, નામના. ૩ સોનુરૂપુ વ્યાજવટંતરની. ૪ વેવિશાળ.

ઢાળ બીજી.

(પંચમ ભવ કોલ્લાગ સન્નિવેશ . .. એ રાગ)

ઢુંઢક પંથ પંજાબ મોઝાર, ઘણે ભાગ પ્રસર્યો તે વાર,
પરિચયમા તે મતના રિખ, પુષ્કળ વિચરતા દે શિખ ૧
(એ આંકણી)
કોઈ કોઈ શહેર જિનાલય હતા, પણ પરિબળ તેહનું જામતા,
ઘણો ભાગ તેમાં ભળી જાય, મુર્તિપુજક સ્વલ્પ જણાય ૨
કૃપારામ પિતાને ગેહ, મત સ્વિકાર થયેલો એહ,
જેથી પ્રથમ થઇ તેહ પિછાન, અમરસિંહ રિખ આગેવાન ૩
લોકાના યતિઓ ત્યા હતા, ચિત્રેલ જિન પ્રતિમા રાખતા,
અમરસિંહ ઢુંઢક ધરિ દ્વેષ, કરતા તેનો પણ નિષેધ ૪
જાજુ થોડા માટે થાય, અતિ સર્વત્ર વરજીત એ ન્યાય,
શુધ્ધ માર્ગ જોવા તે વાર, ઘણો ભાગ થઇ ગયો તૈયાર ૫
બુટેરાય નામા એક રિખ, સત્ય માર્ગના ખાસ પરિખ,
બ્રહ્મચર્યાદિ ગુણે અલંકર્યા જાણી અભાવ સાધન ત્યા ઠર્યા ૬
સમુદાએ પામેલા માન, બત્રીશ સુત્ર વિષે દઈ ધ્યાન,
નિજપક્ષનો જાણ્યો અનર્થ, મન કલ્પિત કિધેલા અર્થ ૭
વ્યાધિ કરણ વ્યાકરણને ગણે, ઢુંઢક મત ભણવા ના ભણે,
હેતુ જાણ્યો તેહનો ખાસ, જેહથી પોગળ થાય પ્રકાશ ૮
ઢુંઢકના આચાર વિચાર, જાણી અયોગ્ય તજે તે વાર,
શુદ્ધ પંથ ગ્રહવા ચિત્ત ધરી, સ્યાલકોટ આવ્યા વિચરી ૯
મૂળરાજ શ્રાવક ત્યા હતા, કૃપારામ ભાણેજ[1] તે થતા,
યોગ્ય જાણી દેતા ઉપદેશ, [2]ઓગણી એકમા આપ્યો વેશ ૧૦
પટીયાળા બેમા મુનિ જતા, ધર્મચંદ શ્રાવક ત્યા હતા,
સંયમ યોગ્ય જાણી આપતા, રામનગર ચોમાસુ જતા ૧૧

---

૧ કૃપારામના મામાની દીકરીના દીકરા એ રીતે ભાણેજ થતા

૨ વિક્રમ સવત ૧૯૦૧ મા દિક્ષા આપી

વેશ ઢુઢક શિખનો ત્યા હતો, અતર ભાવ અલગ વર્તતો,
ધર્મજશ શ્રેષ્ટિ પરિવાર, પરિચયમા આવે તે વાર ૧૨
બુટેરાયથી નિર્મળ બોધ, શુદ્ધ ધર્મની પામ્યા શોધ,
કુમતિ સર્વ કુટુમ્બની ગઈ, શ્રદ્ધા જિનપ્રતિમા પર થઈ ૧૩
કૃપારામ તે મુનિ પસાય, ધર્મરાગમા દૃઢ જોડાય,
શુદ્ધ ધર્મ બિજ અતર ધરે, થાપ્યુ ઉપગારી મુનિવરે. ૧૪
મનન કરી શુદ્ધ તત્ત્વ રસાલ, ઓગણીસત્રણુ વિક્રમની સાલ,
શિષ્ય સાથ શ્રદ્ધા શુદ્ધ થતા, સ્વયમેવ મુહપતિ ત્રોડતા ૧૫
ભાવદયા ધરિ દિલ મોઝાર, બુટેરાય મુનિ તે વાર,
પ્રસિદ્ધ દેશ પજાબે થાય, "દુર્લભ" જિન મતના અનુયાય ૧૬

ઢાળ ત્રીજી.

નદી યમુના કે તિરે ઉડે દોય પખીયા .... એ રાગ

નિસ્પૃહિ બુટેરાય મુનિ તપગચ્છ ભળ્યા, મુળચંદજી, પ્રેમચદજી,
શિષ્યગુણી મળ્યા,
જાણુ પંજાબનો ભાગ્ય ઉદય થયો આ પળે,
થાય પ્રકાશીત સુર્ય પ્રભા ઉદયાચળે (એ આકણી)
કુમત તિમિર જામેલ વિશેષ પજાબમા,
ખટકે પર ઉપકારી કૃપાનીધી ધ્યાનમા,
સ્થાન સ્થાન ઉપદેશ દઈ ગુરૂ વિચરે,
અહાર વિહારના દુષ્કર કષ્ટ સહન કરે ૨
ઢુઢક મત રૂપ કાટાવાળા જોઈ ક્ષેત્રને,
સાફ કરે ગુરૂરાય ગમે તેવા નેત્રને,
ઉત્તમ ધર્મનુ બિજ રોપે ત્યા સ્થળે સ્થળે,
પરિસહ વેઠે અપાર કૃપાનીધી તે પળે ૩

જિન મતનુ શુદ્ધ બિજ શ્રદ્ધાભવિ દિલ ભરી,
પુષ્કળ જિન પ્રતિમા પૂજક સંખ્યા કરી,
કરે પ્રશંસનીય કાર્ય ગુરૂજી કઠિન સમે,
દેશ પ્રસિદ્ધ બુટેરાય મુનિ ભવિ દિલરમે. ૪
એ ઉપકાર અમાપ પંજાબનિવાસીને,
ઉદ્ધર્યા કુમતથી કેઈ ફસાતા તપાસીને,
"દુર્લભ" એ શુભ યોગ ભવિ ભાગ્યે મળ્યો,
મનવાંચ્છિત સુરતરૂ પંજાબ વિષે ફળ્યો ૫

ઢાળ ચોથી.

(રંગ રસિયા રંગ રસ બન્યો મન મોહનજી—એ રાગ)

પુણ્યવાન કૃપારામનુ મનમોહનજી
થયુ ભાગ્યદેવ જાગૃત મનડુ મોહ્યુ રે મનમોહનજી (એ ટેક)
પુણ્યાનુબંધી પુણ્યથી ॥ મ૦ ॥ ગ્રહે ઉત્તમ સર્વ નિમિત્ત ॥ મ૦ ૧ ॥
કુમતિ સંગ છુટી ગયો ॥ મ૦ ॥ મળ્યા સદ્દગુરૂ પુણ્ય પ્રભાવ ॥ મ૦॥
ગુણ નિષ્પન કર્યુ નામને ॥ મ૦ ॥ ધરિ પૂર્ણ દયાળુ સ્વભાવ ॥ મ૦ ॥ ૨॥
ધર્મરૂચિ વધતા થકા ॥ મ૦ ॥ પવિત્ર વિચાર પ્રભાવ. ॥ મ૦ ॥
અભયદાન દેઇ જીવને ॥ મ૦ ॥ ધરે સર્વથી મૈત્રીભાવ ॥ મ૦ ॥ ૩॥
પુદ્દગલિક સુખ તૃણવત્ ગણે ॥ મ૦ ॥ થતા ઘટમા જ્ઞાનપ્રકાશ ॥ મ૦ ॥
સંવેગ રંગ દિલ રંગતા ॥ મ૦ ॥ કરે મોહ સુભટનો નાશ ॥ મ૦ ॥ ૪॥
સ્વપ્ન સમાન સંસારના ॥ મ૦ ॥ વિદ્યુત સમ સુખ ચલિત્ત ॥ મ૦ ॥
અનિત્ય પદાર્થ નિહાળતા ॥ મ૦ ॥ ઉદ્દ્વિગ્ન થયુ તવ ચિત્ત ॥મ૦॥૫॥
વિનાશી ઉપભોગમા ॥ મ૦ ॥ નિરર્થક નરભવ જાય ॥ મ૦ ॥
ઇચ્છા કમિ થઇ તેહથી ॥ મ૦ ॥ સાર્થક નરભવનુ ન્હાય ॥ મ૦ ॥ ૬॥
સ્વાર્થ તત્પર સ્નેહિ સગા ॥ મ૦ ॥ જોતા જગજાળ અનિત્ય ॥ મ૦ ॥
નરભવ સફળ થવા હવે ॥ મ૦ ॥ ધરે ધર્મ આરાધન ચિત્ત ॥ મ૦॥ ૭॥

કામ કર્યું દુકાનમા ॥ મ૦ ॥ બે વરસ દઈ બહુ લક્ષ ॥ મ૦ ॥
કમિ થાય દિલ જામતા ॥ મ૦ ॥ શુદ્ધ જ્ઞાન વૈરાગ્યનો પક્ષ ॥મ૦॥૮॥
વિક્રમ ઓગણી પાચમા ॥ મ૦ ॥ વધતા શુભ અધ્યવસાય ॥ મ૦ ॥
માતપિતાને વિનવે ॥ મ૦ ॥ સયમ લેવા ગુરૂરાય ॥ મ૦ ॥ ૯ ॥
જાણી વિલબ જવાબમા ॥ મ૦ ॥ કેટલાક ગ્રહિ વ્રત નેમ ॥ મ૦ ॥
ઉદ્વિગ્ન ચિત્તે સસારમા ॥મ૦॥ રહેતા જળકમળની જેમ ॥ મ૦ ॥૧૦॥
આરભવાળા કાર્યમા ॥ મ૦ ॥ કમિ રાખતા કાયમ ધ્યાન ॥ મ૦ ॥
સદ્વિચાર નિત્ય સેવતા ॥ મ૦ ॥ ગ્રહિ ઘટમા નિર્મળ જ્ઞાન ॥ મ૦ ॥૧૧॥
સ્ત્રી સસાર વૃદ્ધિ કરે ॥ મ૦ ॥ વળી નરક દ્વાર નિમિત્ત ॥ મ૦ ॥
સબધ ફરીને જોડવા ॥ મ૦ ॥ દિધો નહિ જાણી ચિત્ત ॥ મ૦ ॥૧૨॥
પ્રીતિ હતી મૂળથી ઘણી ॥ મ૦ ॥ વ્યાકરણ પઠનમા ખાસ ॥ મ૦ ॥
પચસધિ સુધી કર્યો ॥ મ૦ ॥ સસારીપણે અભ્યાસ ॥ મ૦ ॥૧૩॥
કુટુમ્બ વર્ગ સમજાવીને ॥ મ૦ ॥ નિવચે અનુમતિ પામેલ ॥ મ૦ ॥
બે વરસે તત્પર થયા ॥ મ૦ ॥ સસારની તજવા જેલ ॥ મ૦ ॥૧૪॥
કલેષી સ્ત્રી દારિદ્રતા ॥ મ૦ ॥ ગુજરાનના સાસા હોય ॥ મ૦ ॥
પ્રતિકૂળ સયોગો બધા ॥ મ૦ ॥ વૈરાગ્ય લ્યે વિરલા કોય ॥ મ૦॥૧૫॥
દુખ ગર્ભિત ગણાય એ ॥ મ૦ ॥ પણ ગર્ભશ્રીમત કૃપારામ ॥ મ૦ ॥
અનુકુળ સયોગો બધા ॥ મ૦ ॥ હતા હામ દામ ને ઠામ ॥મ૦॥૧૬॥
જન્મ થકી સસારમા ॥ મ૦ ॥ દેવેદ્રો કરતા સેવ ॥ મ૦ ॥
તોપણ તૃણવત્ માનીને ॥ મ૦ ॥ તજતા દેવાધિદેવ ॥ મ૦ ॥ ૧૭ ॥
ચક્રવર્તિ ખટ ખંડને ॥ મ૦ ॥ તજ્યા રાજ્ય રીદ્ધિ પરિવાર ॥ મ૦ ॥
શાશ્વત સુખ ભોક્તા થયા ॥મ૦॥ દૃષ્ટાત ગ્રહે મનોહાર ॥ મ૦ ॥૧૮॥
ભવભીરૂ કૃપારામનો ॥ મ૦ ॥ હતો જ્ઞાન ગર્ભિત વૈરાગ્ય ॥ મ૦ ॥
"દુર્લભ" પચમ કાળમા ॥મ૦॥ ગ્રહે જન્મગુરૂ ભવિ ભાગ્ય ॥મ૦॥૧૯॥

ઢાલ પાંચમી.

(સવત્ત એક અઠ લત્તરે રે જાવડ શાનો ઉદ્ધાર–એ રાગ)

આજ્ઞા પામે વડિલની રે, ભવભીરૂ કૃપારામ,
વિષમ સ્વરૂપ સસારનુ રે, દૃષ્ટિ ચડેલુ તામ હો ગુરૂજી ૧
ધારિ હૃદય શુભ ભાવને રે, ગૃહવા ભવજલ નાવને રે,
તત્પર થાય દયાલ વ્હાલા રે મારા, તત્પર થાય દયાલ (એ આકણી)
પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટેરાયનો રે, જાણી દિલ્લી મુકામ,
પત્ર લખી આપે પિતા રે, ગુરૂજી ઉપર આમ હો ગુરૂજી૦ ૨
દિક્ષા ખુશીથી આપજો રે, વિતતા ચાતુરમાસ,
ગૃહસ્થ વેશે રાખી ત્યાસુધી રે, કરાવજો અભ્યાસ હો ગુરૂજી૦ ૩
માશીયાઈ ભાઇ કૃપારામનો રે સાથમા નોકર એક,
સોપી પ્રયાણ કરાવતા રે, શુભ મુહુર્ત સુવિવેક હો ગુરૂજી૦ ૪
સર્વ કુટુમ્બ વળાવવા રે, મળતા નગરને દ્વાર,
હર્ષ સહિત વિખુટા પડયા રે, ઘટ વૈરાગ્ય વિચાર હો ગુરૂજી૦ ૫
ગુરૂ ચરણે આવી અને રે, ગૃહસ્થ વેશે રહ્યા તામ,
દોઢ માસ અભ્યાસમા રે, વિતાવતા કૃપારામ હો ગુરૂજી૦ ૬
દેદિપ્યમાન વૈરાગ્યને રે, યોગ્ય જાણી ગુરૂરાય,
વિઘ્ન નડે શુભ કામમા રે, જાણી તુરત સજ્જ થાય હો ગુરૂજી૦ ૭
અશાડ શુકલ ત્રયોદશી રે, વિક્રમ ઓગણી આઠ,
શુભ મુહુર્ત આવ્યે થકે રે, આવતા ધરિ બહુ ઠાઠ હો ગુરૂજી૦ ૮
વસ્ત્રાલકાર તજી અને રે, ઉપકારી ગુરૂ પાસ,
પચમહાવ્રત ઉચ્ચર્યા રે, ધરતા અતિ ઉલ્લાસ હો ગુરૂજી૦ ૯
આગાર તજી અણગાર થયારે, હરષ હૃદય ઉભરાય,
અવિરતી ભાવ ઉચ્છેદતારે, ધર્મવૃદ્ધિ દિલચ્હાય હો ગુરૂજી૦ ૧૦
ધર્મ વૃદ્ધિરૂપ ધારણારે, જાણતા ગુરૂજી તામ,
ગુણ નિષ્પન્ન તેહથી ઠવેરે, વૃદ્ધિચદ મુનિ નામ. હો ગુરૂજી૦ ૧૧

ધર્મ વૃધ્ધિ આગળ જતારે, કિધી આત્મ પ્રયત્ન,
સાફલ્યતા કરિ નામનીરે, થાતા ગુણુ નિષ્પન્ન હો ગુરૂજી૦ ૧૨
વિલબ છતા દિક્ષા દિયેરે, સારા માટે ગુરૂરાય,
ભવિતવ્યતા હોય જેહવીરે, બુદ્ધિ એહવી થાય હો ગુરૂજી૦ ૧૩
વડિલ બન્ધુ કૃપારામનારે, વ્યતિત થતા બે માસ,
સિધાવ્યા પરલોકમારે, વિધ્ન નડત એ ખાસ હો ગુરૂજી૦ ૧૪
વિલબ નહિ શુભ કામનીરે, કાલનુ કરિ લ્યો આજ,
યોગ્ય વચન એ જ્ઞાનીનારે, સદ્દહવા શુભ કાજ હો ગુરૂજી૦ ૧૫
પ્રથમ ચોમાસુ દિલ્લિમારે, ગુરૂજી સગાથે થાય,
ગ્રાહ્ય શક્તિ તિક્ષણુ મતિરે, પામ્યા જ્ઞાન પસાય હો ગુરૂજી૦ ૧૬
સાધુ ક્રિયા સુત્રો કઠેરે, પ્રથમ વૃત્તિ કરે ત્યાય,
દશ વૈકાળીક અર્થ સહરે, વાચતા ગુરૂજી પસાય હો ગુરૂજી૦ ૧૭
ચાતુરમાસ પૂરણુ થયેરે, કરતા તીહાથી વિહાર,
"દુર્લભ, પચમ કાળમારે, કરવા અતિ ઉપકાર હો ગુરૂજી૦ ૧૮

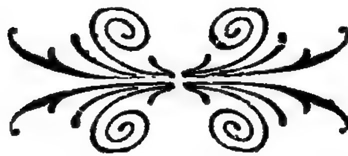
ઇતિ શ્રી પ્રથમ પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

પ્રથમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(હવે અવસર જાણી કરીયે સલેષણુ સાર...એ રાગ)

એ ચરિત્ર નાયકને, જન્મસ્થાન પરિવાર,
શિશુ વયથી સરલતા, વિનય ગુણુ સુવિચાર,
વ્યવહાર કુશળતા, નિમિત્ત મલ્યા મનોહાર,
સદ્ગુરૂ સંયોગ થયો પૂરવ પુણ્ય આધાર, ૧
પુણ્યવત પસાયે, કુમતિ કુટુમ્બની જાય,
જગલમા મગલ, ભાગ્યવતને થાય,

વૈરાગ્ય વાસના ધારિ રહ્યા શુભ ચિત્ત,
ગ્રહવાસે વરસ બે, આજ્ઞા વડિલ નિમિત્ત ૨
જળ પંકજની પરે, ન્યારા રહિ ગુરૂરાય,
આજ્ઞા ગ્રહિ તાતની, ગુરૂજી પાસે જાય,
અભ્યાસ વધારી, તજી સંસારની જેલ,
દિક્ષા જઈ દિલ્લી, પુણ્યવંત પામેલ ૩
રૂચિ ધર્મ વૃદ્ધિની, ધરતા અંતર માય,
સ્થાપે વૃદ્ધિચંદ મુનિ નામ તેથી ગુરૂરાય,
રહિ ચાતુર્માસ ત્યાં, સદગુરૂને સુપસાય,
અભ્યાસ વધારતા, વખત વિહારનો થાય ૪
પ્રથમ પરિચ્છેદે, વર્ણવ્યો એ અધિકાર,
એ ચરિત્ર નાયકના, ગુણ ગંભીર ઉદ્ધાર,
ગાથા ચુમ્મોત્તરે, મનન કરો શુભ સાર,
"દુર્લભ" નર ભવને, સફળ કરો સુવિચાર ૫

અથ દ્વિતીય પરિચ્છેદ.

દોહરા.

તિર્થપતિ ત્રેવીશમા, પ્રણમુ પાર્શ્વ જીનદ,
વિચરતા ગુરૂ સાથમા, આગળ મુનિ વૃદ્ધિચદ. ૧

ઢાળ પહેલી.

(નવો વેશ રચે તેણી વેળા એ રાગ)

સર્વજ્ઞ તણે ફરમાન, ચોમાસુ ગાળે એક સ્થાન,
પછી સ્થવિર કલ્પિ અણગાર, નવ કલ્પી કરે વિહાર. (એ ટેક.)
ગુરૂ સાથ વિહારમા ફરતા, જયપુર આવ્યા વિચ્ચરતા,
બીજુ ચાતુર્માસ ત્યા થાય, ઓગણી નવ વિક્રમમાય ૨
હતા સાથમા બે ગુરૂ ભાય, ચાતુર્માસમા એકદિ જાય,
સાગાનેર નજીકમા ત્યાય, દરિસન નિમિત્તે મુનિરાય. ૩
રાતવાસો રહ્યા તે ઠામ. બુટેરાય મુનિ પગે તામ,
એકાએક વ્યાધિ થઈ જાવે, તળે ફોડલા ઉપડી આવે ૪
થઇ શક્તિ મદ ચાલવાની, ધીમે ધીમે ચાલ્યા તોય જ્ઞાની;
સાગાનેર જયપુરની મધ્ય, નદી ઉતરવા થયા અશકય. ૫
સુરજમલ્લ આદિ ત્યાય, શ્રાવકો ત્રણે મુનિરાય,
તેડી લઇ સરિતા ઉતારે, વૃદ્ધિચદ મુનિ તે વારે ૬
પરાક્રમ બતાવતા ભારી, ગુરૂ ભક્તિ કરી ઘણી સારી,

સજ્જન સંગતિના પ્રભાવે, શક્તિ કરિ વ્યક્ત બતાવે ૭
હિરાચંદજી યતિ વિદ્વાન, જયપુર હતુ તસ સ્થાન,
બુટેરાય તણો દ્રઢ રાગી, સાથે જોયા મુનિ વડભાગી ૮
પુણ્યવંતની આકૃતિ જોય, અનુપમ મધૂરતા હોય,
અમૃત તુલ્ય જોનારને લાગે, ભાગ્યવંત પુરૂષ બહુ ભાગે ૯
પ્રીતિ પૂર્ણ યતિ મન થાય, જોતા વૃદ્ધિચંદ મુનિરાય,
ઈચ્છા તાસ ભણાવવા થાય, આજ્ઞા આપે.મુનિ બુટેરાય ૧૦
વ્યાકરણુ તણો અભ્યાસ, ગુરૂ આજ્ઞા પામી યતિ પાસ,
ચલવે આગળ મુનિરાય, પરચુરણુ બીજો થાય ૧૧
કર્યો એહ રિતે અભ્યાસ, થયુ પૂરણુ ચાતુર્માસ,
વિહાર તૈયારી થાય, "દુર્લભ" ગુણુ આગળ ગાય. ૧૨

ઢાળ બીજી

(પૈલે ભવે એક ગામનો રે, રાય નામે નય સાર—એ રાગ)

કીસનગઢ થઇ આવતા રે, જયપુરથી અજમેર,
નાગોર આવતા ત્યા થઇ રે. સાભળ્યુ વિકાનેર—
મુનિશ્વર કરતા પરમ ઉપકાર જાણીયે ચરિત્ર આધાર
મુનિશ્વર૦ (એ આકણી)
વિકાનેરના શ્રાવકો રે, નાગોરમા મુનિ પાસ,
આવી વાદી અરજ કરેરે, આવવા ચાતુર્માસ મુ૦ ૨
સિદ્ધાચલજી ભેટવારે, અભિલાષા અજમેર,
થઇ હતી મુનિરાજનીરે, નિમિત્ત પડાવે ફેર મુ૦ ૩
વા પગમા આવવા થકીરે, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય,
તે વરસે ત્યા પહોચવા રે, તેથી અશક્ત જણાય મુ૦ ૪
ફરસના બળે જુદા પડયા રે, નાગોરથી ગુરૂ ભાય,
ગુરૂ સહિત વૃદ્ધિચંદ મુનિ રે, વિકાનેરમા જાય મુ૦ ૫

વિકાનેરના શ્રાવકો રે, ઉલ્લસીત થાય અપાર,
ચોમાસું મુનિ આવતા રે, ઓગણી દશ મોઝાર મુનિ૦ ૬
ગુરૂ આજ્ઞા જંઘા બળે રે, મુળચંદજી મુનિરાય,
ચાતુર્માસ સિદ્ધાચળે રે, ગુર્જર પર થઈ જાય મુનિ૦ ૭
પ્રેમચંદજી મુનિરાયનુ રે, નાગોર થાય ચોમાસ,
ઉતરા અવસ્થાએ કિધારે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ સ્થિરવાસ મુનિ૦ ૮
તે વાનું મૂળ આહીથી રે, આ વરસે રોપાય,
પૂર્વોપાર્જિત કર્મથી રે. મહાન્ નરો ન મૂકાય મુનિ૦ ૯
પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટેરાયજી રે, મરૂભૂમિ મોઝાર,
પ્રખ્યાતિ પામ્યા અતિ રે. સ્થળે સ્થળે સત્કાર મુનિ૦ ૧૦
તપગચ્છ મુનિ વેષમા રે, કેટલોક શાસ્ત્ર આધારઃ
થાય પ્રમાણ આ સમયમા રે, મરૂભૂમિ મોઝાર મુનિ૦ ૧૧
તપગચ્છિ મુનિરાયનો રે, બીલકુલ ક્યા ન વિહાર,
ખરતર ગચ્છિ યતિ સાધવી રે. તેનો વિશેષ પ્રચાર મુનિ૦ ૧૨
પ્રવૃત્તિ કેટલી ઇંહા રે, તપગચ્છ અનુસરી થાય,
કેટલીક ક્રિયા ખરતર ગચ્છિ રે, પરિચયથી પરખાય મુનિ૦ ૧૩
સતાવીસો ઓસવાળના રે, ઘર હતા વિકાનેર,
ઢુંઢીઆ અરધમા શ્રાવકો રે ! પેખે મુનિ આ શહેર મુનિ૦ ૧૪
યતિ સંખ્યા ઉપાશ્રયો રે, પુષ્કળ હોય આ વાર,
શ્રાવકપણું ટકી રહ્યુ રે, એટલુ એ આધાર મુનિ૦ ૧૫
વિહાર ચાતુર્માસમા રે, શરૂ હતો અભ્યાસ,
બોલ વિચારને સાભળી રે, અનુભવ કરે ગુરૂ પાસ. મુનિ૦ ૧૬
સિદ્ધાતો ગ્રંથ કુંચીયો રે, સમજાવે ગુરૂરાય,
વૃદ્ધિચંદ મુનિરાયને રે, વાચવા સરલ તે થાય મુનિ૦ ૧૭
રતનચંદ રિખ એહવે રે, ઢુંઢીયાના પૂજ્યપાદ,
પ્રતિમા સંબંધી બુટેરાયથી રે, કરવાને સંવાદ મુનિ૦ ૧૮

અજમેરના સઘને કરિ રે, ચાતુર્માસમા વાત,
જણાવતા ગુરૂરાયને રે, વિકાનેર અવદાત મુનિ૦ ૧૯
આવતા સુધી રોકજો રે, રિખને કરવા સવાદ,
જવાબ અજમેર સઘને રે, તુર્ત લખે પૂજ્યપાદ મુનિ૦ ૨૦
તેરા પંથ ખડન તણી રે, ચરચા તણી લેઇ પ્રત,
* કર્તા રતનચદ રિખની રે, નાગોરથી લઇ તુર્ત મુનિ૦ ૨૧
ચોમાસુ ઉતર્યે આવતા રે, અજમેરમા ગુરૂરાય,
તેનાજ વાકય વડે તેનુ રે, ખડન કરવા ચ્હાય મુનિ૦ ૨૨
રતનચદ રિખ સાભળીરે, ગણી જાએ પોબાર,
સુર્ય પાસે કહો કયા સુધી રે, ટકી રહે અધકાર મુનિ૦ ૨૩
જાણ્યા છતા નિજ હાથમારે, દિપક ગ્રહી પટકાય,
"દુર્લભ" નરભવ હારતારે, હાસીપાત્ર તે થાય મુનિ૦ ૨૪

ઢાળ ત્રીજી

(નયર માહણ કુડમા વસેરે મહારિદ્ધી રિષભદત્ત નામ—એ રાગ)

ચરચા સબધી કાર્યનીરે, તીહા આળસિ ગઇ રોકાણ
તિર્થાધિરાજ સિદ્ધાચળેરે, હવે ભેટવાને જગભાણ (૨)
(એ આકણી)
પૂર્વની વાચ્છા પ્રગટતારે, ગુરૂ ધ્યાન તિહા ખેચાય,
એવામા અજમેરથીરે, સઘ કાઢીને એકબાય (૨) ૨
કેશરીયાજી યાત્રનીરે ગુરૂરાયને વિનતી કિધ,
સ્વિકારી અતિ આગ્રહેરે, સંઘ સાથે પથ એ લિધ (૨) ૩
ઉદયપુરમા આવતારે, સત્કાર સરસ ત્યા થાય,
ખરતર ગચ્છિ યતિ આગ્રહેરે, નિજ ઉપાશ્રયે લહિ જાય (૨) ૪

* બનાવનાર રતનચદ રિખનીજ પ્રત—(તેરાપથ ખડનની)

આગ્રહ ચાતુર્માસનોરે, જોરાવરમલ્લ કરે આય,
ઇચ્છા સિદ્ધગિરિ ભેટવારે, તેથી સ્વિકાર ન થાય (૨) ૫
ભેટે કેશરિયા નાથનેરે, સઘ સાથે જઈ ગુરૂરાય,
ઇલોલથી ગુજરાતનોરે બીજો સઘ આવેલો આય (૨) ૬
બેચરદાસ માનચદનોરે, સઘ પાછો વળ્યે ગુરૂરાય,
સાથે આવી ઇલોલમારે, પ્રાતિજ તિહાથી જાય (૨) ૭
નેમસાગરજીના ચેલારે, મળ્યા કપુરસાગરજી આય,
કેઈક બાબત ચર્ચા થતારે, પરાસ્ત કરે ગુરૂરાય (૨) ૮
રાગી પ્રાતિજના શ્રાવકોરે, થઇ પામે પૂરણ આલ્હાદ,
ગુરૂસહિત વૃદ્ધિચદ મુનીરે, ત્યાથી આવતા અમદાવાદ (૨) ૯
ઉતર્યા હઠીભાઈ વાડીયેરે, જિનદરિસને શહેરમા જાય,
મળ્યા અજાણ્યા માર્ગમારે, મુનિગજને હેમાભાય. (૨) ૧૦
સાધારણ મુનિ ધારતારે, નોતી પ્રથમની કાઈ પીછાન,
પરિચય ન થયો વાટમારે પાછળથી ખેચાયુ ધ્યાન (૨) ૧૧
ગુજરાતમા આવતા મુનિરે, અગાઉથી વિનયવાન,
જ્ઞાન વૈરાગ્ય ગુણ આદિનીરે, પ્રશસા સહિત પિછાન (૨) ૧૨
શ્રીમત વડા અજમેરનારે, લખે લુણીયાગજ્જરમલ્લ,
અમદાવાદનિજ પેઢીયેરે, તે જાણવા ચત્તરમલ્લ (૨) ૧૩
કહેલ હેમાભાઇ શેઠનેરે, ચત્તરમલજીયે વૃત્તાત,
શુભ આકૃત્તિ સમભાવાદિરે, વિચારતા સાભરી વાત (૨) ૧૪
પોતે જોયેલ મુનિ એ હશેરે, કરે કલ્પના હેમાભાય
ઉજમબાઈ ધર્મશાળમારે પહોચતા મન ચોક્કસ થાય (૨) ૧૫
માણુસ મોકલ્યું વાડીયેરે, તેડીલાવવા એ મુનિરાય
છેટુ પડે બહુ શહેરથીરે, ધારી આવ્યા ગુરૂજી આય. (૨) ૧૬
દાનવિમળ મુનિ વાચતારે, વ્યાખ્યાન તે વખતે આય
પજાબી મુનિરાયનોરે, શેઠને પરિચય ઈહા થાય, (૨) ૧૭

સ્હેજે વાત ત્યા ચાલતારે, થયો શેઠને પૂર્ણ આલ્હાદ,
ગુણીના ગુણ ગુણગ્રાહિનેરે, અમૃત સમ આપે સ્વાદ (૨) ૧૮
સૌભાગ્યવિજય પન્યાસનારે, વ્યાખ્યાનમા ડેલે જાય,
બીજે દીવસે એ મુનિનારે, સમાચાર દે હેમાભાય. (૨) ૧૯
જ્ઞાનવાન ગુણી સાભળીરે, પ જાખી બે મુનિરાય,
માણસ તેડવા મોકલ્યુ રે, સૌભાગ્યવિજયજીએ આય. (૨) ૨૦
ગુરૂસહિત વૃદ્ધિચદ મુનિરે, આવતા કિધો સત્કાર,
"દુર્લભ" પરિચયે સર્વનેરે, સતુષ્ટ કર્યા તે વાર (૨) ૨૧

ઢાળ ચોથી.

(ધન ધન તે જગ પ્રાણીયા મન મોહનમેરે .એ રાગ)

શેઠ હેમાભાઇને હવે મન મોહનમેરે
પ જાખી મુનિરાય મનમોહનમેરે
ઇચ્છા જણાવે પૂર્વની મનમોહનમેરે
ભેટવા સિદ્ધગિરિરાય, મનમોહનમેરે ૧ (એ આકણી)

કેશરી સઘ ગટાતણો ॥ મ૦ ॥ સઘ એ વખતે જાય ॥ મ૦ ॥
મોટી મજલે તુરતમા, ॥ મ૦ ॥ ભેટવા સિદ્ધગિરિરાય ॥ મ૦ ॥ ૨
કરતા ભળામણ રૂબરૂ, ॥ મ૦ ॥ બોલાવીને હેમાભાય, ॥ મ૦ ॥
સઘવી કહે ડોળી બેસવા, ॥ મ૦ ॥ વૃદ્ધ જાણી ગુરૂરાય ॥ મ૦ ॥ ૩
અનાવશ્યકતા ડોળીની, ॥ મ૦ ॥ જણાવતા ગુરૂરાય, ॥ મ૦ ॥
મોટી મજલે પણ ચાલવા, ॥ મ૦ ॥ રૂચી જણાવતા જાય ॥ મ૦ ॥ ૪
આઠ દિવસમા પહોચતા, ॥ મ૦ ॥ સઘ સહિત ગુરૂરાય, ॥ મ૦ ॥
ચૈત્ર શુકલ ત્રયોદશી, ॥ મ૦ ॥ પાદલિપ્ત પૂરમાય ॥ મ૦ ॥ ૫
તિર્થાધિરાજને ફરસતા, ॥ મ૦ ॥ બીજે દિવસ ગુરૂરાય, ॥ મ૦ ॥
ભેટયા આદિજીનંદને, ॥ મ૦ ॥ આનંદ અંગ ન માય ॥ મ૦ ॥ ૬

ઢુંઢક મતિ દુર્ભાગ્યનો, ॥ મ૦ ॥ આવતા મન વિચાર, ॥ મ૦ ॥
ખિન્ન થયા કાંઇક ચિત્તમા, ॥ મ૦ ॥ ભાવ દયા ભંડાર ॥ મ૦ ॥ ૭
તિર્થંકર અને ગણધરે, ॥ મ૦ ॥ પાવન ભૂમિ કરેલ, ॥ મ૦ ॥
અનંત મુનિ આ તિર્થમા, ॥ મ૦ ॥ સીદ્ધિપદને વરેલ ॥ મ૦ ॥ ૮
અઢળક દ્રવ્યને ખરચતા, ॥ મ૦ ॥ પૂરવ પુણ્યે પામેલ, ॥ મ૦ ॥
અનેક શ્રાવકો એ તીર્થમા, ॥ મ૦ ॥ નામના અમર કરેલ ॥ મ૦ ॥ ૯
આવા ઉત્તમ તિર્થના, ॥ મ૦ ॥ દરિસન વિમૂખ રહેલ ॥ મ૦ ॥
અવિચારી કુગુરૂ પ્રેરણા, ॥ મ૦ ॥ તાબે કઇક થયેલ ॥ મ૦ ॥ ૧૦
ખામી તેહના ભાગ્યની, ॥ મ૦ ॥ વિચારતા ગુરૂરાય, ॥ મ૦ ॥
છતી સામગ્રીયે પામતા, ॥ મ૦ ॥ દરિસનનો અંતરાય ॥ મ૦ ॥ ૧૧
સ્તુતિ સ્તવનાદિ કરિ, ॥ મ૦ ॥ જિન સન્મુખ ગુરૂરાય ॥ મ૦ ॥
ધન્ય માને નિજ આત્મને, ॥ મ૦ ॥ ઉતરતા ગિરિરાય ॥ મ૦ ॥ ૧૨
એક દિવસ સંઘ સાથમા, ॥ મ૦ ॥ રહિ અને ગુરૂરાય ॥ મ૦ ॥
જોરાવરમલ્લજીતણી, ॥ મ૦ ॥ ધર્મશાળામા જાય ॥ મ૦ ॥ ૧૩
મુનિ પ્રેમચંદજી અગાઉથી, ॥ મ૦ ॥ આવી રહેલા આય, ॥ મ૦ ॥
[1]મોતીકડીયામા હતા, ॥ મ૦ ॥ મુળચંદજી મુનિરાય ॥ મ૦ ॥ ૧૪
સંવેગી મુનિની સંખ્યા, ॥ મ૦ ॥ અલ્પ એ વખતમા આય, ॥ મ૦ ॥
પરિચય શ્રાવકને તેથી, ॥ મ૦ ॥ તદ્દન અલ્પ જણાય ॥ મ૦ ॥ ૧૫
યતિઓની સંખ્યા ઘણી, ॥ મ૦ ॥ એહ સમયમા આય ॥ મ૦ ॥
શ્રાવક વર્ગ રાગી થતા, ॥ મ૦ ॥ જોર વિશેષ જણાય ॥ મ૦ ॥ ૧૬
ગુરૂપણું માનતા તેહમા, ॥ મ૦ ॥ મુગ્ધ શ્રાવક ભરમાય ॥ મ૦ ॥
સુધર્માસ્વામિની ગાદીના ॥ મ૦ ॥ અધિપતી તરીકે પૂજાય ॥ મ૦ ॥ ૧૭
વિચારશુન્યતાને લિધે ॥ મ૦ ॥ ગુણની ન મળે પિછાન ॥ મ૦ ॥
વંદનિક માત્ર વેશજ હતો ॥ મ૦ ॥ એ વખતે આ સ્થાન ॥ મ૦ ॥ ૧૮

૧ મોતિકડિયાની ધર્મશાળામા.

સ્વપ્ના આદર સત્કારના ॥ મ૦ ॥ અગવડે પાણી ને અહાર ॥ મ૦ ॥
આવી અડચણ દેખતા ॥ મ૦ ॥ કરવા ધારિ વિહાર ॥ મ૦ ॥ ૧૯
જણાવતા ગુરૂરાયને ॥ મ૦ ॥ વૃધ્ધિચંદજી મુનિરાય ॥ મ૦ ॥
" દુર્લભ " અવસર દેખતા ॥ મ૦ ॥ આજ્ઞા આપે ગુરૂરાય ॥ મ૦ ॥ ૨૦

ઢાળ પાંચમી.

(પૃથ્વિ પાણી તેઉરે, વાયુ વનસ્પતિ–એ રાગ)

પ્રેમચંદજી સહિતરે, વૃધ્ધિચંદજી મુનિ, ગુરૂઆણા ગ્રહિ વિચર્યા એ
ચાતુર્માસને યોગ્યરે, ક્ષેત્ર જણાવવા, વળાવતા ગુરૂ ઉચ્ચર્યા એ ૧
(એ આંકણી)
તળાજા, ત્રાપશરે, થઇ ઘોઘે ગયા, બે દિવસ તિહા રહ્યાએ,
વિચરતા ગુરૂરાયરે, તિહા થકી હવે, ભાવનગર, માહે ગયાએ ૨
ધર્મશાળા ખુશાલરે, વિજયના નામથી, ઓળખાતી તિહાં ઉતર્યા એ,
બહોળો શ્રાવકસમુદાયરે, અહિં પણ દેખતા, યતિયોના રાગેભર્યોએ ૩
ધર્મતણા ગખનારરે, ગોરજી તે સમે, કેટલાએક એમ માનતાએ,
ભ્રષ્ટ આચાર વિચારેરે, યતિયો વરતતા, મંદ મહાવ્રતમા હતા એ ૪
ગુરૂ શબ્દનો અપભ્રંશરે, કરિ ઓળખાવતા, યતિઓ ગોરજી નામથી એ,
રાગી થવા મુગ્ધ લોકરે તંત્ર ચલાવતા વૈદક મંત્રના કામથી એ ૫
લાભકર્તા થઈ જાતરે, રહિ દ્રઢ નિશ્ચયે વર્તન રહેત સુધારતા એ,
જૈન પંડિત કહેવાત રે જ્ઞાન ઉદ્યમ થકી,યતિ અગાઉ વિચારતા એ ૬
જ્ઞાન માહે પણ મંદ રે,સમજણ વિણ રહિ વર્તન અયોગ્ય ચલાવતા એ,
સડોવધીજતાએમરે,યતિમહાવ્રતથકી કઇકબાબતમાશિથીલથતાએ ૭
દ્રઢતા થતા મન દૂર રે ઉપરી તેહના, કાંઇ ઉપાય ન યોજતા એ,
કનિષ્ટ સ્થિતિ દેખાય રે, હાલમા તેહની, એહ કારણથી શોધતા એ ૮

શ્રાવક બહેચરદાસ રે, ભાવનગર તણા, પાલીતાણે મહારાજને એ,
મળતા પરિક્ષા પડેલ રે, ગુરૂ ગુણની તિહા, પ્રશંસતા તસ કાજને એ ૯
આવ્યા જાણી એહ રે, અહિ આગળ મુનિ, આનંદિત અતિ થતા એ,
રહેવા શેઠને ડેલેરે, અતિ આગ્રહ કરિ, મુનિરાજને લઈ ગયા એ ૧૦
વાચતા અહિ વ્યાખ્યાનરે, પ્રેમચંદ્રજી મુનિ, લોક ઘણા ખુશી થતા એ,
સાધારણ વાતચિતેરે, મુનિ વૃદ્ધિચંદજી, શ્રાવકને પ્રતિબોધતા એ ૧૧
આકર્ષણ અતિ થાતારે, સુધરતા સ્થિતિ, જણાવતા ગુરૂરાયને એ,
ચાતુર્માસને યોગ્ય રે, ક્ષેત્ર જણાયએ, ચાહે છે આપ પસાયને એ ૧૨
પધારતા ગુરૂરાય રે, જાણી શ્રાવકો, કરતા સરસ સત્કારને એ,
રંજીત શ્રાવક થાય રે, શુદ્ધ પ્રરૂપણા પેખી આચાર વિચારને એ ૧૩
રાગ થયો કાઇક મંદરે, યતિઓ ઉપરનો, નિસ્પૃહિ ગુરૂ પરિચય થતા એ,
અંતર સુજ્યો અપારરે,યતિ અનેમુનિ વચ્ચે શુદ્ધમહાવ્રતપેખતાએ ૧૪
બે શિષ્યો સંગાથ રે, મુનિ બુટેરાયજી, ચાતુર્માસ અહિં કરે એ,
વિક્રમ એ ગણીઅચ્યારેરે, ભાવનગર રહિ,કેઇકિઅજ્ઞાનથી ઉદ્ધરે એ ૧૫
અભ્યાસ કરવા કાજરે, મુનિ મુળચંદજી, અખેચંદજી યતિકને એ,
ચોમાસુ રહે સિદ્ધક્ષેત્ર રે, પરિચયે શ્રાવકો, કોઇકોઇ રાગી બને એ ૧૬
શિષ્યો બે સંગાથરે, મુનિબુટેરાયજી, ચાતુર્માસ પૂરણ થતાએ,
ભાવનગરથી વિહારરે, કરિ સિદ્ધક્ષેત્રમા, ફરી યાત્રા માટે જતા એ ૧૭
પ્રેમચંદજી મુનિ સાથ રે, વૃદ્ધિચંદજી મુનિ, આજ્ઞાગ્રહિ ગુરૂરાજની એ,
રૈવતાચળ ભણી જાય રે, યાત્રા કારણે, શ્યામ સુંદર જિનરાજની એ ૧૮
કેટલાક દિનરહિ આઇરે, મુનિ બુટેરાયજી, બોટાદ લીંબડી તરફ જતાએ,
મુનિ મુળચંદજી સાથેરે, 'દુર્લભ' પરિચયે, ભવિને ઉપગારીથતા એ ૧૯

ઢાળ છઠ્ઠી.

(ક્રોધ, લોભ, ભય, હાસ્યથીજી રે બોલ્યા વચન અસત્ય—એ રાગ)

રૈવતગિરિ વાટે જતાજી રે, પ્રેમચંદજી મુનિરાય,
ખરતરગચ્છ ક્રિયા આવશ્યકેજી રે, કરવા શ્રદ્ધા જણાય,
હો ગુરૂજી રે, શાસનના શિણગાર, ભવજલ તારણહાર હો ગુરૂજી૦ ૧
(એ આંકણી)
ગુરૂ મહારાજ સંગાથમાજી રે, નિર્ણીત થયેલ નિદાન,
તપગચ્છ ક્રિયા વૃદ્ધિચંદ મુનિજી રે, કરવા શ્રદ્ધાવાન હો ગુરૂજી૦ ૨
એ વાધે જુદા પડયાજી રે, અધવચ્ચથી ગુરૂ ભાય,
ક્ષેત્ર અજાણ્યા દેશમાજી રે, મુશ્કેલી અતિ થાય હો ગુરૂજી૦ ૩
વાટ પુછતા પહોચતાજી રે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ ગિરનાર,
રાજનગરના સંઘનોજી રે, થયેલ પડાવ તે વાર હો ગુરૂજી૦ ૪
કેવળવિજય તિલકવિજયજી રે, સંઘમા બે મુનિરાય,
આહાર પાણી કરી સાથમાજીરે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ રહ્યા આય હો ગુરૂજી ૫
કરતા ખોળ ગુરૂભાયનીજી રે, પ્રેમચંદજી મુનિરાય,
આવી સાથે ઉતર્યાજી રે, તેજ દિવસે આય હો ગુરૂજી૦ ૬
વૃદ્ધિચંદ મુનિ મતભેદનેજી રે, મનમાં ન ધરે લગાર,
આહાર પાણી વડે તેમનીજી રે, ભક્તિ કરે તે વાર હો ગુરૂજી૦ ૭
મોટાપણુ અંતર તણુ જી રે, દરેક પ્રસંગે જણાય,
બીજે દિવસ પરભાતમાજી રે, રૈવતગિરિ પર જાય હો ગુરૂજી૦ ૮
બાળ બ્રહ્મચારી બાવીશમાજી રે, નેમિનાથ જિનરાય,
શ્યામ મુર્તિના દરિસનેજી રે, હર્ષિત અતિશય થાય. હો ગુરૂજી૦ ૯
રાત્રી વાસ રહ્યા નહિ જી રે, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય,
સંભવ આશાતના તણોજી રે, માની અંતર માય હો ગુરૂજી૦ ૧૦
મહસા વન માહે થઈજી રે, નિચે ઉતરી જાય,
રાત્રીવાસ ઉપર રહ્યાજી રે, પ્રેમચંદજી મુનિરાય હો ગુરૂજી. ૧૧

બીજે દિવસ વૃદ્ધિચંદ મુનિજી રે, ચડયા રૈવતગિરિરાય,
તિર્થાધિપતી ભેટીનેજી રે, પાચમી ટુંકે જાય હો ગુરૂજી૦ ૧૨
દરિસન કરિ તેહિજ દિનેજીરે, નિચે ઉતરી જાય
સ્થિરતા કરિ ઉપર રહ્યાજીરે. પ્રેમચદજી મુનિરાય હો ગુરૂજી૦ ૧૩
સઘ સગાથે વિચરતાજીરે, વૃદ્ધિચદજી મુનિરાય,
અનુક્રમે ધોરાજી જતાજીરે, શરિરે શિથિલતા થાય હો ગુરૂજી૦ ૧૪
ટકી જવા અહિયા કનેજીરે, જણાવતા મુનિરાય,
કેવળ, તિલક વિજય તણોજીરે, આગ્રહ અતિશય થાય હો ગુરૂજી ૧૫
નાના મુકામે સાથમાજીરે, ચાલવા કહે મુનિરાય,
ઉત્તમ પુરૂષો પ્રાર્થનાજીરે, ભગમા ભીરૂ જણાય હો ગુરૂજી૦ ૧૬
સહજ પરિચયે રાગી થયાજીરે, સગ ન છોડાવા ચ્હાય,
વૃદ્ધિચદજી મુનિ આગ્રહેજીરે સઘ સગાથે જાય હો ગુરૂજી૦ ૧૭
કરે દરરોજ એકાસણુ જીરે, કેવળ વિજય મહારાજ,
રાગી વિશેષ કરે ભક્તિથીજીરે, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાજ હો ગુરૂજી૦ ૧૮
ચરચા કરિ કળા વડેજીરે કર્યો ઢુઢીયાને પરાસ્ત,
ઉત્તમ જ્ઞાન વૃદ્ધિચદનુ જી રે, જાણ્યુ પ્રસગોપાત હો ગુરૂજી૦ ૧૯
જામનગર થઈ મોરબીજીરે, સંઘ સગાથેરે જાય,
હુકમ મુનિ એ વખતમાજીરે, તુર્ત આવેલા આય હો ગુરૂજી૦ ૨૦
પાટ પાટલા સબધનીજીરે, વિપરિત પ્રરૂપણા તેહ,
કરતા જાણી જણાવતાજીરે શ્રાવકને ગુણગેહ હો ગુરૂજી૦ ૨૧
અપરિચિત જ્ઞાતા થકીજીરે વૃદ્ધિચદજી મુનિરાય,
તો પણ પાઠ બતાવીનેજીરે, ખાત્રી કરિ દે આય. હો ગુરૂજી૦ ૨૨
શ્રાવક બહુ ખુશી થયાજી રે. આગ્રહ રોકવા થાય,
થોડા દિવસ રહી અહિં કનેજીરે, વઢવાણે મુનિ જાય હો ગુરૂજી૦ ૨૩
વ્યાધિ વિશેષ અશક્ત છેજીરે, મુળચદજી ગુરૂભાય,
શરિર સુશ્રુષા ગુરૂ કરેજી રે, સાભળતા તે આય હો ગુરૂજી૦ ૨૪

મન ઉચક થયુ એટલે જીરે લીંબડી તુરતમા જાય,
મુળચંદજી મુનિરાયનેજીરે, નિવૃત્તિ મનમા થાય હો ગુરૂજી૦ ૨૫
શરિર સુશ્રુષા ગુરૂનેજીરે, કરતા દિલ દુભાય,
"દુર્લભ" સેવા કારણેજીરે, આવી પહોચ્યા ગુરૂભાય હો ગુરૂજી૦ ૨૬

ઢાળ સાતમી

(હવે અવસર જાણી કરિએ સંલેષણ સાર—એ રાગ)

જુઓ સરલ સ્વભાવી, ભક્તિ કરે ગુરૂરાય,
સાંભળતા વેંતજ, આવે તૂરત ગુરૂભાય,
પરસ્પર એ રિતના, સંબંધની જરૂર જણાય,
સંપ વૃદ્ધિ હોય ત્યા, એ સદ્ભાવ દેખાય. ૧
કુસંપ પરસ્પર, અન્ય સ્થળોએ જણાય,
કર્મબંધના હેતુ, અનેક પ્રકાર તે થાય,
સંપ રાખી પરસ્પર, અખંડિત ગુરૂની આણ,
પરિપાલન કરતા, સાધે શિષ્ય કલ્યાણ ૨
શિષ્યના સંબંધમા, ગુરૂવર્તન પણ આય,
દૃષ્ટાંત દેખતા, શુદ્ધ રિતે સમજાય,
જો કષ્ટ સમયમા, આપે નહિ ગુરૂ સ્હાય,
તો ગુરૂપણાનો, ભાવ નષ્ટ થઇ જાય ૩
કરે હરેક પ્રકારે, સંયમ માર્ગમા સ્થીર,
સુધારિ શિષ્યો, તે ગુરૂ ગુણ ગંભીર,
નિજ ફરજ પાળતા, તારે ભવજલ તીર,
તરતા પોતે પણ, વીર આણા ધરિ શીર ૪
વ્યાધિ સ્થિતિ પાકે, મુળચંદજી મુનિરાય,
આરોગ્ય જણાતા, ત્યાથી નીકળી જાય,

ફરી જ્વર વ્યાધિથી, મારગમા સપડાય,
લીંબડીયે એહુથી, પાછા ફર્યા મુનિરાય ૫
અહિં અલ્પ દિવસમા, વ્યાધિ નિવૃત્ત થાય,
વિચરતા એટલે, રાજનગરમા જાય,
ઉતર્યા ધર્મશાળે, ઉજમબાઇની આય,
ગુરૂ પાસે રહેલા, સાથમા એ ગુરૂ ભાય ૬
વૃદ્ધિ પામે વિદ્વતા, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય,
ઉપદેશ સુણુતા, સુગુરૂતણે સુપસાય,
શાસ્ત્રાવલોકન, કરતા ગુરૂની પાસ,
અનુભવ વાધેલો, પુષ્કળ જ્ઞાનાભ્યાસ ૭
નિત્ય વંદન કરવા, આવતા હેમાભાય,
સામાન્ય વાતથી, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય,
હર્ષિત બહુ કરતા, વડિ દિક્ષાને કાજ,
હવે શિષ્ય સંગાથે, સજ્જ થયા ગુરૂરાજ ૮
સામાયક ચારિત્રની, સ્થિતિ છ માસ ગણાય,
સ્વયમેવકે ગુરૂની, પાસે પણુ ઉચ્ચરાય,
પછી યોગ માડલીયા, વહીને ગુરૂની પાસ,
વડિ દિક્ષા લેવા, આવશ્યકતા જોઈ ખાસ ૯
આજ્ઞા ભગવતની, જાણી મુનિ બુટેરાય,
કોઇ પણુ તપગચ્છમા, ધારિને ગુરૂરાય,
વાસક્ષેપ લેવાની, ઇચ્છા પૂરણુ થાય,
એટલે અહિં મળતો, યોગ એ પુણ્ય પસાય. ૧૦
શ્રી વિજયસિંહસૂરિ, તાસ અનુજ્ઞા વરેલ,
સંવેગ માર્ગને, શરૂ સત્યવિજયે કરેલ,
તસ પાટ પરંપરા, સૌભાગ્યવિજય પંન્યાસ,
અહમિંદ્રપણું નોતુ, સાધારણુ અભ્યાસ ૧૧

વડિ દિક્ષા વિગેરે, ઉપધાન યોગાદિ આય,
મુનિ એહ કરાવતા, યોગ વહે બુટેરાય,
શિષ્યો સંગાથે, પામી તાસ પસાય,
વડિ દિક્ષા અવસર, યોગ પૂરણ થયે થય ૧૨

એહિજ સંપ્રદાયના, મણીવિજય પંન્યાસ,
ભદ્રિક પ્રકૃતિએ, શાન્ત સ્વભાવી ખાસ,
ગુણયુક્ત દેખતા, તેહને બુટેરાય,
દિક્ષા તસ પાસે, લેવા જણાવે આંય. ૧૩

હેમાભાઈ વિગેરે, પસંદ કરે એ વિચાર,
ઓગણીસો બારમા, વડિ દિક્ષા અધિકાર,
સંઘ ચતુર્વિધ શાખે, રાજનગરમા થાય,
બુટેરાયનુ નામ ત્યાં, બુદ્ધિવિજય નિમાય. ૧૪

મણીવિજય શિષ્ય થયા, બુદ્ધિવિજય મુનિરાય,
મુળચંદજી નામને, મુક્તિવિજય નિમાય,
વૃદ્ધિચંદ નામ અહિં, વૃદ્ધિવિજયજી થાય,
બુદ્ધિવિજયના શિષ્યો, બેઉ નીમે ગુરૂરાય ૧૫

ગુરૂ શિષ્યપણાના, નામની સ્થાપના થાય,
પછી ઉજમબાઇની, ધર્મશાળામા જાય,
અનુજ્ઞા વ્યાખ્યાનની, યોગ વહન પછી થાય,
આજ્ઞાનુયાયી શ્રાવક, તાસ વખાણે જાય ૧૬

ત્રણે મુનિરાજો, ચાતુર્માસ રહે આય,
ઓગણીસો તેરમા, મુક્તિવિજયજી જાય,
સિદ્ધક્ષેત્ર થઇને, ભાવનગર મોઝાર,
રહ્યા વૃદ્ધિવિજય ગુરૂ, રાજનગર આવાર . ૧૭

બીજી ચંદ્રિકાની, આવૃત્તિનો અભ્યાસ,
વૃદ્ધિચંદ મુનિ કરે, હરનારાયણ પાસ,
દે એક શ્રાવકને, દિક્ષા મુનિ બુટેરાય,
નામ સ્થાપતા તેહનુ, પુણ્યવિજય મુનિરાય ૧૮
ગ્રહે ભાવનગરમા, મુળચંદજી મુનિપાસ,
દિક્ષા સુરતના, શ્રાવક નગીનદાસ,
ગુરૂ નામની દિક્ષા, પરિક્ષા કરિ દે આય,
નામ સ્થાપતા તેહનુ, નિત્યવિજય મુનિરાય ૧૯
એહ ગુરૂ મહારાજના, શિષ્ય પ્રતાપી થાય
કરિ પૂર્ણ પ્રતિષ્ઠા, બોધ અનુપમ દાય,
અપી સંયમ નિયમના, પરિચયે ખાલી ન જાય,
વધ્યા વૃદ્ધિવિજયને, "દુર્લભ" બે ગુરૂભાય ૨૦

ઇતિ દ્વિતિય પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

દ્વિતીય પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(રાગ–સદર)

શુદ્ધ તત્ત્વ પરિક્ષક, પ્રસિધ્ધ મુનિ બુટેરાય,
તજી કુમતપક્ષને, શુધ્ધ પંથ દિલ ચ્હાય,
ઉધ્ધર્યા પંજાબથી, વિકટ સમય મોઝાર
કેઈક જીવોને, ધન્યતાસ અવતાર ૧
ચરિત્ર નાયકને, દિક્ષા દિલ્લી મોઝાર,
દેઈ ચાતુર્માસ પછી, ત્યાથી કિધ વિહાર
મરૂભૂમિ વિચરતા, આવ્યા જયપુર શહેર,
કર્યું ચાતુર્માસ ત્યા, એક દિ સાગાનેર ૨

જિન મન્દિર દરિસન, શિષ્ય સાથ ગુરૂરાય,
ત્યા જાતા નજીકમા, રાત્રી વાસો થાય,
વ્યાધિ ગુરૂ પગમા, ઉપડી આવતા આય,
કરે ભક્તિ અનુપમ, વૃધ્ધિચદજી મુનિરાય ૩
વૃધ્ધિચદ મુનિશ્વર, પામી સુગુરૂપસાય
અભ્યાસ અનૂભવ, નિત્ય વધારતા જાય,
સાધુ ક્રિયા સુત્ર કંઠે, પ્રથમ વૃત્તિ થઇ જાય,
દશ વૈકાળીક પણ, અર્થ સાથ વચાય ૪
બુટેરાયના રાગી, હીરાચદ યતિ આય,
વ્યાકરણ અવર, અભ્યાસ તે આગળ થાય,
તક્ષણ મતિ વધતા, અભ્યાસે રૂડી પેર,
ચોમાસું ઉતરતા, અહિથી જતા અજમેર ૫
નાગોર આવતા, વ્યાધિ વાનો જણાય,
વૃદ્ધિચદ મુનિને, જુદા પડયા ગુરૂ ભાય,
સિધ્ધગિરિ ભેટવા, થઈ ગઇ એહથી દેર,
ગુરૂ સાથે આહીથી, જાતા વિકાનેર ૬
અનુક્રમે વિચરતા, સગાથે ગુરૂરાય,
ત્રીજુ ચાતુર્માસ ત્યા, ચરિત્ર નાયકને થાય,
ગ્રંથ કુંચી સિધ્ધાતો, સમજાવે ગુરૂરાય,
વૃધ્ધિચદ મુનિને, વાચવા સરલતા થાય ૭
અજમેરના સઘને ઢુઢીયાના પૂજ્યપાદ,
કહે રતનચદ રિખ, પ્રતિમા સબધી વાદ,
બુટેરાયથી કરવા, વાત ચોમાસે થાય,
અહિ આવવા સમયે, પોબારા ગણી જાય . ૮

તપગચ્છિ મુનિનો, બિલકુલ જ્યા ન વિહાર,
વિચરી મરૂ ભૂમિમા, કીધો અતિ ઉપગાર,
ભેટી કેશરીયાજી, ગુર્જર પર ગુરૂરાય,
જતા રાજનગરમા, શેઠ મળ્યા હેમાભાય. ૯

પ જાણી મુનિની, પ્રથમ થઈ પિછાન,
સૌભાગ્ય વિજયાદિ, દાનવિમળ જોઈ જ્ઞાન,
સ તુષ્ટ પરિચયથી, થાતા સરવે એહ,
સ ઘ સાથે સિધ્ધગિરિ, ત્યાથી જતા ગુણ ગેહ ૧૦

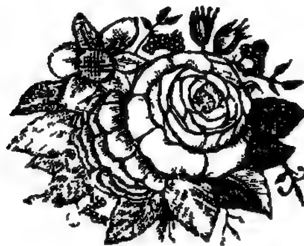
બુટેરાય મુનિશ્વર, વૃધ્ધિચ દજી મુનિરાય,
તિર્થાધિપતિને, ભેટી ઉલસીત થાય,
કુમતિ દુર્ભાગ્યનો, આવતા દિલ વિચાર,
ખિન્ન થાય ચિત્તમા, ભાવદયા ભ ડાર ૧૧

સિધ્ધક્ષેત્રમાહે પણ, યતિનુ જોર વિશેષ,
આદરસત્કાર ન, ગુણનો જ્યા લવલેશ,
અજ્ઞાન જોઇ તેમ, કરવા અહિં ઉપગાર,
કર્યું ચાતુર્માસ તે, ભાવનગર મોઝાર ૧૨

શુદ્ધ નિસ્પૃહિ ગુરૂની, ત્યાથી આઈ પિછાન,
અજ્ઞાન તિમિર હર્યું, આપી નિર્મળ જ્ઞાન,
ઉપગાર અમાપ એ, કષ્ટ સમય કર્યો આય,
ઉપગારી પ્રથમ, આ ભૂમિને બુટેરાય. ૧૩

ચોમાસુ ઉતર્યે, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય,
રૈવતગિરિ ભેટવા, સાથે લઇ ગુરૂભાય,
ગુરૂ આજ્ઞા ગ્રહિને, સિદ્ધક્ષેત્ર થઈ જાય,
લીંબડીમા પાછા, ગુરૂજી ભેગા થાય ૧૪

ગુરૂભાયની ભક્તિ, વ્યાધિ સમય કરી આય
શિષ્ય કષ્ટ સમયમા, ગુરૂ પણ સામીલ થાય,
દૃષ્ટાંત એ દિલમા, ધારવા યોગ્ય જણાય,
અહિંયાથી ત્રણે મુનિ, રાજનગરમા જાય. ૧૫
મણીવિજય શિષ્ય થયા, વડિદિક્ષા ગ્રહિ આય,
શુદ્ધપથના ધારક, પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટેરાય,
મુળચદ, વૃદ્ધિચદજી, શિષ્યતાસ નિમાય,
વડિદિક્ષા અવસર, ત્રણે નામ બદલાય ૧૬
ચોમાસુ એ સાલનુ, રાજનગરમા થાય,
ઓગણીસો તેરમા, મુક્તિવિજય મુનિરાય,
સિદ્ધક્ષેત્ર ઉપર થઇ, ભાવનગરમા જાય,
રહે વૃદ્ધિવિજયને, બુદ્ધિવિજય ગુરૂ આય ૧૭
નિત્યવિજય પ્રતાપી, પુણ્યવિજય મુનિરાય,
આ સાલ માહે થયા, ચરિત્રનાયક ગુરૂભાય,
એકસો ત્રેતાલીશ. ગાથા એ પરિચ્છેદ,
પડે પુણ્યવતની, 'દુર્લભ" પાર ઉમેદ ૧૮

(દોહરા.)

તિર્થપતિ બાવીશમા પ્રણુમું દીન દયાળ,
વૃદ્ધિચંદમુનિ ચરિત્રના, આગળ ગૂણુ રસાળ 1

ઢાળ-પહેલી.

(ત્રીશ વરસ ધરમા વસ્યા રે, સુખભર વામાનદ-એ રાગ)

આજ્ઞા ગ્રહિ ગુરૂરાયની રે, વૃદ્ધિચંદજી મહારાજ,
ઓગણી ચૌદમા વિચર્યા રે, સિદ્ધગિરિ ભેટવા કાજ,
"નમો ગુરૂરાજને રે, ભવજળ તરવા જહાજ નમો૦ (એ આકણી)
ગુરૂ સેવામા રાખતા રે, પુણ્યવિજય મુનિરાય,
મુળચદજી વૃદ્ધિચંદજી રે, ભેગા સિદ્ધગિરિ થાય નમો૦ 2
તિર્થાધિપતી ભેટીને રે, હર્ષિત થાય અપાર,
વડિ દિક્ષા વેળા થયા રે, નામ વિષે ફેરફાર. નમો૦ 3
પ્રસિદ્ધિ પ્રથમના નામની રે, પણ કાયમ રહિ જાય,
ચરિત્ર પ્રાચિન નામો વડે રે, એહ કારણથી લખાય નમો૦ 4
ચોમાસું આ વર્ષનુ રે, વૃદ્ધિચદજી મુનિરાય,
ભાવનગર માંહે કરે રે, સીહોર રહ્યા ગુરૂભાય. નમો૦ 5
કાળ ધર્મ આ સાલમા રે, પામ્યા સંસારી તાત,
દુખકર વ્યાધિ થઈ કરે રે, સંગ્રહણિ આઘાત. નમો૦ 6

સભા સમક્ષ વ્યાખ્યાનની રે, આજ્ઞા આપે ગુરૂરાય,
સૂત્ર વ્યાકરણ વિપાકજી રે. ઉત્તરાધ્યયન વચાય નમો૦ ૭
ચરિત્ર નાયકના સબંધમા રે ત્રણે આ સાલ બનાવ,
ધડો લેવા લાયક બન્યા રે, કરીએ મનન તસ ભાવ નમો૦ ૮
દુરતિક્રમ છે કાળની રે, સ્થિતિ જુઓ દુ ખદાય,
ઇંદ્ર ચંદ્ર હરિ ચક્રીથી રે, યોગીંદ્રથી ન રોકાય નમો૦ ૯
પુત્ર પ્રતાપી છતા પિતા રે ઉપકારી ગત થાય,
દેખો સપાટો કાળનો રે, કોયથી નવ રોકાય નમો૦ ૧૦
અશાતા વેદની કર્મનો રે ઉદય જે વેળા થાય,
વ્યાધિરૂપે પુણ્યશાળીના રે, શરિરમા પણ દેખાય નમો૦ ૧૧
આયુષ્યની પૂર્ણતા સુધી રે, વાના વ્યાધિની જેમ,
વ્યથા ઓછી વધતી કરે રે આ વ્યાધિ પણ એમ. નમો૦ ૧૨
પૂર્વોપાર્જિત કર્મથી રે, મહાન્ નરો ન મુકાય,
વિચારવુ એ સર્વનેરે એહ નિમિત્તથી થાય નમો૦ ૧૩
અવિનીત શિષ્ય પાટે ચડીરે રીજવવા માંડે લોક,
યોગ્ય જ્ઞાન આજ્ઞા વિનારે, આડબર ધરિ ફોક નમો૦ ૧૪
જ્ઞાન પૂરણ મેળવ્યા છતા રે, વૃદ્ધિચંદજી મુનીરાય,
વ્યાખ્યાને બેઠા નહિ રે, આજ સુધીમા કયાય નમો૦ ૧૫
પ્રથમ પ્રારભ વ્યાખ્યાનનો રે, સભા સમક્ષમા થાય,
યોગ્ય જાણી ગુરૂ આપતા રે, આજ્ઞા ત્યારે આય નમો૦ ૧૬
સુબોધિકાનુ કર્યુ નોતુ રે, અવગાહન મુનિરાય,
બાળાવબોધ કલ્પસૂત્રનો રે, વાચ્યો એ કારણ આય, નમો૦ ૧૭
ચાતુર્માસ પૂરણ થયે રે, ઓગણી પંજાર સાલ,
દિક્ષા લેવા અહિંયા થતો રે, શ્રાવક એક ઉજમાલ નમો૦ ૧૮
દિક્ષા આપે ગુરૂ નામની રે, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય,
ભાવવિજય મુનિ તેહનુ રે, નામ ને વખત સ્થપાય નમો૦ ૧૯

દિક્ષા પર્યાય અલ્પ વર્ષનો રે, માધારણ અભ્યાસ.
તોય આધુનિક સમયમા રે, શિષ્યની લાલચા ખાસ નમો૦ ૨૦
એવુ નહોતુ એ સમયમા રે, એહ દૃષ્ટાંતે જણાય,
"દુર્લભ" આવ્યા સાભળ્યા રે, પાલીતાણે ગુરૂરાય. નમો૦ ૨૧

ઢાળ બીજી.

(જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તપ વિર્યજ એ પાચે આચાર—એ રાગ.)

પાલીતાણે ગુરૂરાજ પધાર્યા વૃદ્ધિચદજી મુનિજાણી,
તિર્થાધિરાજ ગુરૂદરિસનની, ઉર્મી હૃદય ભરાણી રે,
પ્રાણી ગુરૂ નમિયે ગુણખાણી, તત્ત્વબોધક જસવાણી રે,
... પ્રાણી૦ (એ આકણી
છરી પાળતા સઘ સાથે અહિથી વૃદ્ધિચદજી મુનિ જાવે,
મુળચદજી મુનિ એહવે ટાણે, સીહોર થકી અહીં આવે રે પ્રા૦ ૨
દેવગુરૂ સહ વદન કરતા, હર્ષિત અતિશય થાય.
કેટલાક દિવસ રહીને અહીંથી, ભાવનગર સહુ જાય રે પ્રા૦ ૩
સહુને ચોમાસુ રાખવા માટે, આગ્રહ સઘનો થાય,
પણ ઉપકાર વિશેષ થવાનો, ધરતા હેતુ બુટેરાય રે પ્રા૦ ૪
અભિલાષા સપૂર્ણ સરવની કરવા બુદ્ધિ નિધાન,
ભાવનગર સંઘના આગ્રહથી પોતે રહ્યા આ સ્થાન રે પ્રા૦ ૫
આજ્ઞા થતા વૃદ્ધિચદ મુનિશ્વર, ઘોઘે ચોમાસુ જાય,
ગુરૂ કૃપાથી આ ગામના શ્રાવક, હર્ષિત અતિશય થાય રે પ્રા૦ ૬
શિહોર જવા મુળચદજી મુનિને, આજ્ઞા કરે ગુરૂરાય,
ઓગણી પજ્જર વિક્રમ સાલે, ચાતુર્માસ ઇમ થાય રે પ્રા૦ ૭
પ્રબળ વિશેષ યતિનુ આ વખતે, ઘોઘામાહે જામેલુ,
દલીચદજીએ નિવાસી રહીને મુકામ પણ બાંધેલુ રે પ્રા૦ ૮
મંત્ર યત્રાદિથી અહિં યતિઓ, કહેવાતા શકિતવાળા,
દ્રવ્ય, પુત્રાદિકની લાલચથી, ભકત બનેલ આ શાળા રે પ્રા૦ ૯

કેટલાએક શ્રાવક કરે ભક્તિ, રહિને તેહથી ડરતા
તેડી ગયા આગ્રહ કરિ મુનિને, મુશ્કેલી પડી ઉતરતા રે પ્રા૦ ૧૦
ગૃહસ્થ મુકામે ઉતરતા મુનિશ્વર એ અડચણ દૂર જાવે,
શુદ્ધ ગુરૂ તત્ત્વનો બોધ એ કરશે, ઈમ દલીચંદ મન આવે રે પ્રા૦ ૧૧
માનશે કોણ પછી અહિં અમને, એ શંકા મન ધરતા,
નથી અધિકાર વ્યાખ્યાનનો મુનિને, એમ મના અહિં કરતારે પ્રા૦ ૧૨
અમે વિદ્યમાન છતા બીજાને, વાચવા શું અધિકાર,
પ્રારંભમા અભિમાને શ્રાવકને, અટકાવતા તે વાર રે પ્રાણી૦ ૧૩
સાચ આગળ કહો જુઠને કેટલો, વખત નિભાવી શકાય,
પંચમહાવ્રત ધારી ગુરૂ છતા, ભ્રષ્ટથી કેમ વંચાય રે. પ્રા૦ ૧૪
મુગ્ધ શ્રાવકને દૃષ્ટિ રાગથી, અજ્ઞાને લય લાગી,
પણ મુનિરાજ વિહાર પ્રકાશે, કુમતિ તિમિર ગયુ ભાગી રે પ્રા૦ ૧૫
સંખ્યા અલ્પ સંવેગી મુનિની, ક્ષેત્ર ઘણા રહે ખાલી,
એટલે ઘણે ઠેકાણે ફાવવા, યતિઓ થતા ભાગ્યશાળી રે પ્રા૦ ૧૬
કરિ બુટેરાય મુનિ પરિવારે, શુદ્ધ ધર્મ ઓળખાણુ,
એટલે ધરિ ઈર્ષા તેહનાપ્રતિ, કરતા યતિ રોકાણુ રે પ્રા૦ ૧૭
સંવેગ પક્ષના રાગી શ્રાવક, આગળ તેહનુ ન ફાવ્યુ,
રદ કરિને દલિચંદ અટકાયત, વ્યાખ્યાન અહિં વંચાયુ રે પ્રા૦ ૧૮
શ્રી ઉપાસગ દશાંગ સૂત્રને, વાચતા અહિં મુનિરાય,
ધીમે ધીમે ફર્યું વલણ લોકોનુ, નાસીપાસ યતિ થાય રે પ્રા ૧૯
સુબોધિકા ધારી લહિ અહિંયા, પર્યુષણે વંચાય,
સંવેગી મુનિ પરિચયે અહિંનો, સંઘ હર્ષીત થાય રે પ્રા૦ ૨૦
ખપી સાચાના સર્વજનો પણ, ઓળખવા મુશ્કેલ,
"દુર્લભ" પંચમ કાળ એહવો, યોગ ન મળવો સ્હેલ રે પ્રા૦ ૨૧

ઢાળ ત્રીજી

(ભરતની પાટે ભૂપતિ રે ... . એ રાગ)

ચતુર્માસ પૂરણ થતા રે, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય સલુણા,
સંઘ સહિત ગોઘા થકી રે સિદ્ધાચળ ગિરિ જાય સ૦ (આંકણી) ૧
ભાવનગરથી અહિં કને રે, આવેલા ગુરૂરાય સલુણા,
દેવગુરૂ સહુ વંદનારે, આનંદિત અતિ થાય સ૦ ૨
ચાતુર્માસ નજીકનારે, ક્ષેત્રે રહ્યા મુનિરાય સલુણા,
ચોમાસુ પુરૂ થતા રે, ઘણુ કરિ સિધ્ધ ગિરિ જાય સ૦ ૩
શ્રાવકવર્ગ તે ગામનો રે, ભેટવા સિધ્ધગિરિરાય સલુણા,
બનતાસુધિ મુનિ સાથમા રે, સંઘ કાઢીને જાય સ૦ ૪
પ્રવર્તન એવુ આ બાજુમા રે, બહુ વર્ષોથી જણાય સલુણા,
ભાવનગરના શ્રાવકો રે, તેડી જવા ગુરૂરાય સ૦ ૫
આગ્રહ અતિ કરતા અહિં રે શિષ્ય સહિત ગુરૂ જાય સલુણા,
સંઘ સહિત ફરી તુર્તમા રે, આવી ભેટયા ગિરિરાય સ૦ ૬
મુળચંદજી મુનિ સાથમા રે રાજનગર ગુરૂ જાય સલુણા,
ભાવનગર અહિંથી ગયા રે, વૃધ્ધિચંદજી મુનિરાય સ૦ ૭
મણી વિજય દયા વિમળજી રે, આવ્યા પન્યાસો આય સલુણા,
ચોમાસુ તસ સાથમા રે ઓગણી સોળનુ થાય સ૦ ૮
ચોમાસે અહિં એક સાધવી રે, ઉઠાવ તકરાર સલુણા,
વ્યાખ્યાન વાચવા કારણે રે, ચાલી શકયુ ન લગાર સ૦ ૯
સુખ શાંતિ પૂર્વક કરિ રે, ચોમાસુ પુરણ આય સલુણા,
પાલીતાણે યાત્રા કરી રે રાજનગર મુનિ જાય સ૦ ૧૦
પંજાબ ભણી ગુરૂરાયનો રે, પહોચ્યા અગાઉ વિહાર સલુણા;
થાતા સમાગમ ન થયો રે, અહિંયા કને તે વાર સ૦ ૧૧
ઓગણી સતરે આવતા રે, રાજનગર તે વાર સલુણા,
સર્વ કુટુમ્બ હેમાભાઈનુ રે, રાગી થયેલ અપાર સ૦ ૧૨

વ્યાધિગ્રસ્ત કોમળ હતુરે, વૃધ્ધિચંદજીનુ શરીર સલુણા,
તોપણ એકજ સ્થાનકે રે, રહેવા ન ધારે સ્થિર સ૦ ૧૩
નિત્ય પરિચિત ભક્તથી રે, રાગ દશા બંધાય સલુણા,
થાય પ્રતિબંધ ગૃહસ્થનો રે,શ રિર પ્રમાદિ થાય સ૦ ૧૪
ઓછી અસર ઉપદેશની રે, ક્રીયા શિથિલતા થાય સલુણા,
નવા નવા વિદ્વાનનો રે, પરિચય વિમુખ જણાય સ૦ ૧૫
એક સ્થાનક રહેતાથકારે, બહુ ઉપકાર ન થાય સલુણા,
શક્તિ છતા સ્થિર ના રહે રે, એ કારણ મુનિરાય સ૦ ૧૬
એહ કારણ સર્વજ્ઞની રે, ફરમાવેલી આણ સલુણા,
ધારિ કષ્ટને વેઠતા રે, વિચ્ચરે ચતુર સુજાણ સ૦ ૧૭
દુખકર સંગ્રહણિ તણો રે, વ્યાધિ લાગુ પડેલ સલુણા,
આહાર પાણી કષ્ટ વેઠતા રે, વિચરવુ મુશ્કેલ સ૦ ૧૮
તોપણ લાભ વિચારીને રે, વિચરતા મુનિરાય સલુણા,
સંસર્ગ બહુ વિદ્વાનનો રે, તીરથ યાત્રા થાય સ૦ ૧૯
ઉપકાર જીવ અનેકનો રે, સ્થાન સ્થાનમા થાય સલુણા,
ચારિત્ર નિર્મળતા રહે રે, વિચારે મુનિરાય સ૦ ૨૦
લાભ અલાભ વિચારીને રે, વૃધ્ધિચંદજી મુનિરાય સલુણા,
વિચરી "દુર્લભ" કષ્ટથી રે, બહુ ઉપકારી થાય સ૦ ૨૧

ઢાળ ચોથી.

(રાગ—સારંગ, મન માને નહિ સો રંગ સમજાવુ)

વૃદ્ધિચંદમુનિ, પૂર્ણ પ્રભાવિક થાતા પુણ્ય પ્રભાબળે
ચાહે ચંદ્ર ચકોર, તિમ ભવિ ચાહત, પરિચય સર્વ સ્થળે સ્થળે
શાંત મુદ્રા સરલ સ્વભાવી હતા, આકર્ષણ શ્રોતા ચિત્ત ધરતા,
તાત્કાળીક બોધ અસરકરતા, વૃદ્ધિચંદમુનિ૦ (એ આંકણી)

અમદાવાદ જૈનગૃહસ્થસ્થિતિ, દ્રવ્ય સબધમા દિન્ન દિન્ન વૃદ્ધિ થતી;
આ વખતે આઇ જણાતી હતી . વૃદ્ધિચદ મુનિ૦ ૨

શેઠ પ્રેમાભાઈ, દલપતભાઈ, મગનભાઈ કરમચદે આય,
પ્રતિબોધ ધરિ અંતરમાય . વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૩

પુષ્કળ દ્રવ્ય વ્યય સત્કાર્ય કરે, પુણ્યવાન્ સમય ચુકે ન ખરે,
ઉપકાર કર્યો બહુ મુનિવરે વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૪

લક્ષ્મી આવે ને વળી જાય, સ્થિર રહેતી નથી કાયમ કયાય,
માટે જ્યારે પ્રાપ્તિ થાય. વૃદ્ધિચદ મુનિ૦ ૫

સત્કાર્ય વ્યયે પુણ્ય બંધ થાય, પૂર્વ સુકૃતથી પામ્યા આય,
ભવાતરમા પણ હિતદાય .. .. વૃદ્ધિચદ મુનિ૦ ૬

ગુણચોર કૃપણ તે ગણાય ખરે, સદ્વ્યય છતી શક્તિયે ન કરે,
પસ્તાય ઘસી કર તે આખરે વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૭

પ્રતિબોધ એ રિત મુનિ કરતા, સમય સુચક શાતતા ધૈર્યતા,
ગુણો ઝળકી નીકળેલ હતા ... વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૮

ઉપદેશામૃત સુણવા આવે, વિકસ્વર શ્રોતા દિલ થાવે,
મગનભાઇ કરમચંદ ભાવે .. .. વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૯

સઘ સહિત સગાથે મુનિરાય આ વરસે કેશરીયા જાય,
તારગાદિ ભેટિ આવ્યા આય ...વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૧૦

ઉપકાર થતો જાણી આય ચોમાસુ રહ્યા તે મુનિરાય;
ઓગણી સત્તર વિક્રમ માય . વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૧૧

ચોમાસુ એહ પુરણ થાતું, કાળધર્મ પામ્યા સાંભળ્યા માતુ;
જુએ. સંસાર ચક્ર તણું ખાતુ . ...વૃદ્ધિચદ મુનિ૦ ૧૨

ઓગણી અઢાર, ઓગણી વીશ, કરે આહિ ચોમાસા કૃપાધીશ;
પ્રતિબોધ આપતા નીશદીન ... ...વૃદ્ધિચદ મુનિ૦ ૧૩

છરી પાળતો સંઘ સિદ્ધગિરિરાય, અભિલાષી લહિ જાવા થાય,
શેઠ દલપતભાઈ ભગુભાઇ .... વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૧૪
વિનતી મુનિને આવવાને કરે, ભાવવૃદ્ધિ અતિશય શેઠ ધરે,
સ્વિકાર્યું જાણી મુનિવરે વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૧૫
રાગી અતિ દલપતભાય થતા, અતિ આડંબરે સિધ્ધગિરિ જતા,
"દુર્લભ" નરભવ સંપૂર્ણો કરતા . વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૧૬

ઢાળ પાંચમી.

(જગજીવન જગ વાલ્લ હો એ રાગ)

સિદ્ધાચળ ગિરિ ભેટવા, આવતા દલપતભાય લાલરે,
સંઘ સહિત સાથે હતા, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય લાલરે સિદ્ધા૦ ૧
(એ આકણી)
ઓગણી એકવીશ વિક્રમે, સિદ્ધક્ષેત્ર મોઝાર લાલ ,
અતિ આડંબરે આવના ભેટયા શ્રી નાભિકુમાર લાલ રે સિદ્ધા૦ ૨
અંજન સલાકા એ વખતમાં નરશી નાયક કરે આય લાલ રે
મહા શુદી તેરસના દિને, આવેલ બહુ સમુદાય લાલ રે સિદ્ધા૦ ૩
નવકારશીની ઈચ્છા અતી નરશી નાયક ને થાય લાલ ,
કેટલાએક કારણ મિષે રદ વિચાર તે જાય લાલ રે સિદ્ધા૦ ૪
તેડું બીડું ઝડપી અને, તેજ દિવસમાં આય લાલ રે,
ભાવ સહિત નવકારશી, કરતા દલપતભાય લાલ રે સિદ્ધા૦ ૫
રૂપીઆ એ શીહજારની, મુર્છા દલપતભાય લાલ રે,
ઉતારે એહ મ ામાં, પરમ આલ્હાદિત થાય લાલ રે સિદ્ધા૦ ૬
"દુર્લભ" દરીસન તીર્થના, કરિ સ્વસ્થાનકે જાય લાલ રે,
ભાવનગર અહિંથી ગયા, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય લાલ રે સિદ્ધા૦ ૭

ઢાલ છઠી.

(ક્યાથી આ સભળાય મધૂર સ્વર ક્યાથી આ૦ એ રાગ)

વૃદ્ધિચદજી મુનિરાય, પ્રભાવિક, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય,
ભાવનગર ચોમાસુ કરતા, ઓગણી એકવીસમાય. પ્રભા૦ ૧
સિહોર હતા ચોમાસુ એ સાલે, મુળચદજી મુનિરાય,
ઓગણીસો બાવીમા વિચરતા, સાથે બેઉ ગુરૂભાય પ્રભા૦
પવિત્ર અનેક પ્રાણીને કરતા, ગામો ગામ ગુરૂરાય,
સદ્બોધામૃત આપતા માર્ગમા, રાજનગરમા જાય પ્રભા૦ ૩
ભગવતી સુત્ર મહાયોગનુ ઉદ્વહન, મુળચદજી મુનિરાય,
ગણી પદવી પામ્યા અહિં કરતા, આપે સઘ સમુદાય. પ્રભા૦ ૪
ગણીશ્રી મુળચદજી કહેવાણા. મુળચદજી મુનિરાય
યોગવહન વૃદ્ધિચંદમુનિથી, અશક્ત શરીરે ન થાય પ્રભા૦ ૫
મહાયોગ વડિલ ગુરૂભાઈ, વહિને ગણીશ્રી થાય,
તેહુથી આલ્હાદિત થયા અતિ વૃદ્ધિચદજી મુનિરાય પ્રભા૦ ૬
નિત્ય વિજય પાએ ડીસામા, દિક્ષામહોચ્છવ થાય,
પાચ શ્રાવક લેતા આ વરસે, તેમા થયા ત્રણ ગુરૂ ભાય પ્રભા૦ ૭
મોતિવિજય, ભક્તિવિજયને, દર્શનવિજય નિમાય,
વાસક્ષેપ કરતા ગુરૂ નામનો, નિત્યવિજય મુનિરાય પ્રભા૦ ૮
ચોમાસુ ગુરૂભાઈ બન્નેનુ, આ સાલે અહિં થાય,
ઓગણીસો ત્રેવીના ચોમાસે, અતિ આડબરે આય પ્રભા૦ ૯
ઉજમણું પ્રતિષ્ટા મહોચ્છવ, કરતા દલપતભાય,
પચ્ચીહજાર સુમારે ખરચ્યા, ગુરૂ ઉપદેશથી આય પ્રભા૦ ૧૦
પચતીર્થી કરિ ભાવનગરના, શ્રાવકો આવતા આય,
ગુરૂ ઉપદેશથી ઉજમણાના, અભિલાષી તે થાય પ્રભા૦ ૧૧
ઉપકરણાદિની સગવડતા, કરાવી દે ગુરૂરાય,
પ્રથમ ઉજમણુ ભાવનગરમા, ઓગણી ચોવીચે થાય, પ્રભા૦ ૧૨

ઓગણી ત્રેવી, ચોવી, પચ્ચીશના ત્રણે ચોમાસા થાય,
ન્યારો પુસ્તક ભંડાર કરાવ્યો, એ અરસામા આય પ્રભા૦ ૧૩
શ્રી શંખેશ્વર યાત્રા માટે, ઓગણી છવીમા જાય,
રાધણપુર જાતા અહિંયાથી ચોમાસુ ત્યા થાય પ્રભા૦ ૧૪
ગુરૂ પંજાબ તરફથી આવતા, સાભળતા મુનિરાય,
"દુર્લભ" ગુરૂ દરિસન ઉચ્છાહે, સામા સત્તાવીયે જાય. પ્રભા૦ ૧૫

ઢાળ સાતમી

(પ્રણમો પ્રેમે પુંડરિક રાજીઓ—એ રાગ)

સમરો નિત્ય ઉઠી પરભાતમા, વૃદ્ધિચંદ મુનિ ગુણ ગેહ મુનીશ્વર
નિસ્પૃહિ, પરઉપગારી, કૃપાનીધી, થાતા પૂરણ સમરથ જેહ.
મુનીશ્વર૦ સમરો૦ (એ આકણી)
રાધણપુરથી રાજનગર ગયા, ભેગા આઇ થયા ગુરૂભાય, મુનીશ્વર,
ચાર મુનિ સાથે ગુરૂભાઇઓ, જાતાભેટવાને ગુરૂરાય મુનીશ્વર સ૦ ૨
પાટણ પાલણપુર થઈ પહોચતા, અનુક્રમે પાલીમા મુનિરાય, મુનીશ્વર;
બહુવરષેઅહિ ગુરૂમહારાજને, ભેટતારોમાચિત અતિ થાય મુ૦સ૦ ૩
ગુજરાત તરફ આવે સહુસાથમા, અહિ થી વિચરતા મુનિરાય મુનીશ્વર,
માર્ગમાશ્રી આબુજી તીર્થની, યાત્રા અતિઆનંદે થાય. મુની૦સ૦ ૪
મુર્તિ અપૂર્વ અપૂર્વ કારિગીરી, જિન મન્દિરો જોતા ભવ્ય, મુનીશ્વર,
વીમળશા, વસ્તુપાળાદિએ ખરચ્યું અહિંયા અઢળક દ્રવ્ય મુની૦સ૦ ૫
થયુ સ્મરણ તે મહાન નરોતણું જિન દરિસને મુનીને આય; મુનીશ્વર
અનુક્રમે અહિ થી મુનિવર વિચરતા, રાજનગરમા જાય. મુની૦સ૦ ૬

ગુરૂમહારાજ સાથે આ વર્ષમા, ચોમાસુ અહિ આગળ થાય, મુનીશ્વર
પાલિતાણે દર્શનવિજયમુનિ, મોકલેચોમાસુ ગુરૂરાય મુની૦ સ૦ ૭
કરે અહિં અટકાયત વ્યાખ્યાનની, યતિઓ રાગી અવર સમુદાય, મુની૦
આવખતેજુઓસિદ્ધક્ષેત્રમા, અન્યાયનુ જોર અતિદેખાય મુ૦ સ૦ ૮
ગુરૂમહારાજજી અમદાવાદથી, વ્યાજબી થવા લખાવે આય, મુનીશ્વર
પત્ર ભલામણના એ રાજ્યના, અધિકારી વર્ગોપર જાય મુનીશ્વર સ૦ ૯
જેથી હાર થઇ અનિતી તણી, આખરે નીભાવી ન શકાય, મુનીશ્વર
પરિણામે વ્યાખ્યાન શરૂ થયુ, ઉપગાર અતિશય થાય મુનીશ્વર સ ૧૦
રાજનગર ચોમાસુ વિતાવતા, અહિ થી વિચરતા મુનિરાય, મુનીશ્વર
સ્થળે સ્થળે ભવ્ય જીવો પ્રતિબોધતા, આવ્યા લિંબડીમા ગુરૂરાય
મુનીશ્વર. સ૦ ૧૧

તાડપત્રો કાગળ ઉપર ઘણા, પ્રાચીન પુસ્તકો આવાર, રુનીશ્વર
સારી સ્થિતિમા અહિંયા દેખતા, પ્રાચીન પુસ્તક ભંડાર મુની સ ૧૨
સંતોષ પામ્યા અતિશય જોઇને, સારો સંગ્રહ તે ગુરૂરાય; મુનીશ્વર
ચોમાસુ ઓગણી અઠ્ઠાવીયે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ કરે આય મુ૦ સ૦ ૧૩
ધોલેરા તરફ ઓગણત્રીશે જતા, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય, મુનીશ્વર
અહિંયા પહોચતા શ્રાવક તરફથી, સત્કાર અતિશય થાય મુ૦ સ૦ ૧૪
શ્રીપૂજ આવી ગયેલ અહિ તુર્તમા, તિમ યતિ રાગી બહુ સમુદાય મુ૦
પગલા પડાવે કરે પધરામણી, દ્રવ્યાદિક વડે પૂજાય મુ૦ સ૦ ૧૫
પુષ્ટિ દેખી અહિં ઉન્માર્ગની, હકિકત સમજાવે મુનિરાય, મુ૦
આગળના શ્રી પૂજ્ય યતિતણી વર્તણુક જણાવે આય મુની૦સ૦ ૧૬
પૂરવે કોઈ કોઇ યતિ શ્રી પૂજ્યજી કાઇક પરિગ્રહ મુર્છાવંત, મુની૦
શ્રી સુસર્ગ વિરાગી રાગી હતા, ધર્મ માહે મતિવંત મુની૦ સ૦ ૧૭

ત્યાગી સચિત્તના ધર્મ સબંધમા, હતા કાર્ય પડે શુરવીર, મુની૦
શક્તિએ ભૂપતિ પણ રીઝાવતા, ધર્મ ઉન્નતિ કરવા ધીર મુ૦ સ૦ ૧૮
ભૂલ સમજતા જેહ પોતાતણી, વિદ્યા માહે પુર્ણ પ્રયાસ, મુની૦
જીત મેળવતા વાદવિવાદમા, ખોટો ડોળ ન ધરતા ખાસ મુ૦ સ૦ ૧૯
શુદ્ધપથે ચાલનાર પ્રશસતા, ઇચ્છક શુદ્ધ મારગના તેહ, મુની૦
આ વાતનો હાલમા જુઓ તેહનો, દેખાય છે કેટલો છેહ મુ૦ સ૦ ૨૦
ધીમે ધીમે શ્રાવકના દીલમા, ઉતારે અહિંયા મુનિરાય, મુની૦
સમજવા લાગ્યા વળ્યા ઉન્માર્ગથી રાગી શુદ્ધ મારગના થાય મુ૦સ૦૨૧
રિદ્ધિ સાગર નામના આ વર્ષમા, વેશ સવેગીનો ધરનાર, મુ૦
સાધુ પડયા દ્રષ્ટિએ મુનિને, વ્યગ્ર મન લોકો કરનાર મુ૦ સ૦ ૨૨
મત્ર તત્ર શુકન મુહુર્તાદિથી, વહેમમા નાખેલ લોક મુનીશ્વર,
રાગીકરેલ એ રીતે કેઇકને, આડબર દેખાયે ફોક મુની૦ સ૦ ૨૩
આવા વેશ ધારીના ફદમા, નહિ ફસાવાને મુનિરાય? મુનીશ્વર
ઉપદેશ દ્વારા તસ સમજાવવા, પરિશ્રમ કરતા અતિ આય મુ૦ સ૦ ૨૪
કટક વાળાક્ષેત્ર સુધારતા, પ્રયાસ પૂર્વક મુનિરાય? મુનીશ્વર
"દુર્લભ" દ્રઢરાગી કરિશ્રાવકો, વાવતા ધર્મબિજનેઆય. મુ૦ સ૦ ૨૫

ઢાળ-આઠમી.

(શાન્તિ પ્રભુજી સુખદાતા ત્રાતા તારો મનેરે—એ રાગ)

વસી ભાવદયા નિસ્પૃહિ, ઉપગારી મુનિ મનેરે,
ઘોલેરા બદર આવીરે, શુદ્ધ ધર્મ તત્ત્વ સમજાવીરે,
ઉન્માર્ગથી કેઈક ઉદ્ધરતા, ઉપગાર અતિશય કરતા,
સદ બોધામૃતને ધરતા શ્રોતા અહિ કનેરે, વસી૦ (આકણી)
ઉપદેશ વડે મુનિરાયરે, મુળચંદ વેલશી આય રે,
યાત્રા અભિલાષી થાતા, વિનતીથી સાથે જાતા,
સઘસહિત મુનીશ્વર સાથે પહોચ્યા તિંહા કનેરે. વસી૦ ૨

નીર્થાધિપતી ને આયરે, ભેટી અતિ હર્ષિત થાય રે,
દર્શન વિજય મુનિરાય, કાળધર્મ પામ્યા ગુરૂભાય,
સમ્યગ્ પ્રકારે કરી આરાધના અહિં કનરે વસી૦ ૩

આત્માર્થી હુતા ઉપગારીરે, એ વર્ષ અગાઉ પધારીરે;
ઉપગાર અતિ અહિં કરતા, અહિં અંતઅવસ્થા ધરતા,
યોગ વહુન કરવા તસ શિષ્ય ગયાતા ગણી કનેરે વસી૦ ૪

વડિદિક્ષા અવસર થાયરે, કેવળ વિજય મુનિરાયરે,
તસમૂળ ગુરૂજી અભાવે વૃદ્ધિચંદ શિષ્ય ત્યા થાવે,
સ્થાપે મુળચંદજી ગણી વડિ દિક્ષા દઈ અને રે. વસી૦ ૫

ગુરૂભાઈ વિચારથી થાયરે, એ પ્રથમ શિષ્ય મુનિરાયરે,
ઇચ્છા પોતે નહિ ધરતા, સિદ્ધક્ષેત્ર ચોમાસુ કરતા,
વિક્રમ ઓગણી ઓગણત્રીસનું રહિ અહિં કનેરે. વસી૦ ૬

દેશી પરદેશી આયરે, આવી શ્રાવક સમુદાય રે,
એ ચોમાસું અહિં રહેતા, પ્રતિ બોધ તેહને દેતા,
"દુર્લભ" પરિચયે મહા ઉપગારી થયા અહિં કને રે વસી૦ ૭

ઢાળ–નવમી.

(રાગ–ધન્યાશ્રી)

સંવેગી મુનિ સમુદાય, વધ્યો હવે સંવેગી મુનિ સમુદાય;
બુટેરાય મુનિ પરિવારની, વૃદ્ધિ વિશેષે થાય વધ્યો૦ (એઆંકણી)
જોર ઘટયું યતિઓનુ સ્થળો સ્થળ, વિચરતા મુનિરાય, વધ્યો૦
રાગી થયા લોકો સાધુના, સુગમ વિચરવું થાય વધ્યો૦ ૨
કાઠીયાવાડ અને ગુજરાતે, અડચણ જરી ન જણાય, વધ્યો૦
વિહારની તત્પરતા વાળા, એહ વખત મુનિરાય. વધ્યો૦ ૩

સ્થિર નહિ રહેતા એક સ્થાને, ક્ષેત્ર ઘણા સચવાય, વદ્યો૦
વિચરતા મુનિરાય સ્થળો સ્થળ, ઉપગારી બહુ થાય વદ્યો૦ ૪
હાલના સમય માહે બહુ ભાગે, રહે છે મુનિ સમુદાય, વદ્યો૦
અમદાવાદકે પાલીતાણામા, જુજ્જ ક્ષેત્ર જળવાય વદ્યો૦ ૫
લોક રૂચી ઘટતી ગઈ તેહથી કમિ ઉપગારી થાય, વદ્યો૦
આવુ થતુ નહિ એહ વખતમા, વિચરતા મુનિરાય વદ્યો૦ ૬
એહ બિના મુનિ આગેવાનોને, ધારવા યોગ્ય જણાય, વદ્યો૦
સુગમ વિહાર છતા પરમાદને શા માટે સેવાય ? વદ્યો૦ ૭
ઉપગાર બુદ્ધિ વડે સહિ કષ્ટને, મુશ્કેલીમા મુનિરાય, વદ્યો૦
વિચર્યા અહો દૃષ્ટાંત જો તેહનુ, પરમારથ વૃદ્ધિ થાય વદ્યો૦ ૮
આત્મહિત પ્રયત્ન આધુનિક, આદરવા મુનિરાય, વદ્યો૦
થાય કટિબદ્ધ એહ અમારી, પ્રાર્થના આપને આય વદ્યો૦ ૯
ઉત્તમપદ પ્રાપ્તિ વેઠ્યા વિણ, કષ્ટ ન કયાય કળાય, વદ્યો૦
તાપ સહન કરવો પડે * પયને, તોજ માવો ખેચાય વદ્યો૦ ૧૦
મથન સહન કરતા દહીંમાથી, માખણ નીકળી જાય, વદ્યો૦
અગ્નિવ્યથા માખણ પણ સ્હેતા, પ્રાપ્તિ ઘીઇની થાય વદ્યો૦ ૧૧
માટે મહત્વતા પ્રાપ્તિ માટે, કષ્ટની જરૂર જણાય, વદ્યો૦
પૂરવે ઇંદ્રિય મન્ દેહ દમન કરિ, મોક્ષ ગયા મુનિરાય વદ્યો૦ ૧૨
એહ ચરિત્ર નાયક સત્કાર્યનુ, અનુકરણ જો થાય, વદ્યો૦
આત્મ હિત પરાયણ થાયે, આધુનિક મુનિરાય વદ્યો૦ ૧૩
ઓગણી ત્રીશમા પાલીતાણાથી વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય વદ્યો૦
ભાવનગર આવ્યા વિચરતા, ચોમાસુ અહિં થાય વદ્યો૦ ૧૪
ઉઠી ગઈ કેટલાક શ્રાવકની, રૂચી ક્રિયા મા આય, વદ્યો૦
શાસ્ત્રાધાર બતાવી તેહને, દૃઢ કરતા મુનિરાય વદ્યો૦ ૧૫

* પય-દુધ

મોટો ભાવનગર હોવાથી, શ્રાવકનો સમુદાય, વધ્યો૦
વિદ્યાભ્યાસ કરી શકે એવા, બાળક પણ દેખાય વધ્યો૦ ૧૬
જનશાળા સ્થાપન કરવાની, એહથી જરૂર જણાય, વધ્યો૦
ઉપદેશ કરી મહારાજ આ વખતે, સગવડતા કરે આય વધ્યો૦ ૧૭
પગાર આદિની સગવડ પણ, કરાવતા મુનિરાય, વધ્યો૦
જૈનશાળાનુ શુકલ અશાડની, ચોથે સ્થાપન થાય વધ્યો૦ ૧૮
વતની પાલીતાણાના શ્રાવક, રઘુ તેજાને આય, વધ્યો૦
મહેનાજી નીમતા શાળાના, કાર્ય ઉત્તમ અતિ થાય વધ્યો૦ ૧૯
દેખરેખ અખંડ મુનિ વર્ગની, રહેતા શાળામાય, વધ્યો૦
બે વરસે સંખ્યા બાળકની અભ્યાસે વધી જાય વધ્યો૦ ૨૦
મુનિ મહારાજશ્રીના ઉપદેશે, ઘણો શ્રાવક સમુદાય, વધ્યો૦
યાત્રા નવાણું સિદ્ધાચળની, કરવા અંતર ચ્હાય વધ્યો૦ ૨૧
ચોમાસુ ઉતરતા શ્રાવક પાલિતાણે કેઇક જાય, વધ્યો૦
અભિલાષા યાત્રાની તુર્તજ, પૂરણ કરતા આંય વધ્યો૦ ૨૨
નિયમ ગ્રહેલ કેઇક શ્રાવકને, અવસર મળતા થાય વધ્યો૦
દિન દિન વૃદ્ધિ ધર્મ રત્નની, "દુર્લભ" દિલથી ચ્હાય વધ્યો૦ ૨૩

ઇતિ તૃતિય પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

અથ તૃતિય પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(હવે અવસર જાણી કરિયે સંલેષણ સાર એ–રાગ.)

વડિ દિક્ષા અવસર અસલ નામ બદલાય,
પ્રખ્યાત પ્રથમના નામે થતા મુનિરાય,
એહ કારણ ચરિત્ર એ નામ વડેજ લખાય,
સિદ્ધાન્ત અનૂભવ પામ્યા ગુરૂજી પસાય ૧

વૃદ્ધિ કરી અભ્યાસની વૃદ્ધિચદજી મુનિરાય,
ગુરૂ આજ્ઞા ગ્રહિને રાજનગરથી જાય,
ઓગણીસો ચૌદમા સિદ્ધાચળ ગિરિરાય,
ચોમાસુએ સાલનુ ભાવનગરમા થાય. ૨
કાળ ધર્મ આ સાલમા પામ્યા સસારી તાત,
દુ ખકર વ્યાધિ કરે સગ્રહણિ આઘાત,
સભા સમક્ષ વ્યાખ્યાનની આજ્ઞા દે ગુરૂરાય,
એ ત્રણે બનાવ અહિ ચરિત્ર નાયકને થાય, ૩
ઓગણી પન્નરમા શ્રાવક એક ઉજમાલ,
થતા આપે દિક્ષા અહિયા દીન દયાલ,
નામ સ્થાપે તેહનુ ભાવવિજય મુનિરાય,
ગુરૂ નામનો એહને વાસક્ષેપ નખાય ૪
અલ્પ વર્ષની દિક્ષા સાધારણ અભ્યાસ,
તો પણ આ સમયે શિષ્યની લાલચા ખાસ.
એ વખત એ હોતુ દૃષ્ટાતેથી કળાય,
આવ્યા સિદ્ધાચળ જાણ્યા ખબર ગુરૂરાય ૫
સઘ સહિત અહિથી વૃદ્ધિચદજી મુનિ જાય,
આવે સિહોર થકી પણ મુળચદજી મુનિરાય.
દેવગુરૂ સહ વદતા આનંદિત અતિ થાય,
અહિયાથી સરવે ભાવનગરમા જાય. ૬
ચોમાસુ રાખવા આગ્રહ સઘનો થાય,
અભિલાષા પૂરવા સર્વની ખુટેરાય,
પોતે રહેતા અહિં ગોઘે વૃદ્ધિચંદ મુનિરાય,
સિહોર મુળચદજી ગુરૂ આજ્ઞાથી જાય ૭
દલિચંદ યતિનુ ગોઘે જોર અપાર,
વ્યાખ્યાન વાચવા વિઘ્ન કરે તે વાર,

પણ ચાલી શકયું નહિં થાતા સત્ય પ્રકાશ,
અજ્ઞાન તિમિરનો થાવા લાગ્યો નાશ. ૮
બુટેરાય મુનિનો વિચરતા પરિવાર,
શુધ્ધ ધર્મ પિછાન થઈ એહ સમય આઠાર;
યતિ રાગી સંખ્યા ક્રમિ સ્થળોસ્થળ થાય,
ઈર્ષા યતિ મનમા તેથી વિશેષ જણાય. ૯
ઓગણી સોળે સહુ આવ્યા સિધ્ધગિરિરાય,
આગ્રહથી સરવે ભાવનગરમાં જાય,
ફરી આવી ભેટયા સંઘ સહિત ગિરિરાય,
રાજનગર ગુરૂજી મુળચંદજી સહજાય. ૧૦
ભાવનગર અહિંથી વૃધ્ધિચંદજી મુનિ જાય,
મણિવિજય પન્યાસજી દયાવિમળજી આય,
આવ્યા એ સાલે સાથે ચોમાસુ થાય,
પછી યાત્રા કરીને રાજનગર મુનિ જાય ૧૧
પહોચ્યા અગાઉ કરે અહિંથી ગુરૂજી વિહાર,
પંજાબ ભણી ગયા મળ્યા નહિં તે વાર,
વ્યાધિ ગ્રસ્ત શરીર પણ સ્થિર રહેવા ન ચ્હાય,
રાજનગર માહે હવે વૃધ્ધિચંદજી મુનિરાય ૧૨
પ્રતિબોધ આપતા અસર તુર્ત થઈ જાય,
મગનભાઈ કરમચંદ દલપતભાઇ ભગુભાય,
પ્રેમાભાઇ શેઠ કરે પુષ્કળ દ્રવ્ય વ્યય આય,
શુભ મારગમાંહે ધર્મ રાગ દૃઢ થાય ૧૩
સંઘ સહિત કેશરીયા વિનતી કરિ મુનિરાય,
મગનભાઇ કરમચંદ અહિંથી તેડી જાય,
તારંગા આદિ ભેટી પાછા આવતા આય,
સતરથી વીશ સુધી ચાર ચોમાસાં થાય. ૧૪

ઓગણી એકવીસમા દલપતભાઇ ભગુભાય,
વિનતી કરિ સાથે વૃધ્ધિચંદજી મુનિરાય,
સંઘ સહિત આવતા ભેટવા સિધ્ધગિરિરાય,
દ્રવ્ય વ્યય સુમારે એંશી હજારનો થાય. ૧૫
ચોમાસુ એ સાલનું વૃધ્ધિચંદજી મુનિરાય.
કરે ભાવનગરમા શેઠ સ્વ સ્થાનકે જાય,
બાવીમા વિચરતા સાથે બે ગુરૂભાય,
વૃદ્ધિચંદ, મુળચંદજી, રાજનગરમા જાય ૧૬
ભગવતી સુત્રના યોગ વહુન કરિ આય,
ગણી પદવી પામ્યા મુળચંદજી મુનિરાય,
વ્યાધિ ગ્રસ્ત શરીરે ચરિત્ર નાયકથી ન થાય,
હર્ષિત પદવીધર થાતા થયા ગુરૂભાય ૧૭
આ વરસ ડિસામા દિક્ષામહોચ્છવ થાય,
નિત્યવિજયની આગળ પાચ શ્રાવકો આય,
ચારિત્ર ગ્રહણ કરે તેમા ત્રણ ગુરૂભાય,
મોતી ભક્તિવિજય, ને દર્શનવિજય, નિમાય ૧૮
ઓગણી બાવીશથી પચ્ચીશ સુધી આય,
કરે ચાર ચોમાસા વૃધ્ધિચંદજી મુનિરાય,
ઉજમણા મહોચ્છવ ત્રેવીશ માંહે થાય,
પચ્ચી હજાર સુમારે ખરચે દલપતભાય ૧૯
સારો પુસ્તક ભંડાર થયો એ અરસામા આય,
સખેશ્વર યાત્રા નિમિત્ત છવીશે જાય,
ચોમાસુ એ સાલનું રાધણપુરમા થાય,
સાભળ્યું પંજાબથી ગુરૂજી પધારતા આય. ૨૦
રાજનગર સતાવીશે વૃધ્ધિચંદજી મુનિરાય,
આવી ગુરૂભાઇ સાથે ગુરૂજી સામા જાય,

પાટણ, પાલણપુર, થઇ પાલી પહોચાય,
બહુ વરષે મલ્યા ગુરૂ રોમાચિત સહુ થાય ૨૧
વળતા આબુજી તીર્થ સાથ ગુરૂરાય,
ભેટિ હર્ષિત થયા અપૂર્વ કારિગિરિ આય,
એ મહાન્ નરોનું જોતાં સમરણ થાય,
અઢળક દ્રવ્ય ખરચ્યુ ભાગ્યશાળીએ આય ૨૨
આવ્યા રાજનગરમા અનુક્રમે મુનિરાય,
ચોમાસુ એ શાલનુ ગુરૂ સાથે અહિ થાય,
સિદ્ધગિરિ દર્શનવિજય ગુરૂઆજ્ઞાથી જાય,
યતિ જોર તિર્થમા એહ સમય દેખાય ૨૩
વ્યાખ્યાન વાચવા અટકાયત કરે આય,
રાગી અતિ યતિના મુગ્ધ લોક દેખાય,
નિભાવિ શકયા નહિ થાતા સત્ય પ્રકાશ,
અજ્ઞાન તિમિરનો આખર થયો અહિ નાશ ૨૪
ઓગણી અઠાવીશે ગુરૂ સાથ વિહાર,
કરતા વૃદ્ધિચદ મુનિ લીંબડી શહેર મોઝાર,
આવી નિહાળ્યો અહિં પુસ્તક ભડાર,
સારી સ્થિતિમા હર્ષિત થાય અપાર ૨૫
ચોમાસુ એ સાલનુ વૃદ્ધિચંદ મુનિ કરે આંય,
અહિથી ધોલેરા ઓગણત્રીશે જાય,
શ્રી પૂજ્ય એ વખતે આવી ગયેલા આય,
પગલા પડાવતા દ્રવ્ય વડે પૂજાય ૨૬
ઉન્માર્ગ નિહાળ્યો યતિ પરિબળ દેખાય,
સમજાવી તેહને વૃદ્ધિચદજી મુનિરાય,
શુદ્ધ ધર્મ તત્ત્વનુ બીજ રોપતા આય,
સંઘ સાથે અહીંથી સિદ્ધાચળ ગિરિ જાય. ૨૭

કાળધર્મ પામ્યા અહિં દર્શનવિજય મુનિરાય,
બે વર્ષ અગાઉ અહીં આવેલા ગુરૂભાય;
ઉપગારી અતિશય સિદ્ધક્ષેત્રમાં થાય.
ઉજવળ પરિણતિ અતિ અંતસમય જોવાય ૨૮

તસ શિષ્ય ગણી કને રાજનગરમાં જાય,
કર્યા યોગ વહન તવ વડિ દિક્ષા ત્યા થાય,
મૂળ ગુરૂજી અભાવે કેવળ વિજય મુનિરાય,
એ ચરિત્ર નાયકના પ્રથમ શિષ્ય નિમાય ૨૯

ઇચ્છા નહિ શિષ્યની પણ સ્થાપે ગુરૂભાય,
હવે સવેગી મુનિનો વૃદ્ધિ પામ્યો સમુદાય;
થયુ સુગમ વિચરવુ નિર્મળ ક્ષેત્રો થાય,
ઉપકાર અમાપ કરે શિષ્ય સહિત બુટેરાય. ૩૦

ચોમાસુ એ સાલનું સિદ્ધાચળ ગિરિ થાય
ઓગણીસો ત્રીશમા વૃદ્ધિચદજી મુનિરાય,
ભાવનગર પધારતા ચોમાસુ ત્યા થાય,
જૈનશાળા સ્થપાવતા પ્રતિબોધ કરિ આય, ૩૧

એકસો સત્તાવન ગાથાએ પરિચ્છેદ,
ગુજરાતને કાઠીયાવાડમા પણ ઉમેદ,
પારપાડી વિચરતા ઉપગારી મુનિરાય,
"દુર્લભ" જિનમતના બિજ રોપતા આય ૩૨

અથ ચતુર્થ પરિચ્છેદ.

દોહરા.

ચરમ તીર્થપતિ વંદિયે, શાસન જસ જયવંત;
કરિ ઉપગાર બતાવતા, બુટેરાય મતિ વંત. ૧
શિષ્ય સમર્થ અલંકર્યા, ભારત ભૂમિ મોઝાર,
વિચરી પંચમ કાળમા, અતિશય કર્યો ઉપગાર ૨
મનન મુનિ વૃદ્ધિચંદનું, કરિયે જીવન ચરિત્ર.
નિસ્પૃહી પરમારથ ગુણો, ધરવા નિર્મળ ચિત્ત. ૩

ઢાળ પહેલી.

(પંચમ ભવ કોલ્લાગ સન્નિવેશ .... એ રાગ.)

ઢુંઢક મત પંજાબે વિશાળ, પ્રારંભે વર્ણવ્યો બીજી ઢાળ,
મુનિરાજ શ્રી બુટેરાય, ઢુંઢક પંથથી નીકળી જાય. ૧
કાંઇક ખંડિત પણ તવ થાય, અટક્યુ નહિં એટલેથી આય,
મનુષ્ય શરીર ક્ષય બીજ રોપાય, દિનપર દિન વૃદ્ધિ તસ થાય ૨
વિચારવંત ઢુંઢકોના ચિત્ત, શંકા ધર કરે એહ નિમિત્ત,
બીજા મહાન્ પુરૂષ તવ થતા, શાસ્રાધાર વડે શોધતા ૩
શંકા નહિ પણ સાચી વાત, જાણી આધારે સિદ્ધાન્ત;
તત્ત્વ જણાવ્યું ઘણાને એઠામ, મહાન્ પુરૂષ એ આત્મારામ. ૪

હિંદુસ્થાન આખામા પ્રસિદ્ધ, વિજયાનંદ સૂરિપદ લીધ,
જન્મ્યા પ્રતાપી પંજાબે એહ તીક્ષણબુદ્ધિ થયા ગુણ ગેહ ૫
ઢુંઢકપંથ દીક્ષા તેવાર, લિધેલ ઓગણીદસ મોજાર,
અનેક શાસ્ત્ર અવલોકે આય, ઢુંઢક પોગળ તેમ કળાય ૬
એટલે કરતા પૂર્ણ તપાસ, અસત્ય મત જાણ્યો એખાસ,
જિન પ્રતિમા માનવી સત્યએહ, તત્ત્વગ્રાહિ જાણે ગુણ ગેહ ૭
પીસ્તાળી આગમ પંચાગી તાસ, અવિરોધિ શાસ્ત્રો તવખાસ,
સરવે કરવા અંગીકાર, કરાવવા એહ વાત સ્વીકાર ૮
સાથેના ગુરૂભાઇને થાય, સહુને એ વાત સત્ય જણાય,
એકંદર વિશ રિખો આય, એ મત છોડવા તત્પર થાય. ૯
સાહસ નહિ કરતા એકાત, સમજાવી શ્રાવકને વાત,
સમજુ શ્રાવક સમજી જાય, બે ચાર વર્ષ તે દેશમા થાય ૧૦
સાત હજાર ઢુંઢકની એહ, શ્રધ્ધા ફેરવતા ગુણ ગેહ,
સાથેના સાધુ ઉતાવળા થાય, જાણ્યા છતા હવે કેમ ટકાય ૧૧
ઉન્માર્ગ કુલિંગમા ન રેવાય, તજવા તે ઝટ તત્પર થાય,
મલેરકોટલાના રહેનાર, અગ્રવાળ વણિક તે વાર ૧૨
ખરા યતિમલ્લ નામે હતા, દીક્ષિત ઢુંઢક પંથમા થતા,
ઓગણીસો અગ્યારમા આય, આત્મારામ ગુરૂભાઇ તે થાય ૧૩
ગુરૂભાઇ અગાઉ છ માસ, નિકળ્યા એહ એકાકી ખાસ,
ઓગણી ત્રીશ માંહે તે વાર, આવ્યા રાજનગર મોજાર ૧૪
ઉપગારી મુનિ બુટેરાય, વડિ દીક્ષા દેતા તસ આય,
ખાતિ વિજય મુનિ નામ સ્થપાય, વૃદ્ધિચંદજી મુનિના ગુરૂભાય ૧૫
શુદ્ધ પંથ સંવેગે વર્યા, જ્ઞાન ગુણ તપસ્યામા વધ્યા.
છઠ્ઠ છઠ્ઠ તપથી પારણુ આય, ઘણા વર્ષ કરતા મુનિરાય ૧૬
આત્મારામ સાથે હતા જેહ, ઉતાવળા રિખો થયા તેહ
વિતતા ઓગણી ત્રીશ ચોમાસ, તજવાને ઢુંઢક મત પાસ. ૧૭

હુશિયારપુરથી કરતા વિહાર, સોળ સાધુ સાથે તે વાર,
ઢુંઢક વેષ તજે તે વાર, મુહપત્તિ તોડતા માર્ગ મોઝાર ૧૮
આત્મારામ સહિતં મુનિરાય, અનુક્રમે રાજનગરમા જાય,
શુદ્ધ પંથ રૂચિયે ચિત્ત ઠર્યા, દલપતભાઈ વડે ઉતર્યા ૧૯
શાસ્ત્ર વિરૂદ્ધ પ્રરૂપણા આય, કરતા શાન્તિસાગર મુનિરાય,
મત એકાંત ઠસાવતા જાય, શ્રાવકો તેહથી ઘણા ફસાય. ૨૦
શાન્તિસાગર મુનિસાથ આ ઠામ, ચરચા કરે મુનિ આત્મારામ,
વાદ વિવાદ કુશળતા ભર્યા, નિરૂત્તર શાંતિસાગરને કર્યા ૨૧
જોતા એહનો જ્ઞાન પસાય, સંઘ સર્વ હર્ષિત બહુ થાય,
મુખ્ય કાર્ય આ વખતે આય, તપગચ્છમા કોઇ મુનિરાય ૨૨
શુદ્ધ આચાર વિચારે કળાય, વડિ દીક્ષા તસ પાસે થાય,
અનુભવ રાખતા એ મન માય, મહાતીર્થ સિદ્ધાચળ જાય ૨૩
તીર્થાધિપતી ભેટતા આય, આલ્હાદિત અતિશય થાય,
ભાવનગર થઈ પાછા જાય, રાજનગર માંહે મુનિરાય. ૨૪
નિર્ણય આ વખતે અહિં થાય, ગુરૂ કરવા મુનિ બુટેરાય,
ઘણા મુનિનો સાથે આય મોટો દીક્ષામહોત્સવ થાય ૨૫
કેટલાક અન્ય સ્થળેથી આય, મહોત્સવ પર આવ્યા મુનિરાય,
તેમજ ભાવનગરથી જાય, મહોત્સવપર વૃદ્ધિચંદજી આય ૨૬
ઓગણી એકત્રીશ મોઝાર, શુભ મુહુર્ત અહિં તે વાર,
મોટા મહોત્સવ પૂર્વક આય, આત્મારામ આદિ મુનિરાય. ૨૭
વાસક્ષેપ મુનિ બુટેરાય, વડિદીક્ષા અવસર કરે આય,
આનંદવિજય નામેથી આય, શિષ્ય એહ પોતાના થાય ૨૮
ફેરવ્યુ નામ ગુરૂજીએ અહિં, પ્રખ્યાતિ મૂળ નામે રહિ,
બીજા સાથે પન્નર મુનિરાય, વાસક્ષેપ કરતા ગુરૂરાય ૨૯
આત્મારામ શિષ્યો તસ કરે, સરવેના નામો અહિં ફરે,
પોરબંદર આદિમા વિહાર, કરતા યતિ આવ્યા એ ઠાર ૩૦

અધ્યાત્મકલ્પદ્રુમાદિ એહ, વાંચતા શાસ્ત્ર ઘણા ગુણ ગેહ,
શુદ્ધ માર્ગ રૂચિ તવ થઇ, યતિપણું એહથી તજી દઈ. ૩૧
વડિદીક્ષા લેતા એહ આય, થયા ગભીર વિજય મુનિરાય,
તેજ દિવસ મુનિ બુટેરાય, શિષ્ય વૃદ્ધિચદ સ્થાપે આય ૩૨
બુટેરાય મુનિપરિવાર, દિન દિન વૃદ્ધિ ગ્રહે આ વાર,
સંવેગી મુનિનો સમુદાય, "દુર્લભ" સમય વધ્યો ઇમ આય. ૩૩

ઢાળ બીજી.

(પ્રીતલડી બંધાણી રે, અજીત જીણુંદ શુ....... ..એ રાગ)

ઉપગારી વૃદ્ધિચંદ મુનીશ્વર આવતા,
વડિદીક્ષા અવસરપર અમદાવાદજો,
શ્રી શત્રુજય તીર્થ સબધિ ચાલતાં,
પાલીતાણા દરબાર સામે ફરિયાદજો ઉપગારી૦ ૧
રાજકોટના પોલીટીકલ એજન્ટની,
આગળ ચાલે આ વર્ષે એ કામ જો;
શાસ્ત્રીય પૂરાવા રજુ કરવા તેહમા,
કરતા અહિ વૃદ્ધિચદ મુનિ વિશ્રામજો. ઉપગારી૦ ૨
યોગ્ય સલાહ પૂરાવા શોધી આપતા,
કાર્યવાહકને હિમ્મત આપતા આયજો,
સારૂ દિલ આપે તેહમા વૃદ્ધિચદ મુનિ,
ચોમાસુ પણ તેહ કારણ અહિં થાયજો ઉપાગરી૦ ૩
ઓગણી એકત્રીયે ચાતુર્માસમા,
શાન્તિસાગર સંબધી ચર્ચા આંયજો,
ચાલી વધારે પરિણામે મત એહનો,
વૃધ્ધિ પામતો અટકે બળ ક્ષીણ થાયજો. ઉપગારી૦. ૪

ઓગણીસે બત્રીશમાં વિચર્યા આયથી,
અનુક્રમે લાઠીદડ મુકામે જાયજો,
મહાશુદી તેરસના દિવસે એ ગામમાં,
પ્રતિષ્ઠિત મુળનાયક જિન મંદિર થાયજો ઉપગારી૦ ૫
થોડા દિવસ રોકાતા એહ નિમિત અહિં,
વિચરતા વળા ગામે આવ્યા મુનિરાયજો,
આચાર વિચારે નિસ્પૃહિ મુનિને દેખતા,
હર્ષિત થયો અતિશય શ્રાવક સમુદાયજો ઉપગારી૦ ૬
મુનિસુવ્રત વારે વિમળાપુર આ સ્થળે,
પ્રેમલાલચ્છી પિતા મકરધ્વજ રાયજો,
નિમિતજ્ઞ વચને કરે વિવાહ તે પુત્રીનો,
આવી વર્યો ૧ નિશાયે આભાપતિ આયજો ઉપગારી૦ ૭
વિમાતા આભાપતિ ચંદ નરેશને,
એ ઈર્ષાએ કુર્કટ કરિ નટ હાથજો,
સોપતા સોડસ વરસે અહિંયા આવતા,
પેખી પ્રેમલાલચ્છી મકરધ્વજ સાથજો ઉપગારી૦ ૮
કયારે મનુષ્ય રૂપે થઈ મળીશ હું એહને,
નેત્ર આસુએ ભરાયા વિચારતા એમજો,
હેમ પીંજર પેખીએ કુર્કટ રાયને,
પ્રેમલાલચ્છી નિહાળે ધરિને પ્રેમજો. ઉપગારી૦ ૯
એહ સમયસિદ્ધક્ષેત્ર તળાટી આ સ્થળે,
કુર્કટ ગ્રહિ બાળા ઉપર લહિ જાયજો,
પ્રિયા સંગાથે તીર્થ પતીને ભેટતા,
તિર્યંચ રૂપે હર્ષિત અતિશય થાયજો. ઉપગારી૦ ૧૦

---

૧ નીશા=રાત્રી

દર્શન નિમિત્તે સૂર્યકુંડ આગળ જતા,
ઝંપાપાત કરે તવ કુર્કટ રાયજો,
તીર્થ ભૂમિ શુભ પુણ્ય પસાયે ત્રુટતો,
પ્રેમલાલચ્છી પકડતા દોરો આયજો ઉપગારી૦ ૧૧
અસલ રૂપે થયો ચંદ આભાપતિ તીર્થમા,
પ્રેમલાલચ્છી સહિત અતિ હર્ષિત થાય જો,
પૂજા કરે તીર્થાધિપતીની દંપતી,
ચંદ ચરિત્ર થઇ એહ હકિકત આય જો ઉપગારી૦ ૧૨
એહ અભાવે કેટલાક વર્ષ વિત્યા પછી,
વલ્લભીપુર શહેર વસેલુ આય જો,
નવસો એંશી વરસે વીર નિર્વાણથી,
પુસ્તકારૂઢ પણ આ સ્થળ માહે થાય જો. ઉપગારી૦ ૧૩
કરતા શ્રી દેવર્ધિ ક્ષમાશ્રમણ ગણી,
ઉપયોગી આ વખતે અતિશય થાય જો.
કરિ પરાસ્ત હાકી કાઢેલા બૌધને,
મલ્લ વાદીએ એહ વખતમા આય જો. ઉપગારી૦ ૧૪
શ્રી શત્રુજય મહાત્મ્ય રચના આ સ્થળે,
શ્રી ધનેશ્વરસૂરિ હાથે થાય જો,
સંવત દશ ડાઓત્તરે વલ્લભી ભૂપતિ,
શિલાદિત્ય વખતમા એહ રચાય જો ઉપગારી૦ ૧૫
ભંગ થતા કોઈ કારણ વલ્લભીપુરનો,
એહ નજીક વસ્યુ વળા શહેર જણાય જો,
પૂર્વોક્ત કારણથી પવિત્ર અહિની ભૂમિ,
ભાસતા કેટલાક દિવસ રહ્યા મુનિરાય જો. ઉપગારી૦ ૧૬
કાયમ યાદગીરી એ મહાન્ નરો તણી,
કોય પણ રિતે રહેવા કાયમ આયજો,

વાત વસી એ વૃદ્ધિચદ મુનિના દિલમા,
અવસર પર એ મુલ્તવી હાલ રખાયજો ઉપગારી૦ ૧૭
શુદ્ધ ધર્મ પ્રતીતિ કમિ એ વખતે અહિં,
સવેગી મુનિ વિહાર અભાવે જણાયજો,
ભક્ષ્યાભક્ષ્ય આચાર વિચાર સુધારતા,
એહ વખત અહિંયા વૃદ્ધિચંદ મુનિરાયજો ઉપગારી૦ ૧૮
ક્ષેત્ર સુધારવા યોગ્ય સરલ જોઇ શ્રાવકો,
ધ્યાનમા રાખી ભાવનગર મુનિ જાયજો,
"દુર્લભ" દરિસન એહ પ્રભાવિક મુનિના,
આહે અહિ નો વેલાસર સમુદાયજો. ઉપગારી૦ ૧૯

ઢાળ ત્રીજી.

(મન મોહનજી જગતાત વાત સુણો જીનરાજજી રે. એ રાગ)

એહ સમય મુનિ વૃદ્ધિચદ વળા શહેરથી વિચરતા રે,
ભાવનગર ઉપર થઈ તુર્ત, પાલીતાણામા પધારતા રે. એહ૦ ૧
એ આંકણી
વિક્રમ ઓગણી બત્રીશ, ચોમાસું એ તીરથે કરે રે,
જૈનશાળાની જરૂર જણાય, તીર્થ સ્થાને એહ અવસરે રે. એહ૦ ૨
દલપતભાઈ દ્વારા વાત, બાબુને એહ જણાવતા રે,
બુધ્ધિસિહજી બાબુ સાહેબ, મુર્શિદાબાદ એ જાણતારે એહ૦ ૩
કરે આપવો ખર્ચ કબુલ, બાબુ સાહેબ ઉલ્લાસથીરે,
જૈન શાળા એ તીરથે સ્થપાય, આ વરસે મુનિ પ્રયાસથીરે. એહ૦ ૪
જૈન બાળકોને અભ્યાસ, સગવડતા કરિ આપતારે,
વિતતા અહિ ચાતુર્માસ, ભાવનગર ગયા વિચરતારે એહ૦ ૫
વિક્રમ ઓગણી તેત્રીશ, ચોત્રી, પાત્રીશ, ત્રણે થતારે,
ભાવનગર ચોમાસા એહ, શાસ્ત્રો અનેક વિલોકતારે એહ૦ ૬

સવિશેષ જ્ઞાન મહારાજ, સંપાદન કરે એહુથીરે,
મેળવવા અનુભવ જ્ઞાન, વધતી જતી રૂચિ તેહુથીરે. એહુ૦ ૭
શુદ્ધ અધ્યાત્મનુ સ્વરૂપ, સમજ્યા હતા વૃદ્ધિચદ મુનિરે,
ચિંતવનમા કાયમ એહ, સ્વરૂપ તણી રેતી હતી ધુનિરે. એહુ૦ ૮
શુદ્ધ વ્યવહાર પુષ્ટિ કાજ, ક્રિયા કલાપમાં પેખતારે,
તોપણ કાયમ સાવધાન, મુનિરાજજી એ હતારે. એહુ૦ ૯
ચલિત મન વાળા સ્થીર, ધર્મ માહે કરવા સત્તારે;
ઉપદેશ શક્તિ અદ્ભુત, એહવી એહ ધરાવતારે એહુ૦ ૧૦
સદ્ બોધામૃત અમોઘ, શ્રોતા સુણે મુનિ વાણીયેરે,
વૈરાગ્ય દશા આવ્યા વીણ, રહેતી નહિ કોઈ પ્રાણીનેરે. એહુ૦ ૧૧
ઉપરા ઉપરી ત્રણ વર્ષ, ભાવનગરમા વિતાવતારે,
ઉપકારી અનેક પ્રકાર, જીવો અનેકને અહિં થતારે એહુ૦ ૧૨
ઓગણી છત્રીસ મોઝાર, વિનતી વળાના સંઘે કીધીરે,
"દુર્લભ" દૃઢ આગ્રહભાવ, જાણી સ્વીકારે કૃપાનિધીરે એહુ૦ ૧૩

ઢાળ ચોથી.

(નામ જપીશ નિત્ય તારૂ સુન્દર શામળીયા . એ રાગ.)

કૃપા દૃષ્ટિ વળા પર કિધી, કૃપાળુ મુનીશ્વરજી,
¹પૂર્વોક્ત ભૂમિ નિરખે મુનિ, અમી દૃષ્ટિભરજી,
સાંભળ્યુ વૃદ્ધિચંદજી મુનિ આવે, સઘ સકળ હર્ષિત થઈ જાવે,
સામૈયુ સન્મુખ લાવે . કૃપાળુ૦ ૧
મુનિ દરિસન મારગમા થાતો, રોમાચિત સરવે થઈ જાતા,
પધરાવે આડંબરે જ્ઞાતા ... . કૃપાળુ૦ ૨
મનોરંજક પરભાત થયુ આજે, સૂર્ય પ્રભા ઉદયાચળ છાજે,
તિમ મુનિ પાટ બિરાજે . ... કૃપાળુ૦ ૩

---

૧ પૂર્વોકત–પ્રાચીન સમય આ ભૂમિ પર થયેલ હકીકત વિચારવા વડે

સદ્ બોધામૃત દે ગુણુગેહ, પુષ્કરાવર્ત વરસે જિમ મેહ,
કરિ ક્ષેત્ર ભૂમિને તરેહ .. . કૃપાળુ૦ ૪
પ્રતિ બોધ સુણતા નિત્ય ભાવે, મિથ્યાત્વ તિમિરને દૂર હઠાવે,
શુદ્ધ જિન મત બિજ વાવે કૃપાળુ૦ ૫
મુનિ, શ્રાવક, આચાર બતાવે. લોકા તપા સહુ સુણવા આવે,
શુદ્ધ પથ જાગૃતિ થાવે ... કૃપાળુ૦ ૬
ગોચરીરે પણ પોતે આવે, ભક્ષ્યાભક્ષ્ય વિવેક બતાવે,
શ્રાવકાચાર સમજાવે .. કૃપાળુ૦ ૭
મિથ્યાત્વના પરવો નહિં કરવા, રસોડે પાણીયારે ચંદરવા,
સૂચવ જયણા ધરવા . કૃપાળુ૦ ૮
[1]કાઠી ગરાશીયાનો શિણગાર જોતા ઘણા શ્રાવકને [2]દ્વાર,
કહે આ શું ? વિરૂધ્ધાચાર કૃપાળુ૦ ૯
સૂચના માત્ર વડે [3]દુર થાયે, બહુ ઉપગાર કર્યો મુનિરાયે,
સડો ટકયો નહિ કયાયે. ... ... કૃપાળુ૦ ૧૦
સરલ પરિણામી જોઇ પ્રાણી, લાભ વિશેષ થતો આહિં જાણી,
ચાતુર્માસ રહ્યા બે નાણી. ... કૃપાળુ૦ ૧૧
પ્રતિબોધ અમોઘ સુણાવે. [4]અષ્ટાન્હિકા મહોત્સવ થાવે,
માલજીશા કરે ભાવે, .. કૃપાળુ૦ ૧૨
લોકા તપાનો ભેદ નિવારે, જિનમત શુદ્ધ સરવે દિલ ધારે,
ઉપગાર કર્યો એ ભારે ... .. કૃપાળુ૦ ૧૩
[5]ઉપાશ્રય [6]જિન મંદિર એહ, શોભા ધરાવી રહ્યા અહિં જેહ,
તાસ પ્રયાસ ફળ એહ. કૃપાળુ૦ ૧૪

૧ કાઠી ગરાશીયાનો શણગાર=હોક્કા ઉપર રૂપુ મઢેલ ફુલો મુકેલ તેવા ૨ શ્રાવકોને દ્વાર=ઘણા ઘરે શ્રાવકોને ત્યાં જોયા ૩ જે ફક્ત સૂચના માત્ર વડે દૂર=કાઢી નાખ્યા એક દિવસે લગભગ ૪૦ હોકા ફોડી નાખ્યા હતા ૪ અષ્ટાન્હિકા=આઠ દિવસ. ઉજમણા સહિત મહોત્સવ ૫ ચાર માળનું ઉપાશ્રયનું મુકામ કેટલિક દ્રવ્યની સહાય કરાવી આપી બધાવવા ઉપદેશ કર્યો. ૬ નવું જિનમંદિર જેનું ખાત મુહુર્ત પોતે ઉપદેશ આપી કરાવ્યું.

ભાણજી ભીમજી શેઠ [7]દુહિતા, પુલીબાઈ ગુરૂ બોધ સાભળતા,
શુભ દ્રવ્ય સ્હાય અહિં કરતા ... ... કૃપાળુ૦ ૧૫
[8]કાઠલી અહિં આઠસો રૂપીયાની, દીપચંદ સુત નાનચંદશાની,
પ્રતિ બોધી અપાવતા જ્ઞાની . ... કૃપાળુ૦ ૧૬
ખ્યાતિ વળાની જણાય જે આજે, એ ઉપગાર કીધો મુનિરાજે,
ફળ્યો કલ્પવૃક્ષ શુભકાજે ... કૃપાળુ૦ ૧૭
[9]પૂર્વોક્ત ભુમિ સુધારવા કાજે, ધાર્યું હતુ દિલમા મહારાજે,
પૂળીભુત જોવાય એ આજે .. . કૃપાળુ૦ ૧૮
"દુર્લભ" પંચમ કાળે પધારી, નિષ્કંટક કર્યું ક્ષેત્ર સુધારી,
નિસ્પૃહિ અમાપ ઉપગારી . ... કૃપાળુ૦ ૧૯

૭ ભાવનગરના રહિશ શેઠ ભાણજી ભીમજીની દીકરી તે વોરા હઠીશંધ ઝવેરચંદની પત્ની ફુલીબાઇએ આહીના ઉપાશ્રયની ટીપમા સારી રકમ આપી મહારાજશ્રીના બોધથી ૮ ભાવનગરના રહિશ શા નાનચંદ દીપચંદના ઘરની ગુરૂમહારાજના પ્રતિબોધથી આહીના દેગસરમા હેમની કાઠલી ૧ આશરે રૂા ૮૦૦) ની કીમતની આવી છે ૯ પૂર્વોક્તભૂમિ=પ્રાચીન કામો જે ભૂમિપર કરિગયા તે મહાત્માના નામ અમર રાખવાની ઇચ્છા તે પણ બર આવી કારણ હાલ તેઓની મુર્તિ પધરાવવા ગુરૂ મંદિર પણ બાધવુ શરૂ થઇ ગયુ છે જે મહાત્માની ઇચ્છાને મિચન તેમના ગુરૂભાઇ શ્રીમદ્વિજ્યાનંદસૂરિના પ્રશિષ્ય શ્રીમાન્ મુનિ હંસવિજયજી મહારાજે આઇ કરિ બહુ ઉપગાર કર્યો છે નવા દેરાસરજીમા ભવ્ય મુર્તિ શ્રી પાર્શ્વનાથજી મહારાજની મુળ નાયક તરિકે અને બેપડખે તે ત્રિગડામા શાંતિનાથજી મહારાજની મુર્તિઓ છે તે આ મહાત્માએ દક્ષિણમા ખાસ પ્રયાસ કરિ આઇના શ્રાવકોને તેડાવી પોતે બુરાનપુરથી સંઘને સમજાવી અપાવી અને ગુરૂ મન્દિર માટે પણ પોતે પ્રયાસ કરિ કેટલીક દ્રવ્યની સ્હાય આપી છે જે ઉપગારી મહાત્માની ઇચ્છાને પાર પાડવામા અને આઇના સંઘપર ઉપગાર કરવામા અવર્ણનીય સ્તુતિ પાત્ર છે ભાગ્યશાળી પુરૂષોના વિચાર તેમના અભાવે પણ તેમનાજ પરિવારથી આઇ ઘણે ખરે ભાગે પુરા પડયા છે એટલે તેમનો ઉપગાર આ ક્ષેત્ર પરત્વે અમાપ છે એ કહેવુ વાસ્તવીક છે.

ઢાળ પાંચમી.

(ધન ધન તે દિન માહરો (રામગ્રી) ..એ રાગ)

ઉપગારી વૃદ્ધિચંદ મુનિ, કરે બહુ ઉપગાર,
ઓગણી છત્રી, સાડત્રીયે, રહિ વળા મોઝાર ઉપગારી૦ (એ આંકણી)
સંવત ઓગણી આડત્રીશે, કરવાને વિહાર,
વિચારતા મહારાજજી, એ હવે તે વાર ઉપગારી૦ ૨
અમાવાસ્યાએ ફાલ્ગુનની, રાજનગર મોઝાર,
કાળધર્મ પામ્યા ગુરૂ, સાભળ્યા સમાચાર ઉપગારી૦ ૩
સ્વાર્થી સંબંધી સંસારના, જોતા સર્વ જણાય,
નિષ્કારણ બન્ધુ ગુરૂ, એકાંત હિતદાય ઉપગારી૦ ૪
ખેદ થયો અતિ દિલમા, વિરહે ગુરૂરાય,
આલંબન દેઈ ઉદ્ધર્યા, વિચારે મુનિરાય. ઉપગારી૦ ૫
જીંદગીભર ભક્તિ વડે, બદલો ન વળાય,
લાભ વૈયાવચ્ચનો મળ્યો, પ્રથમ વય માંય ઉપગારી૦ ૬
શરીર સશક્ત ત્યારે હતા, સાથે ગુરૂરાય,
પરંતુ પછીથી વિહારની, ગુરૂ આજ્ઞા થાય. ઉપગારી૦ ૭
અનેક ભવ્ય જીવો પ્રતિ કરવા ઉપગાર
શક્તિ મંદ રહેતી હતી, તોપણ કરતા વિહાર. ઉપગારી૦ ૮
ગુરૂ વૈયાવચ્ચ લાભને, મેળવી ન શકાય,
લક્ષ એ કારણ આવતા, અતિશય પસ્તાય. ઉપગારી૦ ૯
સંસારીને પિતા અને, મુનિને ગુરૂરાય,
શિરછત્ર પુજ્યપાદ એ ઉપકારી ગણાય ઉપગારી૦ ૧૦
છદ્મસ્થ પણાને યોગે કોઈ, કાર્ય માહે ભુલાય,
નિવારણ તેહનું કરે, કૃપાળુ ગુરૂરાય, ઉપગારી૦ ૧૧

ચારિત્ર પ્રતિ પાલન હેતુ-ભૂત શિષ્યની *કાય,
વસ્ત્ર પાત્રાદિમા રાખતા, તજવીજ ગુરૂરાય ઉપગારી૦ ૧૨
એવા ગુરૂના અભાવથી, દીલગીરી ન થાય,
શિષ્ય શબ્દ તેહુને નહિં ઘટાવી શકાય ઉપગારી૦ ૧૩
શ્રી મહાવીર જિન વિરહે, કર્યો ખેદ અપાર,
ચાર જ્ઞાન ધરતા હતા, ગૌતમ ગણધાર ઉપગારી૦ ૧૪
રચનારા દ્વાદશાગીના, બાળક ન ગણાય,
પારાવાર ગુરૂ વિરહે, વ્યથા તો પણ થાય ઉપગારી૦ ૧૫
અનુપમેય ભક્તિ ભાવથી, રાખવા ગુરૂરાય,
સૂચવતુ નથી દૃષ્ટાંત શુ ? સભાળો આય. ઉપગારી૦ ૧૬
શિષ્ય અર્વાચીન સમયમા, કુપુત્રની જેમ,
વ્યાખ્યાન શક્તિ સુધી ધરે, ગુરૂ ભક્તિમા પ્રેમ ઉપગારી૦ ૧૭
એકલ વિહારી થઈ જતા, શક્તિ પ્રાપ્ત જ્યા થાય,
કેટલુ બધુ અઘટિત એ, ગુરૂ સગ ન ચ્હાય ઉપગારી૦ ૧૮
ગુણમા આગળ વધતા નથી, આધુનિક મુનિરાય,
મુખ્ય કારણ ગુરૂ ભક્તિની, તેમા ખામી જણાય ઉપગારી૦ ૧૯
પ્રાર્થના થયા છતા ઇંદ્રની, બે ઘડીનુ આય,
વધારી ન શકયા જુઓ, મહાવીર જિનરાય ઉપગારી૦ ૨૦
થયું નથી થાવાનુ નથી, કોઇ કાળે એમ,
ઇંદ્રપતિ એહ વખતમા, ભગવંત કે તેમ ઉપગારી૦ ૨૧
દૃઢ વિશ્વાસ એ વચનનો, રાખી મુનિરાય,
ગુરૂ મહારાજ વિયોગના, શોકથી શાન્ત થાય ઉપગારી૦ ૨૨
ઉપકારી પંજાબના, ખાસએ ગુરૂરાય,
"દુર્લભ" તસ પરિવારથી, ઉપગાર થયો આય. ઉપગારી૦ ૨૩

ઇતિ ચતુર્થ પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

* કાય=શરીર

અથ ચતુર્થ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(હવે અવસર જાણી કરિએ સંલેષણ સાર—એ રાગ)

જામેલ પંજાબે ઢુંઢક પંથ વિશાળ,
પરથમ પરિચ્છેદે વર્ણવ્યો બીજી ઢાળ,
શુદ્ધ તત્ત્વના ગ્રાહક પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટેરાય,
અસત્ય પંથ એ જાણતા નીકળી જાય. ૧
જેમ મનુષ્ય અંગમાં ક્ષયના બિજ રોપાય,
દિન દિન ક્ષીણ હાલત, એહ રિતે તસ થાય,
બિજા મહાન્ પુરૂષ થયા, એહમા આત્મારામ,
ઓગણીસો દશમા દીક્ષા ગ્રહેલ એ [1]ઠામ ૨
અવલોકન કરતા શાસ્ત્ર અનેક તે વાર,
ઢુંઢક મત પોગળ જાણતા ચિત્ત મોઝાર,
એટલે એ વાતની કરતા પૂર્ણ તપાસ,
જિન પ્રતિમા માનવા જાણ્યુ સિદ્ધાંતથી ખાસ. ૩
પંજાબે જન્મ્યા પૂર્ણ પ્રતાપી એહ,
તીક્ષણ બુધ્ધિવડે કરિ શોધન ગુણ ગેહ,
હિંદુસ્થાન આખામા થાય વિદેશ પ્રસિદ્ધ,
વિજયાનંદ સૂરિપદ પ્રાપ્ત જેમણે કીધ ૪
જિન પ્રતિમા માનવી જાણતા સત્ય મત એહ,
ગુરૂભાઇને સાથમા સુચવતા ગુણ ગેહ,
વીશ રિખો એકંદર છોડવા તત્પર થાય,
સાહસ નહિં કરતા કેઈક ઉધરવા આય ૫
ખરા યતિમલ્લ નામે અગ્રવાળ વણિક,

૧ ઠામ=ઠેકાણે-એ પંથમા.

ગુરૂભાઈ એહના જાણી મત એ અઠીક,
નીકળી ગયા એકલા આવ્યા અમદાવાદ,
શુદ્ધ પથમા દીક્ષા લેતા ધરિ આલ્હાદ ૬

બુટેરાય શિષ્ય એ ખાતિ વિજય મુનિરાય,
વડિ દીક્ષા ગ્રહિને રાજનગરમાં થાય,
છઠ્ઠ છઠ્ઠ તપ પારણું ઘણા વર્ષ કરે આય,
થયા પૂર્ણ પ્રતાપી વૃદ્ધિચંદજી ગુરૂભાય ૭

સાત હજાર ઢુંઢકની શ્રદ્ધા ફેરવે આય,
કુમતથી બચાવવા આત્મારામ મુનિરાય,
ઉતાવળો થાતા સાથેનો પરિવાર,
હુશીયાર પૂરથી કિધો આ તરફ વિહાર ૮

તજે વેશ ઢુંઢકનો મારગમા ગુણ ગેહ,
પન્નર મુનિ સાથે મુહપત્તિ તોડતા એહ,
વિચરતા અનુક્રમે રાજનગર મોઝાર,
દલપતભાઇ વડે આવી રહ્યા અણગાર ૯

કરિ શાન્તિસાગરથી ચરચા આત્મારામ,
નિરૂત્તર કરિ દેતા સઘ સકળ આ ઠામ,
એહ સમયે તેહનો ઉત્તમ જ્ઞાન પસાય,
પરિચયથી જોતા આનંદિત અતિ થાય. ૧૦

મુખ્ય કાર્ય આ વખતે તપગચ્છિ મુનિરાય,
શુદ્ધ આચાર વિચારેં જોતા જેહ કળાય,
વડિ દીક્ષા તેહની આગળ લેવા ચ્હાય,
આ વખતે અહિથી જાતા સિદ્ધ ગિરિરાય. ૧૧

તીર્થાધિપતીને ભેટી રોમાચિત થાય,
ભાવનગર ઉપર થઈ રાજનગર સહુ જાય,

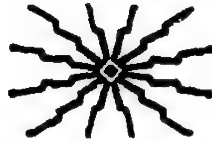
ખુટેરાય મુનિને સ્થાપવા અહિ ગુરૂરાય,
આત્મારામ સહિત તે સહુનો નિશ્ચય થાય. ૧૨
ઓગણીસો એકત્રીશ મહોત્સવ પૂર્વક આય,
વડિ દીક્ષા દેતા પ્રસિદ્ધ મુનિ ખુટેરાય,
આત્મારામ નામ અહિં આનંદ વિજય નિમાય,
પણ અસલ નામથી શિષ્ય પ્રસિદ્ધ તસ થાય. ૧૩
આત્મારામજી સાથે પન્નર હતા મુનિરાય,
તે શિષ્ય તેહના સ્થાપે અહિં ગુરૂરાય,
મહોત્સવ પર મુનિયો આવે બહુ સમુદાય,
આવ્યા ભાવનગરથી વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય ૧૪
પોરબંદર આદિમા એહ સમય મોઝાર,
વિહારને કરતા આવ્યા યતિ એ ઠાર,
અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમાદિ વાચતા એહ,
શુદ્ધ માર્ગ ખપી થઈ આવેલા ગુણગેહ ૧૫
વડિદીક્ષા અવસર એહને ખુટેરાય,
વૃદ્ધિચંદ મુનિના શિષ્ય નિમતા આય,
નામ સ્થાપતા એહનું ગંભીરવિજય મુનિરાય,
એ ચરિત્ર નાયકના શિષ્ય પ્રતાપી થાય. ૧૬
આવ્યા ચરિત્ર નાયક આ વખતે અમદાવાદ,
ચાલે પાલીતાણાના નૃપ સામે ફરીયાદ,
રાજકોટના પોલિટિકલ એજંટની પાસ,
એહ તીર્થ સંબંધના કામે રહ્યા અહિ ખાસ ૧૭
શાસ્ત્રીય પૂરાવા શોધી આપતા આય,
ચોમાસુ એ સાલનું એહ નિમિત્તે થાય,
કાર્યવાહક પ્રતિ દ્યે હિમ્મત અતિ મુનિરાય,
બળ ક્ષીણ કરતા મત શાન્તિસાગરનો આય. ૧૮

ઓગણી બત્રીશમા વૃદ્ધિચદજી મુનિરાય,
લાઠીદડ પર થઇ વળા મુકામે જાય,
પૂર્વોક્ત ભૂમિનું સ્મરણ કરે મુનિ આય,
ભદ્રિક પરિણામી શ્રાવકો આય કળાય. ૧૯
સુધારવા લાયક ક્ષેત્ર જોઈ મુનિરાય,
ભાવનગર ઉપર થઇ સિદ્ધક્ષેત્રમા જાય,
ચોમાસુ એ સાલનુ તીર્થ ભૂમિમા થાય,
જૈનશાળા સ્થપાવતા એહ વખતમા આય ૨૦
ઓગણીસો તેત્રીશ, ચોત્રીશ, પાત્રીશ માય,
કરે ચાતુર્માસ એ ભાવનગર મુનિરાય,
અવલોકન કરતા શાસ્ત્ર અનેક રહિ આય,
સવિશેષ જ્ઞાન અનુભવ સપાદન થાય ૨૧
અધ્યાત્મ સ્વરૂપ શુધ્ધ સમજ્યા હતા મુનિરાય,
અનેક જીવને ઉપગારી અહિ થાય,
છત્રીશે વળાથી આવી સઘ સમુદાય,
કરિ વિનંતી મુનિને વળા શહેર લઇ જાય ૨૨
શુદ્ધ ધર્મ પ્રતીતિ મુનિ શ્રાવક આચાર,
બતલાવી સુધારતા ક્ષેત્ર એ સમય મોઝાર,
ઉજમણા મહોત્સવ થાય અહિં તેવાર,
કરે ચાતુર્માસ એ જાણી લાભ અપાર. ૨૩
સુશોભીત ઉપાશ્રય, જિન મન્દિર થયા આય,
શુદ્ધ પથ ખપી સહુ વળા શહેરમા થાય,
આ શહેર પ્રસિદ્ધી આ સમયે દેખાય,
એ પુર્ણ પ્રતાપી વૃદ્ધિચદ મુનિ પસાય ૨૪
અમાવાસ્યા ફાલ્ગુનની આડત્રીશ મોઝાર,
કાળધર્મ પામ્યા ગુરૂ રાજનગર તે વાર,

વૃદ્ધિચંદ મુનિ અહિં સાભળતા સમાચાર,
દિલગીર થયા ગુરૂ વિરહે પારાવાર ૨૫

વધારી શકયા નહિં મહાવીર જિનરાય,
ઇંદ્ર પ્રાર્થના કરતા બે ઘડીનુ પણ [1]આય,
મતિવત વિચારતા મુનીશ્વર જ્ઞાન પસાય,
ગુરૂવિરહ શોકની શાંત વ્યથા તવ થાય ૨૬

ઉપગારી પંજાબના ખાસ હતા ગુરૂરાય,
ઉપકાર અમાપ કર્યો તસ પરિવારે આય,
ગાથા એકસોદસ પરિચ્છેદ મોઝાર,
"દુર્લભ" દિલ નિર્મળથાય ચરિત્ર આધાર ૨૭

[1] આય—આયુષ્ય.

અથ પંચમ પરિચ્છેદ.

(દોહરા.)

પ્રથમ પ્રભુજી પ્રણમીયે, આદીશ્વર જિનરાય,
મુનિ વૃદ્ધિચંદ ચરિત્રનું, આગળ વર્ણન થાય ૧

ઢાળ–પહેલી

(જન્મ જરા મરણે કરિએ, એ સંસાર અસાર તો—એ રાગ)

ગુરૂ મહારાજ હયાતીમાં એ, મુળચંદજી મુનિ રાય તો
પુણ્યપરાક્રમ એહનું એ, ઉત્તમ શક્તિ કળાયતો. (એ આં૦) ૧
ઉત્તર અવસ્થામાં રહીએ, એકાંતે ગુરૂ રાજતો,
સંઘાડાનું એહને એ, સર્વ ભળાવે કાજ તો ૨
ગુરૂ મહારાજ કરે હવે એ, પંચ પરમેષ્ટિ ધ્યાન તો,
ચાતુર્માસ રહેવા તણું એ, યોગ્ય સ્થળે ફરમાન તો ૩
દીક્ષા યોગ વહન તણું એ, વડિ દીક્ષાનું કામ તો,
ભણવા ગણવા આદિનું એ, શિષ્ય સંભાળ તમામ તો. ૪
ગુરૂજી હયાતીમાં કરે એ, મુળચંદજી મુનિરાય તો,
આતાપ નામ તસ કર્મથીએ, આણા પૂર્ણ મનાય તો ૫
કિંચિત માત્ર પણ ભુલતાએ, ડરે શિષ્ય સમુદાય તો,
ગુરૂ વિરહે ગણીજી હવે એ, પૂર્ણ સત્તાધીશ થાય તો. ૬

સ્થિતિએ સરખા હતા એ, વૃદ્ધિચદજી ગુરૂ ભાય તો,
પરતુ ગુરૂ આજ્ઞા પરે એ, ગણી આજ્ઞા ચિત્ત ચ્હાય તો ૭
કરિ વિહાર વળા થકીએ, વૃધ્ધિચદજી મુનિરાય તો,
જેઠ માસ આડત્રીશે એ, ભાવનગર મુનિ જાય તો ૮
પ્રવેશ મહોત્સવ ઠાઠથી એ, કરે સઘ સમુદાય તો,
અદર અદર અહિ સઘમા એ, ચાલતી હતી જુદાય તો ૯
ઐકયતા થઈ ગઈ એહવે એ, આવી જતા ગુરૂરાય તો,
પ્રભાવિકપણુ એહવુ એ, શાન્તિ દૃષ્ટિએ થાય તો ૧૦
વચન એવુ કહેતા નહિએ, કોઈનુ મન દુભાય તો,
પાસે બોલાવા માત્રથી એ, શાત હૃદય થઈ જાય તો ૧૧
શહેર ભાવનગર માહે એ, મુખ્ય દેરાસર માય તો,
ડાબી બાજુ બધાયલુ એ, નવુ દેરાસર આય તો ૧૨
અટકી પ્રતિષ્ટા એહની એ, વરસ છ લગભગ જાય તો,
પધારતા વૃધ્ધિચદ મુનિ એ, તુર્ત નિર્ણય તસ થાય તો ૧૩
શ્રાવણ વદી ત્રીજનુ એ, શુભ મુહુર્ત નિમાય તો,
મુળનાયક પ્રભુ પાર્શ્વજીએ, પ્રતિષ્ઠિત એ દિન થાય તો ૧૪
ઓગણી આડત્રીશમા એ, એહ પ્રતિષ્ઠા થાય તો,
"દુર્લભ" ગુરૂ પ્રતિ બોધથી એ, સારી ઉપજ થઈ જાય તો ૧૫

ઢાળ–બીજી.

(એ વ્રત જગમા દીવો મેરે પ્યારે એ વ્રત જગમા દીવો...એ રાગ.)

ગુરૂજી પૂરણ પ્રભાવી મેરે પ્યારે ગુરૂજી પૂરણ પ્રભાવી,
સ્થાપન જૈનશાળાનુ કરાવેલ, ઓગણી ત્રીશમા આવી. મેરે પ્યારે૦ ૧
(એ આકણી)

ભાવનગર ઉચ્છરની વયના, જૈન બાળક એ પ્રયાસે,
અભ્યાસ તેહ વડે કરિ કાઇક, વૃદ્ધિ પામેલ ઉલ્લાસે મેરે પ્યારે૦
સંવત ઓગણીસો સાડત્રીસમા, શ્રાવણ શુદની ત્રીજે,
શ્રી જૈનધર્મ પ્રસારક નામની, સભા સ્થાપન એહ કીજે મેરે પ્યારે૦
ઓગણી આડત્રીશે વળાથી, વૃદ્ધિચંદજી મુનિ આવે,
કૃપા દૃષ્ટિ કરે એહ સભા પર, દિન પ્રતિ દિન વૃદ્ધિ પાવે મેરે પ્યારે૦
સંગ્રહણિ વ્યાધિ ગુરૂ તનમા, કરિ નિવાસ રહેલો,
શક્તિ ફેલાવી રહ્યો દિન પ્રતિ દિન, પૂરવે જેહ કહેલો મેરે પ્યારે૦
શરીર અશક્ત તદન મહારાજનુ, મંદ શક્તિ થઈ જાવે,
સ્થિર વાસ કરવો પડશે એમ, એહથી ગુરૂ દિલ આવે મેરે પ્યારે૦
અલ્પ શક્તિ સુધી મહારાજજી, વિચ્ચર્યાં વિણ નહિ રહેતા,
હજુ પણ શક્તિ વધે તો કાઇક, ધારે વિચરવા નેતા મેરે પ્યારે૦
શ્રી શત્રુંજય રૈવત ગિરિની, યાત્રા કરવા ભાવે,
અભિલાષા વર્ત્યા કરતીથી, શક્તિ જો કાઇક આવે મેરે પ્યારે૦
પૂર્ણ થઇ નહિ એ અભિલાષા, ક્ષેત્ર ફરસના અભાવે,
કેટલીક બાજુ પધારવા ડોળીયે, પ્રેરણા ગુરૂજીને થાવે મેરે પ્યારે૦
મોટા ગણાવાથી પોતે પણ, માર્ગ એ પ્રચલિત થાવે,
ઇચ્છા થતી નોતી તેમ કરવા, ધ્યાનમા તેથી ન લાવે મેરે પ્યારે૦ ૧
વિક્રમ ઓગણી આડત્રીશના, ચાતુર્માસથી નેતા,
સર્વકાળ નિર્વાણ પર્યંત હવે ભાવનગરમા રહેતા મેરે પ્યારે૦ ૧
ગુરૂ આજ્ઞાથી મોતિ વિજય મુનિ, ગોઘા શહેર પધારે,
ઓગણી ઓગણચાળીશમા ત્યા, થયા ઉપધાન તે વારે મેરે પ્યારે૦ ૧
શ્રાવક શ્રાવિકાઓને ક્રિયા તે, મોતિ વિજયજી કરાવે,
મહોત્સવ સમવસરણ રચનાનો, માળ સમય પર થાવે મેરે પ્યારે૦. ૧

યાત્રાળુના રખોપા બદલની, રકમના નિર્ણય કાજે,
પાલીતાણા દરબારને દેવા, ચરચાતા એહ આજે. મેરે પ્યારે૦ ૧૪
સંવત ઓગણી ચાળીશ પ્રારંભે, કામ એ હાથમાં આવે,
કાર્ય વાહક મુખ્ય રાજનગરના, એહ નિશ્ચય પર જાવે મેરે પ્યારે૦ ૧૫
અમુક રકમ યાત્રાળુ દિઠ તસ, દેવી ઠરાવવા ધારે,
ઉધડ રકમથી કારખાના પર, બોજો થવાના વિચારે. મેરે પ્યારે૦ ૧૬
સુજ્ઞ શ્રાવક કેટલાક એ મતને, સમ્મત થવાને ન ધારે,
અનેક પ્રકારની અડચણ એહથી, ઉભી થવાના વિચારે મેરે પ્યારે૦ ૧૭
ખરી અગત્યની વખતે કદાપી, યાત્રાળુ કોઇ રોકે,
પાસ ટિકીટ સાચવવા પડશે, ચીવટ ન રહેતા ટોકે મેરે પ્યારે૦ ૧૮
મોટુ જુથ સિપાઈનુ એહથી, ડુંગર ઉપર એહ રાખે,
થાય ઉપાધી રૂપ એ કાયમ, મત કેઈકિ એમ ભાખે મેરે પ્યારે૦ ૧૯
આવી અનેક અડચણનો સંભવ, એહ બાબતમાં જણાએ,
વાર્ષિક રકમ ઠરાવી આપવી, તેહથી યોગ્ય ગણાએ મેરે પ્યારે૦ ૨૦
મોભાવાળા કોઈ ગૃહસ્થ પ્રમાણિક, અમલદાર બિચ આવે
યોગ્ય ઉધડ વાષિક રકમનો, તો નિર્ણય થઇ જાવે મેરે પ્યારે૦ ૨૧
મોટા પાયા ઉપર કરવુ ફંડ, વ્યાજથી ઉધડ અપાયે,
કારખાના શીર એહ રકમનો, બોજો જેથી ન થાયે મેરે પ્યારે૦ ૨૨
વૃધ્ધિચંદજી મુનિ ભાવનગરમાં, સમ્મત એ મતને થાવે,
કાર્ય વાહક મુખ્ય રાજનગના, ગુરૂ વિચારમાં આવે મેરે પ્યારે૦ ૨૩
ગળે ઉતારવા વાત એ તેહને, ધ્યાનમાં લ્યે ગુરૂ એથી,
અહિંના સંઘના આગેવાનોને, કરતા પ્રેરણા તેથી મેરે પ્યારે૦ ૨૪
ઓગણી ચાળીશ મૃગશર માસે, આજ્ઞા ગુરૂની થાતા,
રાજનગર દશ ગૃહસ્થો અહિંના, સમજાવા તે જાતા. મેરે પ્યારે૦ ૨૫

પૂર્વોક્ત વિચારને એ ગૃહસ્થોના, લક્ષમા એહ ઉતારે,
ઉઘડ ઓગણી બે તાળીસમા, થઇ ગઇ એહ આધારે મેરે પ્યારે૦ ૨૬
પૉલીટિકલ એજન્ટ મિ૦ વોટ્સન, સાહેબ વચ્ચમા રહેતા,
પન્નર હજાર ઉઘડા દર વરસે, દેવા ચોક્કસ કરિ દેતા. મેરે પ્યારે૦ ૨૭
પાલીતાણા નૃપ સાથે ઠરાવએ, ચાળીસ વરસનો થાવે,
'દુર્લભ' બહુધા ગુરૂ મહારાજનો, નિર્ણય અમલમા આવે
મેરે પ્યારે૦ ૨૮

ઢાળ ત્રીજી.

(રાગ—સોરઠ.)

ગુરૂજી દીર્ઘ દૃષ્ટિ ગંભીર સ્વભાવને ધારતા રે,
ફરે નહિ બહુધા ગુરૂજી જે નિર્ણય પર આવતારે,
શ્રી સિદ્ધાચળ તીરથ કેરા, કાર્ય બીજા શુભ કીધ ઘણેરા,
ભાવનગર સંઘે સલાહ ગુરૂ આપતા રે, ગુરૂજી૦ ૧ (એ આકણી)
ઉત્તમ સલાહ ગુરૂ એવી બતાવે, નાસી પાસ કોઈ કાર્ય નથાવે,
મહાતીર્થ સંબંધમા લાગણી ઉત્તમ રાખતા રે ગુરૂજી૦ ૨
રાજ્ય નોકરો અવરથી થાવે, અડચણ કોઈ તીરથમા આવે,
અહર્નિશ મેળવી ખબર ધ્યાનપર રાખતા રે. ગુરૂજી૦ ૩
પ્રેરતા ભાવનગરના સંઘને, અળસાવા તીરથ પ્રતિબંધને,
જાગૃતિ રાજનગર મુબઈ પણ આપતા રે ગુરૂજી૦ ૪
ભાવનગરના સંઘની દ્વારા, કાર્ય અમોઘ ગુરૂજી કરનારા;
"દુર્લભ" યોગ તસ ભાગ્ય, બળે ભવિ પામતારે ગુરૂજી૦ ૫

ઢાળ ચોથી.

(પુખ્ખલવઇ વિજયે જયોરે નયરી પુંડરગિણીસાર—એ રાગ.)

રાજનગરથી પધારીયા રે, ભાવનગર મોજાર,
ચરિત્ર નાયક વૃદ્ધિચંદ મુનિ રે, ત્યાર બાદ તે વાર
ગુરૂજી પેખતા પરમ દયાલ ૧ (એ આકણી)

ઉપધાન વહન કરાવવા રે, આગેવાન ના ચિત્ત,
ઇચ્છા હતી બહુ વરસથી રે, મળતા યોગ્ય નિમિત્ત ગુરૂજી૦ ૨

થવા આરંભ તે કાર્યનો રે વિનતિ ગુરૂજી ને થાય,
શ્રાવક, શ્રાવિકાઓ ઘણા રે, અભિલાષી દેખાય ગુરૂજી૦ ૩

સુત્ર પઠન કરવા પ્રતિ રે, યોગ વહે મુનિરાય,
ઉપધાન વહન કરે શ્રાવકો રે, જિન આણા ચિત્તલાય ગુરૂજી૦ ૪

નવકાર, ઇરિયાવહિ, તણારે, લોગસ્સ નમુથ્થુણં.
સુત્ર પુખ્ખર વરદી, અનેરે, સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં ગુરૂજી૦ ૫

વહેવા પડે છએ સુત્રનારે, શ્રાવકને ઉપધાન,
ક્રિયા કઠીન બહુ એહનીરે, છંડી શ્રાવક નિજસ્થાન ગુરૂજી૦ ૬

દિવસ ઠરાવેલા સુધીરે, અહર્નિસ પોસહ માય,
ઘણું કરી એકાંતરારે, ઉપવાસ એકાસણા થાય ગુરૂજી૦ ૭

કવચિત આંબેલ પણ આવતાંરે, શરૂ કીરીયા અહિં થાય,
ઘણો શ્રાવક શ્રાવિકા તણોરે, દાખલ થયો સમુદાય ગુરૂજી૦ ૮

મહા ચાર ઉપધાનનીરે, સુખ શાન્તિયે આય.
પૂર્ણાહુતી ક્રિયાતણીરે, લગભગ જ્યારે થાય ગુરૂજી૦ ૯
એહ સમય પર પહેરવારે, ક્રિયા માળની થાય,
મહાન્ ઉત્સવ કરવા ભણીરે, મળતા સંઘ સમુદાય. ગુરૂજી૦ ૧૦

રચના સમવસરણ તણીરે, કરવા નિર્ણય થાય,
મોટો ફાળો કરે એકઠોરે, ભાવ સહિત મળી આય ગુરૂજી૦ ૧૧
વિશાલ મંડપ બાધતારે, આડંબરથી આય,
સમવસરણ મધ્ય ભાગમા રે, શોભા રમણીક થાય ગુરૂજી૦ ૧૨
ભાવનગર વશ્યા પછીરે, કોઇ વખતમા આય,
શોભા થયેલ નહિ એહવીરે, કહે પ્રેક્ષક સમુદાય. ગુરૂજી૦ ૧૩
કંકોત્રીયો દેશાવરેરે એહનિમિત્ત લખાય,
એહ પ્રસંગે બહારનોરે, પુષ્કળ મળ્યો સમુદાય ગુરૂજી૦ ૧૪
દિન દિન શોભા વૃદ્ધિ થતીરે, વરઘોડા ચડે આય,
અપૂર્વ મહોત્સવ પ્રેક્ષક તણારે, સ્મરણે વિસ્મૃત ન થાય ગુરૂજી૦ ૧૫
ફાગણ શુદી અગ્યારશેરે, થાય મહોત્સવ મંડાણ,
ચૈત્ર વદી એકમ તણોરે, પુર્ણાહુતી દિન જાણ ગુરૂજી૦ ૧૬
સારી ઉતારે દ્રવ્યનીરે, મુર્છા સ્વામી ભાય,
પુષ્કળ ઉપજ એ નિમિત્તેરે, જિનમન્દિરમા થાય ગુરૂજી૦ ૧૭
સમવસરણ સમક્ષમારે, મંડપ રચના વિશાળ,
અતિ આડંબરે ઠાઠથીરે પહેરતા અહિં માળ. ગુરૂજી૦ ૧૮
વહેનારા ઉપધાનનારે, પ્રફુલ્લિત અતિશય થાય,
પુષ્કળ શ્રાવક શ્રાવિકારે, વ્રત ઉચ્ચરતા આંય ગુરૂજી૦ ૧૯
વીશ સ્થાનક તપ, પચમીરે, ચતુર્થ વ્રત ગ્રહે કોઈ,
સમવસરણની સાક્ષીયેરે, 'દુર્લભ' લાહો લેઈ ગુરૂજી૦ ૨૦

ઢાળ પાંચમી.

(સુણ જીનવર શેત્રુંજા ધણીજીરે, દાસ તણી અરદાસ-એ રાગ.)

ઢુંઢક મતિ જેઠમલજીએ જીરે, નામે સમકિત સાર,
ઓગણી ઓગણચાળીમાજીરે, કીધો ગ્રંથ તૈયાર રે,
પ્રાણીરે પેખો કર્મ પ્રભાવ. (એ આકણી)

બહાર પાડે તસ સેવકોજીરે, ચોપડીને આકાર,
ભાષા મય ગ્રંથ એ સમેજીરે, ચડતા દૃષ્ટિ મોઝારરે. પ્રાણી૦ ૨
કરેલ દાખલ કુયુક્તિઓ જીરે, ગ્રંથ તપાસતાં એહ,
અનેક ભવ્ય જીવો પ્રતિજીરે, કરશે હૃદય સંદેહરે પ્રાણી,૦ ૩
જૈનધર્મ પ્રસારક સભાતણા જીરે, ધારતા મેમ્બરો એમ,
ખંડન લખાવવું એહનું જીરે, જાળવાવા શુદ્ધ નેમરે. પ્રાણી૦ ૪
મુનિ શ્રી આત્મારામ ને જીરે, કરતા વિનતી એહ,
હિંદુસ્તાની ભાષા મહિ જીરે, લખતા ખંડન તેહરે પ્રાણી૦ ૫
ઉદ્યમી અપ્રમાદી હતા જીરે, મુનિ શ્રી આત્મારામ,
વિષય રમી રહ્યો દિલમા જીરે, કરતા તુર્ત જ કામરે પ્રાણી૦ ૬
ખંડન લખેલ તસ આવતા જીરે, ભાવનગર મોઝાર.
વધારો કેટલોક તેહમા જીરે, કરવા ધારી વિચારરે. પ્રાણી૦ ૭
સમકિત સાર ઢુંઢક તણો જીરે, ગ્રંથ મહારાજશ્રી પાસ,
ગ્રંથ આદ્યંત તે વાચતા જીરે, પૂર્વોક્તખંડન વડે ખાસરે. પ્રાણી૦ ૮
અક્ષરશઃ ખંડન તેહનુ જીરે, સભા તરફથી લખાય,
ગુજરાતી ભાષા મહીં જીરે, ફરી તૈયાર તે થાય રે પ્રાણી૦ ૯
ત્યારબાદ સભા તણા જીરે, આગેવાન તે વાર,
મુનિ શ્રી આત્મારામની જીરે, મુકવા દૃષ્ટિ મોઝારરે. પ્રાણી૦ ૧૦
રાજનગર અહિંથી જતા જીરે, સાભળી આદ્યંત એહ,
કરિ પસાર છપાવવા જીરે, આજ્ઞા દે ગુણ ગેહરે પ્રાણી૦ ૧૧
પ્રસિદ્ધ છપાવી સભા કરે જીરે, ઓગણી ચાળી મોઝાર,
ગ્રંથ નામ તસ રાખતા જીરે, સમકિતશલ્યોદ્ધારરે પ્રાણી૦ ૧૨
"દુર્લભ" નરભવ હારતાજીરે, ધરિ કેઈ મિથ્યાભિમાન,
તારે તરે કેઈ વીરલા જીરે, ગ્રહિ શુદ્ધ તત્ત્વનુ જ્ઞાનરે પ્રાણી૦ ૧૩

ઢાળ છઠ્ઠી.

(સંવત એક અઢાંતરે રે જાવડશાનો ઉદ્ધાર–એ રાગ.)

વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાજનીરે, લેઈ સમ્મતિ ખાસ,
ઓગણી એકતાળીશનોરે, આવતા ચઈતરમાસ,
॥ હો ગુરૂજી ભાવનગરમા બિરાજતારે, બોધ હૃદય શુભ ધારતારે,
॥ કિધા કાર્ય અનેક, વ્હાલારે મારા કિધા કાર્ય અનેક (એ આંકણી)

થાય શરૂ સભા તરફથીરે, શ્રી જૈન ધર્મ પ્રકાશ,
નામે માસિક ગુરૂરાજનીરે, કૃપાદૃષ્ટિ એ ખાસ હો ગુરૂજી૦ ૨

નિર્વિઘ્ન અદ્યાપિ પર્યંતમારે, જેહ પડે છે બહાર,
ભિન્નભિન્ન ઉત્તમ વિષયનારે, ધારિ અમુલ્ય વિચાર હો ગુરૂજી૦ ૩

ઓગણી આડત્રીશથીરે, ચુમ્માળીશની સાલ,
સદ્બોધામૃત આપતારે, અહિંયા ગુરૂજી દયાલ હો ગુરૂજી૦ ૪

વૈરાગ્ય દશાને પામતારે, જોતા ઘણા જૈન ભાય,
ઉપરા ઉપર એહના રે દીક્ષા મહોત્સવો થાય હો ગુરૂજી૦ ૫

પુષ્કળ અઠ્ઠાઇ મહોત્સવો રે, કાર્ય અવર શુભ થાય,
ચોક્કસ તીથી વારની રે, માહીતી ન રખાય હો ગુરૂજી૦ ૬

સાધન અભાવે એહના રે, વિસ્તારે ન લખાય,
અપૂર્ણ સ્થિતિમા શી રિતે રે, વર્ણન એહનુ થાય હો ગુરૂજી૦ ૭

અવર સ્થાનક પણ આપેલી રે, આડત્રીશ અગાઉ,
દીક્ષા ગુરૂજીના નામની રે, ચોક્કસ સ્થિતિ અભાવ હો ગુરૂજી૦ ૮

દીક્ષા આપેલી કેઈકને રે, પ્રતિબોધી ગુરૂરાય,
અવર મુનિના નામની રે, વડિ દીક્ષા તસ થાય હો ગુરૂજી૦ ૯

વર્ણન ચોક્કસ સ્થિતિમા રે, ઉપલભ્ય સર્વ ન થાય,
જાણી અપૂર્ણતા એહમા રે, અહિયા છોડી દેવાય હો ગુરૂજી૦ ૧૦
કેવળ વિજય મુનિરાજ ને રે, ગભીર વિજય મુનિરાય,
પૂર્વ પ્રસગે એહના રે, દીક્ષા સમય લખાય. હો ગુરૂજી૦ ૧૧
ઉત્તમ વિજય, હેમવિજયજી રે, ચતુર વિજય મુનિરાય,
ધર્મ વિજય, નેમવિજયજી રે, આદિ શિષ્ય ગુરૂ થાય. હો ગુરૂજી૦ ૧૨
ચરિત્ર આખર એ સર્વની રે, જાણવા નોટ અપાય;
" દુર્લભ એ નર રત્નનો રે, પરિચય પુણ્યે પમાય હો ગુરૂજી૦ ૧૩

ઢાળ સાતમી.

(ભરતની પાટે ભૂપતિ રે એ રાગ)

રાજનગરથી પધારતા રે, સિધ્ધાચળ ગિરિરાય સલુણા,
સવત્ ઓગણી ચુમ્માળીશે રે, મુળચદજી મુનિરાય સલુણા, ૧
(એ આકણી)
છરી સહિત સંઘ સાથમા રે, મૃગશરમાસ મોઝાર સલુણા,
ઉત્કંઠા ગુરૂભાઈને રે, મળવા થઈ તે વાર સલુણા ૨
શરીર અશક્ત ગુરૂ ભાઈનુ રે, ગણી શ્રી વિચારતા ચિત્ત સલુણા,
ભાવનગર થઈ ચાલવા રે, સઘને એહ નિમિત્ત સલુણા ૩
ગણીજી વિચાર જણાવતા રે, નિશ્ચય વાટમા થાય સલુણા;
પરબાર્યુ જાવું હતુ રે, સંઘને સિદ્ધગિરિરાય સલુણા. ૪
વૃદ્ધિચદજી મુનિરાયને રે, નજીક પધારતા એહ સલુણા,
સાભળી સન્મુખ આવતા રે, શિષ્ય સહિત ગુરૂ (ગુણ)ગેહ સલુણા ૫
વીઠલ બાગ ઉધ્યાનમા રે, શહેર બહાર તે વાર સલુણા;
પરસ્પર દૃષ્ટિએ પેખતા રે, હર્ષિત થાય અપાર સલુણા. ૬
ગણીજી નિર્વંઘ સ્થાનકે રે, પછીથી બારાજ ।। આય સલુણા,

વંદન કરવા ઉભા થયા રે, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય સલુણા ૭
સાધુ બન્ને પરિવાર ના રે, તેમની પાછળ આય સલુણા,
વિનય સહિત ગણીજી પ્રતે રે, વંદવા તત્પર થાય સલુણા ૮
ગણીજી ચરણ કમળ પ્રતિ રે, વૃધ્ધિચંદજી મુનિ રાય સલુણા
સ્પર્શ કરે મસ્તક તણો રે, વંદતા વિનયથી આય સલુણા ૯
વિનય ધર્મ પ્રાધાન્યતા રે, પેખી સંઘ સમુદાય સલુણા;
મેષોન્મેષ રહિત થઈ રે, દૃષ્ટિ સર્વની આંચ સલુણા ૧૦
પરસ્પર વિનયને ધારતા રે, મહત પુરૂષ જોઈ આય સલુણા,
વિનય ધર્મ રૂચિ વૃધ્ધિ રે, સઘ સકળ દિલ થાય સલુણા, ૧૧
વદન કરિ વૃધ્ધિચદ મુનિ રે, આસન પર સ્થિત થાય સલુણા,
બાકી સર્વ મુનિ તેમને રે, વદન કરતા આય સલુણા ૧૨
મસ્તક હસ્તપર (ઉપર) તેમના રે, સ્વહસ્તે મુનિરાય સલુણા,
કરતા સુકોમળ સ્પર્શને રે, દિલ વિકસ્વર થાય સલુણા ૧૩
ઉત્તરોત્તર વદન ક્રિયા રે, કરિ રહેતા મુનિરાય સલુણા,
શોભા અપૂર્વ નિહાળતા રે, સામૈયાની આય સલુણા ૧૪
શહેર પ્રવેશ ગણીજી કરે રે, સાથે સઘ સમુદાય સલુણા,
ડેરા તંબૂ સઘના રે, શહેર બહાર નખાય સલુણા ૧૫
બહુ દિવસે ભેગા થયા રે, આ વખતે ગુરૂ ભાય સલુણા,
પરસ્પર વાર્તાલાપની રે, ઇચ્છા અધિક જણાય સલુણા ૧૬
વૃધ્ધિચદજી મુનિ સાથમા રે, ગણીજી શિષ્ય સહિત સલુણા,
મારવાડી વડા માહિં રે, ઉતર્યા એહ નિમિત્ત સલુણા ૧૭
સઘ સહિત અહિયા કને રે, સ્થિરતા બે દિન થાય સલુણા,
પરસ્પર બેશી એકાતમા રે, એહ સમય ગુરૂ ભાય સલુણા ૧૮
કરતા ખુલાસા પરસ્પરે રે, વિષય અનેકના એહ સલુણા,
"દુર્લભ" એ ગુરૂભાયનો રે, પેખો પરસ્પર સ્નેહ સલુણા ૧૯

ઇતિ પંચમ પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

અથ પંચમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(હવે અવસર જાણી કરિયે સંલેખણ સાર....એ રાગ.)

ઉત્તર અવસ્થાએ પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટેરાય,
પંચ પરમેષ્ટિના સ્મરણ વિષે સ્થિત થાય,
ગણીજીને ભળાવી સંઘાડાનું કામ,
પુણ્ય પરાક્રમ તેહનું જાણી ઉત્તમ હામ ૧

ચાતુર્માસ રહેવા તણું યોગ્ય સ્થળે ફરમાન,
દીક્ષા વડિ દીક્ષા દેવા શિષ્યને જ્ઞાન;
યોગ વહનાદિ હવે મુળચંદજી મુનિરાય,
સંઘાડાના સહુ કાર્યમા તત્પર થાય ૨

ગુરૂજીની હયાતીમા મુળચંદજી મુનિરાય,
આતાપ નામ કર્મથી આણાતાસ મનાય;
કિંચિત પણ ભુલતા ડરે શિષ્ય સમુદાય,
ગુરૂ વિરહે હવે એ પૂર્ણ સત્તાધીશ થાય ૩

સરખા સ્થિતિમા વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય,
ગુરૂ આજ્ઞાપરે પણ ગણી આજ્ઞાચિત્ત ચાહ્ય,
ઓગણી આડત્રીશે જેઠ માસમા જાય,
ભાવનગર વળાથી વૃધ્ધિચંદજી મુનિરાય ૪

સંઘ માંહે પરસ્પર ચાલતી આંઇ જુદાય,
ઐકયતા થઇ આવતા આ સમયે ગુરૂરાય,
પ્રભાવિકપણું એહવુ શાન્તિ દૃષ્ટિએ થાય,
કહે વચન ન એવુ કોઇનું દિલ દુભાય ૫

શહેર ભાવનગરમા મુખ્ય દેરાસર માય,
ડાબી બાજુ મેડીપર પાર્શ્વનાથ જીનરાય,
શ્રાવણ શુદ ત્રીજના દિવસે પ્રતિષ્ઠિત થાય,
ગુરૂરાજ કૃપાએ કાર્ય સફળ થઇ જાય. ૬

ઓગણીસો ત્રીશમા વૃધ્ધિચંદજી મુનિરાય,
જૈનશાળા સ્થપાવતા પ્રતિબોધ કરી આય,
કાઇક વૃદ્ધિ પામેલા એહ વડે અભ્યાસ,
ઉચ્છરતી વયના બાળક ધરિ ઉલ્લાસ ૭

ઓગણી સાડત્રીશ શ્રાવણ શુદિની ત્રીજે,
જૈનધર્મ પ્રસારક સભા સ્થાપન એહ કિજે,
વળાથી પધારતા વૃધ્ધિચંદજી મુનિરાય,
કૃપાદૃષ્ટિએ તેમની દિનપ્રતિદિન વૃદ્ધિ થાય ૮

સંગ્રહણિ વ્યાધિ કરિ નિવાસ રહેલ,
ગુરૂરાજ શરીરમા પૂરવે જેહ કહેલ,
દિન પ્રતિ દિન શકિત ફેલાવી રહ્યો તેહ,
મંદ શકિત થઇ ગઇ વિચારે ગુણગેહ ૯

રહેવું પડશે સ્થિર શકિત આવે જો કાય
તો શત્રુજયને રૈવતગિરિ ભેટાય,
અભિલાષા ગુરૂના અંતર માહે થાય,
ફરસના અભાવે ઈચ્છા રહી દિલ માય ૧૦

ડોળીએ પધારવા પ્રેરણા ગુરૂજીને થાય,
કેટલીક બાજુથી મોટા પોતે ગણાય,
વિચારી ન જાતા મારગ પ્રચલિત થાય,
નિર્વાણ પર્યંત હવે સર્વ કાળ રહે આય . ૧૧

ઓગણીસો ઓગણુ ચાળીશમા ગોઘે જાય,
ગુરૂ આજ્ઞા થાતા મોતિ વિજય મુનિરાય,
ઉપધાન વહન કરે શ્રાવક શ્રાવિકા આય,
સમોસરણુની રચનામાળ સમય પર થાય. ૧૨

યાત્રિક ના રખોપા બદલજે રકમ અપાય,
પાલીતાણા નૃપને હકિકતએ ચરચાય,
મુખ્ય કાર્યવાહકો રાજનગરના જેહ
દેવા રકમ યાત્રાળુ દિઠ વિચારતા તેહ ૧૩

અડચણુ અનેક પણુ એહ બાબતમા થાય,
તેથી ઉધડ આપવાના મત પડતા આય,
ફાળો કરવો તસ વ્યાજથી રકમ અપાય,
સમ્મત એ વાતને વૃદ્ધિચદજી મુનિ થાય ૧૪

ઓગણી ચાળીશના મૃગશર માસ મોઝાર.
આગેવાનો અહિંના રાજનગર તે વાર,
પ્રેરણા કરતા ગુરૂ સમજાવા તસ જાય,
ઉપરોકત વાતને સમ્મત એહ પણુ થાય. ૧૫

પૉલીટિકલ મિ૦ વોટ્સન રહેતા બિચમા એહ,
ઓગણી બેતાળીશે ઉધડ ઠરાવતા તેહ;
દરવરસે આપવા રૂપીઆ પન્નર હજાર,
કર્યો ચાળીશ વર્ષનો નૃપતિ સાથ કરાર ૧૬

બહુધા ન ફરે મત ગુરૂજી બતાવતા એહ,
સલાહને આપતા શુભ કાર્ય અહિ તેહ,
કરાવતા પુષ્કળ કાયમ તીરથકાજ,
અનુકુળતા સાચવવા પ્રેરણા કરે મહારાજ ૧૭

આવ્યા રાજનગરથી ચરિત્ર નાયક તવ આય;
ઉપધાન વહનની ઇચ્છા અધિક જણાય,
ઝાઝા વરસોથી વિનતી કરે સમુદાય,
શરૂઆત એહની યોગ્ય સમય અહિં થાય. ૧૮

શ્રાવક શ્રાવિકા દાખલ પુષ્કળ થાય,
ઉપધાન વહન કરે માળ સમય પર આય,
સમોસરણની રચના અતિ આડંબરે થાય,
શોભા અપૂર્વ થઈ કહે પ્રેક્ષક સમુદાય. ૧૯

ફાગણ શુદ એકાદશી મહોત્સવ મંડાણ,
ચઇતર વદ એકમ પૂર્ણાહુતિ દિન જાણ,
પુષ્કળ એહ નિમિત્તે દ્રવ્યની ઉપજ થાય,
વ્રત વિવિધ એ વખતે ઉચ્ચરે શ્રાવકો આય ૨૦

ઢુંઢક જેઠમલજી નામે સમકિત સાર,
કુયુકિત દાખલ કરિ ગ્રંથ પડાવે બહાર;
સંશય ભવ્ય જીવ અનેક પ્રતિ કરનાર,
જાણી ખંડન લખાવવા ગુરૂજી કહે તેવાર ૨૧

જૈન ધર્મ પ્રસારક સભા હાથ લ્યે કામ,
વિનતીથી ખંડન લખે મુનિ શ્રી આત્મારામ,
હિંદુસ્તાની ભાષામા આવે તુર્ત લખાય,
અક્ષરસ ખંડન કર્યું એહ વડે વળી આય ૨૨

ગુજરાતી ભાષામા કિધો ગ્રંથ તૈયાર,
નામ રાખતા તેહનુ સમકિતશલ્યોદ્ધાર;
રાજનગર બતાવતા પૂર્ણ કરેલ એકામ,
આપે આજ્ઞા છપાવવા મુનિશ્રી આત્મારામ ૨૩

ગુરૂ પ્રેરણા કરતા ગ્રંથ પડયો એ બહાર,
ઓગણી એકતાળીશ ચઇતર માસ મોઝાર;
એહ સભા તરફથી ગુરૂ સમ્મતિ લેઈખાસ,
માસિક શરૂ કરતા જૈન ધર્મ પ્રકાશ ૨૪

નિર્વિઘ્ન અદ્યાપિ પર્યંત પડેછે બહાર,
ભિન્નભિન્ન વિષયના ધારિ અમુલ્ય વિચાર,
ગુરૂરાજ કૃપાનુ ઉત્તમ ફળ જુઓ એહ,
દિનપ્રતિદિન વૃદ્ધિ સભા પામતી જેહ ૨૫

ઓગણી આડત્રીશથી ચુમ્માળીશ સાલ,
પ્રતિબોધ આપતા અહિંયા દીનદયાલ,
વૈરાગ્ય પામતા પુષ્કળ સ્વામી ભાય,
ઉપરા ઉપર તસ દીક્ષા મહોત્સવો થાય ૨૬

અઠ્ઠાઈ મહોત્સવો પુષ્કળ કાર્ય શુભ થાય,
ચોક્કસ તીથી વારની માહીતી ન રખાય,
વિસ્તાર તેહનો તેથી ન આય લખાય,
દીક્ષા ગુરૂ આગળ કેઇક લ્યે સ્વામી ભાય ૨૭

દીક્ષા આપેલી આડત્રીશ અગાવ,
લખાય ન તેપણુ યોગ્ય સાધનને અભાવ.
જાણી અપુર્ણતા તેહમા અહિં છોડી દેવાય,
ચરિત્ર આખરે શિષ્યની નોધ અપાય ૨૮

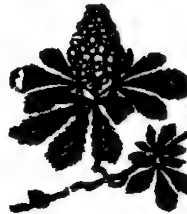
કેવળવિજય અને ગંભીરવિજય મુનિરાય,
પૂર્વોક્ત પ્રસંગ તસ દીક્ષા સમય લખાય,
ઉત્તમ, હેમ, અને ચતુરવિજય મુનિરાય,
ધર્મવિજય નેમવિજયાદિ શિષ્ય સમુદાય ૨૯

આવ્યા રાજનગરથી મુળચંદજી મુનિરાય,
સંઘ સહિત ભેટવા સિદ્ધાચળ ગિરિરાય,
ગુરૂભાઈને મળવા ઇચ્છા મારગમા થાય,
સંઘ સહિત નિશ્ચય કરિ ભાવનગરમા જાય 30

વીઠલબાગ ઉદ્યાનમા મળતા પરસ્પર આય,
હાષત અતિ થાતા વિનય ધર્મ સમુદાય,
જોતાવંદન ક્રિયામા વિનય ધર્મ રૂચિ થાય,
શોભા અપૂર્વ અહિં સામૈયાની જણાય 31

પ્રવેશ મહોત્સવ સંઘ સહિત ગુરૂભાય,
કરિ મારવાડીના વંડા માહે જાય,
શિષ્ય સહિત રહ્યા અહિં મુળચંદજી મુનિરાય,
શહેર બહાર સંઘના ડેરાતંબૂ નખાય 31

સંઘ સહિત રહ્યા બે દિવસ ગણીજી આય,
કરે વિષય અનેકના ખુલાસા ગુરૂ ભાય,
એકસો ચૌદ ગાથા પરિચ્છેદમા એહ,
પેખો " દુર્લભ " એ ગુરૂ ભાયોના સ્નેહ 33

અથ ષષ્ઠમ પરિચ્છેદ.

(દોહરો)

શાન્તિ જીનેશ્વર પ્રણમીયે, શાન્તિ તણા દાતાર,
વૃદ્ધિચંદ મુનીશ્વર થયા, શાસનના શિણગાર ૧

ઢાળ પહેલી.

(હારે મારે ઠામ ધરમના સાડી પચ્ચવીશ દેશ જો એ રાગ)

હારે મારે મુળચંદજી ગણી બે દિવસ રહિ આયજો,
સંઘ સહિત ચાલ્યા સિદ્ધાચળ ભેટવા રે લોલ,
હારે મારે વૃદ્ધિચંદજી મુનિ અતિશય અંતર માયજો,
ઉત્કંઠા ધરતા સાથે તીરથ જવા રે લોલ (એ આંકણી) ૧

હારે મારે શક્તિ અભાવે જઈ ન શકયા મહારાજજો,
ગણીજી નિજ પરિવારે સિદ્ધગિરિ પહોચતા રે લોલ,
હારે મારે સંઘ સહિત ભેટયા તીર્થાધિરાજજો,
ચાતુર્માસની શિષ્ય સહિત કરિ સ્થિરતા રે લોલ ૨

હારે મારે સંઘ કરિ યાત્રા નિજ સ્થાનક જાયજો,
ગણી શિષ્ય મુનિ દેવ વિજય નામે અહિં રે લોલ;

હારે મારે કાળ ધર્મ ચોમાસે તે મુનિરાયજો,
પૂર્ણ સમાધિ પણે પામ્યા આશ્વિન મહિરે લોલ ૩

હારે મારે બહુ વિચક્ષણ વાદ વિવાદમા એહજો,
શાસ્ત્રાભ્યાસ કરેલ તીવ્ર બુદ્ધિ વડેરે લોલ,
હારે મારે પાચ છ દ્રવ્યજ વાપરતા નિત્યજેહજો,
તજી નહિં દૃઢતા વ્યાધિ શરીર આવી પડયેરે લોલ ૪

હારે મારે પૂર્ણ પ્રતાપી નીવડત એ મુનિરાયજો,
પ્રશસનીય સમાધિ અત સમય રહિરે લોલ,
હારે મારે ઉજવળ પરિણુતી આખર સુધી કળાયજો,
દૃષ્ટાત અવરને ધરવા જેવુ દિલ મહિંરે લોલ. ૫

હારે મારે સાભળી વૃદ્ધિચદ મુનિ પણ દિલગીર થાયજો,
પચત્વ ખબર એહ ભાવનગર માહે જતારે લોલ,
હારે મારે રકત વાત વ્યાધિ ગણી શરીર જણાયજો,
ચાતુર્માસ એ સાલનું સપૂરણ થતા રે લોલ ૬

હારે મારે ઉછળી આવ્યો જોરથી વ્યાધિ એહજો
પ્રયોગ અનેક પ્રકારતણા ખાલી ગયારે લોલ,
હારે મારે અસર વિશેષ પગ તળીયે કરતો જેહજો,
ગમન ક્રિયા માહે ગણી બધ તદન થયારે લોલ ૭

હારે મારે જોર વિશેષ મૃગશર માસે વરતાયજો,
વૃદ્ધિચદજી મુનિ ખબર નિરતર મેળવેરે લોલ,
હારે મારે વ્યાધિ સમ્યા બદલે વૃદ્ધિ સભળાયજો,
ઉદ્વિગ્ન રહે શક્તિ નહિ પહોચવા એહવેરે લોલ ૮

હારે મારે વૈદ ડૉકટરની સગવડ પુરી ન જ્યાયજો,
વિચાર્યું ગણીજી મહારાજને લાવવારે લોલ,

હારે મારે કહેતા શ્રાવકને વૃદ્ધિચંદ મુનિરાયજો,
વિનતી ત્યા જઈ કરતા શ્રાવકો આવવારે લોલ. ૯

હારે મારે અવર કોઈ પ્રકારે ન લાવી શકાયજો,
કરિ સગવડ મીયાનાની અહિ લાવતારે લોલ,
હારે મારે વૈયાવચ્ચમા વૃદ્ધિચદજી મુનિરાયજો,
અખંડ પણે તત્પર કાયમ રહેતા હતારે લોલ. ૧૦

હારે મારે કર્યા અનેક પ્રકારે ઉપાયો આયજો,
શાન્તિ થઇ નહિ વ્યાધિમા વૃદ્ધિ થતારે લોલ,
હારે મારે બાહ્ય અભ્યતર થાવા સમાધિ કાયજો,
ખામી ન રાખી લહિ ઉપાયો ચાપતારે લોલ ૧૧

હારે મારે થઇ ગયેલ આયુષ્ય સ્થિતિ પરિપૂર્ણજો,
બાહ્ય સમાધિ થઇ ન શકી નિમિત્ત બળેરે લોલ,
હારે (મારે) અતર સમાધિ ધરવા સમરથ સ્વયંગુણજો,
પ્રબળ સ્હાયક તેમા વૃદ્ધિચદ મુનિ મળેરે લોલ ૧૨

હારે મારે સંવત ઓગણી પીસ્તાળીશ મોઝારજો,
પૂર્ણ સમાધિ પણે મૃગશર વદ છઠ દિનેરે લોલ,
હારે મારે કાળ ધર્મ પામ્યા ગણીજી તે વારજો,
ગુરૂ સ્વર્ગવાસથી સાત વર્ષ વિતાવી ને રે લોલ ૧૩

હારે મારે શોક યુક્ત મુનિ મંડળ સર્વ સમક્ષ જો,
ઔદારિક શરીર ગણીજી છોડતા રે લોલ,
હારે મારે ખબર થાય સ્થળ સ્થળ માહે પ્રત્યક્ષજો,
સાભળતા સંઘ સર્વ અતિ દિલગીર થતા રે લોલ ૧૪

હારે મારે બહુ વરસે ભક્તિ અવસર મળી જાયજો,
ખેદ યુક્ત પરિણામ તેહમા આવતા રે લોલ;

હારે મારે ખિન્ન હૃદય સર્વે સેવકનાં થાય જો,
એકત્ર મુનિ ઠાણા બાવીશ થયા હતા રે લોલ ૧૫

હારે મારે ઝવેરસાગર મુનિ ઉદયપુરથી આયજો,
ખાસ ગણી વ્યાધિ સાભળતા આવીયા રે લોલ,
હારે મારે ભક્તિ ભાવ ઉત્તમ તેહનો દેખાયજો,
ગણીજી સેવામા દૂરથી હાજર થયા રે લોલ. ૧૬

હારે માંરે સર્વોત્કૃષ્ટ સંઘાડા આખા માયજો,
સ્મશાન ભૂમિ નહિ લઈ જાતા તસ દેહને રે લોલ;
હારે મારે દાદા સાહેબની વાડી માહે લઈ જાયજો,
દહન ક્રિયા કરતા આ સ્થળમા તેહને રે લોલ ૧૭

હારે મારે નિર્વાણ મહોત્સવ ભાવનગરનો સંઘજો,
ભાવ સહિત બહુ ઉત્તમ પ્રકારે કરે રે લોલ,
હારે મારે ગણીજી ઉપર અપ્રતિમ ભક્તિવંતજો,
હોવાથી વૃદ્ધિચંદ મુનિ એ અવસરે રે લોલ ૧૮

હારે મારે ગણી વિરહે દરિસન નિમિત્ત મહારાજજો,
યોગ્ય ધારિ પાદુકા સ્થાપવા સુચવે રે લોલ,
હારે મારે દ્રવ્ય ખરચ સારો એ સરવે કાજજો,
ભાવનગર સંઘે કીધેલો એહવે રે લોલ. ૧૯

હારે મારે આરસ પહાણની દેરી મનોહર માય જો,
અગ્નિસંસ્કાર સ્થાનકપર ગણી મહારાજનારે લોલ,
હારે મારે પગલા સ્થાપન સંઘ તરફથી થાય જો,
" દુર્લભ " દરિસન થાય સ્મરણ શુભ કાજના રે લોલ ૨૦

ઢાળ બીજી.

(ધન ધન તે દિન માયરો (રામગ્રી)—રાગ.)

સ્વર્ગવાસી ગણીજી થતા, સંઘાડા માય;
વડિ દીક્ષા યોગવહનની, મુશ્કેલી થાય. સ્વર્ગવાસી૰ (એ આંકણી)
વડિ દીક્ષા છ માસની, અંદરમાં અપાય,
નવ દીક્ષિત સાધુ પ્રતિ, તે બદલે આય સ્વર્ગવાસી૰ ૨
બબ્બે વરસ વીતિ ગયા, અગવડતા માય,
કોઇ રિતે એહ સબંધનો, રસ્તો ન કઢાય સ્વર્ગવાસી૰ ૩
છેવટ શિષ્ય પોતાતણા, ગંભીરવિજય મુનિરાજ,
વિનયવિજય નિત્યવિજયના, શિષ્યને મહારાજ. સ્વર્ગવાસી૰ ૪
મોકલતા રાજનગરમા, યોગવહનને કાજ,
અપ્રીતિ ભાવ અંતર ધરે, કેઈક અવર મુનિરાજ. સ્વર્ગવાસી૰ ૫
ખટપટ કાઈક તેમા કરે, ઝવેરસાગર મુનિરાય,
કેટલાએક મુનિ તેહથી વિમૂખ થઈ જાય સ્વર્ગવાસી૰ ૬
જુદા પડયા મહારાજથી, એહ કારણ આય,
ખેદ થયો મહારાજને, અતિ દિલ દુભાય સ્વર્ગવાસી૰ ૭
રાજનગર સમાચાર એ. હકિકતના જણાય,
આગેવાન એ શહેરના, આવ્યા શ્રાવકો આય સ્વર્ગવાસી૰ ૮
મ્યાનો લાવેલા સાથમા તેડી જવા મુનિરાય,
જાણુ હતી મહારાજથી, ચાલી ન શકાય સ્વર્ગવાસી૰ ૯
વિનતી અનેક પ્રકારથી, કરતા તે આય,
પરંતુ મીયાનામા બેસીને, મુનિ અંતર માય, સ્વર્ગવાસી૰ ૧૦
કોઇ રિતે એ વાતનો, સ્વીકાર ન થાય,
આઠ દિવસ રોકાઇને એહ શ્રાવકો જાય સ્વર્ગવાસી૰ ૧૧
સમતા પૂર્વક સ્થિરતા, કરિ રહેતા આય,
"દુર્લભ" સમય વિચારતા, વૃદ્ધિચંદ મુનિરાય સ્વર્ગવાસી૰ ૧૨

ઢાળ ત્રીજી.

(જગજીવન જગવાલ હો–એ રાગ)

વૃદ્ધિચંદ મુનિ પ્રતિબોધથી, ભાવનગર મોજાર લાલરે,
ઓગણી છેતાળીશમા, કાર્યો થયા શ્રીકાર લાલરે. વૃદ્ધિચદ૦ ૧
(એ આકણી)

રોગોપદ્રવ શાન્તિ થવા, શાન્તિ સ્નાત્ર ભણાય લાલરે,
રચના પાવાપુરીની, કાર્તિક માસમા થાય લાલરે વૃદ્ધિચંદ૦ ૨
મૃગશર અને વૈશાખમા, દીક્ષા મહોત્સવો થાય લાલરે,
શ્રાવકો ત્રણ એહ માસમા, દીક્ષા લેતા આય લાલરે વૃદ્ધિચદ ૩
ગોડીજી પાર્શ્વનાથના, પાછલા ભાગની માય લાલરે,
દેરાસર નવુ બાધતા, તાસ પ્રતિષ્ઠા થાય લાલરે વૃદ્ધિચદ૦ ૪
મુળ નાયક સ્થાપન કર્યા, શ્રી શ્રેયાસ જિનરાય લાલ રે,
શ્રાવણ વદી એકમ દિને, શ્રેષ્ઠ મહોત્સવ થાય લાલ રે વૃદ્ધિચદ૦ ૫
સારી ઉપજ એહ કાર્યની, જિનમન્દિરમા થાય લાલ રે,
પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ઉપરે, સ્નાત્ર અષ્ટોત્રી ભણાય લાલરે વૃદ્ધિચદ૦ ૬
દાદાસાહેબની વાડીમા, જિનમન્દિરને કાજ લાલરે
યાત્રા સ્થાનક સદૃશ થવા, અભિલાષી મહારાજ લાલરે વૃદ્ધિચદ૦ ૭
અનુસરી એહ વિચારને, સંઘ તરફથી આય લાલ રે,
દેરાસરજી બાધવા, ખાતમુહૂર્ત તસ થાય લાલરે વૃદ્ધિચદ૦ ૮
વોરા સુરચંદ હેમજી પ્રતિ, એહ આદેશ અપાય લાલ રે,
સુત જસરાજ, ઝવેર, તસ, ખાત મુહૂર્ત કરે આય લાલરે વૃદ્ધિચદ ૯
શ્રાવણ વદ છઠ દિવસે, શુભ કાર્ય એહ થાય લાલ રે,
પુષ્કળ દ્રવ્ય એ ખાતમા, સઘ તરફથી નખાય લાલ રે વૃદ્ધિચંદ૦ ૧૦

તારાચંદ વોરા કરે, આત્મભોગે એહ કામ લાલ રે,
યાત્રા લાયક જિન ચૈત્ય ત્યા, આજ જણાય એ ઠામ લાલરે વૃદ્ધિ૦ ૧૧
આણંદજી પુરૂષોત્તમે, આશ્વિન માસ મોઝાર લાલ રે,
મહોત્સવ ઉજમણાતણો, કિધો આઈ શ્રીકાર લાલ રે વૃદ્ધિચંદ૦ ૧૨
મનહર સમવસરણ તણી, રચના સાથે થાય લાલ રે,
સુશોભિત મંડપ વિષે, શોભા અપૂર્વ જણાય લાલરે વૃદ્ધિચંદ૦ ૧૩
છોડ શેઠ અને અવરના, પંચાણુ મળી થાય લાલ રે,
એહ પ્રસંગે દેશાવરી, માણસો આવેલ આય લાલ રે. વૃદ્ધિચંદ૦ ૧૪
દ્રવ્યવ્યય એહ કાર્યમા, સારી રીતે થાય લાલરે,
"દુર્લભ" એ મહારાજનો, અનુપમ બોધ પસાય લાલરે વૃદ્ધિચંદ૦ ૧૫

ઢાળ ચોથી.

(પ્રથમ જીનેશ્વર પ્રણમીએ જાસ સુગંધી રે કાય એ રાગ.) (૧)

અમદાવાદ ગયા હતા, વહેવા ભગવતી યોગ,
ગંભીરવિજય વિનયવિજય, પામી શુભ સંયોગ. (એ આંકણી)
ઓગણી સુડતાળીશમા, વીશનગર મોઝાર,
યોગ વહિ ભગવતીજીના, બેઉ શિષ્ય તે વાર. ૨
પામ્યા પદવી પંન્યાસની, જાણ્યા ખબર એ આય,
જેઠ વદિ એકમ દિને બન્ને મુનીરાય ૩
કાળ ધર્મ પામ્યા મુનિ, નિત્ય વિજયજી ખંભાત,
ભાદરવે એ વર્ષમાં, સાભળી એ વાત. ૪
દિલગીર થાય અતિ અહિ, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય,
કારણ પૂર્ણ પ્રતાપી એ, હતા નિજ ગુરૂભાય. ૫

ઉપદેશામૃત એહનો, ધરતાં ભવિ ધ્યાન,
પાવન જીવ અનેક ને, કરવા શકિતવાન ૬

મહોત્સવ તસ નિર્વાણુનો ખંભાત મોઝાર,
ભકિત સહિત સંઘે કર્યો અતિશય શ્રીકાર ૭

ન્યાય વ્યાકરણાદિ શાસ્ત્રમા, દાનવિજય મુનિરાય,
ગણીજી શિષ્ય પ્રવિણુ અતિ, વ્યાધિ તસ થાય. ૮

આવે ઓગણી છે તાળીશે, ભાવનગર મોઝાર,
વૃદ્ધિચંદજી મુનિ તેહની, કરતા સારવાર ૯

ઔષધપથ્યાદિક વડે, ઉત્તમ પરકાર,
પ્રકૃત્તિ સુધરતી ગઈ, જેહ વડે તે વાર ૧૦

વ્યાધિ પ્રસંગે શિષ્યની, કરવા સાર સંભાળ,
ચિવટ ધરાવતા એટલી, મહારાજ વિશાળ ૧૧

જેથી કદિ પણુ શિષ્યનું, નહિ દિલ દુભાય,
ઉલટું ચારિત્ર ધર્મમા, નિશ્ચય દૃઢ થાય ૧૨

અન્યગચ્છિ કોઇ આવતા, ગ્લાન થતા મુનિરાય,
સાર સંભાળ ઉત્તમ રીતે, તેહની પણુ થાય ૧૩

પ્રશંસનીય ગુણુ ધારતા, મહાજશ્રી એહ,
"દુર્લભ" દિલ દૃષ્ટાતએ, ધારવા લાયક જેહ ૧૪

ઢાળ પાંચમી.

(પ્રણુમી શારદ માય, શાસન વીર સુહ કરૂજી.. એ રાગ)

દાન વિજયમુનિરાજ, આરોગ્યતા તન આવતાજી,
નિજ અંતરની ઉમેદ, મહારાજશ્રીને જણાવતાજી (એ આકણી) ૧

અતિશય કમિ અભ્યાસ, મુનીશ્વરો કરતા દિસેજી,
સગવડતાને અભાવે, આધુનિક સમય વિષેજી. ૨
પૂરણ લેઇ પ્રયાસ, રચેલ પુર્વાચાર્યનાજી,
વ્યાકરણ, કાવ્ય, કોષ, અલંકાર, અને ન્યાયનાજી. ૩
ગ્રંથો જૈનના એહ, બાંધ્યા પડયા જ્યાં ત્યાં દિસેજી,
સાધુ, શ્રાવક, કોઇ, લાભ લેતા નથી તે વિષેજી ૪
ભિન્ન ભિન્ન શહેર મોઝાર, ચાતુર્માસમાં રાખતાજી,
શાસ્ત્રીયોના પગાર, પુષ્કળ સાધુ અપાવતાજી ૫
રજા શાસ્ત્રીને અપાય, ચાતુર્માસ વિતાવતાજી,
વિચરતા મુનિરાય, વિસ્મૃત્ત અભ્યાસે થતાજી ૬
સંગીન લાભ ન થાય, અલ્પ સમય અભ્યાસથીજી,
સગવડ ઉત્તમ થાય, તોજ વધાય ઉલ્લાસથીજી ૭
બુદ્ધિશાળી મુનિરાય, અવિચ્છિન્નપણે અભ્યાસથીજી,
વધતા સંગીન લાભ, મેળવેતોજ ઉલ્લાસથીજી ૮
જૈનશાળા સંસ્કૃત, સિદ્ધ ક્ષેત્રમાં સ્થાપતાજી,
મોટા પગારથી એક, શાસ્ત્રી વિદ્વાનને રાખતાંજી ૯
મધ્ય બિન્દુએ શહેર, સગવડ યોગ્ય તિહાં રહેજી,
યાત્રા નિમિત્ત મુનિ સર્વ, આવી લાભ તેનો ગ્રહેજી ૧૦
સારી સંખ્યામાં હોય, યાત્રાળુ કાયમ તીહાંજી,
મુનિનો પણ નિર્વાહ, યોગ્ય રીતે થાયે જીહાંજી ૧૧
લાભ અતિશય થાય, હકીકત એવી રજુ કરીજી,
મહારાજ શ્રીને ધ્યાન, સર્વ હકીકત ઉતરીજી ૧૨
મહારાજ શ્રી કહે એમ, અભ્યાસની પરિપૂર્ણતાજી,
તત્ત્વાતત્ત્વને શુદ્ધ, પામ્યા વિણુ નથી જાણતાજી. ૧૩

ભ્રમતા ભવ મોઝાર, પ્રાણી જ્ઞાન અભાવથીજી,
હૃદય મન્દિર કહ્યુ જ્ઞાન, દીપક તુલ્ય પ્રભાવથીજી. ૧૪
અંતર્ચક્ષુ ખુલનાર, જ્ઞાન ઉત્કૃષ્ટ નિધાન છે જી,
ધર્મરૂપ કલ્પવૃક્ષ, સિંચવા મેઘ સમાન છે જી. ૧૫
મુક્તિ મારગ એહ, સ્વર્ગ નીસરણી અમૃત ઝરો જી,
અંધની લાકડી એહ, દુર્વિચાર કરે પરો જી. ૧૬
સુખનો એહ સમુદ્ર પરિસીમા આનંદની જી,
વિદારનાર એ વ્હેમ, ટાળે કુબુદ્ધિ ફંદનીજી ૧૭
પુણ્ય તણો પ્રાગ્ભાર, સદ્ગુણનો ભંડાર છે જી,
નમુનો નીતિનો એહ, સુબુદ્ધિ ધરનાર છે જી ૧૮
પુરવામા વાંચ્છિત, કલ્પ વૃક્ષ પણ જ્ઞાન છે જી,
મનુષ્ય છતા અજ્ઞાન, પ્રાણી પશુ સમાન છે જી ૧૯
ધર્મ શાસ્ત્રનુ જ્ઞાન, બહોળે ભાગે પામવા જી,
વ્યાકરણાદિ અભ્યાસ, પ્રારંભ માહે ચલાવવા જી ૨૦
ખાસ જરૂર જણાય, વિચાર એમ જણાવતા જી,
મહારાજ શ્રી કહે એમ, ખર્ચ વિશેષ વિચારતા જી ૨૧
ઉંચો કરેલ અભ્યાસ, શાસ્ત્રી પ્રથમ રાખવા વડે જી,
માસીક સો (૧૦૦) નો પગાર, સુમારે આપવો પડે જી ૨૨
એવા કોઇ ઉદાર, ગૃહસ્થ તણા સંયોગથી જી,
ધારણા પડે એહપાર, પણ આ સમય એ જોગથી જી. ૨૩
ભાગ ઘણો અજ્ઞાત, નામના કાયમ રાખવા જી,
બહુ આવશ્યકતા ન હોય, એહવા કામમા ખરચવા જી ૨૪
પુષ્કળ દ્રવ્ય દેનાર, લાલચ મિથ્યા નામનીજી,
અથવા પ્રશંસા લોક, તુર્ત કરે જે કામનીજી ૨૫

પરસ્પર સ્પર્ધા ચિત્ત, ધરતા દ્રવ્યને ખરચતાજી,
હિતકર જ્ઞાનાભ્યાસ, પરિણામે નથી સમજતાજી. ૨૬
કવચિતજ દ્રવ્ય દેનાર, એહવા કાર્ય વિષે મળેજી;
" દુર્લભ " એહ વિચાર, દૃઢ ચિવટ ધરતા ફળેજી. ૨૭

ઢાલ છઠી.

(જગપતિ નાયક નેમિજીનંદ, દ્વારિકા નયરી સમો સર્યા- એ રાગ)

ઉત્તમ પુરૂષોની ઇચ્છા એ શુભ, પાર વિલંબ વિના પડે,
ઈચ્છા ધરતા મહારાજશ્રી આહી, તામ દૈવ પ્રેરણા વડે (એ આંકણી)
નિવાસી મુર્શિદાબાદ, બુદ્ધિસિંહજી બાબુ અહિ,
આવ્યા મહારાજ શ્રી પાસ, વંદન નિમિત્ત એહવે અહિ. ૨
કાઢી પૂર્વોક્ત પ્રસંગ, દાનવિજય પ્રતિબોધતા,
થાવા લાગી અસર ઉપદેશ બાબૂ પ્રતિદિલ ધારતા ૩
એહ ઉપર મહારાજશ્રી તામ, ઉપદેશામૃત સિંચતા;
ફરમાવો ખરચ કરૂં તેહ, બાબૂસાહેબ કબૂલ થતા ૪
પરિણામે નથી મુજ દ્રવ્ય, કાર્ય બતાવો જેટલુ,
ખરચાશે જે શુભ નિમિત્ત, દ્રવ્ય ગણું મુજ તેટલું ૫
ત્રણ વર્ષ સુધિ દરમાસ, સો (૧૦૦) રૂપીયા બાબુતણા;
દર માસે પન્નર જસરાજ, સુરચંદવોરાના ગણ્યા ૬
આણંદજી પુરૂષોતમ શાહ, એહ રિતે પન્નર દિયે;
એકસોત્રીશ માસીક એમ, ત્રણ વરસો નિશ્ચય થયે ૭
આવકના પ્રમાણમા ખર્ચ, રાખી પાલીતાણા મહિં,
જૈન.સંસ્કૃત શાળા સ્થપાય, નિશ્ચય કરિ બાબુ અહિં ૮

સ્વદેશ સ્વાને થાય, આવક ખરચની થઇ જતા,
તજવીજ શાસ્ત્રીની થાય, અલ્પ વખત વિતાવતા. ૯
શાસ્ત્રી કોંકણુ દેશીય, દિનકરરાવ ને રાખતા,
મહારાજની આજ્ઞા લેઈ, દાનવિજયજી પધારતા. ૧૦
જૈન સંસ્કૃત શાળા તામ, સ્થાપતા નિજ નજર તળે,
શ્રી પાલીતાણા મોઝાર, અતિ આડંબરે તે પળે. ૧૧
ભાદ્રપદ શુદ છઠ્ઠને દિન, ઓગણી અડતાળીશમા,
મુનિયો, અને શ્રાવકો, તામ, જોડાણા અભ્યાસમા. ૧૨
બહાર ગામ થકી મુનિરાય, ચાતુર્માસ વિતાવતા,
આવવા લાગ્યા શુભ આંહિ, અભ્યાસનુ સાધન થતા. ૧૩
જૈન વ્યાકરણાદિ અભ્યાસ, માત્ર પ્રથમ ચલાવવા,
નિર્ણય થઈ જાતા આય, સારી રીતે લાગ્યો ચાલવા ૧૪
અવ્યવસ્થિત પાછળથી અભ્યાસ, કરનાર તેમ કરાવતા,
ચાલ્યુ અવ્યવસ્થિત એહ કામ, એહ રિતે બેઉ વરતતા ૧૫
તોપણ રોપાયેલ બિજ, ધીમે ધીમે આગળ ફળે,
“દુર્લભ” પુણ્યવતને યોગ, ઉત્તમ પુરૂષ તણો મળે ૧૬

ઈતિ પષ્ઠમ પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

—:o—

અથ ષષ્ઠમ પરિચ્છેદ—ઉપસંહાર.

(હવે અવસર જાણી કરિએ સંલેષણ સાર–એ રાગ)

બે દિવસ રહિ અહિં મુળચંદજી મુનિરાય,
ભેટ્યા સંઘ સહિત જઈ સિદ્ધાચળ ગિરિરાય,
વૃદ્ધિચંદ મુનિને ઉત્કંઠા અતિ થાય,
પણ શક્તિ અભાવે શી રીતે પહોચાય . ૧

યાત્રા કરિ સંઘ નિજ સ્થાનક પહોચી જાય,
ચાતુર્માસ કરે અહિ મુળચંદજી મુનિરાય,
શિષ્ય દેવવિજય તસ કાળ ધર્મ અહિ થાય,
હતા વાદ વિવાદમા વિચક્ષણ મુનિરાય. ૨

વાપરતા પાચ, છ, દ્રવ્યજ એહ સદાય,
રહિ પૂર્ણ સમાધિ આખર સમયે આય,
એ પૂર્ણ પ્રતાપી નીવડત નિજ સમુદાય,
દિલગિર સાભળતા થયા વૃદ્ધિચંદ મુનિરાય. ૩

ચોમાસુ એહ વિતતા ગણીજી શરીરમા થાય,
રક્ત પીતનો વ્યાધિ જોર વિશેષ જણાય,
પગ તળીયા માહે ગમન ક્રિયા ન કરાય,
ઉપાય અનેક પ્રકારના ખાલી જાય. ૪

વિશેષ જોર તસ મૃગશર માસે થાય,
નિત્ય ખબર મેળવે વૃદ્ધિચદજી મુનિરાય,
વૃદ્ધિ વ્યાધિની વિશેષે સભળાય,
ઉદ્વિગ્ન રહે શક્તિ વિણુ ત્યા ન જવાય, ૫

અહિંના શ્રાવકને પ્રેરણા કરે ગુરૂરાય,
વિનતી કરિ લાવ્યા મિયાના વડે આય,
રહ્યા અખડ પણે તત્પર તસ સેવા માય,
પણ કોઈ ઉપાયે બાહ્ય સમાધિ ન થાય. ૬

અંતર સમાધિમા રહેવા સમરથ એહ,
મળ્યા પ્રબળ સ્હાયક વળી વૃદ્ધિચદ મુનિ ગુણગેહ.
મૃગશર વદ છઠ્ઠ દિન ઓગણી પીસ્તાળીશ,
બીજા હૃદયે નિહાળતા સઘ અને નિજ શિશ ૭

ધરિ પૂર્ણ સમાધિ ગણીજી ચિત્ત મોઝાર,
કાળ ધર્મ પામતા ભાવનગર તે વાર,
નિર્વાણ મહોત્સવ પાદુકા તસ આય,
કરતા સંઘ સ્થાપન સારો દ્રવ્ય વ્યય થાય. ૮

અપ્રતિમ ભક્તિવંત વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય,
વિરહે ગણીજીને ખીન્ન હૃદય અતિ થાય,
વડિદીક્ષા યોગ વહન મુશ્કેલી જણાય,
સ્વર્ગવાસી ગણી થતા આખા સંઘાડામાય ૯

વડિદીક્ષા છ માસની અંદરમાંજ અપાય,
નવદિક્ષીત મુનિને તેના બદલે આય,
વીતી જાય વરસ બે એ અગવડતા માય,
કોઈ રિતે ન એહનો રસ્તો કાઢી શકાય ૧૦

છેવટ નિજ શિષ્ય ગંભીરવિજય મુનિરાજ,
અને નિત્યવિજયના વિનયવિજય એ કાજ,
ગયા યોગવહન કરવા ગુરૂ આજ્ઞા લેઇ,
ધરે અપ્રીતિભાવ અંતર માહે મુનિ કેઈ ૧૧

ખટપટ કરે તેહમા ઝવેરસાગર મુનિરાય,
ગણી વ્યાધિ સમય આવેલા દૂરથી આય,
વિમૂખ મુનિ કેઈક એહવડે થઈ જાય,
જુદા પડી જાતાં દિલ ગુરૂજીનુ દુભાય. ૧૨

સમાચાર એ સાંભળ્યા રાજનગર મોઝાર,
આવ્યા આગેવાન એ ગામના અહિં તેવાર,
કરે વિનતી અનેક પ્રકારે ગુરૂજીને આય,
પણ બેસી મીયાને જાવા દિલ ન ચ્હાય •૧૩

આઠ દિવસ રહિ અહિ એહ શ્રાવકો જાય,
સમતાપૂર્વક સ્થિરતા કરિ ગુરૂજી આય,
રહેતા એહ સમયે ભાવનગર મોઝાર,
ઓગણી છેતાળીશે કાર્ય થયા શ્રીકાર. ૧૪

શાન્તિ થવા રોગની શાન્તિ સ્નાત્ર ભણાય,
રચના પાવાપુરીની કાર્તિક માસે થાય,
મૃગશર વૈશાકમા દીક્ષા મહોત્સવો આય,
લેતા ત્રણ શ્રાવકો આડંબરથી થાય. ૧૫

ગોડીપાર્શ્વનાથના પાછલા ભાગની માય,
દેરાસર બાધતા તાસ પ્રતિષ્ઠા થાય,
મૂળનાયક સ્થાપન કર્યા શ્રી શ્રેયાસજીનરાય,
શ્રાવણ વદ એકમે સ્નાત્ર અષ્ટોત્રી ભણાય ૧૬

દાદાસાહેબ વાડીમા જિનમન્દિરને કાજ,
થવા યાત્રા લાયક એ અભિલાષી મહારાજ,
અનુસરી એ મતને સઘ તરફથી આય,
જિનમન્દિર બાધવા ખાત મુહૂર્ત તસ થાય ૧૭

વોરા સુરચદ હેમજી પ્રતિ આદેશ અપાય,
શ્રાવણ વદ છઠ્ઠ દિન શુભ કાર્ય એ થાય,
યાત્રાલાયક જિનચૈત્ય થયુ એ ઠામ,
તારાચંદ વોરાયે કરેલ ઉમંગથી કામ. ૧૮

આણદજી પુરૂષોત્તમ આશ્વિન મોઝાર,
ઉજમણા મહોત્સવ કરે આઇ શ્રીકાર,
થઇ સમવસરણની રચના અતિ મનોહાર,
છોડ શેઠ અવરના પંચાણું તે વાર. ૧૯

વહેવાને ગયેલા શિષ્યો ભગવતી યોગ,
ઓગણી સુડતાળીશે પામી શુભ સંયોગ,
પામ્યા પદવી પંન્યાસની વીશનગર મોઝાર,
ગંભીરવિજયને વિનયવિજય તે વાર ૨૦

જેઠ વદી એકમે થના શિષ્ય પંન્યાસ,
સમાચાર સાંભળી થાય અહિં ઉલ્લાસ,
કાળધર્મ પામ્યા મુનિ નિત્યવિજય ખંભાત,
એહવર્ષ ભાદરવે સાભળી આહિં વાત. ૨૧

એહથી વૃદ્ધિચંદ મુનિ અતિશય દિલગિર થાય,
કારણ કે પ્રતાપી એહ હતા ગુરૂભાય,
પ્રતિબોધ એહનો ધરતા ભવિજન ધ્યાન,
કરવા અનેક જીવ પાવન શકિતવાન. ૨૨

નિર્વાણ મહોત્સવ તસ ખંભાત મોઝાર,
ભકિત સહિત કરેલો સંઘે ત્યા શ્રીકાર:
ગણી શિષ્ય પ્રવિણ અતિ દાનવિજય મુનિરાય,
આવ્યા છેતાળીશમા વ્યાધિ થાતા આંય ૨૩

વૃદ્ધિચંદ મુનિ કરે સારવાર તસ આય,
ઔષધ પથ્યાદિકે તબીયત સુધરી જાય,
વ્યાધિના પ્રસંગે શિષ્યની લ્યે સંભાળ,
એ કાર્ય ધરાવે ગુરૂજી ચિવટ વિશાળ. ૨૪

જેહથી ન કદાપી શિષ્યનુ દિલ દુભાય,
ચારિત્ર ધર્મ માહે નિશ્ચય દૃઢ થાય;
અન્યગચ્છિ કોઈ આવતા ગ્લાન થઈ મુનિરાય,
સંભાળ તેની પણ ઉત્તમ રિતે થાય. ૨૫

ગુણ ધરતા પ્રશંસનીય મહારાજશ્રી એહ,
દૃષ્ટાંત ધારવા યોગ્ય સર્વને જેહ,
આરોગ્ય થતા હવે દાનવિજય મુનિરાય,
અંતર ઉમેદ કહે ગુરૂજી આગળ આંય ૨૬
અતિશય કમિ કરતા મુનીશ્વરો અભ્યાસ,
પૂર્વાચાર્યે રચેલા પૂરણ લેઈ પ્રયાસ,
ગ્રંથો જૈનોના બાંધ્યા પડયા રહે તેહ
વ્યાકરણ, કાવ્ય, અલંકાર, ન્યાયાદિ, જેહ. ૨૭
આધુનિક સમયમા શ્રાવક કે મુનિરાય,
કોઈ લાભ મેળવતા એહ વિષે ન જણાય,
ભિન્ન ભિન્ન શહેરમા ચોમાસે મુનિરાય,
શાસ્ત્રીઓ રાખતા પુષ્કળ દ્રવ્ય અપાય. ૨૮
ચાતુર્માસ વિતતા વિચરતા મુનિરાય,
રજા થાય શાસ્ત્રીને સ્મરણ નષ્ટ થઈ જાય,
અભ્યાસ કરેલો સંગીન ફળ નહિં થાય,
સગવડ ઉત્તમ જો થાયે તોજ વધાય ૨૯
સંસ્કૃત જૈનશાળા સિદ્ધક્ષેત્ર સ્થપાય,
અવિચ્છિન્ન અભ્યાસે તો સંગીન ફળ થાય,
મોટા પગારથી શાસ્ત્રી એક રખાય,
યાત્રાએ પધારતા લાભ લિયે મુનિરાય. ૩૦
ઉપરોક્ત વિચારને વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય,
આવ્યા મળતા કહે ખર્ચ વિશેષ જણાય,
ઉદાર ગૃહસ્થ મળી જાય તો કામ એ થાય,
બાબુ બુદ્ધસિંહજી આવ્યા એહવે આય ૩૧
પૂર્વોક્ત પ્રસંગ ગ્રહિ દાનવિજય મુનિરાય,
પ્રતિબોધ આપતા બાબુસાહેબને આય,

સિંચન તે ઉપર કરે વૃદ્ધિચંદ મુનિરાય,
ફરમાવો ખુશીથી બાબુ કહે ગુરૂરાય ૩૨
ત્રણ વર્ષ સુધીના સો (૧૦૦) રૂપીયા દરમાસ,
દેવા કબુલ કરે અહિં બાબુ ધરિ ઉલ્લાસ,
માસીક ત્રીશ રૂપીયા [1]બે ગ્રહસ્થો દે આય,
ત્રણ વર્ષના એકસોત્રીશ માસીક નોધાય ૩૩
તજવીજ શાસ્ત્રીની થાય થતા નિભાવ,
કોંકણુ દેશીય મળ્યા શાસ્ત્રી દિનકરરાવ,
ગુરૂ આજ્ઞા લેઈને દાનવિજય મુનિરાય,
સ્થાપન કરવા એ પાલીતાણે જાય ૩૪
ઓગણી અડતાળીશ ભાદ્રવ માસ મોઝાર,
શુદ છઠ્ઠ દિવસે લહિ શુભ મુહૂર્ત તે વાર,
સંસ્કૃત જૈનશાળા સિદ્ધક્ષેત્ર સ્થપાય,
મુનિ દાનવિજયની નજર તળે શરૂ થાય. ૩૫
મુનિયો અને શ્રાવકો અભ્યાસે જોડાય,
ચોમાસુ વિતાવતા બહાર થકી મુનિરાય,
સગવડ થઇ જાતા આવી દાખલ થાય,
અભ્યાસ વ્યાકરણનો પ્રારંભે શરૂથાય ૩૬
શરૂઆતમા ચાલ્યુ સારૂ અભ્યાસનુ કામ,
અવ્યવસ્થિત પાછળથી ક્રમ થઈ ગયો એ ઠામ,
એકસો ને પાચ ગાથાયે કહ્યો પરિચ્છેદ,
"દુર્લભ" શરૂ કાર્યની ફળશે તોય ઉમેદ ૩૭

ઇતિ શ્રી ષષ્ઠમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર સમાપ્ત.

---

૧ બે ગ્રહસ્થો વોરા જસરાજ સુરચંદ માસીક ૫ંદર શા આણંદજી પુરૂષોત્તમ માસીક પંદર ૨ આવક

અથ શ્રી સપ્તમ પરિચ્છેદ.

દોહરા.

વિહરમાન જિન વંદિયે, એ વિશે જિનરાય,
મુનિ વૃધ્ધિચંદ ચરિત્રનુ, આગળ વર્ણન થાય

ઢાળ પહેલી.

(ધન ધન તે જગ પ્રાણીયા મન મોહન મેરે .. .. એ રાગ)
ઓગણીસો દસ સંવતે મન મોહન મેરે વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય મ૦
બે વરસે દીક્ષા પછી મ૦ નાગોર ગામમા જાય મન મોહન મેરે
(એ આંકણી)
મૂળ વાના વ્યાધિ તણુ. મ૦ આ સ્થળમા રોપાય મ૦
ચોમાસુ ઓગણી ચૌદમા મ૦ ભાવનગર મુનિરાય મ૦ ૨
વ્યાધિ સંગ્રહણિ તણો મ૦ શરૂ આ વરસે થાય મ૦
કમિ વધતી પીડા કરિ. મ૦ રહેતા વ્યાધિ સદાય મ૦ ૩
અશાકત એ બે વ્યાધિ વડે મ૦ થાય તદન મુનિરાય મ૦
ઓગણી અડતાળીશમા મ૦ ભાદ્રવમાસે આય મ૦ ૪
છાતીના દુઃખાવા તણો. મ૦ વ્યાધિ વિશેષે જણાય મ૦
જોર કર્યું શરૂઆતમા મ૦ સંઘ સાધુ ગભરાય મ૦ ૫

વિરહ એ મહાન્ પુરૂષ તણો મ૦ વ્યાધિ કરાવશે એહ મ૦
શિષ્ય અને શ્રાવક પ્રતિ મ૦ મનમા થયો સદેહ મ૦

ફોટોગ્રાફ પડાવવા મ૦ વિનતી ગુરૂજીને થાય. મ૦
ભકિતવાન શ્રાવકો તણી. મ૦ ઇચ્છા અધિક જણાય

આગળ પણ આ વિષયની મ૦ વાતચિત થયેલ. મ૦
તદ્દન નિરાભિમાની પોતે મ૦ વાત ન સ્વીકારેલ મ૦

મહાન્ નરો પૂર્વે થયા મ૦ ફૂણ માત્ર તસ પાસ મ૦
આપણે એહ વિચારીયે મ૦ કરતા ગુણની તપામ મ૦

અપ્રતિમ ગુણ શુ એહવા મ૦ આપણામા દેખાય મ૦
સ્થિતિ કાયમ રહેવા જેવા મ૦ ગુરૂજી જણાવતા આય મ૦

અભિમાન આ વેષમા મ૦ ગુણની સભાવના થાય મ૦
પ્રાપ્તિ યથાર્થ ગુણો તણી મ૦ પણ બહુ દૂર જણાય મ૦

આવી અનેક વાતો કરિ મ૦ અળસાવે વિચાર મ૦
પણ ભકિતવંત શ્રાવકો મ૦ થાય આ વેળા તૈયાર મ૦

ખડા કરે ફોટો ગ્રાફના મ૦ કહ્યાવિણ સાધનો એહ મ૦
દાક્ષિણ્યતા ન તજી શકયા મ૦ આ વખતે ગુણગેહ મ૦

દૃઢ આગ્રહ ભકિત વડે મ૦ સ્વીકારે ગુરૂરાય મ૦
તુર્ત જ ગુરૂ મહારાજનો મ૦ ફોટોગ્રાફ લેવાય મ૦

શ્રી જૈનધર્મ પ્રસારક મ૦ સભા તરફથી આય મ૦
સામટી નકલો તેહની મ૦ કરવા વરધી અપાય મ૦

ભકત જનો આ વખતમા મ૦ લાભ મેળવતા જેહ મ૦
"દુર્લભ" ગુરૂ દરિશનતણો. મ૦ ફળતા પ્રયાસમા એહ મ૦

ઢાળ બીજી.

(હાંરે મારે કામ ધરમના સાડી પચ્ચવીશ દેશજો ..એ રાગ)

હારે મારે ફોટોગ્રાફની યાદગિરીથી વિશેષ જો,
યાદગિરી રહે એહવું કાર્ય આરંભવારે લોલ,
હારે મારે કાર્ય વાહક એ સભાના ભક્તિ નિમેષજો,
લક્ષમાં લ્યે ગુરૂ જન્મ ચરિત્ર લખાવવા રે લોલ (એ આકણી)

હારે મારે જન્મ ચરિત્ર લખી પાડવુ એહ બહારજો,
બહુ મુશ્કેલ હતુ એ કાર્ય વિચારતા રે લોલ,
હારે કારે લેખ અદ્યાપિ સુધી નહિ કોઇ તૈયારજો,
એહ સબધી તજવીજ આ વખતે થતા રે લોલ. ૨

હારે મારે હકિકત જન્મ સમયથી માડી તમામજો,
ખુદ મહારાજશ્રીનેજ પુછીને જાણવા રે લોલ,
હારે મારે જરૂર રહિ પણુ એ અડચણુ એહ કામજો,
શકિત થયેલ પ્રથમ કમિ ગુરૂની બોલવારે લોલ. ૩

હારે મારે બીજુ' એહ સબધે ગુરૂજી વિચારજો,
જરૂર ન ધારે નિજ ચરિત્ર લખાવવા રે લોલ,
હારે મારે સહજ સ્વભાવે પ્રારભે તે વારજો,
લાગ્યા જાણવા માત્ર ઉમેદ બતાવવા રે લોલ ૪

હાંરે મારે વ્યતિત હકિકત પુછવા માડતા તેહ જો
ધિમે ધિમે દિન દિન એહ કામ ચલાવતા રે લોલ,
હાંરે મારે આશય પુછવાનો સમજી ગુણુ ગેહજો,
ઇચ્છા કમિ કરિ હકિકત એ ન જણાવતારે લોલ ૫

હારે મારે તે સાથે મંદ શકિત શરીરની થાય જો,
વ્યાધિ પ્રબળતા વડે અહિં ગુરૂ મહારાજની લોલ,

હારે મારે કોઈ અપૂર્ણતા રહેલ ચરિત્ર જણાયજો,
ખામી રહે ઉપરોકત કારણ શુભ કાજની રે લોલ. ૬

હારે મારે અતિશયોકિત ભરેલ ચરિત્ર લખાયજો,
કેટલાએક મનુષ્યો ઈચ્છા રાખતા રે લોલ,
હારે મારે હરેક પ્રકારે ખ્યાતિ પોતાની ગ્હાયજો,
એજ ધારણા અંતર કાયમ ધારતા રે લોલ ૭

હારે મારે અપૂર્વ નિરાભિમાન દશા ગુરૂરાય જો,
ધરતા ઉપરના કારણ બેઉ તપાસતા રે લોલ,
હારે મારે નરમ વિશેષ દિન દિન થાતા ગુરૂ *કાયજો,
જાગૃતિ ઉપયોગે તિમતિમ વધારતા રે લોલ ૮

હારે મારે મૂળથી અનુભવ જ્ઞાન મેળવતા જેહજો,
અધ્યાત્મ સ્વરૂપ વિચારણા લક્ષ વધારતા રે લોલ,
હારે મારે થાવા લાગ્યો ઉપયોગ આ સમયે એહજો,
વ્યાધિતણું બળવત્તરપણુ પણ જામતા રે લોલ ૯

હારે મારે શબ્દ ઉચ્ચાર અરે? ન કરે ગુરૂરાયજો,
કરિ બળવાન આત્મા નિજ ઉપયોગે કરિ રે લોલ,
હારે મારે અરિહંત, સિદ્ધ, સાહુ, ધ્વની ચાલુ થાયજો,
એજ શબ્દ ઉચ્ચારે સમાધિ ચિત્ત ધરિ રે લોલ. ૧૦

હારે મારે આગળ રહેનારા શ્રાવકને તામજો,
સુચના કરતા એજ શબ્દ ઉચ્ચારવા રે લોલ,
હારે મારે ગુરૂજી પ્રતિબોધે અહિંયા શુભ કામજો,
ઓગણી ઓગણપચ્ચાશે લાગ્યા થવા રે લોલ ૧૧

* કાય=શરીર

હાંરે મારે સુરચંદ સુત જસરાજ વોરાયે આયજો,
ઉજમણા મહોત્સવ મૃગશર માસે કર્યો રે લોલ,
હારે મારે સુશોભિત મંડપ મધ્ય ભાગે થાય જો,
અષ્ટાપદ તીરથ અદ્‌ભૂત રચના ભર્યો રે લોલ ૧૨

હાંરે મારે ચતુર્વિશ જિન બિંબના દરિશન થાય જો,
છોડ પંચાવન પોતાના બીજા ભળી રે લોલ,
હાંરે મારે વ્રત તપાદિ મંડપ બિચ ઉચ્ચરાયજો,
ઉચ્ચરતા બહુ શ્રાવક શ્રાવિકા મળીરે લોલ. ૧૩

હારે મારે આણંદજી પુરૂષોત્તમ સિદ્ધગિરિ જાય જો,
છરી સહિત સંઘ કાઢી અતિ આડંબરે રે લોલ,
હારે મારે શકિત અભાવે જઇ ન શકે ગુરૂરાય જો,
સાધુ સાધ્વિઓને જાવા આજ્ઞા કરે રે લોલ ૧૪

હારે મારે સંઘ સહિત ભેટે તીર્થાધિરાજ
કરિ પ્રતિષ્ઠા દેરી એકમાં અહીં કને રે લોલ,
હારે મારે સદ્‌બોધામૃત કરતા ઈમ ગુરૂરાજ જો,
"દુર્લભ" શુભ કાર્યો એ નિમિત્ત વડે બને રે લોલ ૧૫

ઢાળ ત્રીજી.

(પ્રીતલડી બંધાણી રે, અજીત જીણુંદ શુ....... ..એ રાગ)

લાંબી મુદત નવ દીક્ષિત મુનિ વિતાવતા,
ગુરૂ આજ્ઞા ગ્રહિ યોગ વહનને કાજ જો,
શિષ્ય ગંભીરવિજયને વિનયવિજય જતા,
'આગળ થયા પન્યાસ બેઉ મુનિરાજ જો. લાંબી૦ ૧ (એ આ૦)

અડચણ દૂર થવા હવે એ મુનિરાજની,
ગંભીરવિજય પન્યાસને આવવા આય જો,
આજ્ઞા પત્રદ્વારા થાતા ગુરૂરાજની,
આવવા અહિ તૈયાર પંન્યાસજી થાય જો લાંબી૦ ૨

મગનલાલ સ્વરૂપચંદ સંઘ સહિત જતા,
વકીલ એ વખતે સિદ્ધાચળ ગિરિરાય જો,
સાથે પન્યાસજી રાજનગરથી આવતા,
તીર્થાધિપતી ભેટી હર્ષિત થાય જો, લાંબી૦ ૩

પોષ વદી છઠે ભાવનગરમા આવતા,
હર્ષ સહિત ભેટયા અહિયા ગુરૂરાય જો,
યોગ વહનની તૈયારી તુર્તજ થતા,
શુભ કાર્ય શરૂઆત એ વેળા થાય જો લાંબી૦ ૪

સાધુ બાર, એકાદશ સાધવી, પેસતા,
યોગવહન કીરિયા કરવાને આય જો,
પૂરણ થયે મહાવદ ચતુર્થી આવતા,
ચાર સાધુ આઠ સાધ્વીઓને અપાય જો લાંબી૦ ૫

વડિદીક્ષા ગુરૂરાજ તણી દૃષ્ટિતળે,
પ્રથમ ક્રિયા એ ભાવનગરમા થાય જો.
અધિક ઉત્સાહે શ્રાવક વર્ગ આવી મળે,
"દુર્લભ" દ્રવ્યવ્યય સારો કરે તે આય જો લાંબી૦ ૬

ઢાળ ચોથી.

(સવત એક અડલંતરે રે જાવડશાને ઉદ્ધાર–એ રાગ.)

જન્મ ધારણ પજાબમા રે, કરતા મહારાજશ્રી એહ,
પરતુ દીક્ષા પછી ત્યા રહ્યા રે, ત્રણ વરસ ગુણ ગેહ હો ગુરૂજી૦
ભાવદયા દિલ ધારતા રે, ઉન્માર્ગેથી બચાવતા રે,
ભવ્ય જીવોને અનેક, વ્હાલા રે, મારા ભવ્ય જીવોને અનેક (એ આં.)
ઓગણીસો અગ્યારમા રે, ગુર્જરપર થઇ એહ,
આવેલા આ દેશમા રે, ત્યારબાદ ગુણ ગેહ. હો ગુરૂજી૦ ૨
પાછા ન ગયા પંજાબમા રે, કાઠીયાવાડના હિત;
જન્મ ધારણ જાણ્યે કર્યો રે, ગુરૂજી એહ નિમિત્ત હો ગુરૂજી૦ ૩
ચોમાસા આડત્રી કર્યા રે, ગુર્જર આવ્યા બાદ;
અરધો અરધ ભાવનગરમા રે, તેમા રહ્યા પૂજ્યપાદ હો ગુરૂજી૦ ૪
તેથી ગુર્જર ભૂમિમા રે, ભાવનગરનુ હિત,
કરવા ગુરૂજી પધારીયા રે, જાણીયે એહ નિમિત્ત. હો ગુરૂજી૦ ૫
ભાવનગર સઘ ઉપરે રે, કિધો પરમ ઉપગાર,
બાકી ન રાખી તેહમા રે, આપી બોધ અપાર. હો ગુરૂજી૦ ૬
તાસ આલંબને થયા અહિં રે, કાર્યો શુભ અનેક;
વિનાશી લક્ષ્મી તણો રે, વ્યય કરવા સુવિવેક હો ગુરૂજી૦ ૭
જીર્ણોદ્ધાર ઉપાશ્રયો રે, નવીન ચૈત્યોના કામ
અવર શુભ કાર્યો તણા રે, આવતા પ્રાળા તમામ. હો ગુરૂજી૦ ૮
અનેક ગામોની ટીપના રે, ભરાવી આપતા આંય;
પુષ્કળ દ્રવ્ય વ્યય એહમા રે, ગુરૂ પ્રતિ બોધથી થાય હો ગુરૂજી૦ ૯
ઉપદેશામૃત આપતા રે, નિરંતર ગુરૂરાય,
નિવારતા હતા કેઈકની રે, માનસિક વ્યાધિઓ આય, હો ગુરૂજી૦ ૧૦

ભૂલ થવા દિધી નહિ રે, દીર્ઘ દૃષ્ટિ ગુરૂરાય,
વિરમાવ્યા પાપ કર્મથી રે, યોગ્ય જીવોને આય　હો ગુરૂજી૦ ૧૧

અધ્યાત્મ સ્વરૂપ જણાવતા રે, યોગ્ય જીવોને સદાય,
આવા અનેક ઉપગારની રે, ખામી ન રાખી જરાય　હો ગુરૂજી૦ ૧૨

સ્મરણ થતા ઉપગારનું રે, સંઘના મનમા આય,
પ્રૌઢ કાર્ય કોઈ એહવુ રે, કરવા ઇચ્છા થાય　હો ગુરૂજી૦ ૧૩

ઉપકાર નિરંતર થયા કરે રે, કરવુ એહવુ કામ,
મહારાજશ્રીનું તે સાથમા રે, જોડી દેવુ નામ　હો ગુરૂજી૦ ૧૪

જેથી તસ ઉપગારના રે, અનૃણી કંઇક થવાય,
સારી પેઠે ચરચાવતા રે, આવા વિચારને આય　હો ગુરૂજી૦ ૧૫

સૌના દિલમા એ વાતની રે, લાગણી ઉત્તમ થાય,
ચૈત્ર વદી એકમ દિને રે, જનરલ મીટીંગ ભરાય　હો ગુરૂજી૦ ૧૬

સંઘ સકળ મીટીંગમા રે, મળતા વકતા અનેક,
સ્મરણ ગુરૂ ઉપગારનું રે, વાણી વડે સુવિવેક　હો ગુરૂજી૦ ૧૭

કરાવતા મીટીંગમા રે, અસર કરાવી અપાર,
સર્વાનુમતે એ સમે રે, થાય ઠરાવ તૈયાર　હો ગુરૂજી૦ ૧૮

નામ જોડી ગુરૂરાજનુ રે, સારા પાયા પર આય,
વિદ્યાશાળા એક જૈનની રે, સ્થાપવા નિર્ણય થાય　હો ગુરૂજી૦ ૧૯

ખરચ નિભાવવા એહનો રે, વ્યાજથી આવક થાય,
રકમ એકત્ર એવી થવા રે, ઈચ્છા સહુની જણાય　હો ગુરૂજી૦ ૨૦

પોતપોતાની ઇચ્છાવડે રે, રકમ જે આમા ભરાય,
સ્વીકારવી બિન આગ્રહે રે, નિશ્ચય એ થઇ જાય　હો ગુરૂજી૦ ૨૧

મહારાજશ્રી પ્રતિ લાગણી રે, કેવી સહુની જણાય,
પ્રત્યક્ષપણે તરી આવતી રે, એક કલાકમા આય.　હો ગુરૂજી૦ ૨૨

ઇચ્છાપૂર્વક નોધતા રે, રૂપીઆ પાચ હજાર,
તુર્ત ભરાય મીટીંગમાં રે, કરિ વ્યવસ્થા વિચાર. હો ગુરૂજી૦ ૨૩
અવર વિચાર કેઈક કરિ રે, સંઘ વિસર્જન થાય,
"દુર્લભ" અનુપમ ભક્તિનુ રે સ્વરૂપ પ્રસગે જણાય. હો ગુરૂજી૦ ૨૪

ઢાળ-પાંચમી.

(સમક્તિ દ્વાર ગભારે પેસતાજી-એ રાગ)

ગુરૂમહારાજશ્રીના હવે અંગમાજી, દિન પ્રતિદિન વ્યાધિ વૃધ્ધિ થાય રે.
અવર વ્યાધિ ઉપરાત સોજા તણોજી, વ્યાધિ એ સમયે દેખાય રે
ગુરૂ૦ ૧ (એ આ૦)

જોર વિશેષ વધાર્યું એ વ્યાધિએજી, પોતાની મેળે ન ઉઠાય રે
બધ થયુ બીલકુલ સુવા તણુ જી, તોપણુ સમતા અપૂર્વ કળાય રે ગુરૂ૦ ૨

ભાવનગરને સઘ કરે ઘણાજી, ઔષધ ઉપચારો તે કાજ રે,
કોઇ પ્રકારે કચાશ રહે નહિ જી, દેશી પરદેશી વૈદ્યરાજ રે ગુરૂ૦ ૩

આવ્યા વ્યાધિવૃદ્ધિ અટકાવવાજી, વૈદ્ય પંજાબથી સુખદયાળ રે,
બીજા વૈદ્ય વડોદરાના કરેજી, ચુનીલાલ કાયમ સભાળ રે ગુરૂ૦ ૪

દરબારી ડોકટર અહિંયા તણાજી, કરતા શિવનાથ પ્રયાસ રે,
ખામી ન રાખી જરી ઉપચારમાંજી, પણ જ્યા વ્યાધિ
પ્રબળતા ખાસ રે ગુરૂ૦ ૫

કર્મ રાજાનુ જ્યા પ્રતિકુળપણુજી, તેથી આવ્યુ નહિ કશું કામ રે;
ચૈત્ર વદી એકમની મીટીંગમાજી, થયેલ ઠરાવને સંઘે તામ રે ગુરૂ૦ ૬

ગુરૂ મહારાજ અમૃત દૃષ્ટિ તળેજી, અમલ થવા તસ હાજરીમાજ રે,
વૈશાક શુદી ત્રીજના દિવસેજી, કરવા ધાર્યું તુરત એ કાજ રે. ગુરૂ૦ ૭

ચડાવી વરઘોડો આડંબરેજી, સંઘ સમક્ષ ચતુર્વિધ આય રે,
મુનિ વૃદ્ધિચંદજી જૈનશાળા તણુજી, સ્થાપન એ શુભ દિવસે થાય રે. ગુ ૮

સારો મેળાવડો એહ પ્રસંગમાજી, વિદ્યાશાળામાહે ભગય રે,
હકિકત સાભળી બહુ પ્રસન્ન થયાજી, જ્ઞાનવૃદ્ધિ ચાહે ગુરૂરાયરે ગુ ૯

ખંત વિશેષ ગુરૂજી ધરાવતાજી, થાવા જ્ઞાન વૃદ્ધિના ઉપાયરે,
કરિ ગોઠવણ એક મહેતાજી તણીજી, જૈનશાળાને માટે આંયરે ગુ ૧૦

બહુ મોટી સંખ્યાએ અભ્યાસમાજી, બાળકો જૈનતણા જોડાયરે,
મોહનલાલજી મુનિ આવ્યા હતાજી, મહારાજને શાતા પુછવા આયરે
ગુરૂ૦ ૧૧

હાજરી તેમની એહ પ્રસંગમાજી, ઉપરોકત કારણ નિમિત્તે થાય રે,
અનેક મુનિ સાધ્વીઓ આવતાજી, અનેક ગામોના શ્રાવક ભાયરે ગુરૂ૦ ૧૨

શાતા પુછવા અહિં મહારાજનેજી, એહ સમય પર ભેગા થાયરે;
સાધુ, સાધ્વી, ઠાણા પચ્ચાસ હતાજી, "દુર્લભ" અંત સમયપર
આય રે ગુરૂ૦ ૧૩

ઢાળ છઠ્ઠી.

(પરમ ગુરૂ જૈન કહો ક્યું હોવે ..... એ રાગ.)

પરમ ગુરૂ વૃદ્ધિવિજય જયકારી,
વ્યાધિ પ્રબળતા સમય પણ જેમણે, સમતા પૂરણ ધારી પરમ૦ ૧
(એ આંકણી)

કાર્ય આખર જીંદગીમાં થવાનું, થઈ ચુકયું હોય જાણે,
સ્થાપન જૈન શાળાનુ કર્યા પછી, વ્યાધિ વધી એ ટાંણે. પરમ૦ ૨

સમસ્ત અશાતા વેદની કર્મને, એકી સાથે ખપાવા,
જોર થતાં એકદમ વ્યાધિનું, લાગ્યું સ્વરૂપ જણાવા પરમ૦ ૩

શ્રાવક વર્ગના દિલ ઉદાસીન, એ સમયે થઇ જાયે,
રાત દિવસ ભકિતવંત શ્રાવકો, તત્પર ભકિતમા થાયે પરમ૦ ૪
અખંડપણે મુનિ મંડળ માહે, દુર્લભવિજયમુનિરાયે,
શ્રાવક અમરચંદ જસરાજ, અને કુવરજી ભાયે પરમ૦ ૫
સર્વ કાર્ય છોડી ગુરૂ ભકિત, માં દિલ જોડી દીધુ,
પ્રશંસનીય ગુરૂ ભકિતનું કાર્ય એ, ત્રણ જણાએ કીધું પરમ૦ ૬
અંત સમય નજદીક આવ્યાનુ, સમજી જતા ગુરૂરાજે,
દૃષ્ટિ ઠરતી હતી પોતાની, જેના પર તે કાજે પરમ૦ ૭
સુચવી દિધું હતું પોતાની, પાસેજ તેને રહેવા,
કરતા એહ અનૂકુળ પ્રકારે, ગુરૂ મહારાજની સેવા. પરમ૦ ૮
કર્મોદયવડે વ્યાધિ થયેલો, કિંચિત્ માત્ર ન કોયે,
ઘટાડી ન શકાય પરંતુ, સેવા અનુકૂળ જોયે. પરમ૦ ૯
કર્તા પ્રયત્ન વ્યથાની, શાન્તિ માટે જોઇએ તેવા,
ભકતજનો સાવધાનપણેથી, કરવા લાગ્યા સેવા. પરમ૦ ૧૦
અનુભવ જ્ઞાન નિમગ્ન ગુરૂજી એ સમયે થઇ જાતા,
જોવાતુ હતુ હોય ન જાણે ઉપસમ રસમા ન્હાતા પરમ૦ ૧૧
પ્રકરણ આદિ ઉપર પોતાની, પૂર્ણ રૂચી હતી જેમા,
સંભળાવતા, સાભળતા, પોતે પણ, ધ્યાન દઇનિ તેમાં પરમ૦ ૧૨
ચઉસરણ પયન્નાનુ શ્રવણ તો, વારંવાર ગુરૂકર્તા
વ્યાધિ પ્રબળતાવડે બોલવાની, શકિત ન પૂરણ ધર્તા પરમ૦ ૧૩
તોપણ કોઈ કોઈ ગાથાનો. અર્થ વિસ્તારે જણાવે,
"**चउरगो जीणधम्मो**" ગાથાનો, અર્થ સરસ સમજાવે. પરમ૦ ૧૪
તે વખતે આલ્હાદ પોતાને, એહવો દિલમા આવે,
વર્ણન કરવુ અશકય છે તેહનુ, ઉત્તમ ભાવના ભાવે. પરમ૦ ૧૫

વ્યાધિ અત્યંત વ્યથાકારક પણ, સમતા અપૂર્વ જે ધર્તા,
વિરૂદ્ધ સ્વભાવોનો યોગ સમાન એ, હોય ન જાણે કર્તા પરમ૦ ૧૬

આયુષ્ય સ્થિતિ સમાપ્ત થયે, કરિયે કોટિ ઉપચારો,
ફાયદો કાંઈ કરિ ન શકે, વ્યવહારિક એ ઉદ્ગારો પરમ૦ ૧૭

વચન સિદ્ધ કરવા એ માટેજ, વ્યાધિ જોર વધારે,
વૈશાક શુદ સપ્તમી દિન શ્વાસનું, જોર વધેલુ ભારે પરમ૦ ૧૮

આહાર પાણી સાધુ સાધ્વીઓ, એ દિવસે સહુ ત્યાગે,
બેશી રહ્યા ગુરૂ રાજની સન્મુખ, દૃષ્ટિ સર્વની લાગે પરમ૦ ૧૯

પરિણામે તેજ દિવસ રાત્રીના, સાડા નવ જ્યા વાગે;
અશુચિના ભંડાર રૂપ નર-દેહને ત્યાગવા લાગે પરમ૦ ૨૦

સંપૂર્ણ સમાધિમા *અરિહંત, સિદ્ધ સાહુ, એ શબ્દ અવાજે;
મનુષ્ય દેહ ઉચ્ચાર એ કરતા તજી દીધો ગુરૂરાજે પરમ૦ ૨૧

દેવ પણાની સંપદાનો, ઉપભોગ મેળવવા કાજે,
કાયમનું પ્રયાણ કર્યું એ, કારણ ગુરૂ મહારાજે પરમ૦ ૨૨

લળી લળી ભકતો ગુરૂ મહારાજનો, દેહ એ સમય નિહાળે;
"દુર્લભ" એહવા ગુરૂ મહારાજનો, યોગ એ પંચમ કાળે.
પરમ૦ ૨૩

---

* 'અરિહંત સિદ્ધ સાહુ' એ અષ્ટાક્ષરી મંત્રનું સ્મરણ.

ઢાળ સાતમી

(વૈદરભી વનમા વલવલે નૈશદ નાથની નાર એ રાગ.)

સ્વર્ગવાસી ગુરૂજી થતા ભાવનગર મોઝાર,
શેહેર આખામા ફરી વળ્યા, ખેદયુકત સમાચાર સ્વર્ગવાસી૦ ૧

દિલગીર એહુથી અતિ થયો, શ્રાવક સમુદાય,
એમા તો આશ્ચર્ય શુ ? બીજા પણ આય સ્વર્ગવાસી૦ ૨

ગુરૂ પરિચય એક વખતનો, પામેલા જેહ,
દિલગીર સાભળીને થયા, દિલમા બહુ તેહ સ્વર્ગવાસી૦ ૩

દેશાવરમા તારથી, પોષ્ટ દ્વારા લખાય,
સમાચાર નિર્વાણુના, ચારે તરફ ફેલાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૪

તીર્થંકરના દેહનો, દેવ દેવેંદ્રે કીધ,
નિર્વાણુ મહોત્સવ પૂરવે, દૃષ્ટાત એ લીધ. સ્વર્ગવાસી૦ ૫

ભાવનગરના શ્રાવકો, ભકિતવત આય,
નજવીજ એહ પ્રકારની, કરવા સજ્જ થાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૬

બીજે દિવસ આખા શહેરમા, આરંભનાં કામ,
બધ તમામ પ્રકારનાં, કરાવ્યા આ ઠામ. સ્વર્ગવાસી૦ ૭

પ્રહસમે આખા સઘનો, પુરૂષ વર્ગ તમામ,
વડામાં મારવાડીના, એકત્ર થયો તામ સ્વર્ગવાસી૦ ૮

સુશોભિત શિબિકામાં, ગુરૂરાજનો દેહ,
ભકિતવંત શ્રાવકો મળી, સ્થાપિત કરે તેહ. સ્વર્ગવાસી૦ ૯

जयजयनंदा जयजयभद्दा શબ્દથી આકાશ,
ધ્વની એક સરખો ચાલતાં, થયું ચારે પાસ. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૦

મહારાજશ્રીના પંચત્વની, પ્રાપ્તિ સમયથી જેહ,
દિલગીરી ચતુર્વિધ સંઘને, થઇ હતી તેહ. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૧
વર્ણન તેહનું કલમથી, લખાય ન એમ,
રૂદન શબ્દયુકત એ નહિ, બીજા સાભળે તેમ સ્વર્ગવાસી૦ ૧૨
માત્ર એ અંતકરણની, દિલગીરી જણાય,
મુખાર્વિંદો સર્વના, એકદમ કરમાય સ્વર્ગવાસી૦ ૧૩
શોક સમુદ્ર નિમગ્ન થયા, સરવે દેખાય,
મહારાજશ્રીના દેહને, અહિંથી લઈ જાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૪
દાદા સાહેબની વાડીમા, શ્રાવક સમુદાય,
શોક ગર્ભિત મહોત્સવ કરી, લાવેલા જણાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૫
ચંદન કાષ્ટાદિ વડે, ગુરૂરાજનો દેહ,
અગ્નિ સંસ્કાર કરે અહિં, આવેલા તેહ સ્વર્ગવાસી૦ ૧૬
પુષ્કળ ઘૃત કર્પુરાદિ, ચિતાગ્નિમા સિંચાય,
મહારાજશ્રી દેહ સાથમાં, ભકત જનના આય સ્વર્ગવાસી૦ ૧૭
પ્રજવલિત અંત:કરણ થયા, વિયોગાગ્નિથી તામ,
હિત શીક્ષા કોણ આપશે, આપણને આ ઠામ. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૮
ઉન્માર્ગે જતા વાળશે, પાછા કોણ આંય,
કંઇક બાબતની શંકા થતા, કહેતા ગુરૂરાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૯
કયા જઈને હવે પુછશુ ? પુત્ર વાત્સલ્ય પ્રેમ,
ભાવ ધરી સમજાવશે, ઉત્તરો કોણ તેમ સ્વર્ગવાસી૦ ૨૦
અહો આ બધી ખામી ? હવે, પુરી પડશે કેમ,
પુર્વોકત બાબત મુનિયો બિજા, હિત બુદ્ધિથી તેમ સ્વર્ગવાસી૦ ૨૧
કરશી પ્રયત્ન તેઓ કદિ, ગુરૂરાજની આય,
ભકતજનોના દિલ પ્રતિ, ખામી ન જણાય સ્વર્ગવાસી૦ ૨૨

પરંતુ આ વખતે હૃદયમાં, કારી ઘા જેહ,
ગુરૂ વિરહેથી પડેલ છે, રૂઝાય ન તેહ સ્વર્ગવાસી૦ ૨૩
પૂર્ણ પ્રતાપી, શાંત પ્રકૃતિ, એકાંત હિતદાય,
તત્પર પરોપકારમા, ક્ષમા દોષની ન્હાય સ્વર્ગવાસી૦ ૨૪
નિર્દોષ માર્ગ ચલાવવા, વાળા ગુરૂ એહ,
આવા અનેક ગુણવાસના ભૂવનસમ જેહ સ્વર્ગવાસી૦ ૨૫
દર્શન આપણને ફરી, આપશે ન દયાળ;
દુરતિક્રમ ગતિ તાયરી, અહો કાળ કરાળ. સ્વર્ગવાસી૦ ૨૬
તારી પાસે પ્રાણી માત્ર છે, નિરૂપાય તમામ,
આવા મહાન પુરૂષને, લઈ જઈ તે આમ. સ્વર્ગવાસી૦ ૨૭
દુશ્મનાઈ પુરી કરી, અમસાથ આ વાર,
અમે પણ તાયરા હુકમને, તાબે રહેનાર, સ્વર્ગવાસી૦ ૨૮
હોવાથી તુજને અમે, કરિ શકીયે ન કાય,
ઘટિત ન્હોતુ કરવું આવુ, કાળ તુજને આય. સ્વર્ગવાસી૦ ૨૯
મહાન્ પુરૂષ વધુ ટકત તો, આ દુનિયા માય,
લાભ અનેક પ્રકારના, જીવ અનેકને થાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૩૦
સંસાર સમુદ્ર પ્રતિબોધથી, એહના સાક્ષાત,
તરવા જીવ અનેકને, સ્હેલો થઈ જાત. સ્વર્ગવાસી૦ ૩૧
પ્રત્યક્ષ એ ગુરૂજી ચરિત્રને, અનુસરતા આમ,
કર્મ જન્યભારને તજી, હળુકર્મિ થવાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૩૨
એહવા પુરૂષને લઈજતાં, લાભ તુજને શુ થાય
પણ તારાથી કોઇનું, સારૂ ન જોવાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૩૩
સુખમા ઝેર તું ભેળવે, રંગમા કરે ભંગ.
વિઘ્ન નાંખે તું લગ્નમા, એહવા તુજ ઢંગ. સ્વર્ગવાસી૦ ૩૪

તારી ગતિ અસરાળ એ, અહો કાળ કળાય,
દોષ ન એમા તાયરો, વિચારતા કાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૩૫

ફોગટ ઝબકે તુજને, આપ્યો અમે આય,
દોષ અમારા કર્મનો, સાફ તેમાં જણાય સ્વર્ગવાસી૦ ૩૬

ભાગ્યહીન અમે તેમા, કહો શું કરે કોય,
પુણ્ય ઓછા ત્યા અવરનો, કહો વાંક શું હોય. સ્વર્ગવાસી૦ ૩૭

અમેજ સંસારના મોહમા, ડુબેલા તમામ,
ભૂલ બીજાની શું કાઢવી ખરેખર તો છે આમ સ્વર્ગવાસી૦ ૩૮

દોષ ન એમા કોયનો, શોકયુકત ઉદ્ગાર,
ભકતજનોના મુખથી, નીકળે તે વાર સ્વર્ગવાસી૦ ૩૯

અગ્નિસંસ્કાર થયા પછી, ચિતા કરી શાંત,
સ્નાન કરી સરવે જનો, મળીને સંઘાત સ્વર્ગવાસી૦ ૪૦

શોકની શાન્તિ નિમિત્ત, જતા ઉપાશ્રયમાય,
મુખ્યશિષ્ય પંન્યાસજી, ગંભીરવિજયજી આય સ્વર્ગવાસી૦ ૪૧

પ્રતિબોધ તસ સાભળી, શાન્તિ ચિત્ત થાય,
"દુર્લભ" સમય વિચારતા, સ્વસ્થાનકે જાય સ્વર્ગવાસી૦ ૪૨

ઢાળ—આઠમી.

(પંચમ ભવ કોલાગ્ગ સન્નિવેશ . .. . એ રાગ)

કર્તા ગુરૂ મહારાજશ્રી કાળ, આખા શહેર માહે હડતાળ,
તમામ પ્રકાર તણા વ્યાપાર, બંધ રહ્યા તે દિવસ મોઝાર
(એ આકણી)

મીલ, પ્રેસો, કારખાના તમામ, મત્સ્યજાળ, બંદરનાં કામ;
બીજાં સર્વ આરંભનાં કામ, તે દિવસે રહ્યાં બંધ તમામ. ૨

સારી રકમ શ્રાવક સમુદાય એકઠી કરિ તે દિવસે આંય,
આપે તેમાથી અનેક પ્રકાર, દાન અનુકંપા તે વાર ૩
આરસ દેરી કરાવી તૈયાર, ઓગણીસો પચ્ચા મોઝાર,
અગ્નિસંસ્કાર સ્થાનક પર આય, મહાજશ્રીની પાદુકા સ્થપાય ૪
શ્રાવણ શુદ પુનમ દિન થાય કાર્ય એ સંઘ તરફથી આંય,
મુળચંદજી, વૃધ્ધિચંદ મુનિરાય, આવેલા પંજાબથી આય. ૫
એકજ દેશના વતની જેહ, બન્ને ગુરૂ ભાયો ગુણ ગેહ,
સજીત હોય બને છે તેમ, નિર્વાણ ભૂમિ સાથે થઈ તેમ ૬
ચાર વરસને આંતરે તેહ અરસપરસ દેરીમા જેહ,
પાદુકા પૂરવવત્ સ્નેહ, જાણે ધરિ રહ્યા નજદિક એહ. ૭
અદ્યાપિ પર્યંત કળાય, દાદા સાહેબની વાડીમાય,
"દુર્લભ" દરિશન ભકતો કરે, સ્મરણ ચિત્ત ઉપગારનુ ધરે ૮

ઢાળ–નવમી.

(હવે અવસર જાણી કરિયે સલેષણ સાર... . .. એ રાગ)

કાળધર્મ પામતા, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય,
સમાચાર બહારના, ગામ અનેકમાં જાય;
હડતાળ પડાવતા બંધ આરંભના કામ,
કરિ દેવ વાંદતા, શ્રાવકો ગામો ગામ (આંકણી) ૧

દિલગીર સ્થળ સ્થળ થયો, શ્રાવક વર્ગ તમામ,
સત્કાર્યમાં વાપરે, પુષ્કળ દ્રવ્યને નામ,
કેઈક ગામોમાં ગુરૂ મહારાજનુ નામ,
" રહે યાદ નિરંતર, કિધાં એહવાં કામ ૨

સ્થાપ્યુ વળા ગામમાં, જૈન પુસ્તકાલય તામ,
જોડી નામ મહારાજનું, કિધાં અવર શુભ કામ,
લાગણી અતિશય ઈહા, જૈનશાળા પણ થાય,
ગુરૂરાજના નામથી, એહ સમય પછી આય. ૩

સત્કાર્યો વડેથી, ખ્યાતિ અમર રહિ જાય,
ઉત્તમ પુરૂષોની, આખી દુનીયામાય,
પણ ભકત જનોની, લાગણીથી થતા કામ,
ભક્તિની નીશાની, માત્ર એ જાણો તમામ ૪

નિસ્પૃહિ શિરોમણી, પ્રસિધ્ધ મુનિ બુટેરાય,
ઉપગારી પંજાબને, ખાસ થયેલ જણાય,
વૃદ્ધિચદ મુનીશ્વર, શિષ્ય તેહના થાય,
પ્રતાપી ગણી મુળચંદજીના લઘુ ભાય ૫

થયા મહાન તપસ્વી, ક્ષમા સમુદ્ર મુનિરાય,
ખાતીવિજયજી નામે, એહના એ ગુરૂભાય,
પારગામી ષટ્ર શાસ્ત્રના, જ્ઞાન સમુદ્ર કહાય,
મુનિ આત્મારામજી, એહના પણ ગુરૂ ભાય. ૬

ઓગણ સાઠ વર્ષ પર, ચાર માસનુ આય,
એકતાળીશ વર્ષનો, પાળી દીક્ષા પર્યાય;
ભવ્ય જીવો અનેકના, ઉપકારી એ થાય,
સ્વર્ગ સુખના ભોકતા, થયા વૃદ્ધિચદ મુનિરાય. ૭

દાદાસાહેબ બધાતુ, ચૈત્ય પૂરણ જો થાય,
તસ પ્રતિષ્ઠા જોવાની, ઈચ્છા પ્રથમ મનમાય,
ભાવનગર શહેરમા, ઘર દેરાસર થાય;
ઈચ્છા બીજી એ, બહોળો જોતા સમુદાય. ૮

શ્રી દેવર્ધિગણી ક્ષમા શ્રમણ મહારાજ,
કર્યું પુસ્તકારૂઢનું, વલ્લભીપુરમાં કાજ;
ચાહગિરિ કાયમ તસ, વળી શહેરમાં થાય,
ઇચ્છા ત્રીજી એ, ધરતા હતા ગુરૂરાય ૯

જૈન વીધી પ્રમાણે, જૈન વર્ગમાં થાય,
સંસ્કારો વિવાહાદિ, ઇચ્છે એમ ગુરૂરાય,
એ ચાર ઇચ્છામાં, ત્રણ ફળીભૂત જોવાય,
ચોથી ઇચ્છાનો, શરૂ પ્રયાસ જણાય. ૧૦

બાળબ્રહ્મચારીએ, પૂર્ણ પ્રતાપી થાય,
પુણ્ય પ્રતાપ અદ્યાપિ, સુધી અચળ જણાય,
તસ ગુણ સમૂહનો, પાર ન પામી શકાય,
"દુર્લભ" નરભવ ચિત્ત, ધરતા સુધરી જાય ૧૧

ઢાળ દસમી.

(રંગ રસિયા રંગ રસ બન્યો મન મોહનજી . .. એ રાગ)

વૃદ્ધિચંદજી મુનીશ્વરૂ મન મોહનજી,
થયા પૂર્ણ પ્રભાવિક જેહ મનડું મોહ્યું રે મન મોહનજી,
ગુણ ગાયે કમિ તેટલા મન મોહનજી,
હતા ગુણ સમૂહના ગેહ, મનડું મોહ્યું રે મન મોહનજી (એ આં૦)

આવે અહર્નિશ સાભરી, મ૦ અનુપમ ગુણોનો ચિતાર, મ૦
જીંદગી સુધી જેમના, મ૦ રહ્યા શુદ્ધ આચાર વિચાર મ૦ ૨

અપ્રમાદિ પણે રહ્યા, મ૦ સ્વપર હિતમાં નિત્ય ધ્યાન મ૦
નિરર્થક કાળ ક્ષેપને, મ૦ કદિ કિધો ન બુદ્ધિ નિધાન મ૦ ૩

લોક રંજન કરવા પ્રતિ, મ૦ મેળવવા જ્ઞાન વિચાર, મ૦
કદિ ન ધરાવતા દિલમાં, મ૦ ઇચ્છાઓ એવી લગાર મ૦ ૪

અવલોકન શાસ્ત્રો કર્યાં, મ૦ નિત્ય આત્મનુ હિત કરનાર, મ૦
શ્રીમદ્ યશોવિજયજી, મ૦ કૃત અષ્ટક જે જ્ઞાન સાર મ૦ ૫
પ્રીતિ વિશેષ તે ઉપરે, મ૦ નવીન ગ્રથાદિ કાય, મ૦
રચવા નિમિત્તે જેહુની, મ૦ અભિલાષા નથી (નવી) વર્તાય મ૦ ૬
તો પણ જે જે વાચતા, મ૦ ગ્રથો પોતે ગુરૂરાય, મ૦
સૂક્ષ્મ વિચારપૂર્વક તેમા, મ૦ અવલોકન કરતા જાય. મ૦ ૭
પદચ્છેદ, પર્યાયાદિમા, મ૦ કરિ બારીક રિતે તપાસ, મ૦
સુધારો કરે ગ્રંથમા, મ૦ જેથી તે ગ્રથો ખાસ મ૦ ૮
લાભકારક અતિ સર્વને મ૦ ઉપયોગના પૂરણ થાય, મ૦
બોધદાયક થતા અન્યને, મ૦ ગ્રથો એડુવા શોધાય મ૦ ૯
અપૂર્ણ નહિ આસ્તિકયમા, મ૦ શ્રધ્ધા વડે પૂરણ જેહ, મ૦
બોધ અમોઘને આપતા, મ૦ નિરતર એહ ગુણ ગેહ મ૦ ૧૦
બાહ્ય અભ્યતર, આકૃતિ, મ૦ બન્ને હતિ જેહની શાન્ત, મ૦
કહિ શકતા નહિ કોયને, મ૦ દુખ લાગે એહવી વાત મ૦ ૧૧
પથ્ય, તથ્ય, સત્ય, વચનને, મ૦ સ્વભાવિક બોલવા ટેવ, મ૦
આત્મવીર્ય નથી ગોપવ્યું, મ૦ દેતા જ્ઞાન દાન તતખેવ મ૦ ૧૨
સાધુ, સાધ્વી, ચાળીશને, મ૦ દિધુ આશરે દીક્ષાદાન, મ૦
બ્રહ્મચર્ય પાળ્યુ જન્મથી, મ૦ શિશુ વયથી વિનયવાન મ૦ ૧૩
ચારિત્ર ધર્મ આરાધતા, મ૦ પરિપૂર્ણપણે ગુરૂરાય, મ૦
શક્તિ મંદ હોવા વડે, મ૦ તપ બાહ્ય વિશેષે ન થાય મ૦ ૧૪
પરંતુ અભ્યંતર તપ વિષે, મ૦ રહ્યા તત્પર જેહ સદાય, મ૦
બાહ્યતપ શક્તિ પ્રમાણમા મ૦ કરવા ઇચ્છક ગુરૂરાય મ૦ ૧૫
ઓગણી અડતાળીશમા, મ૦ ઓળી કરતા ગુરૂરાય, મ૦
વિશસ્થાનક આરાધવા, મ૦ ત્રણ ઓળી સંલગ્નથી થાય મ૦ ૧૬

પણ તે વર્ષ પર્યુષણે, મ૦ વ્યાધિ વિશેષ જણાય, મ૦
દુ ખાવો થતા છાતીમાં, મ૦ આગળ તેમાં ન વધાય. મ૦ ૧૭

ભાવધર્મ આરાધને, મ૦ મુનિસમૂહમા એકઠા થાય, મ૦
આધુનિક સમય વિષે, મ૦ પ્રત્યક્ષપણે ગુરૂરાય મ૦ ૧૮

કોરી રાખેલ હતું તેમણે, મ૦ વક્ષસ્થળ મુષ્ટિ જ્ઞાન, મ૦
ઉપસમ રસ ભ ડાર થયા, મ૦ ન મળે માયા કે માન મ૦ ૧૯

આત્મહિત વૃદ્ધિ કારણે, મ૦ મળ્યુ લોભને સ્થાન લગાર, મ૦
સાહસિકપણે કર્તા નહિ, મ૦ કોઇ કાર્ય માહે વિચાર મ૦ ૨૦

દીર્ઘદૃષ્ટિ પૂર્વક કરે. મ૦ વિચારી કાર્ય તમામ, મ૦
પસ્તાવુ પાછળ પડે, મ૦ કોઇ વખત બનેલુ ન આમ. મ૦ ૨૧

અષ્ટક ટીકા વ ચાવતા, મ૦ એક વખત કહે ગુરૂરાય, મ૦
બોલવા અથવા કાર્યને, મ૦ કરવા ઇચ્છા મુજ થાય મ૦ ૨૨

પરિણામ એ બેઉનું, મ૦ શુ આવશે ? એહ વિચાર, મ૦
આવે અગાઉથી દિલમા, મ૦ મુજને તો વારંવાર મ૦ ૨૩

કેવુ ઉંચા પ્રકારનું, મ૦ ધરતા એ અનુભવજ્ઞાન, મ૦
સમજી શકાય એ વાતથી, મ૦ ચોકિખ રિતે નિદાન. મ૦ ૨૪

કારણ આવી વિચારણા, મ૦ કરે વિરલા પુરૂષો કોય. મ૦
અયોગ્ય વર્તન, પુષ્ટ પાપના, મ૦ બંધનથી મુક્ત તે હોય મ૦ ૨૫

ઇંદ્રિયોના વિષયમા, મ૦ વિરક્ત ભાવ ધરનાર, મ૦
વેદોદય તો સર્વથા, મ૦ શાન્ત ભાવ ધારણ કરનાર. મ૦ ૨૬

પુદ્ગલિક વસ્તુમાં થતા, મ૦ સ યોગ અને વિયોગ, મ૦
રતિ, અરતિ ધર્તા નહિં, મ૦ સમદૃષ્ટિ બેઉ સંયોગ. મ૦ ૨૭

કારણો બનતા એહવા, મ૦ આત્મહિતમા ખામી થાય, મ૦
શોક માત્ર એ કારણે, મ૦ કર્તા દિસે ગુરૂરાય. મ૦ ૨

પૂર્વોપાર્જિત કર્મનો, મ૦ ભય પરભવનોજ જણાય, મ૦
અશુચિ રહિ નિજ દેહમા, મ૦ દુર્ગચ્છા તેનીજ થાય મ૦ ૨

ઉત્તમ ઉત્તમ પુસ્તકો, મ૦ સગ્રહવાને ગુરૂરાય, મ૦
ઇચ્છાવાળા એહમા, મ૦ શિષ્યો નિમિત્ત થાય મ૦ ૩

જ્ઞાન ભંડાર ઉત્તમ રિતે, મ૦ સહુ ગામ માહે સચવાય, મ૦
બોધ કરે એ કારણે, મ૦ કોઇ સ્થળ માહે ન વિખાય. મ૦ ૩

નવીન ભડારો કરાવતા, મ૦ તીર્થોનુ હિત જળવાય, મ૦
પ્રેરણા શ્રાવક વર્ગને, મ૦ હર વખત કરે ગુરૂરાય મ૦ ૩

પૂર્વોક્ત સર્વે કાર્યમા, મ૦ આત્મહિતની વૃદ્ધિ થાય, મ૦
સાધ્યદૃષ્ટિ એ રાખતા, મ૦ સ્વયમેવ સદા ગુરૂરાય. મ૦ ૩

મદ મદ હસતા હતા, મ૦ હસતા કહિ તો ગુરૂરાય, મ૦
ચરિત્ર સમાસ અહિ કને, મ૦ એ મહાન્ પુરૂષનું થાય મ૦ ૩

સ્મરણ થવા વડે તેહનુ, મ૦ બની શકતા જેહ ઉપાય, મ૦
અનુકરણ કરવા પ્રતિ, મ૦ ભવ્યાત્માઓ દિલ ચ્હાય મ૦ ૩

આત્મહિત જેના વડે, મ૦ પ્રાણી અનેકનુ થાય; મ૦
હેતુ ચરિત્ર લખવા તણો, મ૦ છે એહ હમારો આય મ૦ ૩

વાચકવૃંદ શુભ વૃત્તિએ મ૦ કિધેલ અમોએ પ્રયાસ, મ૦
પામો સપૂળતાને સદા, મ૦ ઇચ્છે એમ દુર્લભદાસ. મ૦ ૩

"શ્રી મન્મુનિ મહારાજ શ્રી વૃદ્ધિચંદજીના શિષ્ય"
સંપ્રદાયનું ટુંક વર્ણન.

ઢાળ અગીયારમી.

(સવત એક અઠ્ઠલતરેરે, જાવડશાનો ઉદ્ધાર-એ રાગ)

૧ મુનિ મહારાજશ્રી કેવળવિજયજી

વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાજનો રે, શિષ્ય તણો સંપ્રદાય,
ટુક વર્ણન તસ જાણવા રે, ચરિત્ર આખરે અપાય. હો ગુરૂજી૦
સદ્દબોધામૃત ધારતા રે, કેઇક જીવો નિસ્તારતા રે, ભવસાયરથી જેહ
વ્હાલા મારા ભવસાયરથી જેહ . (એ આંકણી)
સંવત ઓગણી ઓગણત્રીશે રે, રાજનગર મોઝાર;
વડી દીક્ષા ગ્રહિને થયા રે, પ્રથમ શિષ્ય તે વાર હો ગુરૂજી૦ ૨
મૂળ ગુરૂજી અભાવથી રે, કેવળવિજય મુનિરાય,
શિષ્ય પ્રથમ તસ સ્થાપતા રે, મુળચંદજી ગણી આય, હો ગુરૂજી૦ ૩

૨ મુનિ મહારાજ શ્રી ગંભીરવિજયજી અનુયોગાચાર્યજી પંન્યાસ.

યતિપણું તજી દીક્ષા વડી રે, રાજનગર મોઝાર;
પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટેરાયના રે, હાથથી ગ્રહિ તે વાર હો ગુરૂજી૦ ૪
ઓગણી એકત્રીશમા રે, સ્થાપતા નિજ ગુરૂરાય,
ગંભીરવિજય મુનિ નામથી રે, શિષ્ય બિજાએ થાય હો ગુરૂજી૦ ૫

૩ મુનિ મહારાજશ્રી ઉતમવિજયજી.

ઓગણીસો બત્રીશના રે, ફાગણ માસ મોઝાર,
પટણી ઉત્તમચંદ નામના રે, ધોળેરાના રહેનાર હો ગુરૂજી૦ ૬
ઉત્તમવિજય મુનિ નામથી રે, શિષ્ય ભરૂચે સ્થપાય,
દીક્ષા દેતા શુદી ત્રીજે રે, નિત્યવિજય મુનિરાય. રૂગુહો જી૦ ૭

૪ મુનિમહારાજ શ્રી ચતુરવિજયજી પંન્યાસ

ઓગણી સાડત્રીશનારે માઘ માસ મોઝાર,
રાજનગરના શ્રાવકે રે, દીક્ષા ગ્રહિ તે વાર હો ગુરૂજી૦ ૮
ચતુરવિજય મુનિ નામથીરે, શિષ્ય ડીસામા સ્થપાય,
દીક્ષા દેતા શુદ પાચમેરે, [1]ઉમેદવિજય મુનિરાય હો ગુરૂજી૦ ૯

૫ મુનિમહારાજ શ્રી રાજવિજયજી

એજ વર્ષ માગરોળનારે, શ્રાવક દીક્ષિત થાય,
વળા શહેર પોતા કને રે, રાજવિજય મુનિરાય. હો ગુરૂજી૦ ૧૦

૬ મુનિ મહારાજ શ્રી હેમવિજયજી.

ઓગણીસો ચાલીશનારે, જેઠ માસ મોઝાર,
શ્રાવક જીવા નામથીરે, ઘોલરવાના રહેનાર હો ગુરૂજી૦ ૧૧
ભાવનગરમા તેહનેરે, દીક્ષા સ્વહાથે અપાય,
શિષ્ય એ શુદી ત્રીજે થયારે, હેમ વિજય મુનિરાય હો ગુરૂજી૦ ૧૨

૭ શાસ્ત્રવિશારદ જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયધર્મસૂરિ

ઓગણી ત્રેંતાળીશનારે, માસ વૈશાક મોઝાર;
શ્રાવક બે મહુવા તણારે, દીક્ષા લિયે તે વાર હો ગુરૂજી૦ ૧૩
ભાવનગર સ્વહસ્તકેરે, વદિ પાચમે અપાય,
ધર્મવિજય, ધીરવિજયજીરે, શિષ્ય એ બેઉ નિમાય હો ગુરૂજી૦ ૧૪
નિજ હયાતીમા થયારે, ધીરવિજય મુનિરાય,
આજ્ઞા બાર એ કારણેરે, શિષ્યમા તે ન ગણાય. હો ગુરૂજી૦ ૧૫

---

૧ આ ઉમેદવિજયજી અનુયોગાચાર્ય (પં) શ્રી ઉમેદવિજયજી ગણી જેમનો ફોટો આ બુકમા આપ્યો છે તે છે.

૮ શ્રીમદ્ વિજયનેમિ સૂરિ

ઓગણી પીસ્તાળીશનારે, જેઠ માસ મોઝાર,
દીક્ષા મહુવાના શ્રાવકે રે, ગ્રહણ કરિ તે વાર. હો ગુરૂજી૦ ૧૬
ભાવનગર સ્વહસ્તકે રે, શુદી સાતમે અપાય,
શિષ્ય પોતાના એ થયા રે, નેમવિજય મુનિરાય હો ગુરૂજી ૧૭

૯ મુનિ માહરાજ શ્રી પ્રેમવિજયજી પંન્યાસ

બાળ બ્રહ્મચારી જ્ઞાતીએ રે, ઓસવાળ અહિંના જ,
કરે ભાવનગર દેરાસરે રે મહેતા તરીકે કાજ હો ગુરૂજી૦ ૧૮
શ્રાવક પ્રેમજી નામના રે, ધરિ વૈરાગ્ય વિચાર,
ઓગણી છેંતાળીશના રે, માસ વૈશાક મોઝાર હો ગુરૂજી૦ ૧૯
ગુરૂમહારાજના હાથથી રે, દીક્ષિત અહિં તે થાય,
શિષ્ય એ શુકલ ત્રયોદશી રે, પ્રેમવિજય મુનિરાય હો ગુરૂજી૦ ૨૦

૧૦ સદ્ગુણાનુરાગી સન્મિત્ર મુનિ મહારાજશ્રી કર્પૂરવિજયજી

ઓગણી સુડતાળીશના રે માસ વૈશાક મોઝાર,
બાળબ્રહ્મચારી જ્ઞાતિમા રે ઓસવાળ તે વાર હો ગુરૂજી૦ ૨૧
મેટ્રીકયુલેશનની કરી રે, પરીક્ષા જેણે પસાર,
શ્રાવક કુંવરજી નામના રે, વળા શહેર વસનાર હો ગુરૂજી૦ ૨૨
ભાવનગરમા તેહને રે, દીક્ષા સ્વહાથે અપાય,
શિષ્ય એ શુદી છઠે થયા રે, કર્પૂરવિજય મુનિરાય હો ગુરૂજી૦ ૨૩

આ શીવાય મુનિ મહારાજો—

[1]ઉમેદવિજય દુર્લભવિજય રે, અમરવિજય મુનિરાય;
મેઘવિજયમુનિ આદીને રે, દીક્ષા સ્વહસ્તે અપાય. હો ગુરૂજી૦ ૨૪
પણ એ બીજા મુનિરાજનારે, નામની દીક્ષા અપાય,
તેથી તેમના શિષ્યનીરે, નોંટમાએ ન મુકાય હો ગુરૂજી૦ ૨૫
તેમ એ ગુરૂ પ્રતિબોધથી રે, પામી વૈરાગ્યને ખાસ,
મુળચંદજી. નિત્યવિજયજી રે [2]ઉમેદ વિજયજી પાસ હો ગુરૂજી૦ ૨૬

---

૧ આ ઉમેદવિજયજી ગાંમ ચલોડાના રહીશ હતા તે ૨ આ ઉમેદવિજયજી પૂર્વે લખેલ પંન્યાસજી જાણવા

કેટલાએક શ્રાવક પ્રતિ રે દીક્ષા એ રિતે થાય,
વિવક્ષા તસ નામની રે, આપેલી નથી આય હો ગુરૂજી૦ ૨૭
"દુર્લભ" સમય એ ગુરૂ તણો રે, શિષ્ય તણો સંપ્રદાય,
વિચરતા આ વખતમા રે, ઉપગારી બહુ થાય. હો ગુરૂજી૦ ૨૮

ઈતિશ્રી સપ્તમ પરિચ્છેદે શ્રી મુનિ મહારાજશ્રી વૃદ્ધિચંદજી જીવન ચરિત્ર સમાપ્ત.

અથશ્રી સપ્તમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(હવે અવસર જાણી કરિયે સંલેષણ સાર .. એ રાગ.)

પૂર્વોક્ત બે વ્યાધિ, વડે અશક્ત ગુરૂરાય,
ઉપરાત છાતીનો દુખાવો થઈ જાય,
ઓગણી અડતાળીશે સંઘ, શિષ્ય ગભરાય,
ફોટોગ્રાફ લેવા તસ ભક્તની ઈચ્છા થાય ૧
અપૂર્વ નિરાભિમાન દશા ગુરૂરાય,
ધરતા ના પાડે પણ આગ્રહથી લેવાય,
જીવન ચરિત્ર તસ લખવા ઈચ્છા થાય,
તે પણ ગુરૂરાજની ઈચ્છા વિણ લખાય ૨
પછી વ્યતિત હકિકત સમજી જતા પણ તેહ
કેવામા અટકતા અપૂર્ણતા રહેલી એહ,
અરે ? શબ્દ ન ઉચ્ચર્યા, વ્યાધિ સમય પણ જેહ,
અરિહંત, સિદ્ધ, સાહુ, શબ્દ ઉચ્ચારતા તેહ. ૩
ઓગણી ઓગણપચ્ચાએ એ ગુરૂરાય,
પ્રતિબોધ આપતા કાર્ય શુભ અહિ થાય,
ઉજમણા મહોત્સવ સંઘ સિદ્ધગિરિ જાય,
યોગવહન વડીદીક્ષા પણ શિષ્યને થાય. ૪

જન્મ ધારણ પંજાબમા કરતા એ ગુરૂરાય,
પણ દીક્ષા પછી ત્રણ વરસે આવ્યા આય,
ઉપગારી ગુર્જરને કાઠીયાવાડમા થાય,
વિશેષે તેમા પણ ભાવનગર હિતદાય. ૫

પ્રૌઢ કાર્ય કરી તે સાથે નામ જોડાય,
ભાવનગર સંઘને ઈચ્છા આખર થાય,
મીટીંગ ભરતા રૂપીયા પાચ હજાર,
થતા એક કલાકમા થાય ઠરાવ તે વાર. ૬

જોડી નામ મહારાજનું માસ વૈશાખ મોજાર
જૈન વિદ્યાશાળા કરિ સ્થાપન તે વાર
શુદી ત્રીજે આડંબરે કાર્ય શુભ એ થાય,
થયુ આખર કાર્ય એ વ્યાધિ વિશેષે જણાય. ૭

સર્વ મુનિ મંડળમા દુર્લભવિજય મુનિરાય,
શ્રાવક અમરચંદ વોરા, કુંવરજી ભાય,
છોડી કાર્ય સકળને ગુરૂસેવામા આય,
અહર્નિશ રહ્યા તત્પર આખર સમય કળાય ૮

સંભળાવે, સાભળે પ્રકરણ આદિ ગુરૂરાય
કેઈક ગાથાના અર્થ સમજાવતા જાય,
વ્યથાકારક વ્યાધિ પણ ઉપસમ રસમા ન્હાય,
વૈશાખ શુદ સાતમે શ્વાસ વિશેષે જણાય, ૯

સાધુ સાધ્વી ઠાણા પચ્ચાસ મળેલા આય
કેઈક ગામોના આવેલ શ્રાવક ભાય,
એહિજ રાત્રીના સાડાનવ જ્યા થાય,
*અરિહંત, સિદ્ધ, સાહુ, ઉચ્ચરતા ગુરૂરાય ૧૦

ધરિ પૂર્ણ સમાધિ આખર સમયે એહ,
અશુચિ ભંડાર રૂપ ત્યાગે માનવદેહ,
સ્વર્ગવાસી ગુરૂ થતા ખબર તુર્ત ફેલાય,
સંઘ સકળ અવર પણ અતિશય દિલગિર થાય ૧૧

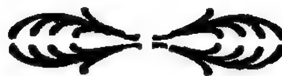
શોકયુક્ત મહોત્સવ કરિ, દાદાસાહેબ લહિ જાય,
અગ્નિસંસ્કાર એ વાડી માંહે થાય,
આરંભનાં કાર્ય વેપાર બંધ રહે આય,
કારખાના, મીલ, પ્રેસો, બંધ તે દિવસે થાય. ૧૨

શોકયુક્ત ખબર એ દેશાવરમાં જાય,
હડતાળો સ્થળોસ્થળ દિલગિર સરવે થાય,
ગુરૂ યાદગિરીના કાયમ સ્મરણના કાજ,
થયા કેઇક ગામોમા જેહ જણાય છે આજ ૧૩

સંસ્કાર સ્થાનક પર તસપાદુકા સ્થપાય,
આરસ દેરીમા સંઘ તરફથી આય,
નિર્વાણભૂમિમા સાથે બે ગુરૂભાય,
દાદાસાહેબ વાડીમા નજીક નજીક કળાય. ૧૪

બસો ચોવી ગાથાએ પરિચ્છેદ લખાય,
તસ ગુણ સમૂહનો પાર ન પામી શકાય,
અનુસરતા તેહને આત્મહિત વૃદ્ધિ થાય,
"દુર્લભ" ગુણ ગિરૂઆ કરિએ મનન સદાય ૧૫

ઇતિ સપ્તમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર સમાપ્ત.

કળશ.

(ગાયો ગાયો રે વિમલાચલ તીરથ ગાયો એ રાગ)

ગાયો ગાયો રે વૃદ્ધિચંદ મુનીશ્વર ગાયો,
જન્મ ગ્રહિ પંજાબ ભૂમિમે, નિમિત્ત મનોહર પાયો,
સરલ સ્વભાવ કુશળ વ્યવહારમે, શિશુ વયથીજ જણાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૧
(એ આકણી)
કુમતિના સામ્રાજ્ય માહે પણ શ્રુત ચિંતામણિ પાયો,
તત્વગ્રાહિ શુદ્ધ માર્ગ પ્રરૂપક. પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટેરાયો રે વૃદ્ધિ૦ ૨
કુમતિ કુટુમ્બ સહિત ગઈ એહથી શુદ્ધ આલંબન પાયો,
તાસ પસાય દૃઢ ધર્મરાગમે, ચરિત્ર નાયક જોડાયો રે વૃદ્ધિ૦ ૩
આત્મહિત વૃદ્ધિ કારણુ ઘટમે જ્ઞાન દીપક પ્રગટાયો,
અનિત્ય, અશરણ, અસાર સંસારકો. રંગ તરંગ જણાયો રે વૃદ્ધિ૦ ૪
લીન થતા વૈરાગ્યમે પૂરણ. માત, પિતા કુ સુનાયો,
તાસ અનુજ્ઞા મેળવતા વરસબે, નિજ ગૃહવાસ વિતાયો રે વૃદ્ધિ૦ ૫
રહિ જળ પંકજની પરે ન્યારો, વિનયથી આજ્ઞા પાયો,
આજ્ઞા પત્ર ધર્મયશ શ્રેષ્ટિ કો, ગુરૂજી ઉપર લખાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૬
કઠિણુ સમય સહિ કષ્ટ અનંતા, પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટેરાયો;
ધર્મધ્વજ ફરકાવી પંજાબમે, દિલ્લી મુકામે આયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૭

શુદ્ધ માર્ગ સમરથ શિષ્યોકી, શોધમે નિપુણ જણાયો,
તાસ પસાય ઓગણીસો આઠમા ચરિત્ર નાયક એ પાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૮
દીક્ષા ગ્રહિ એહ વર્ષ દિલ્લીમા, ચાતુર્માસ ઠરાયો,
નવ જયપુર, વિંકાનેર દસમે ભાવનગર અગ્યારમે આયોરે વૃદ્ધિ૦ ૯
બાર, તેર, રહિ રાજનગરમે, વડી દીક્ષા ત્યા પાયો,
મણી વિજય પંન્યાસકી પાસે, પોતે અને ગુરૂરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૦
જ્ઞાન વૃદ્ધિ નિપૂણ શાસ્રોમે, અનુભવ જ્ઞાન કરાયો,
આજ્ઞા આપે વિચરવા ચૌદમા, બુદ્ધિવિજય ગુરૂરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૧
આજ્ઞા સભા સમક્ષ વ્યાખ્યાનની, એહિજ વરસમેં પાયો,
ચાતુર્માસ રહિ ભાવનગરમે, જાહેર બોધ સુનાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૨
ગોઘાપન્નર, સોળ ભાવનગરમે, ચાતુર્માસ ઠરાયો,
સત્તરથી વીશએ ચાર ચોમાસે, રાજનગર ગુરૂરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૩
દલપતભાઈ ભગુભાઈ સંઘમે, સિદ્ધાચળ ગિરિ આયો,
એકવીશમા કરે ચાતુર્માસએ ભાવનગર ગુરૂરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૪
બાવીથી પચ્ચીશ ચાર ચોમાસે, રાજનગર ગુરૂરાયો,
સારો પુસ્તક ભંડાર એ સમયે, આ સ્થળ માહે કરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૫
શ્રીશંખેશ્વર પાર્શ્વનાથની, યાત્રા નિમિત્ત ગુરૂરાયો,
જાતા છવીશમા ચાતુર્માસ એ, રાધનપુર ઠરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૬

પ્રસિદ્ધ ગુરૂ બુટેરાય પંજાબથી, સત્તાવીશમાં આયો,
ચાતુર્માસ એ સાલનો સાથે, રાજનગરમેં ઠરાયો રે વૃદ્ધિ૦ ૧૭

અઠ્ઠાવીશ લીંબડી, ઓગણત્રીશ, સિદ્ધાચળ ગિરિરાયો,
ઓગણીસોત્રીશ ભાવનગરમે, ચાતુર્માસ ઠરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૮

રાજનગર એકત્રીશ બત્રીશ, સિદ્ધાચળ ગિરિરાયો,
તેત્રીથી પાત્રીશ ત્રણ ચોમાસે, ભાવનગર ગુરૂરાયો વૃદ્ધિ૦ ૧૯

છત્રી, સાડત્રીશ વળા શહેરમા, ચાતુર્માસ કરાયો,
નિષ્કંટક કરિ ક્ષેત્ર ઉત્તમ એ, ગુરૂ મહારાજે બનાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૨૦

આડત્રીથી અડતાળી સુધિ રહે, ભાવનગર ગુરૂરાયો;
વરસ એકાદશ શક્તિ અભાવે, તદન નહિ વિચરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૨૧

ચાતુર્માસ કરે એકતાળીશ, એહુ રિતે ગુરૂરાયો,
કાઠીયાવાડના કઇક સ્થળેથી, કુમતિ કુતર્ક હઠાયો રે વૃદ્ધિ૦ ૨૨

સંવત ઓગણી ઓગણ પચ્ચાસમે, ભાવનગર ગુરૂરાયો,
સ્વર્ગવાસ સપ્તમી દિવસે, માસ વૈશાકમેં પાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૨૩

શાન્તમુર્તિ, નિસ્પૃહિ, પ્રભાવિક, પૂર્ણ પ્રતાપ છવાયો,
શુદ્ધ જિનમતની પિછાન આદેશતો, તાસ પ્રતાપે પાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૨૪

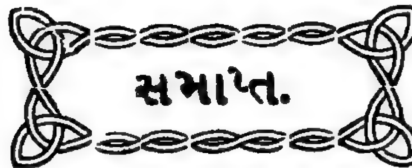
ઉપકારી થઇ જીવ અનેકને, આત્મ કલ્યાણ કરાયો;
એ ઉપગાર અમાપ ઘડીભર, કિમ જાયે વિસરાયો રે વૃદ્ધિ૦ ૨૫

આત્મહિત વૃદ્ધિ નિમિત ગુરૂનો, સમરથ ગુણ ગણ ગાયો,
સવત ઓગણીસો ઓતેરમાહે ગદ્ય આધારે ગુંથાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૨૬

અલ્પ મતિએ શેહેર વળામે, ગુરૂ ગુણ હૃદય સ્પુરાયો,
અગીયારસો પચ્ચીશ ગાથાએ, પદ્ય ચરિત્ર રચાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૨૭

વાચકવૃંદ શુભ વૃત્તિ પ્રયાશ એ, થાઓ સફળ સવાયો,
'દુર્લભ" નરભવ સફળ કરે એહ ચરિત્ર હૃદયપર ધ્યાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૨૮

ઇતિ શ્રી મન્મુનિ મહારાજશ્રી વૃદ્ધિચંદજી જીવન ચરિત્ર

સં. ૧૯૭૨ ના, ચૈત્ર શુદી ૧૦

ગદ્ય ચરિત્ર આધારે રચનાર,
દુર્લભજી વિ. ગુલાબચંદ મહેતા વળા.

શ્રીમદ્ રત્નાકરસૂરિ વિરચિત રત્નાકર પચ્ચીશીનો ગુર્જર ભાષાનુવાદ.

(સવૈયા એકત્રીસા)

મોક્ષ રૂપ લક્ષ્મીની માગલિકય ક્રીડાના મંદિર સમાન,
ચરણ કમળ પ્રણમેલ જેમના, દેવેન્દ્રો તેમજ રાજાન,
ચોત્રીશ અતિશય શ્રેષ્ઠ શોભતા, કેવળજ્ઞાન કળા ભંડાર,
એવા હે સર્વજ્ઞ! પ્રભુ તમે, ચીરંકાળ વર્તો જયકાર

(૧)

ત્રીજગના આધારભૂત હે, તેમજ કરૂણાના અવતાર,
દુખે નિવારી શકાય એહવા દુનિયાના દળવા વિકાર,
વૈદ્ય સમાન શ્રી વીત્તરાગ પ્રભુ, જ્ઞાનવંત વિભુ છો વિશેષ,
વિનતી કરૂ છુ આપ પ્રતિ હુ, ભોળા ભાવવડે લવલેશ

(૨)

બાળ ક્રીડાએ કરી યુક્ત, વિકલ્પ રહિત મા બાપની પાસ
નથી બોલતો બાળક શુંએ, સત્ય હકીકત કરી પ્રકાશ,
એ રીતે હે નાથ! રહેલો આપની આગળ હુ પસ્તાય,
યથાર્થતા પૂર્વક દર્શાવુ, મારો પોતાનો અભિપ્રાય

(૩)

પાળ્યુ નહિ સુન્દર શિયલ વ્રત, તેમજ દીધુ નહિ મેં દાન,
તપ્યો નહિં તપ બારે ભેદે, ઉત્તમ ભાવ થયો ન નિદાન,
આશ્ચર્ય હે પ્રભુ ! એ વર્તનથી, મે તો આ ભવની મોઝાર,
ફોગટ ભ્રમણુ કરીને નિશ્ચય, એળે ગુમાવ્યો અવતાર

(૪)

ક્રોધ રૂપ દાવાનળ અગ્નિ, માંહે હુ તો દગ્ધ થયેલ,
દુષ્ટ એહવા લોભ નામના, મોટા સર્પથી ડખાયેલ,
અને રહેલો છું અભિમાન, સ્વરૂપી અજગર વડે ગળાય,
બંધાયો માયા રૂપ પાસે, ભજન આપનુ શી રીતે થાય,

(૫)

પરહિતકારી કાર્ય નથી મેં, પરભવ માંહે પણુ કીધેલ,
હે લોકના ઇશ ! તેથી હું સુખ નથી આ લોકે પામેલ,
હે જિનેશ્વર ! એ રીત નિશ્ચય, જન્મ અમારા જેવાનાજ,
ફકત થયેલા ધારણુ ભવની, પરીપૂર્ણતા કરવા કાજ

(૬)

હે સુન્દર વર્તનવાળા ! હું, મુખરૂપ ચંદ્ર તમારૂ જોય,
લાભ વડે એ મોટા આનંદ, રસને દિલ દ્રવ્યુ નહિ તોય,
હે દેવ જે નિમિત્ત અમારા, જેવા જનના ચિત્ત ચકોર,
માનુ છું તે કારણુ મનને, પથ્થરથી હુ અધિક કઠોર

(૭)

પુષ્કળ ભવના ભ્રમણુ વડે જે, પ્રાપ્ત ઘણા કષ્ટેથી થાય,
દર્શન, જ્ઞાન, ચરણુ, રૂપ, રત્નત્રયી એ પામ્યો આપ પસાય,
તે ગઈ આળસ રૂપ નિદ્રાને, આધિન થાતા તે મોઝાર,
હે સ્વામી ! આ કોની આગળ, જઈ કરવો મારે પોકાર.

(૮)

થયો મને વૈરાગ્ય રંગ એ, અવર જનો છેતરવા કાજ,
ધર્મ તણો ઉપદેશ થયો મમ, લોકો રંજન કરવામાજ,
ને થયો વાદવિવાદ નિમિત્તે, મારો વિદ્યાનો અભ્યાસ.
હે ઇશ! હાસ્યજનક વૃત્તાંત એ, કેટલુ મારૂં કરૂ પ્રકાશ

(૯)

કરી પારકી નિંદાઓને, દોષવાળું મુખ મેં કીધેલ,
તેમજ પરદારાઓ પેખી નેત્રો મુજ દોષિત થયેલ,
કષ્ટ ચિંતવીને પરનુ મેં, દોષીત ચિત્ત કરેલું એમ,
હે પ્રભુ! મારૂ શુ થાશે? હુ આગળ થઇશ કૃતારથ કેમ?

(૧૦)

કામદેવ રૂપ રોગ વ્યથાની, દશામાં દિલ આધીન થયેલ,
કરી વિટંબના આત્માની મે વિષયોમા હુ અંધ બનેલ,
તે પણ પ્રગટ કરી કીધુ મે, આપની પાસે લાવી લાજ,
હે સર્વજ્ઞ! તમે પોતે તો, જાણો છો સરવે અમ કાજ

(૧૧)

અવગણુના નવકાર મંત્રની, કરી અવર મંત્રે ભરમાય,
શ્રવણ કરી નહીં આગમવાણી, કુશાસ્ત્રનાં વાકયોને ચ્હાય;
અને કુદેવ સંગતથી નિષ્ફળ, ઇચ્છયુ મે કરવાને કામ,
હે નાથ! નિશ્ચય મુજ મતિમા, વિભ્રમ એહ થયેલ તમામ

(૧૨)

દષ્ટિ લક્ષમાં આવેલા મુજ, એવા મેં છોડીને આપ,
મૂઢ બુદ્ધિવાળાએ હૃદયે ધ્યાન ધર્યું ખાઇને થાપ
સ્તન કટાક્ષ ગંભીર નાભિને, કટિ પ્રદેશ સબંધી ભાગ,
સ્ત્રીઓના વિલાસોએ મે, ધ્યાયા ધરી અંતરમાં રાગ,

(૧૩)

ચપળ નેત્રવાળી સ્ત્રીઓના, પેખી મુખ મુદ્રાના ભાગ,
લાગેલો છે મન સબંધી લેશ, વિશેષ પ્રકારે રાગ,
ધોયો છતા પવિત્ર સિદ્ધાત, રૂપીએ રત્નાકર મોઝાર,
તો પણ દુર થયો નહિં તેનું, કારણ શુ હે તારણહાર

(૧૪)

નથી શુશોભિત તન આમારૂ, નહિ સદ્‌ગુણ સમૂહનો ભાસ,
તેમજ નથી કોઇ મુજ માહે, એવો નિર્મળ કળા વિલાસ,
દેદિપ્યમાન, કાન્તિ છે જેની, ઠકુરાઇ એવી પણ કોય,
છે નહિં હુ અહંકાર વડેથી, કદર્થના પામેલો તોય

(૧૫)

શીઘ્ર જાય આવરદા મારી, પાપ બુધ્ધિ તો પણ નહિં જાય
અને અવસ્થા ગઈ મારી પણ, વિષય વાસના તૃપ્ત ન થાય,
કર્યો પ્રયત્ન ઔષધ વિધિમા, ધર્મ વિષે નથી યત્ન કરેલ,
હે સ્વામી! હુ કષ્ટ એ રીતે, મોટા મોહ વડે પામેલ

(૧૬)

આત્મા, પરભવ, પુન્ય, પાપ કે, કશુ નથી એમાથી કાય,
ધરી કાને મેં નાસ્તીકોની, એવી કડવી વાણી સ્હાય,
કેવળ જ્ઞાન વડે કરી સૂર્ય, સમાન અતિ એવા સાક્ષાત,
હે દેવ! ધીક્કાર હો મુજને, આપ છતા રૂચી એ વાત

૧૭

અર્ચા મેં કરી નહિં દેવની, નહિ સુપાત્ર પૂજા કીધેલ,
તેમજ શ્રાવક અને સાધુનો, ધર્મ નથી પણ મે પાળેલ,
મનુષ્ય જન્મ પામેલો તો પણ, ગુમાવ્યું સઘળુ મે આમ,
જેથી કરેલ વિલાપ રાનમા, એવું મારે થયું તમામ.

૧૮

અસત્ય એહવાં કામ ધેનુ ને, કલ્પ વૃક્ષ ચિંતામણી રત્ન,
પીડા ધરી મેળવવા મનમા, ઇચ્છાપૂર્વક કીધા યત્ન,
પણ ઇચ્છયો નહિ જૈન ધર્મમેં, પ્રગટ સુખ દેનારો જેહ,
વિશેષ પ્રકારે મૂઢપણું મુજ, નીરખો હે જિનેશ્વર એહ.

૧૯

સરસ સરમ ભોગોની લીલા, નિત્ય ચિતવી મન મોઝાર,
પણ એ છે રોગોની જવાળા, મે અધમે ન કરેલ વિચાર,
ચિતવી મે ધનની પ્રાપ્તીને મરણ તુલ્ય નહિં એ ધારેલ,
અને ચિતવી સ્ત્રીઓ દિલથી, નહિ ધારેલ નરકની જેલ.

૨૦

સદાચારના સેવનથી હું, સાધુ હૃદયમાં નથી રહેલ,
તેમજ કીર્તિપર ઉપકારી, કાર્ય વડે નથી પ્રાપ્ત કરેલ,
તીર્થોદ્ધાર વિગેરે એવા, નથી કરેલા મે શુભ કામ,
ફોગટ ગુમાવ્યો નિશ્ચય મેં, એવી રીતે જન્મ તમામ.

૨૧

ગુરૂ ઉપદેશ વડે વૈરાગ્યનો, રંગ નથી મુજને લાગેલ,
તેમજ નથી શાન્તિ દુર્જનનાં, વચનો માહે મેં ધારેલ,
અને વળી અધ્યાત્મ જ્ઞાનનો, અંશ નથી મારામા કાય,
હે દેવ! પછી કઇ રીતે આ, ભવસિંધુ મારાથી તરાય.

૨૨

પૂણ્યઉપાર્જન પુર્વ ભવે મેં, કીધેલું નથી એવું કાંય,
અને આવતા જન્મ વિષે પણ, મારાથી નહિં કરી શકાય;
જે માટે હું એવો મારા, ભૂત ભાવીને, સાંપ્રત, તેમ,
વ્યર્થ ગંયા એ ત્રણે ભવોને, હે ઇશ! હારી ગયો હું એમ.

૨૩

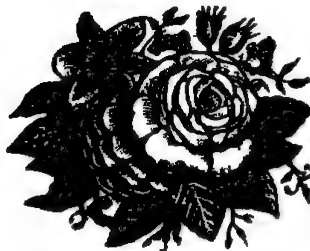
અથવા તો વિશેષ પ્રકારે, ફોગટ હું શુ આપની પાસ,
હે દેવ! હે પુજ્ય આમારૂં, ચરિત્ર કેટલું કરૂ પ્રકાશ;
સ્વરૂપ નિરૂપણ ત્રણ જગતનું, કરનારા પોતે સાક્ષાત,
કવણ માત્ર તેની આગળ આ, મારા ચરિત્ર તણો અવદાત

૨૪

(મનહર છંદ)

દિન જનનો ઉદ્ધાર કરવામા ધુરંધર, આપથી ન બીજો
કોય તેમજ આ લોકમાં.
કૃપાનુ ભાજન નથી, મારા થકી બીજો કોઇ, તોપણ હે
જિનેશ્વર રહેલ આ જગમા,
લક્ષ્મીને માગતો નથી, પરંતુ અર્હન દેવ મોક્ષ,
લક્ષ્મીના સમુદ્ર પ્રાર્થના કરૂં છું હુ,
અદ્વિતીય સ્થાનરૂપ, મંગળના આપો મને, "દુર્લભ"
સમ્યકત્વ, રત્ન સુખદાય મોક્ષનુ.

૨૫

બાળબ્રહ્મચારી તીર્થોદ્ધારક અનુયોગાચાર્ય (પંન્યાસજી) શ્રી ઉમેદવિજયજી ગણીનું ટુંક જીવન વૃત્તાંત.

ગુરૂગુણ પચ્ચીશી રૂપ ગહૂલી

(રઘુપતિ રામ હૃદયમા રહેજોરે . . એ રાગ)

નમુ વીર જિનેશ્વર રાયરે, પ્રણુમી શુભ સારદ માયરે;
સ્તવું ઉમેદવિજય ગુરૂરાય ... ભવિગુરૂ
રાજ ચરિત્ર સાભળતા રે, ધરે આત્મ સ્વરૂપે રમણુતા ભવિ૦ ૧
(એ આકણી)
ઓગણીનો ત્રણુ વિક્રમમા રે, ગુરૂ જન્મ [૧]મરૂભૂમિમારે,
ભાવ્યા માત [૨]પિતાતણા મનમા .. .. ભવિ૦ ૨
[૩]શીશુવયથી મહાવડભાગીરે, નિસ્પૃહિ બ્રહ્મચારી ત્યાગીરે;
દૃઢ ધર્મમા લગની લાગી . . .. ભવિ૦ ૩
ઓગણી છવી વિક્રમમારે, ગ્રહે દીક્ષા [૪]પાલી નગરમારે;
માત્ર ત્રેવી વરસની ઉમ્મરમા .. .. .. ભવિ૦ ૪
ગુરૂ વિનયવિજયજી પાસરે, ગ્રહે દીક્ષા ધરતા ઉલ્લાસરે;
વધારતા શાસ્ત્રાભ્યાસ .. . ... ભવિ૦ ૫

---

૧ મારવાડમા ૨ માતા રત્ન કુક્ષી લક્ષ્મીબાઈ. પિતા ધર્મદાસ. ૩ જન્મથીજ
૪ પાલી શહેરમા.

યોગવહન પછી ગુરૂરાયરે, વડી દીક્ષા [1]અઠાવીમા થાયરે,
ગણી રત્નવિજય સુપસાય .. . .. ભવિ૦ ૬
ગણી ગંભીરવિજયજી પન્યાસરે, ભાવનગરમા તેહુની પાસરે,
પામ્યા ગણી પદવી ઉલ્લાસ .... ભવિ૦ ૭
ગણી મુક્તિવિજય મુનિરાયરે, તસ શિષ્ય રાધનપુર માયરે,
મલ્યા આણુન્દવિજય મુનિરાય . ભવિ૦ ૮
પદવી પન્યાસની આયરે, એહ ગણીજી શિષ્ય પસાયરે,
ઓગણીસો બાવનમા થાય . ભવિ૦ ૯
ગણી ઉમેદવિજય પન્યાસરે, વૃદ્ધિચદ મુળચંદજીના ખાસરે,
પરિવારથી દઢ સહુવાસ .. ભવિ૦ ૧૦
ડીસામા દીક્ષા ગુરૂપાસરે, લેતા ચતુરવિજયજી પન્યાસરે,
નિમે વૃદ્ધિચદજી શિષ્ય તાસ ભવિ૦ ૧૧
બીજા સુમતીવિજય મુનિરાયરે, વડી દીક્ષા દેતા ગુરૂરાયરે,
નેમિસૂરિ શિષ્ય નીમાય .. . ભવિ૦ ૧૨
[2]શિષ્ય નરેંદ્રવિજય તપ ધારીરે, બીજા પ્રધાનવિજય ગુણ ભારીરે,
ત્રીજા અમૃતવિજય મનોહારી.... ભવિ૦ ૧૩
ગણી ખાંતીવિજયજી પન્યાસરે, [3]જય ધનરૂપવિજયજી તાસરે,
[4]ષટ શિષ્ય ગુરૂના પ્રખ્યાત ભવિ૦ ૧૪
જયવિજયજીના કલ્યાણરે, [5]પુષ્પ, ચમરેંદ્ર, ખાંતિના જાણરે,
નરેંદ્રના લબ્ધીને ભાણ ... ભવિ૦ ૧૫
ઓગણીસો ત્રેપનમા આયરે, ચાતુર્માસ વલ્લભીપુર થાયરે,
પામ્યા પરીચય પુણ્ય પસાય. .. . ભવિ૦ ૧૬

૧ સં. ૧૯૨૮ ની સાલમા. ૨ શિષ્ય સમ્રદાય ૩ જયવિજયજી
૪ છ શિષ્ય ૫ પુષ્પ વિજયજી

સાથે નરેદ્રવિજય મુનિરાયરે, કરતા [1]સોળભતુ આયરે;
ગુરૂ ભક્તિ ઓત્સવ વડે થાય . . ભવિ૦ ૧૭
થરાના બેતાળીશ ગામરે, કલેષ જ્ઞાતિ સબંધી તમામરે,
કાઢી ઐકયતા કરી આ ઠામ . ભવિ૦ ૧૮
પાર્શ્વનાથ ભીલડીયા માયરે, પોશ દશમીયે મેળો ભરાયરે,
કર્યું તીર્થ પ્રસિદ્ધ ગુરૂરાય .. .... ભવિ૦ ૧૯
કચ્છદેશ તેમજ મારવાડરે, [2]ગુર્જર અને કાઠીયાવાડરે,
કર્યો વીચરી અતિશય [3]પાડ . ભવિ૦ ૨૦
[4]ઉપગાર વાપ્યા જો લખાયરે, ચરિત્ર ગૌરવ વધી જાયરે,
પ્રભાવીક હતા ગુરૂરાય ... ભવિ૦ ૨૧
કાયુ વચન ગુપ્તિપર ધારીરે, તપ, સયમ, નિયમ, મનોહારીરે,
પ્રતાપ છવાયેલ ભારી . . ભવિ૦ ૨૨
આડત્રીશ વરસ ગુરૂરાયરે, પાળી દીક્ષા પર્યાયરે,
ચાતુર્માસ સિદ્ધાચળ જાય . ભવિ૦ ૨૩
[5]રતનચંદ ભડારીમા જાણુરે, ઓગણી ચોસઠે નિરવાણુરે,
ગયા સ્વર્ગે ચતુર સુજાણ . .. ભવિ૦ ૨૪
થરા ગામનો સઘ સમુદાયરે, નિરવાણુ મહોત્સવ કરે આયરે,
વળા વાસી "દુર્લભ" ગુણગાય ... . ભવિ૦ ૨૫

લેખક,
દુર્લભજી વિ૦ ગુલાબચંદ મહેતા.
(વલ્લભીપુર) **વળા.**

---

૧ સોળ ઉપવાસ ૨ ગુજરાત ૩ ઉપગાર. ૪ ગુરૂ મહારાજના ઉપગારનુ વીવરણ સવિસ્તર જો લખાય તો બંન્ને ગ્રથ બને આંહિ ટુક જીવન ચરિત્ર હોવાથી લખેલ નથી પરતુ પ્રભાવીક એવા હતા કે તેમનુ ચરિત્ર પણ હવે બહાર પડ્યું છે તેમાંથી સવીસ્તર બીના જાણવી ૫ રતનચદ ભડારીની ધર્મશાળામાં.

વાંચો!　　　　　　વાંચો!! અને　　　　　　વંચાવો!!!

દુર્લભ કાવ્યકલ્લોલ

ઉપરોક્ત નામનો નવિન પદ્યાત્મક ગ્રંથ અમારા તરફથી સને ૧૯૨૪ ની જૈન પત્રની ભેટની બુક નવસ્મરણમા આપેલ જાહેર ખબર અનુસાર છપાઈ તૈયાર થયેલ છે.

જે કૃતિને સાત પ્રકરણોમાં ગોઠવેલ છે.

૧ સપ્ત દુર્વ્યસન. ૨ અઢારપાપસ્થાનક ૩ દ્વાદશ ભાવના.

૪ શ્રી સિદ્ધગિરિરાજના સ્તવનો શ્રી સિદ્ધગિરિના રસ્તામા આવેલ પાદુકા અને મૂર્ત્તિઓ આદિની સાહિતી આપતા, તેમજ શ્રી મુળનાયકની ટુંકમાથી લીધેલ જિનબિમ્બોની ગણત્રી પૂર્વક ભવપૂજા કરનારને ઉપયોગી, અને નવાણુ યાત્રા કરનારને અવલથી આખર સુધીની વિધિના અને નવટુંકો વિગેરે સ્થળો સ્થળના ૨૯ સ્તવનો તદ્દન નવાજ ચાલતા જમાનાની રાગ-રાગિણીથી.

૫ વિવિધ વિષય સંબોધક ચતુર્વિંશ જિન સ્તવન. ૬ પાદપૂર્તિ અને તર્ક તરગના રમુજી વિચારો ૭ વૈરાગ્ય, નૈતિક ધાર્મિક ભિન્નભિન્ન ૬૦ વિષયોપર કવિતા.

સાતમા પ્રકરણના વિષયોના નામ.

દ્રઢતા	બોલ્યુ પાળવા વિષે.	અવમાન સમય ચેતનની જાગૃત દશા
સ્વભાવ.	કલીયુગ સામ્રાજ્ય.	મધબીન્દુ આશકત મુસાફરની અવસ્થા.
અભાવ	ચેતનને શીખામણ	વિશાશ્રીમાળી જ્ઞાતિ સમ્મેલન પ્રસંગના. જોધપુર સાહિત્ય સમેલન પ્રસગના
કુમર.	સરસ્વતી મહિમાષ્ટક	શ્રીમુનિસુવ્રત દેશના ચદરાજાનો પાછલોભવ

વૈરાગ્ય	અભીમાન પચ્ચીશી	સુખી દુ ખી જીવતર વિષે
મુરખ	ઈર્ષા પચ્ચીશી.	ગૃહસ્થના સામાન્ય ધર્મ–માર્ગાનુસારીના
સતોષ	પરમાર્થ વૃત્તિ.	૩૫ ગુણ.
વિનય.	માનસીક ફરજ.	વૃદ્ધ વિવાહ નિષેધક
ક્ષમા.	મેઘરાજાની અમીવૃષ્ટિ	મુગા અવાચક પ્રાણીઓની અરજી.
દુર્જનતા.	વ્યભિચાર દોષ	શ્રીપર્યુષણાપર્વનુ વીધીયુકત સ્તવન.
સજ્જનતા.	શક્તિ સામ્રાજ્ય	વિષય વિરકત વીરાષ્ટક
અદેખાઇ	વિરોધાભાસ પદ્યાષ્ટક.	પ્રથમ પોતાનુ સંભાળવા વિષે
ભવઅટન.	સ્વાર્થઅંધના લક્ષણ	સાગરાનંદસુરિ ગુણાષ્ટક
સત્ય જીવન.	આરોગ્ય આચરણ	શ્રીમદ્ વિજય ધર્મસુરિ ગુણાષ્ટકો
દોરંગીદુનિયા.	મનને શીખામણ.	વિક્રમ સવત ૧૯૭૪-૭૫ ના સવાદો.
કહેવત કોષ	કન્યાવિક્રય દોષ.	શુ ઉપદેશ અધર્મિને લાગે ?
	અનુયોગાચાર્ય (પ)	શ્રી ઉમેદ વિજયગણી ટુક જીવનવૃત્તાંત.
		રત્નાકર પચ્ચીશીનો ગુર્જર ભાષાનુવાદ

આ સીવાય સાલ મુબારક, ક્ષમાપના, અંતિમ ઉદ્‌ગાર વગેરે વગેરે એકંદર ૬૦) વિષયો ૭ મા પ્રકરણમાજ છે એકંદર તમામ કાવ્યો ૧૭૫ આશરે છે જે કાવ્યો આજ સુધીમાં જૈન, જૈનધર્મ પ્રકાશ, આત્માનંદ પ્રકાશ, જૈનશાસન, જૈન શુભેચ્છક, સત્સંગ,, ગુજરાતી આદિ પત્રોમાં પ્રથક્ પ્રથક્ પ્રસિદ્ધ થયેલ છે જેના જિજ્ઞાસુઓની માગણીથી તેનો સંગ્રહ ઘણાજ જુજ વખતમાં ઉપરોકત બુક દ્વારા બ્હાર પડયો છે અમારો નવસ્મરણનો અનુવાદ તેમજ ઉપરોકત તમામ કાવ્યો આજ સુધીમા જુદી જુદી રીતે બહાર આવેલ હોવાંથી તે સંબધે અત્ર કાંઈ ઉલ્લેખ કરવા જરૂર નથી

સદરહુ બુક સુપરરોયલ ૧૬ પેજી ફારમ ૧૪ા ઉંચા ૬૦ રતલી કાગળ ઉપર પાકા ઇમીટેશન બાઇન્ડીંગથી તૈયાર કરાવેલ છે વધારે લાભ તેના જિજ્ઞાસુઓ મેળવે એ હેતુથી કીમ્મત પણ ગ્રંથના પ્રમાણુમાજ કમી રાખેલ છે અગાઉથી ગ્રાહક થનારને રૂા ૧-૦-૦ પોષ્ટેજના ૦-૨-૬ તેમજ પાઠશાળામા ભેટ આપવા અગર પરભાવના કરવા એકી સાથે ૧૦૦ બુક ખરીદનારને રૂા ૦-૧૨-૦ તથા પોષ્ટેજ બેઠા મુજબ અને એકી સાથે ૧૦) દશ બુક ખરીદનારને ૧ બુક ભેટ બહારગામ માટે કમીશન એજટ જોઇએ છીએ જેને ઇચ્છા હોય તેણે વીગતવાર તથા ગ્રાહકોએ ચોખા અક્ષરથી પોતાના સરનામા સાથે નીચેના સરનામે લખવુ વિશેષ ખુલાસા માટે પત્ર વ્યવહાર પણ નીચેના સરનામે કરવો ઇતિશમ્ ૐ શાતિ ૩

વી પી. થી મગાવનાર કરતા મનીઑડર મોકલી મગાવનારને ખરચમા ફાયદો થશે } **દુર્લભજી વિ૦ ગુલાબચંદ મહેતા.**
ધોળાજકશન થઇને-જાળા
(કાઠીયાવાડ)

આ ભાવ મૌન એકાદશી સુધી સમજવા.

એજંટોને ત્યા બહારગામ રૂા ૧-૩-૦ના ભાવથી છુટક મળે છે શિરનામા બુકના પાછલ પુઠે વીગતવાર છાપેલ છે.

ધન ઘાટે પૃથ્વિ હસે, ઔષધ ખાતા કાળ,
વ્યભિચારી નારી હસે, પતિ ખેલાવત બાળ ૧
દિયાકા ગુણુ તેલ હૈ, દિયા કરો સબ કોય,
પડી વસ્તુ સુજે નહિ, જો કર દિયા ન હોય ૨
ચરણુ ધરત ચિન્તા કરત, ત્યાજત શોર બકોર,
સૂવર્ણકું હુંઢત ફીરે, કવિ, વ્યભિચારી, ચોર. ૩
દુર્લભ કાવ્ય કલ્લોલ આ, કર ગ્રહિ કરો વિચાર;
સાર સાર અતર ધરો, સફલ થાય ઉદ્ગાર ૪

